

IMPÉRIUM

Arthur C.
Clarke

Arthur C. Clarke
v nakladatelství Baronet:

**ZPĚV VZDÁLENÉ ZEMĚ
SETKÁNÍ S RÁMOU
NÁVRAT RÁMY
ZAHRADA RÁMOVA
RÁMA TAJEMSTVÍ ZBAVENÝ
KLADIVO BOŽÍ
KOLĚBKA
ZKAZKY Z PLANETY ZEMĚ**

IMPÉRIUM

Slavný román žijícího klasika SF se odehrává ve 23. století, v době, kdy je ve Sluneční soustavě obydlena nejen Země s Měsícem, ale také Mars, Merkur, Ganymed a Titan. Celému impériu vládne politicky i ekonomicky Země, kam v tajné misi směřuje z Titanu hrdina Duncan Makenzie.

Připravujeme na rok 1997:

**HLUBOKÉ PASTVINY
DESÁTÝ STUPEŇ**

ISBN 80-85890-66-6

9 788085 890662

PRAHA 1996

Artur C. Clarke: Impérium

Vydání první

Copyright © Artur C. Clarke 1975

Published by arrangement with Victor Gollancz Ltd.

All right reserved.

Vydalo nakladatelství Baronet a.s., Široká 22, Praha 1
v roce 1996 jako svou 175. publikaci.

Přeloženo z anglického originálu Imperial Earth
vydaného nakladatelstvím Victor Gollancz Ltd., Londýn,
v roce 1992.

Český překlad © 1996 Jana Miltnerová.

Přebal a vazba © 1996 Richard Carrasco a Baronet.

Sazba a grafická úprava studio Ricardo, Praha.

Vytiskla a svázala Severografie Most s.p., Obchodní 249, Most.

Veškerá práva vyhrazena.

Tato kniha ani jakákoli její část nesmí být přetiskována,
kopírována či jiným způsobem rozšiřována
bez výslovného povolení.

ISBN 80-85890-66-6

BARONET

Praha 1996

Artur C. Clarke

IMPÉRIUM

Ztracenému příteli

Zapamatujte si, jací byli, a popište je.

ERNEST HEMINGWAY

*Neb každý člověk, jak už to tak jest,
své povolání a své touhy má.*

HAMLET

I.

TITAN

Kapitola první

VÝKŘIK ZE TMY

Duncanu Makenziemu bylo deset let, když objevil to zázračné číslo. Stalo se tak čirou náhodou. Chystal se zrovna zavolat babičce Heleně, ale asi nedával příliš pozor a prsty se patrně dotkl špatných kláves. Ihned mu došlo, že udělal chybu, protože babiččina obrazovka reagovala vždy s dvouminutovým zpožděním, i když byla zapnutá na automatické nahrávání. Tohle spojení nastalo okamžitě. Přesto se však neozýval vyzváněcí tón a nenaskočil obraz. Obrazovka byla úplně prázdná bez jediné známky interference. Duncana napadlo, že ho přepnuli jen na zvukový kanál nebo že se dovolal na stanici, která měla vypnutou kameru. V každém případě to rozhodně nebyla babička, a proto chtěl spojení přerušit.

Pak si všiml toho zvuku. Nejprve si myslel, že na druhém konci drátu někdo tiše dýchá do mikrofону, ale rychle tu myšlenku zahnal. Tohle jemné nesouvislé ševelení neprodukoval člověk, postrádalo jakýkoli pravidelný rytmus a přerušovaly ho dlouhé intervaly naprostého ticha.

Jak Duncan poslouchal, začala se ho zmocňovat posvátná hrůza. Před ním se odehrávalo něco, co se zcela vymykalo jeho každodenní zkušenosti, přesto však skoro okamžitě poznal, o co se jedná. Za deset let svého života se mu dojmy z mnoha světů vryly do paměti a nikdo, kdo slyšel podobný zvuk, na něj nemohl nikdy zapomenout. Naslouchal hlasu větru, který vzdychal a šeptal v neobydleném prostoru, který se nacházel sto metrů nad jeho hlavou.

Duncan na babičku úplně zapomněl a zesílil zvuk na maximum. Natáhl se na gauč, zavřel oči a snažil se přenést do toho neznámého, nepřátelského světa, před kterým ho chránila všechna zabezpečovací zařízení, která byla v průběhu tří set let vesmírné technologie vynalezena. Jednoho dne, až uspěje v testech, které prověří jeho schopnost přežití, se dostane do toho světa a na vlastní oči uvidí jezera a propasti a nízké oranžové mraky osvětlené slabými studenými paprsky vzdáleného Slunce. Těšil se na tento den s klidným očekáváním, spí-

še než rozrušeně. Všichni Makenzieové byli známi tím, že postrádali tento pocit, ale jemu náhle došlo, co mu schází. Připadal si jako dítě v nějaké prашné poušti na Zemi, velmi vzdálené od oceánu, které si přiložilo k uchu lasturu a sklíčeně naslouchalo hudbě nedosažitelného moře.

O tom zvuku se nedalo pochybovat, ale odkud k němu pronikal? Mohl přicházet z každého z těch milionů čtverečních kilometrů, které se mu rozprostíraly nad hlavou. Někde, snad na opuštěné stavbě nebo na experimentální stanici, nechali zapnutý mikrofon, který byl vystaven mrazivým, jedovatým větrům okolního světa. Nebylo příliš pravděpodobné, že by zůstal dlouho bez povšimnutí, dříve nebo později ho někdo objeví a vypne ho. Proto by bylo dobré, kdyby si ten zvuk zaznamenal, dokud ještě existuje. I kdyby si vzpomněl na to číslo, které náhodou vytůkal, pochyboval o tom, že by se mu znovu podařilo navázat toto spojení.

Množství audiovizuálního materiálu, které si již Duncan uložil do podadresáře „Různé“, bylo vskutku pozoruhodné. Dokonce i na zvidavého desetiletého chlapce. Neznamenal to, že by postrádal organizační schopnost. To byl naopak jeden z nejoslavovanějších talentů Makenzieů. On se však zajímal o více věcí, než si byl schopen logicky zařadit do rejstříku. Začal si najednou uvědomovat, tím obtížnějším způsobem, že se informace, kterou si uloží pod nesprávným heslem, může nenávratně ztratit.

Duncan chvíli soustředěně přemýšlel, zatímco osamělý vítr stále vzlykal a sténal a přenášel chlad vesmíru do jeho teplé místnůstky. Potom vytůkal na klávesnici APHA INDEX „ZVUKY VĚTRU“ TRVALE ULOŽIT #.

Hned jak zmáčkl klávesu # neboli PROVĚST, začal se nahrávat hlas, který přicházel z venkovního světa nad jeho hlavou. Jestli se nestane nějaká chyba, bude si moci ten zvuk opět kdykoli vyvolat z hesla ZVUKY VĚTRU. A i kdyby se stalo něco nepředvídaného a jeho vyhledávací program nebyl tuto nahrávku schopen lokalizovat, zůstala by uložená *někde* ve stálé nevymazatelné paměti přístroje. Byla tady naděje, že ji jednou zase náhodou objeví, podobně jako se mu to často stávalo s nějakou informací, kterou si uložil pod heslem „Různé“.

Rozhodl se, že nechá nahrávání běžet ještě několik minut, než konečně znovu zavolá babičce. Jako naschvál musel vítr polevit zrovna ve chvíli, kdy zmáčkl klávesu PROVĚST, protože nastalo dlouhé, zničující ticho. Potom se z ticha vynořilo něco nového.

Bylo to slabé a vzdálené, ale přesto to vyvolávalo dojem ohromné síly. Nejprve se ozval slabý výkřik, který každou vteřinou narůstal na intenzitě, ale z nějakého nevysvětlitelného důvodu se nikdy nepřiblížil. Výkřik rychle přerůstal v nadpozemské vřeštění s podtóny bouře, a pak najednou ustal tak rychle, jak se objevil. Od začátku do konce netrval ani půl minuty. Potom se ozývalo už jen vzdychání větru, ještě osamělejší než předtím.

Lahodně dlouhou chvíli si Duncan vychutnával ten jedinečný pocit strachu bez opravdového nebezpečí. Pak zareagoval jako vždy, když se setkal s něčím novým nebo vzrušujícím. Vyťukal číslo Karla Helmera a řekl: „Poslechni si *tohle*.“

Tři kilometry od něj na vzdáleném severním okraji města Oáza Karel vyčkával, dokud se ten slabý výkřik nerozplynul do ticha. Jako obvykle jeho obličej nevyzradil jedinou jeho myšlenku. Za okamžik poznamenal: „Pust' mi to ještě jednou.“

Duncan mu záznam přehrál s přesvědčením, že se ta záhada brzo vyřeší. Karlovi bylo patnáct, a proto všemu rozuměl.

Ty oslnivé modré oči, tak bezelstné a přesto plné tajemství, se upřeně dívaly přímo na Duncana. Karlovo překvapení a upřímnost byly zcela přesvědčivé ve chvíli, kdy zvolal: „Ty jsi to opravdu nepoznal?“

Duncan zaváhal. Potom ho napadlo několik jasných vysvětlení, ale kdyby se v nich zmýlil, tak by se mu Karel vysmál. Bude lépe, když bude opatrný...

„Ne,“ odpověděl. „Ty ano?“

„Samozřejmě,“ odvětil povýšeně Karel. Pro větší působivost na okamžik zmlkl, pak se naklonil směrem ke kameře tak, aby se jeho obličej objevil přes celou obrazovku.

„Je to běsnící *Hydrosaurus*.“

Na zlomek vteřiny tomu Duncan uvěřil – a přesně to měl Karel v úmyslu. Brzy mu vše došlo a usmál se zpátky na svého přítele.

„Ty jseš ale blázen. Takže nevíš, co to je.“

Hydrosaurus rex, monstrum, které dýchalo metan, byl jejich tajný vtip. Výplod mladické fantazie ovlivněný obrázky starodávné Země a zázraky, které se udály na počátcích lidstva.

Duncan si byl zcela jistý, že nic takového nežije a nikdy nežilo na světě, kterému on říká domov. Jen člověk kdy vkročil na jeho zmrzlý povrch. Kdyby však *Hydrosaurus* přece jen existoval, mohl by ten strašlivý zvuk představovat jeho válečný pokřik, když se vrhal na slabé *Carbothorium*, které se povalovalo v nějakém amoniakovém jezeře...

„Hm. Já vím, co způsobilo ten zvuk,“ zareagoval Karel nafoukaně. „Ty jsi to vážně nepoznal? To si jen tanker doplňoval zásoby. Když si zavoláš na dopravní oddělení, tak ti tam řeknou, kam měl namířeno.“

Karel se pěkně pobavil a jeho vysvětlení bylo bezesporu správné. Duncan na to také již pomyslel, přesto ale doufal, že to bude něco o trochu víc romantického. I když očekávat metanové příšery bylo patrně nepřiměřené, všední vesmírná loď ho zklamala. Připadal si podvedený a litoval, že dal Karlovi další příležitost k tomu, aby mu zmařil jeho sny. V tom byl Karel velmi úspěšný.

Ale jako každý normální desetiletý kluk se Duncan rychle vzpamatoval. Kouzlo zůstalo nedotknuté. I když první kosmická loď opustila Zemi tři století před jeho narozením, divy vesmíru nebyly ještě zdaleka vyčerpány. Ve výkřiku z pokraje atmosféry bylo dost romantiky, i když to jen tanker na oběžné dráze nabíral vodík, aby posílil obchod ve Sluneční soustavě.

Za několik hodin bude jeho cenný náklad putovat směrem ke Slunci, kolem ostatních měsíců Saturnu, kolem obrovského Jupiteru, aby se spojil s jednou z čerpacích stanic, které obíhají kolem vnitřních planet. Bude to trvat několik měsíců, možná i let, než se tam dostane, ale vždyť není naspěch. Pokud proudí levný vodík neviditelným potrubím přes celou Sluneční soustavu, rakety na bázi fúze pohonu mohou létat z planety na planetu stejně tak, jako v minulosti zaoceánské parníky brázdily všechna moře na Zemi.

Duncan tohle chápal lépe než ostatní chlapci v jeho věku. Ekonomie založená na dodávkách vodíku se také týkala jeho rodiny a bude i hlavní náplní jeho vlastní budoucnosti, až bude dost starý na to, aby

se mohl účastnit záležitostí, které se týkají Titanu. Už uběhlo skoro sto let od doby, kdy si dědeček Malcolm uvědomil klíčové postavení Titanu vzhledem k ostatním planetám a chytře využil své znalosti k užitku lidstva – a svému vlastnímu.

Duncan poslouchal nahrávku i potom, co Karel zavěsil. Znovu a znovu si přehrával ten triumfální výkřik moci a snažil se přesně odhadnout okamžik, ve kterém ho nakonec pohltily vesmírné víry. Léta ho potom pronásledoval ve spánku. Vždy se probudil uprostřed noci s přesvědčením, že ho zase slyšel skrz kamennou střechu, která ochraňovala Oázu před nepřátelskou divočinou, která se nad ní rozprostírala.

A když pak nakonec zase usnul, vždycky se mu zdálo o Zemi.

Kapitola druhá

DYNASTIE

Malcolm Makenzie byl správný muž ve správném čase. Všichni před ním vzhlíželi k Titanu s chamtivostí, on však byl první, kdo promyslel všechny technické detaily a zkoncipoval celý systém oběžných naběračů, kompresorů a levných nahraditelných kontejnerů, které by mohly dopravovat kapalný vodík s minimální ztrátou, když by pomalu padaly směrem ke Slunci.

V osmdesátých letech 22. století byl Malcolm slibný mladý konstruktér leteckého a kosmického průmyslu v Port Lowell a pokoušel se zkonstruovat letadlo, které by bylo schopno převážet užitečné náklady v řídké atmosféře Marsu. V té době se ještě jmenoval Malcolm Mackenzie, protože ta nešťastná náhoda, která mu v počítači změnila rodné jméno, se udála až v době, kdy se přestěhoval na Titan. Po pěti letech marných pokusů o nápravu se nakonec Malcolm smířil s nevyhnutelným. Byla to jedna z mála bitev, ve které Makenzieové přiznali porážku. Nyní byli na své zvláštní jméno docela pyšní.

Když mladý Malcolm dokončil své propočty, ukradl dost přiděleného času na počítači a připravil nádhernou sadu náskresů, předstoupil před plánovací kancelář dopravního oddělení Marsu. Nepočítal s vážnou kritikou, protože si byl jist, že jeho fakta a logika neměly chybu.

Velká osobní vesmírná loď s fúzním pohonem mohla spotřebovat deset tisíc tun vodíku během jednoho letu pouze jako nereagující pracovní kapalinu. Devadesát devět procent se jaderné reakce nezúčastnilo. Trysky ho vychrlily v nezměněné podobě rychlostí několika kilometrů za vteřinu a tím poskytl potřebnou pohybovou energii všem podobným vesmírným lodím, které cestovaly mezi planetami.

Na Zemi byl dostatek vodíku, který se dal snadno získat z moře, ale cena přepravy megatun za rok do vesmíru byla závratná. A ostatní obydlené planety Mars, Merkur, Ganymed a Měsíc – nemohly pomoci. Neměly totiž vůbec žádný přebytečný vodík.

Samozřejmě že Jupiter a ostatní plynoví obři měly nevyčerpatelnou zásobu tohoto životně důležitého prvku, ale jejich gravitační pole ho chránila lépe, než bdící drak obtočený kolem některého z bájných pokladů bohů. V celé Sluneční soustavě byl Titan jediným místem, kde příroda vytvořila paradox nízké gravitace s atmosférou pozoruhodně bohatou na vodík a jeho sloučeniny.

Malcolm se nemýlil v tom, že nikdo nebude zkoumat hodnoty, které zanesl do grafů, nebo popírat proveditelnost jeho projektu. Jen jeden dobrosrdečný starší administrativní pracovník si vzal na sebe dobrovolně úkol, že mladému Makenzieovi udělí přednášku o politických a ekonomických faktech života. Ten se tedy závratnou rychlostí dozvěděl o vzrůstových křivkách, poskytování půjček a planetárních dluzích a o průměrné devaluaci a zastarávání technologie a poprvé v životě porozuměl tomu, proč je solar kryt nikoli zlatem, ale kilowatthodinami.

„To je starý problém,“ trpělivě mu vysvětloval jeho instruktor. „Ve skutečnosti souvisí s úplnými začátky astronautiky ve dvacátém století. Nemohli jsme mít komerční vesmírné lety, dokud neexistovaly prosperující mimozemské kolonie, a nemohli jsme mít kolonie, dokud neexistovala komerční vesmírná doprava. V takovém začarovaném kruhu je nárůst velmi pomalý, je nezbytné dosáhnout jistého výchozího bodu. Potom znenadání začne křivka směřovat prudce vzhůru a vy máte prosperující obchod.“

Takhle by to mohlo vypadat i s vaším projektem na čerpání vodíku z atmosféry Titanu. Máte vůbec *nějakou* představu o počáteční investici? Snad jen Světová banka by vám ji mohla poskytnout...”

„A co Selenská banka? Není snad ta víc odvážná?“

„Nevěřte všemu, co jste četl o bankéřích z Aristarchu. Jsou stejně opatrní jako všichni ostatní. *Musí* být. Bankéře na Zemi jedna špatná investice nepoloží.“

O tři roky později to ale byla Selenská banka, která poskytla pět milionů solarů na počáteční studie k projektu, o který se potom začal zajímat Merkur a nakonec i Mars. V této době už Malcolm samozřejmě nebyl pouhým leteckým a kosmickým inženýrem. Stal se z něj, i když ne výlučně v tomto pořadí: finanční expert, poradce pro styk s veřejností, ředitel sdělovacích prostředků a chytrý politik.

V neuvěřitelně krátké době dvaceti let začaly první dodávky vodíku směřovat z Titanu směrem ke Slunci.

Malcolmův úspěch byl závratný. V současné době je dobře zaznamenán v desítkách vědeckých studií povětšinou zdvořilých, i když některé z nich nejsou zrovna lichotivé. Co však bylo pozoruhodné, snad až unikátní – to byl způsob, kterým přeměnil své těžce nabyté odborné znalosti z oblasti technologie do oblasti administrativy. Celý proces byl tak nepostřehnutelný, že jej ani nikdo nestačil zaregistrovat. Malcolm nebyl první inženýr, který se stal hlavou státu. Byl však první, jak někteří kritikové zahořkle zdůrazňovali, kdo založil dynastii. Nevzdal se toho ani přes nepříznivé okolnosti, kterých se méně významní muži zalekli.

V roce 2195, ve věku čtyřiceti čtyř let, se oženil s Helenou Killnerovou, která se jen nedávno vystěhovala ze Země. Jejich dcera, Anitra, byla první dítě, které se narodilo v malé pohraniční komunitě Oáza, která byla v té době jedinou stálou základnou na Titanu. Oddaným rodičům trvalo několik let, než si uvědomili ten krutý žert přírody.

I jako miminko byla Anitra půvabná a dalo se zjevně předpokládat, že z ní vyroste rozmazlená holka. Je však třeba zdůraznit, že v té době nebyl na Titanu žádný dětský psycholog, a proto si nikdo nevšiml, že ta malá holčička byla až příliš poslušná, hodná a tichá. Teprve když jí byly čtyři roky, začali Malcolm a Helena nakonec přijímat skutečnost, že Anitra nebude nikdy schopná mluvit a že v té krásné schránce, kterou vytvořila jejich těla, neraší žádný život.

Na vině byly Malcolmovy geny, ne Heleniny. Někdy během jeho cest mezi Zemí a Marsem mu zbloudilý foton, který putoval prostorem od počátku vesmíru, rozbil jeho naděje v budoucnost. Poškození mělo trvalé následky, což se Malcolm dozvěděl, až když se obrátil na nejlepší genetické chirurgy čtyř světů. Bylo deprimující, když se dozvěděl, že měl v případě Anitry ještě štěstí. Všechno mohlo dopadnout mnohem, mnohem hůř...

Ke smíšeným pocitům zármutku a oddechu celého světa zemřela Anitra ve věku necelých šesti let a manželství Makenzieů zaniklo s ní v záchvěvu žalu a vzájemného obviňování. Helena se vrhla do práce

a Malcolm se vydal na svou poslední návštěvu Země. Byl pryč skoro dva roky a hodně toho za tu dobu vykonal.

Upevnil své politické postavení a vytyčil ekonomickou orientaci rozvoje na Titanu pro příštích padesát let. A k tomu ještě získal syna, ke kterému se z celého srdce opnul.

Lidské klonování, vytváření přesných kopií určitých jednotlivců ze všech buněk jejich těla kromě pohlavních, se prosadilo počátkem dvacátého prvního století. I když technologická stránka dosáhla dokonalosti, nikdy se tento způsob příliš nerozšířil, protože se neobjevilo dostatečné množství důvodů, které by prokázaly jeho oprávněnost.

Malcolm nebyl bohatý – posledních sto let nevyprodukovalo příliš mnoho bohatých lidí – ale rozhodně nebyl chudý. K dosažení svého cíle zručně využil kombinaci peněz, lichotek a dalších jemných nátlaků. Když se vrátil na Titan, přivezl si s sebou miminko, které bylo jeho identickým dvojčetem, jen bylo o padesát let mladší.

Když Colin vyrostl, nikdo by nepoznal rozdíl mezi ním a jeho otcem, ze kterého byl vyklonován, když byl v jeho věku. Fyzicky byl v každém směru jeho přesnou kopií. Malcolm však nebyl žádný Narcis, který chtěl vytvořit pouze svou věrnou kopii. Přál si partnera a následníka, a proto se Colinův vzdělávací program zaměřoval na slabiny Malcolma. Protože měl dobré základy ve vědě, soustředil se na historii, právo a ekonomii. Zatímco Malcolm byl inženýr-administrátor, Colin byl administrátor-inženýr. I když mu nebylo ani třicet, figuroval jako zástupce svého otce, kdykoli to právo dovolovalo a někdy dokonce i když to právo nedovolovalo. Spolu vytvářeli tihle dva Makenzieové neporazitelný tým. Pokus o nalezení jemné hranice mezi jejich způsoby myšlení byl oblíbenou titanskou zábavou.

Patrně proto, že nikdy nebyl donucen bojovat za žádný velký cíl a že měl všechny úkoly stanovené již před svým narozením, byl Colin jemnější a tolerantnější, a proto i více oblíbený. Nikdo mimo vlastní rodinu Makenzieových toho staršího neoslovoval křestním jménem, Colinovi ale skoro nikdo jinak neřekl. Neměl žádné opravdové nepřátele a na Titanu žil jen jediný člověk, který ho neměl rád. Alespoň se mělo za to, že to byla Malcolmova odcizená manželka Helena, která odmítala uznat jeho existenci.

Možná považovala Colina za uchvatitele, za nepřijatelnou náhradu za syna, který se jí nikdy nemohl narodit. Jestli tomu tak bylo, pak bylo velmi divné, že měla tak ráda Duncana.

Ale Duncan byl vyklonován z Colina skoro o čtyřicet let později, a v té době prošla Helena druhou tragédií, která tentokrát neměla nic společného s rodinou Makenzieů. Pro Duncana byla vždycky babičkou Helenou, ale teď už byl dost starý na to, aby si uvědomil, že v jeho srdci spojovala dvě generace a zaplňovala tu prázdnotu, kterou si v ranějších letech nedovedl vůbec představit.

I kdyby s ním byla babička skutečně geneticky příbuzná, všechny stopy tohoto vztahu by se vytratily před stoletími na jiné planetě. A přesto se pro něj nějakou divnou náhodou stala tou smyšlenou matkou, která nikdy neexistovala.

Kapitola třetí

POZVÁNÍ NA OSLAVY STÉHO VÝROČÍ

„A kdo že je to ten George Washington?“ zeptal se Malcolm Mackenzie.

„Farmář z Virginie ve středních letech, který vládne z místa, kterému se říká Mount Vernon...“

„Ty si děláš legraci.“

„Nedělám. Žádný příbuzenský vztah, samozřejmě. Starý George neměl děti, ale on se tak opravdu jmenuje a je zcela legitimní.“

„Nepochybuji, že ses spojil s ambasadou.“

„Zajisté. A obdržel jsem od nich padesát řádek výtisku jeho rodokmenu. Velmi působivé – polovina americké aristokracie za posledních sto let. Hodně Cabotů a Du Pontů a Kennedyů a Kissingerů. A před nimi několik afrických králů.“

„Na *tebe* tohle možná zapůsobí, Coline,“ prohodil Duncan. „Když se tak dívám na ten rodokmen, všechno mi připadá trochu dětinské. Dospělí chlapi předstírají, že jsou historické osobnosti. Hodlají *opravdu* hodit balíky čaje do moře v Bostonské zátoce?“

Dříve než mohl Colin zareagovat, vložil se do hovoru dědeček Malcolm. Diskuse mezi nimi, které se odehrávaly jen velmi zřídka na veřejnosti, mívaly spíše ráz monologu než hádky. Protože se jejich povahy lišily jen díky odlišným událostem v minulosti a vzděláním, opravdové neshody mezi nimi prakticky neexistovaly. Když bylo třeba učinit důležitá rozhodnutí, Duncan a Colin zaujali protikladná řešení, o kterých potom debatovali před Malcolmem. Ten beze slov poslouchal, přestože jeho obočí hovořilo samo za sebe. Skoro nikdy nemusel projevit svůj názor na věc, protože ti dva obhájci obvykle dosáhli optimálního kompromisu bez velkých problémů. Když však musel rozhodovat, bylo jeho řešení konečné. Tohle byl docela dobrý způsob, jak řídit rodinu – nebo celý svět.

„O tom čaji nic nevím. Byla by to však pěkná ztráta při ceně padesáti solarů za kilo. Ty jsi ale na pana Washingtona a jeho přátele zbytečně přísný. Až my budeme mít za sebou pět set let historie, taky si potrpíme na trochu té okázalosti a ceremonií. A nezapomeň, že Prohlášení nezávislosti bylo jednou z nejdůležitějších historických událostí za poslední tři tisíce let. My bychom zde bez ní nebyli. I Phoboská smlouva přece začíná slovy: *Kdykoli, v průběhu lidských událostí, bude pro jeden národ nezbytné...*“

„To se sem zrovna moc nehodí. I tak byla Země docela ráda, že se nás mohla zbavit.“

„Máš úplnou pravdu, ale dej si dobrý pozor, aby tě pozemšťané nezaslechli.“

„Pořád mi není jasné,“ pronesl Duncan poněkud smutně, „co jen po nás ten dobrák generál chce? Jak bychom my, obhroublí kolonisté, mohli přispět k jednáním?“

„On je jen profesor, ne generál,“ odpověděl mu Colin. „Dokonce i na Zemi je rozlišují. Já tomu rozumím asi takhle. Několik pěkně přednesených řečí, které načrtnou určitou spojitost mezi našimi historickými situacemi. Trochu exotického přídechu, vždyť víš, co myslím, s příchutí cizokrajnosti z míst, kde lidé ještě žijí nebezpečně. Ta obvyklá statečnost barbarů, která je tak neodolatelná pro všechny ty dekadentní pozemšťany. A v neposlední řadě rezervovanou, ale upřímnou vděčnost za neočekávaný dar zpátečního lístku Země-Titan bez určeného data odletu s placenými výdaji na dva měsíce. To vyřeší hned několik našich problémů, a proto bychom to měli patřičně ocenit.“

„To je sice pravda,“ odpověděl Duncan zamyšleně, „ale naruší nám to plány na příštích pět let.“

„Ale nenaruší,“ zareagoval Colin. „Naopak je to posune dopředu. Čas, který takhle získáme, ještě dobře využijeme. A úspěch v politice závisí na mistrovském zvládnutí nepředvídaného, což je tvoje oblíbené rčení. Tohle pozvání je bezpochyby nepředvídané a já se ho pokusím využít. Zaslali jsme již oficiální poděkování?“

„Zatím jen obvyklé potvrzení příjmu. Navrhuji, aby ses toho ujal ty sám, Duncane. Pošli osobní poděkování prezidentovi – hm – profesorovi Washingtonovi.“

„Obě oslovení jsou v pořádku,“ pronesl Malcolm, když si znovu přečetl oficiální pozvání. „Tady stojí: Předseda Výboru pro pětisté oslavy a prezident historické asociace Virginie. Takže si můžeš vybrat.“

„Musíme postupovat opatrně, aby to proti nám někdo ve Shromáždění nepoužil. Bylo pozvání oficiální nebo soukromé?“

„Není na úrovni vlád a myslím, že je dobře, že ho sponzoruje Výbor. Fax byl určený ctihodnému Malcolmovi Makenzieovi, *ne* prezidentovi.“ Ctihodného Malcolma Makenzieho, rovněž prezidenta Titanu, toto jemné rozlišení očividně potěšilo.

„Cítím v tom správně vliv tvého dobrého přítele velvyslance Farrella?“ otázal se Colin.

„Jsem přesvědčen, že tahle myšlenka ho nikdy ani nenapadla.“

„To je dobře. I když se tedy pohybujeme na solidních právních základech, přesto nemůžeme pominout další námitky. Objeví se ty obvyklé nespokojené výkřiky, že jsme protekční, a znovu nás obviní z toho, že vládneme Titanu ve svůj vlastní prospěch.“

„Zajímalo mě, kdo začal používat slovo poddanství. Chtěl jsem si to zjistit.“

Colin se nenechal přerušit. Jako nejvyšší vládní úředník musel čelit každodenním problémům, které byly spojené s vedením světa, a nemohl si dovolit sebemenší nezodpovědnost, jako například přehlédnout, že Malcolm začíná jevit známky svého pokročilého věku. Nebyla to senilita, dědečkovi bylo teprve sto dvacet čtyři let, spíše snad jen lehkovážný povznesený přístup někoho, kdo již v životě všechno viděl, zažil a všeho dosáhl.

„Dva body hovoří v náš prospěch,“ pokračoval Colin. „Nepoužívají se žádné oficiální fondy, a proto nás nemohou obviňovat z toho, že utrácíme vládní peníze. A nebudme zase příliš skromní. Země očekává člena rodiny Makenzieových. Mohlo by to být považováno za urážku, kdybychom odmítli. A protože Duncan je tím pravým, nemáme již dál co řešit.“

„Máš samozřejmě pravdu. Ne všichni si to ale takhle budou vykládat. Každá rodina bude chtít poslat svého mladšího syna nebo dceru.“

„V tom jim nic nebrání,“ skočil mu do řeči Duncan.

„Kolik by si jich to tak asi mohlo dovolit? My tedy ne.“

„Ale ano, kdybychom neměli na mysli několik dalších velkých výdajů. Stejně tak by mohli i ostatní: Tanakovi-Smithovi, Mohadee-novi, Schwartzovi, Deweyovi...“

„Ne však, řekl bych, Helmerovi.“

Colin to prohodil zlehka, ale bez známky humoru. Na dlouhou chvíli se rozhostilo ticho, zatímco se všichni tři Makenzieové zabývali tou samou myšlenkou. Potom Malcolm pomalu poznamenal: „Nepodceňuj Karla. My máme jen moc a nejsme hloupí. On vyniká v tom, že když si něco usmyslí, tak toho vždy dosáhne. To je vždy nevypočitatelné.“

„Ale on je blázen,“ protestoval Duncan. „Posledně, když jsem ho viděl, se mě snažil přesvědčit, že na Saturnu existuje inteligentní život.“

„A podařilo se mu to?“

„Skoro.“

„Jestliže je blázen, o čemž pochybuji, i přes to slavné zhroucení, potom je ještě více nebezpečný. Zvláště pro tebe, Duncane.“

Duncan se ani nenamáhal odpovědět. Jeho starší a moudřejší dvojčata přesně rozuměla jeho pocitům, i když je s ním nemohla nikdy plně sdílet.

„Ještě je tady další věc,“ poznamenal Malcolm zamyšleně. „A může to být jedna z těch nejdůležitějších. Je možné, že máme jen deset let na to, abychom změnili celou základnu naší ekonomie. Jestliže se ti během cesty podaří najít řešení – nebo jen *náznak* řešení! – bude z tebe hrdina, až se vrátíš domů. Nikdo tě nebude kritizovat za tvé další aktivity, veřejné nebo soukromé.“

„To je přemrštěný požadavek. Nejsem kouzelník.“

„Pak by bylo patrně lepší, kdyby ses začal připravovat. Jestli není asymptotický pohon holý zázrak, pak už nevím, co to tedy je.“

„Počkat!“ zvolal Colin. „Cožpak sem nepřiletí první loď s Apohonem za několik týdnů?“

„Druhá. První byla nákladní loď – *Fomalhaut*. Šel jsem se podívat na palubu, ale nemohl jsem si tam nic prohlédnout. *Sirius* je první osobní loď. Přiletí na přistávací oběžnou dráhu asi za třicet dní.“

„Budeš připraven, Duncane?“

„O tom dost pochybuji.“

„Ale to víš, že budeš.“

„Myslím *fyzilogicky*. I v intenzivním programu trvá příprava na zemskou přitažlivost několik měsíců.“

„Hm. Ale tohle je příliš dobrá příležitost, než abychom ji mohli propásnout. Všechno do sebe pěkně zapadá. Vždyť ses na Zemi narodil.“

„To ty taky. A jak dlouho trvalo *tobě*, než ses připravil na zpáteční cestu?“

Colin si povzdechl.

„Připadalo mi to jako věčnost. Ale v současnosti už určitě vylepšili techniku. Slyšel jsem, že tě ve spánku nervově naprogramují.“

„Říká se, že máš potom hrůzné sny. Já budu potřebovat všechen spánek, který budu moct získat. Přesto, co je dobré pro Titan...“

Nemusel ani dokončit ten citát, který vymyslel nějaký neznámý cynik před půl stoletím. Po celých třicet let o něm Duncan nezapochyboval. To, co jednou bylo vytvořeno k tomu, aby zraňovalo, bylo ve skutečnosti přijato za rodinné moto.

A to, co bylo dobré pro rodinu Makenzieů, bylo bezesporu dobré pro i Titan.

Kapitola čtvrtá

ČERVENÝ MĚSÍC

Z osmdesáti pěti známých přirozených satelitů přesahoval Titan v rozměrech pouze Ganymed, vládnoucí planeta Jupiterova systému, a to jen o vlásek. V jiném směru neměl Titan žádné soupeře. Všechny ostatní měsíce *kteříkoli* jiné planety mají jen nepatrné množství atmosféry. Atmosféra Titanu je tak hustá, že kdyby ji tvořil kyslík, mohl by ji člověk snadno dýchat.

Když byla tato skutečnost koncem dvacátého století objevena, postavila astronomy před prvotřídní záhadu. Jak je možné, aby mohl svět jen nepatrně větší než Měsíc Země, který nemá skoro žádné ovzduší, mít vůbec jen náznak atmosféry – obzvláště velmi bohaté na vodík, který je nejlehčí ze všech plynů? Ten by se již dávno měl rozplynout do vesmíru.

Ne že by tohle byla jediná záhada. Podobně jako Měsíc, jsou i ostatní satelity bezbarvé, pokryté roztrštěným kamením a prachem, které vytvořily věky bombardování meteority. Ale Titan je *červený*. Stejně červený jako Mars, jehož zlověstná záře připomínala lidstvu dávné časy krveprolévání a válek.

První umělé sondy vysvětlily některé ze záhad Titanu, ale jako vždy nastínily velké množství nových problémů. Červenou barvu způsobovala vrstva nízkých, hustých mraků, kterou tvořila stejná ohromující směs organických sloučenin jako Rudou skvrnu na Jupiteru. Pod těmito mraky se nacházel svět, který byl o více než sto stupňů teplejší, než by měl ve skutečnosti být. Přesto se na Titanu nacházely oblasti, kde člověk potřeboval jen o trochu více než kyslíkovou masku a jednoduchý tepelně izolující oblek, aby se tam mohl volně pohybovat. Všichni byli velmi překvapeni, když vyšlo najevo, že je Titan druhým nejpohostinnějším místem ve Sluneční soustavě hned po Zemi.

Část nečekaného tepla pocházela ze skleníkového efektu, když vodíková atmosféra zachytila slabé paprsky vzdáleného Slunce.

Mnohem větší část způsobovaly vnitřní zdroje. V rovníkové oblasti Titanu se nacházely tzv. studené sopky. Jen při vzácných příležitostech skutečně některé z nich chrlily kapalnou vodu.

Tato činnost, kterou podnítilo radioaktivní teplo hluboko v jádře Titanu, vyvrhovala megatuny vodíkových sloučenin do atmosféry, a tím nepřetržitě doplňovala plyny, které unikaly do vesmíru. Jednoho dne se samozřejmě tyto ukryté zásoby – podobně jako ztracená ropná naleziště na Zemi – vyčerpají, ale geologové vypočítali, že Titan bude schopen odolat vakuu vesmíru alespoň dva biliony let. Ani lidské těžební aktivity v atmosféře by na toto číslo neměly mít velký vliv.

Stejně jako na Zemi, tak se i na Titanu střídala roční období. I když se jen těžko dalo označovat za „léto“ období, kdy teplota v pravé poledne vystoupí jen zřídka na padesát stupňů pod nulou. A protože Saturn oběhne Slunce za skoro třicet let, každé z ročních období na Titanu je delší než sedm pozemských let.

To malé slunce, kterému trvá osm dní, než přejde oblohu, je jen slabě viditelné skrze příkrývku z mraků. V denních a nočních teplotách je velmi malý rozdíl stejně jako mezi póly a rovníkem. Titan tedy postrádá podnebí, ale při určitých příležitostech je schopen vytvořit svůj vlastní velkolepý druh počasí.

Nejpůsobivější meteorologický úkaz je takzvaný „metanový monzun“, který se často, i když ne pravidelně, vyskytuje na začátku jara na severní polokouli. Během dlouhé zimy se část metanu v atmosféře srazí v místních chladných místech a utvoří mělká jezera o ploše skoro tisíc čtverečních kilometrů, která jsou však málokdy hlubší než několik metrů a která jsou často pokrytá horami a krami neuvěřitelných tvarů z amoniakového ledu. Aby se metan udržel v kapalném skupenství, je zapotřebí neobyčejně nízká teplota sto šedesát stupňů pod nulou a žádná část Titanu není nikdy takhle studená dlouhou dobu.

Stačí, aby se objevil „teplý“ vítr nebo aby se protrhaly mraky, a metanová jezera se ihned vypaří. Podobně jako by se na Zemi vypařil jeden z oceánů, náhle tak stonásobně zvětšil svůj objem, a tím zcela změnil povahu atmosféry. Výsledek by byl katastrofický. A i na Titanu byl někdy jen o málo lepší. Byly naměřeny rychlosti větru až pět set kilometrů za hodinu – abychom byli přesní, byly odhadnuty ze

svých následků. Trvají pouze několik minut, ale i tak je to příliš dlouho. Několik prvních výprav bylo tímto monzunem zničeno v době, kdy se ještě nedal předpovědět jeho začátek.

Před prvními přistáními na Titanu na začátku dvacátého prvního století doufali někteří optimističtí astrobiologové, že naleznou život kolem relativně teplých oáz, o kterých se již vědělo. Tato naděje však nenávratně vyprchala. Pouze na chvíli byla zase oživena objevením podivných formací z vosku známých pod označením „průhledné jeskyně“. Ale již koncem století bylo zcela jisté, že žádné původní formy života na Titanu nikdy neexistovaly.

Na ostatních měsících se ani neočekávalo, že by se nějaké známky života objevily, protože měly ještě mnohem nepříznivější podmínky. Pouze Japetus a Rhea, více než o polovinu menší než Titan, měly určitý náznak atmosféry. Zbylé satelity byly pusté shluky kamení, přerostlé sněhové koule – nebo oboje dohromady. Do poloviny 22. století jich bylo objeveno více než čtyřicet a většina z nich měřila méně než sto kilometrů v průměru. Vnější, dvacet milionů kilometrů od Saturnu, se pohybovaly v protisměru a bezpochyby byly jen dočasnými návštěvníky pásu asteroidů. Vedla se vleklá debata o tom, zda mají být považovány vůbec za vlastní satelity. Přestože některé z nich geologové probádali, velké množství jich bylo prozkoumáno pouze umělými sondami. Nebyl důvod se domnívat, že skrývají nějaká velká překvapení.

Možná jednoho dne, až bude Titan prosperovat a stane se poněkud nudným, prozkoumají budoucí generace tyto malé světy. Někteří optimisté hovořili o tom, že by se tyto sněhové koule bohaté na uhlík mohly přeměnit na obíhající zoologické zahrady, které by se vyhřívaly teplem svého vlastního fúzového slunce a oplývaly by divnými formami života. Další si je představovali jako soukromé paláce slasti, rekreační střediska s nízkou gravitací a ostrůvky ve vesmíru pro experimenty s nadměrně technologickými způsoby života. Tohle byly pouhé fantazie utopické budoucnosti. V současné době Titan potřeboval veškerou svou energii na to, aby vyřešil nadcházející krize – v tomto roce 2276.

Kapitola pátá

POLITIKA ČASU A VESMÍRU

Když spolu mluvili jen dva Makenzieové, byl jejich hovor ještě stručnější a kratší, než když se hovoru účastnili všichni tři. Intuice, paralelní myšlenkový proces a sdílená zkušenost zaplňovaly mezery, které měly za následek, že se skoro celý jejich hovor jevil ostatním jako nesrozumitelný.

„Zvládne?“ zeptal se Malcolm.

„My?“ odpověděl Colin.

„31? Kluk!“

Což by se dalo přetlumočit asi takto:

„Myslíš si, že na tu práci stačí?“

„A myslíš, že *my* bychom ji zvládli?“

„V jednatřiceti letech? Nejsem si tím tak jistý. Je ještě chlapec.“

„Stejně nemáme jinou možnost. Tohle je dar od bohů – tedy spíš od Washingtona. Je to jedinečná příležitost, kterou si nemůžeme dovolit propásnout. Bude muset absolvovat intenzivní instruktáž o záležitostech na Zemi a bude se muset naučit vše potřebné o Spojených státech...“

„To mi připomíná. Jak vlastně v současnosti vypadají Spojené státy? Nějak jsem ztratil přehled.“

„Ted' se skládají ze čtyřiceti pěti států. Texas, Nové Mexiko, Aljaška a Havaj se znovu ke svazku připojily, alespoň na tento rok oslav.“

„A co to legálně znamená?“

„Nic zvláštního. Předstírají, že jsou autonomní, ale platí místní a celkové daně jako všichni ostatní. Typický zemský kompromis.“

Malcolm si občas připomněl svůj původ, a proto považoval za nutné bránit svůj rodný svět proti takovým cynickým poznámkám.

„Já si často přeji, abychom i my zde měli trochu více z pozemského kompromisu. Určitě by nebylo na škodu, kdyby se nám ho trochu podařilo zavést do bratrance Armanda.“

Armand Helmer, vrchní revizor fondů, nebyl ve skutečnosti Malcolmův bratranec. Byl to synovec jeho bývalé manželky Heleny. Ale v tomto malém uzavřeném světě na Titanu byl každý, kromě nedávných přistěhovalců, v příbuzenském vztahu s někým jiným. Pojmenováními jako strýček, teta, synovec, bratranec se rozhazovalo s radostnou nepřesností.

„Bratranec Armand,“ řekl Colin s jistou dávkou zadostiučinění, „bude pěkně rozčilený, až se dozví, že Duncan je na cestě na Zem.“

„A co proti tomu bude moct udělat?“ zeptal se klidně Malcolm.

Byla to dobrá otázka, a tak se na okamžik oba Makenzieové zamysleli nad prohlubující se rivalitou mezi jejich rodinou a rodinou Helmerových. V určitých směrech bylo docela jasné, že se Armand a jeho syn Karel narodili na Zemi a přinesli si s sebou přes vzdálenost milionů kilometrů tu šílenou svatozář nadřazenosti, která byla často charakteristickým znakem mateřského světa. Někteří přistěhovalci se jí nakonec zbavili, i když to pro ně nebylo jednoduché. Malcolmovi se to podařilo až po třech planetách a sto letech, ale Helmerovi se o to nikdy ani nepokusili. A přestože bylo Karlovi jen pět let, když opustil Zemi, zdálo se, že strávil následujících třicet let, aby se stal více pozemšťanem, než jsou skuteční pozemšťané. Určitě ani nebyla náhoda, že všechny jeho manželky byly pozemšťanky.

A přesto by tohle všechno bylo ani ne před patnácti lety zdrojem pobavení – spíše než nepříjemností. Když byli Karel a Duncan v dětském věku, byli nerozlučitelní. A ke konfliktu mezi rodinami nebyl žádný důvod až do chvíle, kdy se Armand dostal rychlým vzestupem technologickou hierarchií na Titanu až do pozice moci. Nyní jako vrchní revizor se již netajil tím, že tři generace Makenzieů jsou až dost. Ať již byl – a nebo nebyl – ve skutečnosti tím, kdo vymyslel známou frázi „Co je dobré pro rodinu Makenzieů...“, pronášel ji však s velkou chutí.

Aby se mu ale příliš nekřivdilo, je nutno podotknout, že svou ctižádost soustředil více na svého jediného syna, než sám na sebe. Již tato skutečnost postačovala k tomu, aby působila jistý tlak na přátelství mezi Karlem a Duncanem, které by ale patrně odolalo otcovským nátlakům z obou stran. Konečný zlom byl zahalen tajemstvím a byl spojován s psychickým zhroucením Karla před patnácti lety.

Vyvázl z něj se všemi svými schopnostmi v pořádku, ale znatelně se mu změnila osobnost. Když dokončil studium na titanské univerzitě s vyznamenáním, začal se věnovat velkému množství výzkumů: od měření galaktických rádiových vln až po studie magnetických polí kolem Saturnu. Celá tato práce měla jistou praktickou funkci. Karel se totiž velkou měrou podílel na založení a údržbě komunikační sítě, na které závisel celý život na Titanu. Přesto by se dalo říci, že jeho zájmy byly spíše teoretické než praktické, a on měl občas tendenci toho zneužívat, kdykoli přišla na program stará debata o „dvou kulturách“.

I přes dvě století invektiv z obou stran nikdo opravdu nevěřil, že Vědci s velkým V jsou více kultivovaní (ať se tím myslelo cokoli), než Inženýři. Čistota teoretické vědomosti byla filozofickou úchylkou, která by sklízela veřejný výsměch od těch řeckých myslitelů, kterým byla neprávem přisuzována více než před několika tisíci lety. Skutečnost, že největší sochař na Zemi začal svou kariéru jako konstruktér mostů a nejlepší houslový hráč na Marsu se stále zabýval původní prací v teorii čísel, neprokázala pravdu ani jedné ze stran. Ale Helmerovi rádi prohlašovali, že nadešel čas změn, že inženýři ovládají Titan již příliš dlouho a že za ně mají perfektní náhradu, která by povznesla intelektuální úroveň.

Ve třiceti šesti letech měl Karel stále ten šarm, kterým okouzloval všechny své známé, ale mnohým včetně Duncana – se zdálo, že nyní je v něm i něco tvrdého, vypočítavého a jemně odpudivého. Stále ho mohli milovat, ale on sám schopnost milovat ztratil, a bylo více než divné, že žádné z jeho okázalých manželství nepřivedlo na svět potomka.

Jestli Armand opravdu zamýšlel ohrozit vládu Makenzieů, pak skutečnost, že Karel neměl vlastního nástupce, nebyla jeho jediným problémem. Cokoli si Sedm světů prohlásilo o své nezávislosti, moc byla stále soustředěna na Zemi. A stejně jako před dvěma tisíci lety se muži vydávali do Říma, aby tam objevili spravedlnost, důstojnost nebo vědomosti, tak i v této době k sobě povolávala nadřazená planeta své rozptýlené děti. Nikdo v oblasti politiky Sluneční soustavy nemohl být brán vážně, dokud se osobně neznal s klíčově postave-

nými lidmi, kteří rozhodovali o záležitostech Země, a dokud alespoň jednou neprošel celým bludištěm pozemské byrokracie.

A aby to mohl člověk dokázat, musel jet na Zem, stejně jako v dobách Caesarů se jezdilo do Říma. Jiná možnost nebyla. Ti, co si mysleli opak nebo to alespoň předstírali, riskovali, že budou označeni tím obávaným slovem „koloniální“.

Něco jiného by bylo, kdyby byla rychlost světla neomezená. Ale protože byla pouhou miliardou kilometrů za hodinu, skutečný hovor mezi Zemí a všemi za oběžnou dráhou Měsíce byl navždy znemožněn. Celosvětová elektronická komunikační oblast, která existovala po staletí na mateřském světě, se nikdy nemohla rozšířit do vesmíru. Politické a psychologické následky byly ohromné a stále ne zcela pochopitelné.

Po generace byli obyvatelé Země zvyklí, že mají druhého na dosah tlačítka. Komunikační satelity umožnily vznik, a vzápětí i nezbytnost, vytvoření „světového státu“, kterému chybělo pouze sjednocující jméno. A přes všechny dřívější obavy to byl stále stát, který ovládali lidé – a ne stroje.

Žilo v něm asi tisíc klíčových postav a deset tisíc důležitých lidí, kteří spolu nepřetržitě hovořili z jednoho pólu na druhý. Rozhodnutí, která se týkala vlády světa, bylo někdy třeba učinit v několika minutách.

Proto byla neustálá zpětná vazba extrémně důležitá. Všechno se dalo jednoduše zařídit ve zlomku vteřiny a lidé brali již tři sta let jako samozřejmost, že je vzdálenost již vzájemně nemůže rozdělovat.

Ale se založením první základny na Marsu tohle soukromí skončilo. Země se mohla dorozumívat s Marsem, ale vždy to trvalo alespoň tři minuty, než tam její slova dorazila, a odpověď přišla za stejně dlouho. Konverzace proto nebyla možná a všechny obchodní záležitosti se prováděly prostřednictvím Telexu nebo nějakým podobným způsobem.

Teoreticky to mělo dostatečně vyhovovat a obvykle i vyhovovalo. Došlo však i ke katastrofálním výjimkám. Drahá a někdy i osudová meziplanetární nedorozumění vznikla tím, že se ti dva na opačných koncích spojení neznali, nebo že nerozuměli způsobu myšlení toho druhého, protože spolu nebyli nikdy v osobním kontaktu.

Osobní kontakt byl nepostradatelný na nejvyšších stupních politického vedení a administrace. Diplomaté si toto uvědomovali již několik tisíc let, a proto vysílali mise a velvyslance a pořádali oficiální návštěvy. Teprve po osobním kontaktu, při kterém se nevyhnutelně zhodnotil charakter druhé strany a navázala se jemná pouta vzájemného porozumění a společného zájmu, se mohl obchod uskutečňovat na dálku s určitou dávkou jistoty.

Malcolm Makenzie by nikdy nedosáhl svého vzestupu na Titanu bez pomoci přátelství, která navázal, když se vrátil na Zem. Připadalo mu divné, že by ho měla osobní tragedie přivést k takové moci a zodpovědnosti, o kterých se mu nikdy v mládí ani nesnilo. Ale na rozdíl od Heleny pohřbil svou minulost, a ta ho již dávno přestala pronásledovat.

A když Colin to samé zopakoval o čtyřicet let později a vrátil se na Titan s malým Duncanem, nesmírně se upevnila pozice celého rodu. Pro většinu lidstva byl největší měsíc Saturnu spojován s rodinou Makenzieů. Nikdo nemohl doufat, že je ohrozí, dokud nepřekoná síť osobních kontaktů, kterou si založili nejen na Zemi, ale všude kde jí bylo třeba. A spíše skrz tuto síť, než prostřednictvím oficiálních zdrojů, byli Makenzieové schopní, jak dokonce i jejich odpůrci s nechtutí přiznávali, dosáhnout svých cílů.

A teď se připravovala čtvrtá generace, která měla ještě více posílit jejich dynastii. Všichni věděli, že k tomu jednou dojde, ale nikdo netušil, že tak brzy.

Dokonce ani sami Makenzieové, a už vůbec ne Helmerovi.

Kapitola šestá

NA TĚCH KRÁSNÝCH, KRÁSNÝCH BŘEZÍCH ĎÁBELSKÉHO JEZERA HELLBREW

V minulosti jezdil Duncan vždycky k babičce Heleně na kole nebo nasedl na elektrický vůz, když musel doručit nějakou nezbytnou potřebu pro domácnost. Tentokrát šel z města pěšky tunelem, který byl dva kilometry dlouhý, a nesl padesát kilo pečlivě rozdělené hmoty, která mu však přidala pouze deset kilo extra váhy. Kdyby měl tušení, že podobné osoby v minulosti již existovaly, možná že by cítil silnou spřízněnost se starými pašeráky, kteří měli na sobě stylovou vestu napěchovanou zlatými cihlami.

Colin ho vybavil systémem strojů s popruhy a kapsami a srdečně k tomu dodal: „Díky bohu, že tohle už nebudu muset nikdy použít. Věděl jsem, že to tady někde mám, ale trvalo mi pár dní, než jsem to našel. Je na tom něco pravdy, že Makenzieové nikdy nic nevyhodí.“

Duncan musel použít obě ruce, aby mohl zvednout stroj ze stolu. Když rozepnul jednu z mnoha malých kapsiček, zjistil, že obsahuje tenký proutek vyrobený z nějakého matného kovu, který byl až překvapivě těžký.

„Co je to?“ zeptal se. „Přijde mi to těžší než zlato.“

„Je to těžší. Jestli si dobře vzpomínám, tak je to vysoce tvrzená slitina wolframu. Celková váha je sedmdesát kilo, ale nenos všechno najednou. Já jsem začal se čtyřiceti kily, a pak jsem si přidával dvě kila denně. Je důležité, aby byla váha rovnoměrně rozmístěná a aby se zabránilo tření.“

Duncan si něco v duchu propočítal a to, co mu vyšlo, mu připadalo pěkně deprimující. Přitažlivost na Zemi je *pětkrát* větší než na Titanu, a přesto by mu tohle příšerné zařízení sotva zdvojnásobilo jeho místní hmotnost.

„Vyloučeno,“ řekl sklesle. „Já nikdy nebudu schopný chodit na Zemi.“

„No, já jsem to zvládl, i když to zpočátku nebylo zrovna lehké. Dělej všechno tak, jak ti doktoři přikáží, i když ti to nebude dávat moc smysl. Snaž se trávit všechen možný čas ve vaně anebo se natáhni. Nestyď se použít kolečkové křeslo nebo protetické pomůcky alespoň po dobu prvních dvou týdnů. A nikdy se nepokoušej běhat.“

„*Běhat!*“

„Dříve nebo později zapomeneš, že jsi na Zemi, a potom si zlomíš nohu. Chceš se vsadit?“

Sázení bylo jednou z užitečných neřestí Makenzieů. Peníze zůstávaly v rodině a poražený si vždy zapamatoval užitečné ponaučení. I když si Duncan nedovedl představit pětinasobnou přitažlivost, nedalo se popřít, že Colin strávil na Zemi celý rok a přežil ho ve zdraví, když mu mohl tohle vyprávět. Tahle sázka tedy neslibovala žádnou výhru.

Začínal věřit Colinově předpovědi a sotva si uvědomoval tu nadbytečnou hmotnost – alespoň když se pohyboval přímo. Když se však pokoušel změnit směr, to si pak připadal jako v sevření nějaké neodolatelné síly. Když nepočítá návštěvníky ze Země, tak potom je v současnosti patrně nejsilnějším člověkem na Titanu. Ne že by jeho tělo získávalo nějakou novou sílu, spíše jen probudilo skryté síly, které v něm podřimovaly a čekaly na chvíli, až je někdo uvede v činnost. Za několik málo let by na to, o co se v současnosti pokoušel, mohlo být pozdě.

V průměru čtyři metry široký tunel byl před lety proražen laserovým zařízením skrz okraj malého kráteru, který obklopoval Oázu. Původně fungoval jako potrubí, kterým se odváděly petrochemikálie nasycené amoniakem pryč z toho ďábelského jezera Hellbrew, které bylo jedním z hlavních přirozených zdrojů surovin. Většina jezera byla vyčerpána pro zásobování titanského průmyslu a později vnitřní teplo měsíce, které bylo uvolněno jako součást místního planetárního inženýrského projektu, způsobilo, že se zbytek jezera vypařil.

Když babička Helena dala jasně najevo své záměry, vyvolalo to trochu tichého reptání, přesto ale oddělení, které má na starosti zásoby, vyčerpalo zbylou vodíkovo-metanovou mlhu z tunelu, a potom

vedlo svůj kyslík, ke každoroční rozmrzlosti revizorů účtů, jako položku v zásobách městské rezervy vzduchu. Pracovaly tam dvě ručně ovládané přepážky a rovněž rezervní městská těsnění. Za druhou přepážku byl vstup povolen jen na vlastní nebezpečí, které však bylo pouze minimální. Tunel vedl masivní skálou, a jelikož byl tlak uvnitř vyšší než tlak v okolí, nehrozilo nebezpečí, že by titanské jedy pronikly dovnitř.

Z hlavního průchodu vedlo šest postranních tunelů, které byly nyní všechny zablokované. Když sem Duncan poprvé přišel jako malý chlapec, zaplnil si zapečetěné šachty zázraky a kouzly. Teď již věděl, že jen ústily do dávno opuštěných vyrovnávacích komor. I když se všechno tajemství rozplynulo, přesto se mu zdálo, že v těchto chodbách straší dva duchové. Jedním z nich byla malá holčička, kterou znalo a milovalo pouze několik průkopníků. Tím druhým byl obr, kterého oplakávaly miliony.

Jméno Roberta Kleinmana provázelo nespočetné množství vtipů, protože on ve skutečnosti měřil dva metry, měl pěkně stavěné tělo, a navíc byl velmi talentovaný. Ve třiceti byl hlavním pilotem, přestože ho bylo obtížné vpasovat do rozměrů standardního vesmírného vybavení. Duncanovi nikdy nepřipadal nijak zvlášť hezký, ale v tomhle ho přehlasovala malá armáda žen, která zahrnovala i babičku Helenu Makenzieovou.

Babička se seznámila s kapitánem Kleinmanem pouze rok po definitivním rozchodu s Malcolmem, ze kterého se možná ještě citově nevzpamatovala. Kapitán však žádný takový problém neměl. Stejně se však již nikdy na žádnou jinou ženu ani nepodíval. Byla z toho milostná aféra, která se stala známou na mnoha světech. Trvala přes plánování a přípravy na první expedici na Saturn až do doby, než byl *Challenger* opatřen posádkou, aby mohl opustit oběžnou dráhu Titanu. A pokud jde o Helenu, tak pro ni tahle láska nikdy neskončila. Ustrnula v momentě, kdy loď postihla ta tajemná a nevysvětlitelná zkáza v tryskovém proudění v jižním mírném pásu, které přesahovalo rychlost čtyři sta kilometrů za hodinu.

Duncan dorazil k poslední přepážce v pomalejším tempu, než když vyšel. K babiččiným stým narozeninám mladší členové rodiny natřeli tuto přepážku křiklavými světélkujícími barvami, které za po-

sledních dvanáct let ani trochu nevybledly. A protože se Helena o dárku nikdy nezminila a nikdy neslyšela otázky, na které si nepřála odpovídat, nikdo se nikdy nedozvěděl, jestli se jí vůbec líbil.

„Tak sem tady, babi,“ zvolal Duncan do starého domácího telefonu, který jí již dávno daroval jeden z jejích tajných obdivovatelů. (Dalo se na něm ještě přečíst „Vyrobeno v Hong Kongu“ s datem kolem roku 1995. Dokonce se ho někdo jednou pokoušel ukrást, ale jelikož krádež byla na Titanu skoro neznámým zločinem, byl to patrně jen dětský žertík nebo jen nepřátelské gesto namířené proti Makenzieům.)

Jako obvykle mu nikdo neodpověděl, ale dveře se ihned otevřely a Duncan tedy vešel do úzké chodby. Babiččina elektrická motorka byla přesně na tom samém místě, kde již stála bez hnutí několik let. Duncan zkontroloval baterii, s chutí si kopnul do pneumatik tak jako vždycky. Tentokrát nebylo ani třeba připumpovat gumy a ani nabít baterku, takže kdyby se ta stará paní náhle rozhodla, že pojedete do města, nic by jí v tom nebránilo.

Kuchyně, kterou tvořila jednotka z malé osobní dopravní lodě, byla o trochu uklizenější než obvykle. Pravděpodobně ji uklidila jedna z dobrovolných pomocnic, které sem pravidelně docházely. Ve vzduchu však stále visel ten odporný kyselý zápach pomalu se rozkládajícího jídla a nedostatečné recyklace a Duncan proběhl se zatajeným dechem do obývacího pokoje. Nikdy si od babičky nevzal nic jiného než šálek kávy a obával se náhodné otravy, kdyby ochutnal vzorky z jejího automatického robota. Ale zdálo se, že Heleně to svědčilo. Patrně si v průběhu let vytvořila určitý druh symbiózy s kuchyní, která stále vyhovovala bezpečnostní záruce výrobce, i když produkovala nejpodivnější zápachy. Babička si jich nepochybně nikdy nevšimla. Duncan přemýšlel o tom, co by udělala, kdyby došlo ke konečné katastrofě.

Hlavní obývací pokoj byl jako obvykle přeplněný. Proti jedné stěně stály police s pečlivě označenými horninami – úplná sbírka minerálů z Titanu a ostatních prozkoumaných měsíců Saturnu a rovněž vzorky z každého jeho prstence. Pokud si Duncan vybavoval, tak tam bylo jen jedno prázdné místo, jako by babička pořád očekávala Kleinmanův návrat.

Na protější stěně měla komunikační a informační panel, přihrádky s mikromoduly, které kdyby se kompletně seřadily, tak by určitě obsahovaly více informací než všechny knihovny na Zemi až do dvacátého prvního století. Zbylou část pokoje tvořila malá pracovna, kde se na zemi povalovaly přístroje, které Duncana v dětství fascinovaly a které bude mít do konce života spojené s babičkou Helenou.

Byly tam petrologické mikroskopy, nástroje na leštění a řezání, ultrazvukové čističe, laserové nože – prostě celá ta zářivá osobní výzbroj gemologa a klenotníka. Postupem doby se Duncan naučil většinu z nich používat, ale nikdy nedosáhl ani zlomku babiččiny dovednosti, a zcela postrádal její umělecký talent. Z velké části s ní sdílel zájem o matematiku, který dokládal i malý počítač s holografickou zobrazovací jednotkou.

Počítač, podobně jako kuchyň, již potřeboval dávno vyměnit. Byl však zcela nezávislý, a proto se babička nemusela vůbec spoléhat na mnohem větší centrální jednotky ve městě, do kterých se ukládala data. A i když její počítač neměl větší kapacitu paměti než lidský mozek, jejím skromným požadavkům zcela vyhovoval. Její zájem o horniny ji nezbytně přivedl ke krystalografii, potom k teorii grup, a nakonec k neškodné posedlosti, která tak vévodila jejímu osamělému životu. Před dvaceti lety, v tomto pokoji, nakazila i Duncana. V jeho případě nešlo o nic nezvládnutelného, protože ho to drželo jen pár měsíců. On si však trochu pobaveně uvědomoval, že ho budou celý život postihovat příležitostné záchvaty. Zdálo se neuvěřitelné, že pět zcela stejných čtverečků mohlo utvořit vesmír, který ani člověk, ani počítač nikdy nebudou schopní zcela prozkoumat...

Od jeho poslední návštěvy před třemi týdny se v tomto známém pokoji nic nezměnilo. Dovedl si i představit, že se ani babička nepohnula. Stále seděla u svého pracovního stolu, třídila horniny a krystaly, zatímco za ní obrazovka přerušovaně ukazovala výsledky nějakého problému, který počítač zrovna zpracovával. Jako obvykle měla na sobě dlouhé šaty, ve kterých vypadala jako římská matróna, i když si byl Duncan docela jistý, že žádná římská matróna by nenosila šaty, které byly takhle zpustlé, a po pravdě řečeno už dávno potřebovaly vyprat. Celou dobu, co babičku znal, nerozšířila svůj zájem o přístroje na svůj zevnějšek.

Nevstala, jen trochu natočila hlavu, aby ji mohl jako obvykle dát něžný polibek. Když ji líbal, všiml si, že se alespoň venkovní svět trochu změnil.

Výhled z babiččina velkého okna byl dobře známý – ale pouze z doslechu, protože jen málo vyvolených mělo tu čest, aby ho mohli spatřit na vlastní oči. Její dům byl částečně zapuštěn do výčnělku, ze kterého byla vyhlídka na vyschlé dno jezera Hellbrew a kaňon, který do něho ústil, a proto babičce poskytoval 180 stupňů výhledu na nejmalebnější titanskou krajinu. Když na horách zuřily bouře, tak výhled někdy zmizel na několik hodin v mracích z amoniakových krystalů. Dnes ale bylo jasno a Duncan viděl do vzdálenosti alespoň dvaceti kilometrů.

„Co se to támhle děje?“ zeptal se.

Zpočátku se mu zdálo, že je to jedna z erupcí důlního plynu, které občas vybuchovaly v nestabilních oblastech. Ale v tom případě by bylo ohroženo město a on by o tom již dávno věděl. Potom mu došlo, že jasný sloupec, který obsahoval spoustu kouře a neustále slabě hořel na hřebenu hory ve vzdálenosti asi tří nebo čtyř kilometrů, mohl být jediné dílem člověka.

„Na Huygensu probíhá fúze. Nevím, co tam dělají. Ty vidíš kyslíkový výpar.“

„Aha, zase jeden z Armandových projektů. Cožpak ti to opravdu nevadí?“

„Ani trochu. Myslím si, že je to překrásné. A mimochodem, my vodu potřebujeme. Podívej na ty skutečné dešťové mraky... *opravdový* dešť. Myslím, že tam začíná něco růst. Od té doby, co ten plamen hoří, se změnila barva kamenů.“

„To je docela možné. Bioinženýři o tom budou jistě vědět. Jednoho dne se možná budeš moct dívat na les, místo jen na pusté skály.“

Samozřejmě že žertoval a ona to věděla. Mimo přísně chráněné oblasti nemohla žádná vegetace volně růst. Ale podobné pokusy jako tento mohly znamenat začátek a třeba jednoho dne...

Na hoře pracovala továrna na vodíkovou fúzi a tavila povrch Titanu, aby uvolnila prvky, které tento malý svět potřeboval pro svůj průmysl. A jelikož polovinu povrchu tvořil kyslík, který se v součas-

né době používal jen ve velmi malém množství v uzavřených cyklech městských ekonomik, tak se prostě nechával volně spalovat.

„Uvědomuješ si, Duncane,“ pronesla babička nečekaně, „jak pěkně ten plamen ilustruje rozdíl mezi Titanem a Zemí?“

„Oni zrovna nemusí tavit horniny, aby získali všechno, co potřebují.“

„Měla jsem na mysli něco mnohem podstatnějšího. Když chce pozemšťan získat oheň, zapálí řetěz uhlovodíků a nechá je hořet. My děláme přesný opak. My zapálíme řetěz kyslíku a necháme ho hořet v naší vodíkovo-metanové atmosféře.“

Byl to tak základní fakt života, vskutku ekologická samozřejmost, že Duncan pocítil jisté zklamání. Doufal v nějaké překvapivé odhalení. Obličej musel prozradit jeho myšlenky, protože mu babička nedala čas na to, aby zareagoval.

„Pokouším se ti ukázat,“ pokračovala, „že to pro tebe nemusí být tak snadné přizpůsobit se životu na Zemi, jak si myslíš. Možná víš – nebo si *myslíš*, že víš – jaké jsou tam podmínky, ale tvoje znalost není podložena zkušeností, a až ji budeš rychle potřebovat, tak ji nenajdeš. Tvé titanské instinkty ti mohou poskytnout špatné odpovědi. Proto se do ničeho bezhlavě nežeň a vždycky si všechno dvakrát promysli.“

„Myslím, že to ani jinak nepůjde. Mé titanské svaly na to dohlédnou.“

„Jak dlouho budeš pryč?“

„Asi rok. Oficiální pozvání je asi na dva měsíce, ale jelikož mám zaplacenou cestu, budu mít finanční prostředky na mnohem delší pobyt. Bylo by hloupé, kdybych takovou příležitost nevyužil, protože se mi další asi již nenaskytne.“

I když se pokoušel mluvit co možná nejoptimističtěji, přesto věděl, co se zrovna honí babičce hlavou. Oba si uvědomovali, že tohle může být jejich poslední setkání. Sto čtrnáct let nebyl pro ženu žádný příliš velký věk, ale pro co měla babička žít? Pro naději, že ho zase uvidí, až se vrátí zpátky ze Země? Byl by rád, kdyby to tak bylo...

A bylo zde ještě něco jiného, o čemž se sice nehovořilo, ale co se vznášelo ve vzduchu. Babička znala hlavní důvod jeho návštěvy na Zemi a i po všech těch letech to na ni muselo stále působit. Nikdy

Malcolmovi neodpustila, nikdy nepřijala Colina, bude ho dále brát na vědomí, až se vrátí s malým Malcolmem?

Něco teď nemotorně hledala, což bylo docela v rozporu s jejími jinak přesnými pohyby, v jedné z přihrádek pracovního stolu.

„Tady máš na cestu s sebou suvenýr.“

„Je to překrásné!“ Nebyl přehnaně slušný. Zareagoval tak, protože ho to opravdu překvapilo. Svíral ve svých rukách plochou krabičku s víkem, které bylo vytvořeno z krystalů. Vskutku to byla jedna z nejdokonalejších prací geometrického umění, jakou kdy viděl. Babička si nemohla vybrat lepší předmět, který by mu více připomínal jeho dětství a svět, který měl teď opustit a který musí navždy zůstat jeho domovem.

Jak zíral na mozaiku z barevných kamenů, které přesně vyplňovaly malou krabičku, a zdravil se s každým z těch dobře známých tvarů jako se starým přítelem, zamlžily se mu oči a zdálo se mu, že je zase malý kluk. Babička se ani trochu nezměnila, ale jemu bylo jen deset let...

Kapitola sedmá

KŘÍŽ Z TITANITU

„Už jsi dost starý, Duncane, abys rozuměl téhle hře... i když je to mnohem víc než jen pouhá hra.“

Ať je to cokoli, nevypadá to zrovna moc napínavě. Co se asi tak dá dělat s pěti stejnými bílými čtverečky z umělé hmoty s rozměry dva krát dva centimetry?

„Hned první problém,“ pokračovala babička, „je najít, kolik možných *odlišných* tvarů můžeš ze všech čtverců složit.“

„Když leží naplocho na stole?“

„Ano. Kraje se musí přesně dotýkat. Překrývání není dovoleno.“

Duncan začal posunovat čtverečky.

„Hm,“ začal. „Můžu je dát takhle za sebou do řady... potom můžu posunout tenhle poslední a vytvořím L... a potom ten na druhém konci a budu mít U...“

Rychle sestavil asi šest různých uskupení z pěti čtverečků, a pak si uvědomil, že se začíná opakovat.

„Myslím, že je to všechno – to snad ne, to jsem pěkně hloupý.“

Málem přehlédl jeden z nejjednodušších tvarů kříž nebo X, který vznikl tak, že se jeden z čtverečků položil do středu a ostatní čtyři kolem něho.

„Většina lidí,“ poznamenala babička, „objeví tohle řešení hned jako první. Nevím, co to vypovídá o tvých duševních pochodech. Myslíš si, že jsi je našel všechny?“

Duncan dále pohyboval čtverečky a ještě objevil další tři tvary. Pak toho nechal.

„To je všechno,“ sebejistě oznámil.

„A co tohle?“ přerušila ho babička. Posunula rychle čtverečky tak, že tvořily poněkud kostrbaté F.

„Jé!“

„A tohle...“

Duncan si začal připadat hloupě a velmi se mu ulevilo, když babička pokračovala: „Vedl sis docela dobře. Přehlédl jsi jen tyhle dva. Dohromady se dá utvořit přesně *dvanáct* takovýhle tvarů. Ani o jeden víc. Mohl by ses snažit donekonečna, na další bys nepřišel.“

Rukou odsunula těch pět čtverců a položila na stůl dvanáct zářivě barevných kousků umělé hmoty. Každý měl jiný tvar a dohromady tvořily úplnou sadu dvanácti obrazců, které, jak byl nyní Duncan připraven připustit, mohly být vytvořeny z pěti stejných čtverečků.

V tom ale bude ještě něco jiného. Hra přece nemohla skončit. Určitě ne. Babička má ještě něco v zásobě.

„Teď pozorně poslouchej, Duncane. Každý z těchto tvarů, mimochodem se jim říká pentomina, je stejně velký, protože je utvořen z pěti zcela stejných čtverců. Je jich tady dvanáct, takže *celková* plocha je šedesát. Mám pravdu?“

„No... ano.“

„Šedesát je pěkné kulaté číslo, které můžeš rozdělit několika způsoby. Začněme s deset krát šest, tím nejjednodušším. To je plocha téhle malé krabičky – deset jednotek krát šest. Takže by se do ní těch dvanáct kousků mělo přesně vejít. Něco jako jednoduchá skládačka.“

Duncan očekával léčku. Babička měla slabost pro slovní a matematické paradoxy, kterým její desetiletá oběť ne vždy rozuměla. Nemohl však na nic přijít. Jestli má krabička takové rozměry, jak babička říkala, pak by neměl být problém do ní složit všech dvanáct kousků. Přece jich dohromady bylo šedesát.

Počkat... plocha může být stejná, ale *tvar* může být špatný. Může tedy být pravda, že se těch dvanáct kousků nedá do této obdélníkové krabičky vložit, i když má správnou plochu.

„Zkus na to přijít,“ řekla babička, když již chvíli posunoval kousky v krabičce. „Slibuji ti, že řešení existuje.“

Po deseti minutách o tom začal Duncan pochybovat. Bylo snadné umístit deset kousků do formy a jednou se mu podařilo i jedenáct. Bohužel však prázdné místo, které mu zbylo ve skládačce, nemělo stejný tvar jako kousek, který mu zbyl v ruce, i když měl samozřejmě stejnou plochu. Díra měla tvar X, kousek Z...

O třicet minut později to v něm již vřelo pocitem marnosti. Babička ho nechala úplně samotného a vedla vážný hovor se svým počíta-

čem. Jen čas od času se na něj pobaveně podívala, jako by mu chtěla říct: „Vidiš, není tak snadné, jak sis myslel...“

Duncan byl na svůj věk pěkně tvrdohlavý. Většina desetiletých kluků by se už dávno vzdala. (Až o mnoho let později ho napadlo, že babička tímto zkoušela jeho psychologii.) Nepožádal o pomoc skoro čtyřicet minut...

Babiččiny prsty přelétly nad mozaikou. U a X a L vklouzly do rámu a náhle byla malá krabička úplně zaplněná. Dvanáct kousků perfektně zapadlo do skládačky.

„Tak, ty jsi znala odpověď!“ pronesl Duncan poněkud chabě.

„Jednu odpověď?“ zareagovala babička poněkud ironicky. „Chceš se pokusit uhodnout, kolik existuje různých způsobů, jak se dají kousky do krabičky vložit?“

Byl v tom háček. Tím si byl Duncan jistý. Nenašel ani jediné řešení skoro za celou hodinu intenzivního snažení. A to určitě vyzkoušel alespoň stovku možností. Bylo však možné, že různých řešení může být alespoň tucet.

„Řekl bych, že bude existovat dvacet způsobů, kterými se dají uspořádat kousky do krabičky,“ odpověděl a myslel si, že to trochu přehnal.

„Hádej ještě jednou.“

To byl signál, který označoval nebezpečí. Očividně za tím vězelo něco víc, než se na první pohled zdálo, a proto bylo moudřejší raději mlčet.

Duncan zakroutil hlavou.

„Nevím.“

„Chytrý chlapec. Intuice je nebezpečný rádce, i když je někdy tím jediným, který máme. *Nikdo* by nikdy nemohl uhádnout správnou odpověď. Je více než *dva tisíce* odlišných způsobů, kterými se dají tyto kousky vložit zpátky do krabičky. Abych byla přesná: 2 339. Co tomu říkáš?“

Nebylo pravděpodobné, že by mu babička lhala. Ale protože si Duncan připadal tak ponížený svým nezdařením, vyhrkl: „Já tomu nevěřím!“

Babička projevovala svou rozmrzelost jen velmi zřídka, i když někdy ochladla a stáhla se do sebe, když ji z něčeho podobného nařkl. Tentokrát se jen pousmála a zadala počítači nějaké příkazy.

„Podívej se na tohle,“ řekla mu.

Vzor světlých čar, který se objevil na obrazovce, ukazoval sadu všech dvanácti pentomin, jak se přesně hodí do rámce šest krát deset. Na chvíli se obraz pozastavil, potom ho nahradil další, úplně jiný způsob, který si ovšem nemohl Duncan zapamatovat za takový krátký okamžik, na který si jej měl možnost prohlédnout. Pak se objevil další... a další, a potom babička vypnula program.

„Dokonce i touto rychlostí,“ řekla, „to trvá pět hodin, než se všechna řešení vystřídají. A věř mi, i když to žádný člověk nezkontroloval a ani nemohl, *všechna* jsou odlišná.“

Dlouhou dobu zíral Duncan na to seskupení dvanácti ošidně jednoduchých tvarů. Pomalu začal chápat to, co mu babička řekla. Byl to první opravdový matematický problém jeho života. Co se na první pohled zdálo jako dětská hra, mu najednou otevřelo nekonečné možnosti a horizonty, přestože ani nejchytřejší desetiletý chlapec nemohl odhadnout plný rozsah nového světa.

Tento okamžik zázraku a posvátné hrůzy na něj však příliš nezapůsobil. O mnohem silnější výbuch intelektuálního potěšení se v něm roznítil, když přišel na své vlastní první řešení. Týdny s sebou všude nosil sadu dvanácti pentomin v krabičce z umělé hmoty a ve volných chvílích si s nimi pohrával. Každý z těch dvanácti kousků již znal jako svého důvěrného přítele, oslovoval je podle tvarů, kterým byly nejvíce podobné, i když v některých případech byla nutná velká dávka fantazie: měl skupinu jednotlivých písmen F, I, L, P, N a závěrečnou část abecedy T, U, V, W, X, Y, Z.

Jednou, v jakémsi geometrickém transu nebo extázi, které si již nebyl nikdy schopen znovu navodit, přišel na pět řešení ani ne za jednu hodinu. Ani Newton, Einstein a Chen-Tsu se nemohli cítit více spříznění s bohy matematiky ve svých vlastních chvílích pravdy...

I bez babiččina podnětu mu netrvalo dlouho přijít na to, že se kousky dají uspořádat i jinak, než jen do obdélníku šest krát deset. Teoreticky se mohlo dvanáct pentomin vejít do obdélníků pět krát

dvanáct, čtyři krát patnáct a dokonce i do úzkého pruhu jen tři jednotky dlouhého a dvacet širokého.

Nedalo mu velkou práci najít několik příkladů řešení v obdélnících 5×12 a 4×15 . Pak strávil pěkně frustrující týden, když se pokoušel vyrovnat dvanáct kousků do pruhu 3×20 . Znovu a znovu mu vznikaly kratší obdélníky, ale vždycky mu několik kousků zbylo, a tak se nakonec rozhodl, že řešení pro tento tvar neexistuje.

Poraženě se vrátil k babičce, u které na něho čekalo další překvapení.

„Jsem ráda, že jsi se snažil,“ řekla. „Zevšeobecnování – zkoumání každé možnosti – to je přesně podstata matematiky. Přesto se ale mýlíš. Řešení se dá najít. Existují vlastně jen dvě řešení. Když přijdeš na jedno z nich, budeš mít zároveň i to druhé.“

Duncana to velmi povzbudilo, a proto se pustil do hledání s novým elánem. Za týden již začal chápat velikost problému. Množství odlišných způsobů, kterými se dá uspořádat pouhých dvanáct kousků skoro v rovné linii, když se rovněž vezme do úvahy, že se většina z nich dá položit alespoň čtyřmi různými směry, bylo ohromující.

Ještě jednou se obrátil na babičku a řekl jí, že pravděpodobnost je až nespravedlivě velká. Jestliže jsou možná jen dvě řešení, jak dlouho mu bude trvat, než na ně přijde?

„Poslouchej,“ začala babička. „Kdybys byl počítač bez mozku a skládal bys kousky všemi možnými směry za jednu minutu, tak bys celou množinu řešení prošel za“ – na chvíli se pro větší efekt odmlčela – „za více než šest milionů, *milionů*, let.“

Pozemských nebo titanských? napadlo konsternovaného Duncana. Ne že by na tom opravdu záleželo...

„Ale ty nejsi počítač bez mozku,“ pokračovala babička. „ty můžeš hned na první pohled eliminovat ta řešení, která jsou nemožná, takže je rovnou můžeš přeskočit. Zkus to znovu...“

Duncan ji uposlechl bez velkého nadšení nebo úspěchu. A potom dostal skvělý nápad.

Karel projevil zájem a ihned vyzvání přijal. Vzal si sadu pentomin, a od té doby o něm Duncan na několik hodin neslyšel.

Pak zavolal nazpátek a zdálo se, že je trochu rozrušený.

„Víš *určitě*, že to jde?“ dožadoval se.

„Stoprocentně. Ve skutečnosti – jsou dokonce dvě řešení. To jsi nepřišel ani na jedno? Myslel jsem, že jsi dobrý v matematice.“

„To jsem. *Proto* vím, jak je tenhle úkol obtížný. Existuje víc než kvadrilion možných řešení, která je nutno prozkoumat.“

„Jak si na to přišel?“ zeptal se Duncan, očividně potěšen, že jeho kamaráda vyvedlo něco z míry.

Karel pohlédl na kousek papíru, který měl zcela zaplněný náčrtky a čísla.

„Když vyloučíme nemožná řešení, vezmeme v úvahu symetrii a rotaci, tak dostaneme faktoriál dvanáct krát dvě na dvacátou první, ale ty tomuhle nemůžeš rozumět! Dostaneme pěkné číslo. Tady ho mám.“

Zvedl papír, na který napsal velkými číslicemi impozantní řadu:
1 004 539 160 000 000

Duncan se s určitým uspokojením podíval na toto číslo. Nepochyboval o Karlově výpočtu.

„Takže jsi to vzdal.“

„NE! Jen se ti snažím dokázat, jak je to obtížné.“ A potom Karel, s děsivě odhodlaným výrazem, zavěsil.

Další den čekalo na Duncana jedno z největších překvapení jeho mladého života. Karel se objevil na obrazovce se zarudlýma očima, protože zjevně od jejich minulého rozhovoru nezamhouřil oko.

„Tak tady to mám,“ řekl a v jeho hlase se mísila vyčerpanost s vítězstvím.

Duncan nevěřil svým očím. Byl přesvědčen, že je skoro nemožné najít řešení. Před sebou na obrazovce však viděl úzký obdélníkový proužek jen tři krát dvacet, který zaplňovalo všech dvanáct kousků...

Karlovi se třásly ruce vyčerpáním. Uchopil dva protilehlé konce, rychle je otočil a prostřední částí ani nepohnul.

„A tady máš druhé řešení,“ prohodil. „Teď jdu spát. Dobrou noc – nebo dobré ráno, jestli už je ráno.“

Dlouho, předlouho seděl pokořený Duncan před prázdnou obrazovkou. Stále nechápal, co se přihodilo. Věděl jen, že Karel vyhrál proti všem logickým předpokladům.

Duncanovi to ve skutečnosti opravdu vadilo. Měl Karla moc rád na to, aby mu zazlívál jeho malé vítězství, a mohl se dokonce radovat

z úspěchů svého kamaráda, i když byly někdy na jeho vlastní účet. Tohle ale bylo něco divného – snad až magického.

Poprvé se Duncan setkal se silou intuice a zázračnou schopností mysli, která byla schopná obejít dostupná fakta a zkrátit logický proces. Za několik hodin Karel dokončil hledání, které mělo vyžadovat triliony operací. A o pozoruhodnou dobu předčil i nejrychlejší počítač, který existoval.

Jednou Duncan přijde na to, že takovou schopnost mají všichni lidé, ale někdy ji využijí jen jednou za život. Karel měl však tento talent neuvěřitelně vyvinutý, a od té doby Duncan již nikdy nepodceňoval ani své nefantastičtější spekulace.

To se přihodilo před dvaceti lety. Kam se asi poděla ta sada malých kousků z umělé hmoty? Nemohl si vzpomenout, kde je naposledy viděl.

Nyní je měl zase před sebou, přetvářené do barevných hornin: osobité narůžovělé žuly ze svahů Galileo Hills, obsidiánu z náhorní plošiny Huygens Plateau, napodobeniny mramoru z Herschel Escarpment. A dále z neuvěřitelného, ale bez pochyby skutečného, nejvzácnějšího a nejtajemnějšího ze všech drahých kamenů, které byly objeveny: písmeno X ze skládačky bylo zhotoveno z pravého titani-
tu. Nikdo nikdy nemohl zaměnit tenhle modročerný lesk s přechodnými záblesky zlata. Tohle byl největší kus, který kdy Duncan spatřil, a ani si nedovedl představit jeho obrovskou cenu.

„Nevím, co mám říct,“ zakoktal se. „Překrásné. Nikdy jsem nic podobného neviděl.“

Objal babičku kolem útlých ramen a zjistil, že se nekontrolovatelně otřásají. Jemně ji držel, dokud třesení neustalo, a věděl, že pro takovéhle chvíle neexistují žádná vhodná slova. Náhle mu bylo jasné, že on byl tou poslední láskou jejího prázdného života a že ji zde nechá pouze jejím vzpomínkám.

Kapitola osmá

DĚTI CHODEB

Ve všem, co Duncan za poslední dny dělal, cítil nádech smutku a konce. Někdy ho to docela překvapilo. Měl by se přece těšit, radostně očekávat velké dobrodružství, o které se s ním mohlo podělit jen velmi málo lidí z jeho světa. I když nikdy nebyl mimo kontakt se svými přáteli a rodinou více než jen několik hodin, byl přesvědčený, že mu ta roční odmlka dost rychle uteče mezi zázraky a rozptýlením, které Země poskytovala.

Tak proč ho přepadá tato melancholie? Jestli se loučil s věcmi svého mládí, bylo to přece jen na chvíli, a bude si jich vážit ještě víc, až se vrátí...

Až se vrátí. Přesně v tom tkvěl celý problém. Ve skutečnosti se ten Duncan Makenzie, který nyní opouští Titan, již nikdy nevrátí – i to však byl účel jeho cesty. Podobně jako Colin před třiceti lety a čtyřicet let před ním Malcolm, i on se vydával směrem ke Slunci za vědomostmi, mocí, dospělostí – a především za potomkem, kterého by mu nikdy jeho svět nemohl poskytnout. A protože byl Malcolmovou přesnou kopií, měl v sobě také ten osudný gen.

Dříve než si myslel, bude muset svou rodinu připravit na nový přírůstek. Po několika mladických experimentech se před čtyřmi lety usadil s Mirissou. Její děti miloval stejně, jak by miloval i své vlastní. Clydovi bylo nyní šest a Carline tři a oni měli Duncana také rádi jako své vlastní otce, kteří byli považováni za čestné členy rodiny Makenzieových. V podstatě to samé se přihodilo i v generaci Colina – ten získal nebo adoptoval tři rodiny. A i v případě Malcolma. Dědeček se už znovu neoženil, když ho Helena opustila, ale nikdy nebyl dlouhou dobu sám. Jen snad počítač mohl držet krok se všemi příchody a odchody, které se odehrávaly na okraji rodu. Často to vypadalo, že je s touto rodinou většina lidí na Titanu nějak spřízněná. Duncana však nyní trápilo rozhodování, s kým je bezpodmínečně nutné se rozloučit, aby zabránil společenským nepříjemnostem.

Kromě nedostatku času měl i jiné důvody k tomu, aby se osobně loučil s co nejmenším počtem lidí. Všichni jeho přátelé a příbuzní – ale i úplně neznámí lidé – ho chtěli o něco požádat. O něco, co musí neodkladně vyřídit hned, jak dorazí na Zem. A ještě něco horšího. Žádali Duncana, aby jim s sebou nazpátek přivezl nějaký nesmírně důležitý předmět se slovy „Nic ti to neudělá“. Duncan si spočítal, že kdyby měl všem požadavkům vyhovět, tak by musel vypravit zvláštní dopravní loď.

Proto si potřeboval všechno rozdělit do dvou kategorií. Věci, které *musí* neodkladně vyřídit, než odjede z Titanu, a ty, které mohou počkat až do chvíle, kdy již bude na palubě lodi. Druhá skupina zahrnovala prostudování současných událostí na Zemi, kterých však bylo takové množství, že je nebyl schopen vstřebat, i přes Colinovy zoufalé pokusy o to, aby mu poskytl jen ty nejnovější.

Uvolnit se z oficiálních povinností rovněž nebylo snadné a Duncan věděl, že za několik let už by to bylo nemožné. Byl zapojen do příliš mnoha záležitostí, což byl cíl rodinné politiky. Několikrát si stěžoval, že mu jeho role speciálního asistenta hlavního státního úředníka dává tak akorát zodpovědnost bez skutečné moci. Na to mu nejvyšší státní úředník, Colin, odpověděl: „Víš, co v naší společnosti znamená moc? Dáváš příkazy lidem, kteří je pak vyplní pouze tehdy, když na to mají čas a chuť.“

Tohle byla krutá urážka titanské byrokracie, která fungovala až překvapivě dobře s minimálním množstvím úředníků. Protože se všichni důležití představitelé mezi sebou znali, vyřídko se ohromné množství záležitostí přímým osobním kontaktem. Každý nový příchozí na Titan byl pečlivě vybrán podle toho, jakou měl inteligenci a schopnosti, a dobře věděl, že jeho přežití závisí na spolupráci s ostatními. Ti, kteří by se snad chtěli vyhnout svým společenským povinnostem, by si museli nejprve nacvičit dýchání metanu ve sto stupních pod nulou.

Alespoň jedné nepříjemnosti byl ušetřen. Jen sotva by mohl opustit Titan bez toho, že by se nerozloučil se svým kdysi nejlepším přítelem. Měl však štěstí, Karel byl mimo planetu. Před několika měsíci odletěl na jedné z osobních lodí, aby se připojil k průzkumné lodi ze

Země, která byla na cestě k vnějším měsícům. Tehdy Duncan Karlovi tuto příležitost záviděl. Nyní bude Karel závidět jemu.

Dovedl si velmi dobře představit Karlovo zklamání, až se dozví, že je Duncan na cestě na Zem. Tahle myšlenka ho ale spíše rozesmutněla, než aby mu udělala radost. Makenzieové, ať už měli jakékoli chyby, nebyli pomstychtiví. Přesto Duncan přemýšlel o tom, kolikrát asi zabloudí Karlovy myšlenky směrem ke Slunci a k té době, kdy byly jejich city neodvolatelně spojeny s mateřským světem.

Duncanovi bylo šestnáct a Karlovi dvacet jedna, když na Titanu přistála poprvé, a jak všichni doufali i naposled, výletní loď *Mentor*. Byla upravena z dopravní lodě na fúzový pohon. Pomalá, ale ekonomická za předpokladu, že měla v klíčových situacích dostatek vodíku.

Mentor přistál na Titanu, aby si doplnil palivo na poslední úsek své velké cesty, která ho zavedla na Mars, Ganyméd, Európe, Pallas a Japetus a také zahrnula oběžnice Merkuru a Eroze. Její vyčerpaná posádka měla v plánu letět směrem k Zemi nejrychlejší oběžnou dráhou, kterou jim jen výpočty dovolí, hned po doplnění asi patnácti tisíc tun vodíku. Kdyby to bylo možné, vysadili by nejprve všechny cestující.

Tato cesta se musela jevit jako dobrý nápad, když ji Asociace pozemských universit před několika lety plánovala. Nakonec tak i dopadla, protože absolventi *Mentoru* od té doby prokázali své znalosti v celé sluneční soustavě. Když se však loď dopotácěla na parkovací dráhu pod vedením předčasně zešedivělého kapitána, celý tenhle podnik vypadal jako katastrofa první třídy.

Nikdo nevěnoval dostatečnou pozornost problému, jak zabavit pět set mladých dospělých lidí a zabránit jim v darebnostem v průběhu šestiměsíční cesty na palubě největší osobní lodi. Profesor práv, který se zapsal jako velitel pořádkové policie, si později stěžoval, že v lodním vybavení zcela chyběly hypodermické zbraně a paralytický plyn. Na druhou stranu se to celé obešlo bez úmrtí nebo vážných zranění – jen jedno těhotenství. Všichni se hodně naučili, i když ne vždycky v oblastech, ve kterých by si to organizátoři cesty přáli. První týdny byly například věnovány experimentům se sexem ve stavu beztlíže i

přes varování, že je to nákladná závislost pro ty, kteří jsou přinuceni strávit většinu svého života na povrchu planet.

Mělo se za to, že ostatní aktivity na lodi již nebyly tak neškodné. Objevily se případy kouření *tabáku* i když nešlo ve skutečnosti o nic nezákonného, dalo se to sotva považovat za rozumné chování, když existovalo množství bezpečných alternativ. Ještě více znepokojivá byla skutečnost, že se neustále proslýchalo, že někdo na palubu lodi *Mentor* propašoval „zesilovač emocí“. Mimo přísný lékařský dozor byly tyto takzvané stroje radosti zakázány na všech planetách. Vždy se ale našel někdo, pro koho nebyla skutečnost dost dobrá a kdo si chtěl vyzkoušet něco lepšího.

I přes děsivé historky, které se na Titan dostávaly v rádiových zprávách z ostatních přístavů, se tamější obyvatelé na své mladé návštěvníky těšili. Chápali jejich návštěvu jako zpestření života na společenské scéně a doufali, že jim napomůže navázat několik užitečných kontaktů s matičkou Zemí. Vždyť se mělo jednat pouze o jeden týden...

Naštěstí nikoho ani nenapadlo, že se pobyt protáhne na dva měsíce. Nebyla to ale chyba *Mentoru*. Titan mohl vinit jen sám sebe.

Když klesal *Mentor* do parkovací oběžné dráhy, vedly spolu zrovna Země a Titan jednu z obvyklých tahanic o cenách vodíku. Pozemšťané vykřikovali, že by jim ohlášený vzrůst o patnáct procent zničil mezinárodní obchod. Všechno pod deset procent, dušovali se na Titanu, by mělo za následek okamžitý bankrot a znemožnilo by dovoz všech drahých věcí ze Země. Pro každého historika ekonomiky byla tahle debata až nudně známá.

Bez dohodnuté cenové nabídky zůstal *Mentor* bezprizorně trčet na oběžné dráze s prázdnými nádržemi. Zpočátku z toho kapitán nebyl ani tak nešťastný. On i jeho posádka si rozhodně potřebovali odpočinout, když byli jejich cestující svezeni na Titan a rozptýlili se po celém povrchu tohoto nešťastného satelitu. Jeden týden se však protáhl na dva, pak na tři, pak na celý měsíc. Tou dobou by již Titan přistoupil na jakoukoli nabídku. Ke vši smůle však *Mentor* zmeškal optimální dráhu a trvalo celý měsíc, než se jim otevřela další. Mezitím si těch pět set hostů užívalo mnohem více, než jejich hostitelé.

Mladí obyvatelé Titanu však zažívali vzrušující chvíle, které si budou pamatovat celý život. Na jejich malý svět, kde se vzájemně všichni znali, dorazilo pět set fascinujících cizinců, kteří měli v zásobě spousty povídek o zázracích Země, z nichž většina byla pravdivá. Najednou před nimi stáli muži a ženy kolem dvacítky, kteří na vlastní oči viděli lesy a prerie a oceány plné kapalně vody, kteří se mohli volně procházet bez ochrany na slunci, jehož teplo se dalo opravdu cítit...

Tento zásadní rozdíl v životním prostředí byl však možným zdrojem nebezpečí. Pozemšťané se nesměli sami volně procházet – dokonce ani uvnitř obydlených lokalit. Museli jít v doprovodu spolehlivých lidí, kteří byli přibližně stejně staří jako oni a kteří dohlíželi na to, aby hosté neuváženě nezabili sami sebe nebo své hostitele.

Přirozeně však došlo k tomu, že oni tento dobře míněný dozor odmítali, a dokonce se mu snažili i vyklouznout. Jedné skupině se to podařilo. Měli velké štěstí a utrpěli jen několik popálenin dýchacích cest amoniakem. Poškození bylo tak nepatrné, že těm hloupým dobrodruhům museli provést jen rutinní transplantaci plic. Po tomto hrdinském činu již k žádným dalším vážným potížím nedošlo.

Vyskytly se však další velké problémy. Pro společnost s životní úrovní stále trochu spartánskou a s ubytovacími možnostmi velmi omezenými nebylo snadné pojmout pět set návštěvníků. Nejprve byli nečekaní hosté ubytováni v systému chodeb, které zbyly po skočeném dolování a které byly v rychlosti přeměněny na ubytovny. Hned, jak to jen bylo možné, byli odsunuti – jako uprchlíci z nějakého vybombardovaného města v dávné válce – do domácností, které je mohly přijmout. Tou dobou se našlo ještě mnoho ochotných dobrovolníků. Mezi nimi i Colin a Sheela Makenzieovi.

Byt se jim zdál prázdný, když Duncanova nevlastní sestra Glynn odešla za prací na druhou stranu Titanu. Yuri, další dítě Sheely, už doma nebydlel deset let. I když číslo popisné 402, druhé podlaží, v Meridian parku, se dalo jen stěží považovat za prostorné podle pozemských standardů, vybral si Colin Makenzie, v té době ještě asistent nejvyššího státního úředníka, jedno z těch bezprizorných dětí bez domova k dočasné adopci.

A tak vstoupila Kalinda do Duncanova i Karlova života.

Kapitola devátá

OSUDNÝ DAR

Kateřina Linda Ellermanová oslavila své dvacáté první narozeniny chvíli před tím, než *Mentor* dorazil na Saturn. Podle všeho to musela být nezapomenutelná oslava, která dodala další šedivý lesk zbylým kapitánovým vlasům. Kalinda tím vším proplula bez jediného šrámu. Kromě krásy byla tohle její další charakteristická vlastnost. Uprostřed shonu, dokonce i toho, který sama způsobila, byla ona klidný střed bouřky. Uměla se ovládat mnohem lépe než ostatní v jejím věku a pro Duncana ztělesňovala pozemskou kulturu a vědomosti. Nyní po patnácti letech se mohl své chlapecké naivitě jen sarkasticky smát. Tehdy se však příliš nemýlil. Kalinda byla opravdu ve všech směrech pozoruhodná. Duncan samozřejmě věděl, že jsou všichni pozemšťané bohatí. (Jak jinak, když všichni dědili po několika tisících generací?) I tak na něj silně zapůsobila Kalindina přehlídka šperků a hedvábí, a nikdy ho ani nenapadlo, že měla jen omezený šatník, který ale uměla kombinovat s neuvěřitelnou dovedností. Nejimpozantnější ze všeho byl překrásný zlatohnědý kožich – jediný toho druhu, který byl k vidění na Titanu – zhotovený z kůže zvířete, které se jmenovalo norek. Typická Kalinda. Nikoho jiného by ani nenapadlo, aby si s sebou na palubu vesmírné lodi vzal kožich. Ona to však neudělala proto, jak se škodolibě proslýchalo, že se doslechla o tom, že je v okolí Saturnu zima. Na takovouhle hloupost byla až moc inteligentní a přesně věděla, co dělá. Vzala si svůj norkový kožich jednoduše proto, že byl překrásný.

Možná díky tomu, že ji Duncan viděl pouze skrze mlhu obdivu, nemohl si ji v pozdějších letech vybavit jako skutečného člověka. Když na Kalindu myslel a snažil se přivolat si její podobu, nikdy si nevyvolal skutečnou dívku, ale vždy jen její kopii v bublinkovém stereu, které bylo tak populární v padesátých letech.

Nespočetněkrát vzal do rukou tuto masivní, ale velmi lehkou kouli, jemně s ní zatřásl, a tím uvedl na pět vteřin v činnost obvod. Pro-

střednictvím zázračně umístěných molekul plynu, které vyzařovaly určené množství světla, se z vířivé mlhy zjevil Kalindin obličej: malý, ale dokonalý tvarem i barvou. Nejprve byla z profilu, pak se otočila, a náhle – Duncan si nikdy nebyl jist chvilí, kdy se objeví – vykouzila ten slabý úsměv, který byl schopen dříve zachytit snad jen Leonardo. Nezdálo se, že by se smála na něj, ale na někoho, kdo stál za ním. Ten dojem byl tak silný, že se Duncan nejednou zděšeně otočil, aby se podíval, kdo za ním stojí.

Pak se odraz rozplynul, bublina zneprůhledněla a on musel počkat pět minut, než se systém zase sám nabije. Nevadilo mu to. Jen zavřel oči a pořád viděl ten perfektní oválný obličej, jemnou kůži barvy slonoviny a lesklé černé vlasy sčesané do drdolu, které držel stříbrný hřebínek, jež patřil španělské princezně v době, kdy byl Kolumbus ještě malý chlapec. Kalinda se ráda vžívala do rolí, přestože žádnou z nich nebrala příliš vážně. Jedna z jejích nejoblíbenějších byla Carmen.

Když vstoupila do domácnosti rodiny Makenzieů, byla šlechticnou ve vyhnanství a srdečně přijímala pohostinnost milých kolonistů. Vzala si s sebou tu trochu rodinných cenností, které se jí podařilo zachránit před revolucí. Kromě Duncana na nikoho nezapůsobila, a proto se z ní rychle stala snaživá studentka antropologie, která si dělala poznámky pro svou závěrečnou práci na téma: „Podivné zvyky primitivních společností“. Takle role byla alespoň z části opravdová, jelikož se Kalinda skutečně zajímala o odlišné životní styly. A z určitého hlediska se dal Titan označit za primitivní – nebo alespoň nerozvinutý.

Proto byli tito pozemšťané, které prý nic nerozhází, opravdu zhrozeni, když se setkali na Titanu s rodinami, které měly tři – nebo dokonce čtyři! děti. Miliony podvyživených dětí ve dvacátém století stále strašily svědomí světa a takové tragické, ale pochopitelné ukrutnosti jako kampaň na „Lynčování rodiček“ nebo vypálení Vatikánu zanechaly stálé jizvy na lidské psychice. Duncan si pořád vybavoval výraz, který se objevil na Kalindině obličejí, když se poprvé setkala s rodinou, která měla šest dětí: rozhořčení bojující se zvědavostí, dokud je nevytlačilo dobré pozemské vychování. Trpělivě jí vysvětloval fakta o způsobu jejich života, snažil se zdůraznit, že zde

není posvátná víra v nulový populační růst a že Titan opravdu potřebuje každých padesát let zdvojnásobit svou populaci. Nakonec to logicky pochopila, ale její city to nebyly schopné přijmout. Cit byl hlavní silou, která poháněla život Kalindy. Pevná vůle, krása a inteligence byly jen jeho pomocníky.

Na mladou pozemšťanku nebyla promiskuitní. Jednou řekla Duncanovi, a on jí to věřil, že nikdy neměla více než dva milence najednou. Na Titanu, k Duncanově velké nelibosti, měla jen jednoho.

I kdyby nebyli Helmerovi a Makenzieové v příbuzenském vztahu přes babičku Helenu, stejně by se nedalo zabránit tomu, aby se Kalinda setkala s Karlem na některém z bezpočetných koncertů, večírků a bálů, které byly pořádány pro ztroskotance *Mentoru*. Takže se Duncan ve skutečnosti nemohl obviňovat z toho, že je představil. Stejně by to nakonec nic nezměnilo. Přesto všechno ho občas napadlo, co kdyby...

Karlovi bylo tenkrát skoro dvacet dva, tedy o rok víc než Kalindě, ale byl mnohem méně zkušený. Měl stále ještě tu trochu svalnatou postavu rodilého pozemšťana, ale velmi dobře se přizpůsobil nižší gravitaci, takže se pohyboval elegantněji než většina lidí, kteří na Titanu strávili skoro celý svůj život. Zdálo se, že mu bylo vlastní tajemství síly bez těžkopádnosti.

A on byl skoro doslova zlatý chlapec své generace. I když Karel předstíral, že označení „Chlapec se zlatými vlasy“ nenávidí, Duncan věděl, že je na titul, který mu někdo udělil, když byl ještě teenager, tajně pyšný. Určitě ho vymyslel nějaký návštěvník ze Země. Žádného obyvatele Titanu by tohle nenapadlo. Všichni se ale shodli, že je takové pojmenování docela výstižné. Protože Karel Helmer byl jedním z těch lidí, které bohové pro svou vlastní zábavu obdařili osudným darem krásy.

Až po letech, a zčásti také díky Colinovi, začal Duncan chápat smysl celé té záležitosti. Poslední přání ke Dni hvězd od Kalindy obdrželi Makenzieové, když bylo Duncanovi dvacet tři let.

„Pořád nevím, jestli jsem neudělal chybu,“ řekl Colin smutně, když přejížděl konečky prstů po zářivém obdélníku, který jim přiná-

šel tradiční pozdravy přes polovinu Sluneční soustavy. „Tenkrát mi to nepřipadalo jako špatný nápad.“

„No, nemyslím, že to někomu uškodilo.“

Colin se na něj divně podíval.

„Nevím. Stejně to určitě neskončilo tak, jak jsem očekával.“

„A co jsi očekával?“

Někdy to byla ohromná výhoda a jindy zase vyložená překážka, když měl člověk otce, který byl zároveň identickým dvojčetem o čtyřicet let starším. Věděl o všech chybách, které uděláte, protože on již je udělal. Bylo nemožné před ním něco zatajit, protože jeho myšlenkový proces byl prakticky stejný. V takové situaci jedinou politikou, která se vyplácela, byla tak naprostá upřímnost, jaké se jen dalo mezi lidmi dosáhnout.

„Nejsem si úplně jistý. Ale když jsem uviděl Kalindu, která zářila jako nova uprostřed všeho smutku a chaosu dole mezi starými důlními zařízeními, chtěl jsem ji lépe poznat... chtěl jsem ji učinit součástí svého života. Ty víš, jak to myslím.“

Duncan jen pokývl hlavou v tichém souhlasu.

„Sheele to nevadilo. Přece nejsem zloděj dětí! A oba jsme doufali, že tě Kalinda rozptýlí a že přijdeš na jiné myšlenky, než jen abys přemýšlel o Karlovi.“

„Už jsem se z toho stejně dostával. Hrozně mě to ničilo.“

Colin se soucitně pousmál.

„Dovedu si to představit. Karla byl tenkrát plný celý Titan. Polovina lidí ho tehdy milovala – a stále ještě miluje. Proto ho musíme držet mimo politiku. Připomeň mi, že ti chci jednou vyprávět o Alki biadovi.“

„O kom?“

„Byl to jeden starověký řecký vojevůdce. Příliš chytrý a okouzlující pro své vlastní dobro a zároveň i pro dobro všech ostatních.“

„Oceňuji tvůj zájem,“ řekl Duncan jen s jemným náznakem sarkasmu. „Zhoršilo to mé problémy o sto procent. Jak mi Kalinda jasně naznačila, byl jsem pro ni příliš mladý, a Karel se stejně zajímal pouze jen o ni. A ke všemu jim nevadilo, že jsem s nimi sdílel postel, pokud jsem jim nepřekážel. Ve skutečnosti...“

„Ano?“

Duncanův obličej potemněl. Jak divné, že ho to před tím nikdy nenapadlo. A přece to bylo tak jasné!

„Vůbec je to neobtěžovalo, k čertu! Ono se jim líbilo, že jsem tam s nimi byl, jen aby si ze mě mohli utahovat! Tedy alespoň Karel.“

Muselo to být velmi zničující odhalení, ale přesto ho nezranilo tolik, jak by čekal. Již dlouho si musel uvědomovat, aniž by si to kdy připustil, že Karel má určitý sklon ke krutosti. Vždyť jeho milování tak často postrádalo něžnost a pochopení. Dokonce tím Duncana několikrát vyděsil až k něčemu, co se blížilo impotenci. Rozhodně nešlo o hrdinský čin, když něco podobného dělal potentnímu šestnáctiletému klukovi.

„Jsem rád, že jsi si to uvědomil,“ poznamenal Colin ponuře. „Musel jsi na to však přijít sám. Nám bys nevěřil. Ať už Karel udělal cokoli, rozhodně za to zaplatil. Jeho zhroucení bylo vážné. A já moc nevěřím tomu, že jeho uzdravení je tak úplné, jak doktoři prohlašují.“

Tohle byla pro Duncana také nová myšlenka a začal o ní přemýšlet. Karlovo zhroucení bylo stále velkou záhadou, o které Helmerovi na veřejnosti nikdy nemluvili. Romantikové měli po ruce jednoduché vysvětlení: ztráta Kalindy mu zlomila srdce. Karel byl až dost odolný na to, aby se vytrácel před očima jako nějaká postava ve starém melodramatu – obzvláště, když měl k dispozici alespoň tisíc dobrovolnic, které by ho rády potěšily. Nedalo se popřít, že jeho zhroucení nastalo jen několik týdnů po tom, co *Mentor*, k všeobecnému ulehčení, odstartoval směrem k Zemi.

Potom u něho došlo k úplné změně osobnosti, a kdykoli se s ním Duncan za poslední roky setkal, vždy mu připadal jako úplně cizí člověk.

Fyzicky byl stejně tak pěkný jako vždycky, možná ještě hezčí, protože ještě více dospěl. A pořád se uměl chovat přátelsky. Přesto docházelo k dlouhým chvílím ticha, když se najednou bezdůvodně stáhl do sebe. Opravdová komunikace chyběla a je dost možné, že mezi nimi vlastně ani nikdy nebyla...

Ne, to nebylo spravedlivé a ani to nebyla pravda. Sdíleli spolu mnoho chvil, než do jejich života vstoupila Kalinda. A jednu, pouze jednu jedinou potom, co odjela.

Stále to byla největší bolest, jakou kdy Duncan zažil. Žalem nemohl ani mluvit, když se loučili v terminálu kyvadlové lodi mezi ostatními hosty, kteří také odjížděli. K všeobecnému překvapení si Titan náhle uvědomil, že své mladé hosty bude postrádat. Proto je obklopovaly usazené skupinky místních obyvatel.

Duncanův smutek byl nemalým způsobem sloučen se žárlivostí. Nikdy nepřišel na to, jak se to Karlovi nebo Kalindě podařilo, že letěli spolu vzhůru kyvadlovou lodí a rozloučili se až na ní. Takže když Duncan naposledy zahlédl Kalindu a když mu naposled zamávala, byla již v karanténní zóně a Karel byl stále s ní. V té skličující chvíli si Duncan nemyslel, že ji ještě někdy uvidí.

Když se Karel vrátil poslední kyvadlovou lodí o pět hodin později, postrádal jakýkoli výraz v obličeji, byl bledý a ztratil svou obvyklou veselost. Beze slova podal Duncanovi malý balíček, který byl zabalený v křiklavě barevném papíru. Bylo na něm napsáno: S LÁSKOU OD KALINDY.

Duncan ho otevřel třesoucíma se rukama. Uvnitř našel bublinkové stereo. Dlouho mu trvalo, než si mohl skrz přívál slz prohlédnout obrázek, který v sobě skrývalo. Ještě večer toho samého dne, kdy spolu seděli ve vzájemném zoufalství, napadla Duncana samozřejmá otázka.

„A co dala *tobě*, Karle?“ zeptal se.

Náhle slyšel, jak Karel přestal na chvíli dýchat, a potom cítil, jak se jeho tělo napjalo a odsunulo se od něj. Bylo to skoro nepostřehnutelné gesto, které si Karel patrně ani neuvědomoval.

Odpověděl mu podrážděným a překvapivě obranným hlasem.

„To je – to je tajemství. Nic důležitého. Možná ti to jednou řeknu.“

Už tenkrát Duncan věděl, že mu to nikdy neprozradí, a nějak cítil, že tohle byl poslední večer, který spolu strávili.

Kapitola desátá

KONEC SVĚTA

Nadpovrchová vozidla byla velmi oblíbená v prostředí nízké gravitace a husté atmosféry. Často však měnila vzhled krajiny, zvláště když byla pokryta prachovým sněhem. Tohle však byl problém jen pro toho, kdo jel v těsném závěsu. Když vznášedlo dosáhlo normální cestovní rychlosti dvou set kilometrů za hodinu, zanechávalo za sebou svou vlastní sněhovou vichřici. Výhled dopředu byl ale překrásný.

Ted' však necestovalo rychlostí dvou set kilometrů, ale vznášelo se maximální rychlostí tří set kilometrů za hodinu a Duncan začínal litovat, že nezůstal raději doma. Bylo by velmi hloupé, kdyby si zlomil vaz na výpravě, kde jeho přítomnost nebyla nezbytná – a to jen dva dny před odjezdem na Zem.

Skutečné nebezpečí jim však nehrozilo. Pohybovali se nad hladkým amoniakovým sněhem, který se rozprostíral na rovném povrchu bez rozsedlin. Největší rychlost byla tedy bezpečná a zcela oprávněná. Šlo o tak lákavou příležitost, že ji nemohl nechat bez povšimnutí. Čekal na ni léta. Nikomu se ještě nepodařilo pozorovat voskového červa v akci a tenhle byl jen osmdesát kilometrů od Oázy. Seismografy zaznamenaly typické projevy, které provázejí jeho činnost, a počítače na monitorování životního prostředí jim poskytly včasnou zprávu. Vznášedlo potom vyjelo ze vzduchové komory ani ne za deset minut.

Nyní se blížili k nízkým svahům Mount Shackletonu, což byla slušně vychovaná malá sopka, kterou po určité době váhání přijali původní osadníci za svou sousedku. Voskové červi byli skoro výlučně spojováni se sopkami, které jimi byly často ozdobené „jako výbuch v továrně na špagety“, jak tento jev popsal jeden z prvních průzkumníků. Není divu, že jejich objev způsobil velké nadšení. Ze vzduchu totiž vypadali podobně jako ochranné tunely postavené termity nebo jiným pozemským hmyzem, který žije ve společenstvích.

Všechny astrobiologie velmi zklamalo, když se ukázalo, že jsou pouhým přírodním úkazem – ekvivalentem pozemských lávových kanálků při mnohem nižších teplotách. Hlava voskového červa se pohybovala, podle seismologických záznamů, rychlostí padesát kilometrů za hodinu. Dávala přednost svahům se sklonem pod deset stupňů. Bylo známo, že na krátké vzdálenosti mohly jít hlavy i do kopce, když měly dostatečný tlak. Když červ přešel střed horkých chemikálií, zůstal po něm jen prázdný kanál asi pět metrů v průměru. Voskoví červi byli jedním z nejpříznivějších projevů na Titanu. Nejen že byli cenným zdrojem čistých surovin, ale rovněž se dali ihned předělat na úložný prostor, a dokonce i na přechodné povrchové ubytování, když si byl člověk ochoten zvyknout na silný alifatický zápach.

Vznášedlo mělo pro svou rychlost ještě další důvod. Bylo období zatmění, které nastávalo dvakrát za saturnský rok. Kolem rovnodennosti se Slunce ukrylo až na šest hodin za odvrácenou stranu planety. Nesetmělo se pomalu jako na Zemi, ale náhle se rozložil ohromný stín Saturnu přes celý Titan a způsobil nečekanou noc pro každého, kdo byl dost hloupý a nepodíval se na kalendář.

Dnes mělo zatmění nastat asi za hodinu, což by, bez neočekávaných komplikací, mělo stačit na to, aby se dostali k voskovému červu. Vznášedlo jelo úzkým údolím lemovaným překrásnými amoniakovými útesy ve všech možných odstínech modré – od světlé barvy safíru až po sytou barvu indiga. Titan byl označován za nejbarevnější planetu sluneční soustavy. Kdyby bylo sluneční záření silnější, určitě by byl oslnivě jasný – až křiklavý. Přestože převládaly odstíny červené a oranžové, daly se někde najít všechny barvy spektra, i když zřídka na dlouhou dobu na stejném místě. Metanové bouře a amoniakové deště neustále měnily okolní krajinu.

„Haló, vznášedlo tři,“ ozvala se náhle kontrolní věž z Oázy. „Za pět kilometrů budete zase v otevřeném prostoru. Při vaší současné rychlosti tedy ani ne za dvě minuty. Pak narazíte na deset kilometrů dlouhý svah k ledovci Amundsen. Odtamtud už byste mohli vidět červa. Myslím ale, že to nestihnete, on již skoro dosáhl Konce světa.“

„K čertu,“ ulevil si geolog, který tak zručně řídil vznášedlo. „Toho jsem se bál. Něco mi říká, že červa *nikdy* nezastihnu v činnosti.“

Náhle radikálně snížil rychlost, když jim nečekaná metelice sněhu snížila viditelnost na nulu. Několik minut se řídili pouze radarem, který je naváděl ven ze zářivě bílé mlhy. Přední okna začala pokrývat lepkavá uhlovodíková čvachtanice a brzy by je zakryla docela, kdyby proti tomu řidič něco ihned nepodniknul. V kabině se rozlehlo vysoké zakvílení, když kusy silné umělé hmoty začaly kmitat skoro nadzvukovou rychlostí, a pak se objevila ohromující soustava stojatých vln, která smetla tu zatemňující vrstvu.

Potom projeli malou bouří a černý svah ledovce Amundsen se objevil na obzoru. Za několik století se tahle pohyblivá hora dostane až k Oáze, a proto je nutné jednat. Během léta se viskozita uhlíkem nasycených olejů a vosků snížila natolik, že se ledovec pohyboval závratnou rychlostí několika centimetrů za hodinu. Během dlouhé zimy byl však nehybný jako skála.

Před dávnou dobou způsobilo místní oteplení, že se část ledovce rozpustila a vytvořila jezero Tuonela, které bylo skoro tak temné jako jeho rodič, ale na rozdíl od něj ho zdobily pěkné kotouče a spirály, když se lehčí materiál zuřivě zamíchal a potom napořád zmrzl. Kdokoli viděl tento úkaz poprvé shora, myslel si, že je originální, když zvolal: „Vypadá to přesně jako šálek kávy hned potom, co jste do něj zamíchali šlehačku!“

Jak se vznášedlo řítilo přes jezero, probleskl kolem nich tento obrazec na několik minut. Byli však příliš nízko, aby si mohli jeho víry pořádně prohlédnout. Potom se dostali k dalšímu svahu, který byl posetý velkými balvany. Těm se dalo vyhnout jen při plném výkonu postranních trysek, což však snížilo rychlost na pouhých sto kilometrů, a proto se vznášedlo namáhavě pohybovalo cikcak k vrcholu. Řidič nadával a každou chvíli se díval na hodinky.

„Támhle to je!“ zvolal Duncan.

Pouze ve vzdálenosti několika kilometrů se z mlhy, která vždy obklopovala Mount Shackleton, vynořila úzká bílá čára jako kousek lana, které někdo natáhl přes krajinu. Táhla se dolů, než zmizela za obzorem, a proto řidič stočil vznášedlo stejným směrem. Duncan již věděl, že je pozdě, aby byli svědky toho, kvůli čemu sem přijeli. Nacházeli se příliš blízko Konce světa. Za pár minut k němu dorazili a vznášedlo se v uctivé vzdálenosti od něj zastavilo.

„Dál nejedu,“ řekl řidič. „Nechci, aby nás srazil poryv větru, až bychom jeli po okraji. Chce někdo vystoupit? Máme ještě třicet minut světla.“

„Jak je venku?“ zeptal se někdo.

„Tepló. Jen padesát pod nulou. Jedna vrstva ochranného obleku bude stačit.“

Duncan byl ve volném prostoru poprvé za dlouhou dobu. Přesto si nikdo, kdo žil na Titanu, nedovolil zapomenout základní dovednosti. Zkontroloval tlak kyslíku, rezervní nádrž, rádio, seřízení uzávěru kolem krku – všechny ty malé detaily, na kterých závisely naděje na poklidný život ve stáří. Skutečnost, že bude nejdále sto metrů od ostatních, kteří by mu okamžitě přispěchali na pomoc, však ani na okamžik neovlivnila jeho pečlivost.

I profesionální kosmonauti někdy Titan podceňovali, což pro ně mělo katastrofické následky. Zdálo se jim až příliš jednoduché, že se mohou pohybovat bez skafandru po planetě, kde mohlo být celé tělo vystaveno okolní atmosféře. Nebylo se třeba obávat, že by někdo na Titanu zmrzl. Ani v noci. Dokud zůstal tepelný oblek neporušen, bylo tělo schopno udržet si příjemnou teplotu na neomezeně dlouhou dobu.

Všechno dohromady pak mohlo navodit zdánlivý pocit bezpečí. Trhlina v obleku, na kterou kdyby se ihned přišlo, mohla být snadno opravena, se lehce dala přehlédnout jako malá nepříjemnost. Když však začaly prsty na ruce i na nohou odpadávat mrazem, to již bylo příliš pozdě. A přestože se dalo jen těžko pochopit, že mohl někdo ignorovat nízký stav kyslíku nebo že se někdo vydal tak daleko, odkud se nemohl vrátit, i takové případy se staly. Otrava amoniakem není zrovna nejpríjemnější způsob smrti.

Duncan se těmito událostmi nenechal zastrašit, ale měl je vždycky na mysli. Jak šel směrem k červu a pod nohama mu chřúpala slabá vrstva jako ze ztuhlého vosku svíčky, stále kontroloval rozmístění nejbližších společníků pro případ, že by ho potřebovali nebo on je.

Nad ním se objevila válcovitá stěna červa, která byla strašidelně bílá a pokrytá malými šupinkami a tabulkami, které se pomalu odloupávaly a padaly na povrch. Duncan si sundal rukavici a holou rukou se dotkl kanálku. Ten byl ještě trochu teplý a jemně se chvěl. Já-

dro horké tekutiny uvnitř stále pulsovalo jako krev ve velké tepně. Sám červ však, pod vlivem vzájemně působících sil povrchového napětí a přitažlivosti, spáchal sebevraždu.

Zatímco se ostatní věnovali svým měřením, fotografování a sbírání vzorků, vydal se Duncan na Konec světa. Nebyla to jeho první návštěva tohoto slavného a nádherného výhledu, který na něj vždy tak silně zapůsobil.

Skoro u jeho nohou spadala země do hloubky tisíce metrů. Na hraně útesu bezhlavý červ pomalu vytvářel krápníky z vosku. Čas od času se uvolnila olejová kapička a pomalu klouzala směrem k mrakům hluboko pod útesem. Duncan věděl, že pevná země se nachází pod nimi až po dalším kilometru, ale moře mraků, které se rozprostíraly až k obzoru, se nikdy neprotrhlo od té doby, kdy Konec světa lidé objevili.

Nad hlavou bylo počasí pozoruhodně jasné. Kromě malého závojitého oblaku etylénu oblohu nic nestínilo a Slunce bylo tak ostré a jasné, jak ho Duncan ještě nikdy neviděl. Dokonce byl schopen i na vzdálenost třiceti kilometrů na severu rozpoznat nezaměnitelný vrcholek hory Mount Shackleton, ze kterého neustále vycházel proužek kouře.

„Pospěš si a udělej si fotky,“ ozval se hlas v rádiu. „Nemáš už ani pět minut.“

Ve vzdálenosti milion kilometrů se odvrácená strana Saturnu blížila k zářivé hvězdě, která zaplavovala tuto podivnou krajinu světlem desetisíckrát silnějším než úplněk Měsíce Země. Duncan poodstoupil o několik kroků od okraje, ale ne zase tak daleko, aby neviděl mraky dole pod sebou. Doufal, že bude moci pozorovat stín zatmění, který se k nim bude blížit.

Světlo ubývalo... ubývalo... a najednou bylo pryč. Vůbec ten uhánějící stín nezahlédl. Vypadalo to, že se na planetě najednou rozhostila hluboká noc.

Podíval se na mizející Slunce a doufal, že zachytí záblesk legendárního stříbrného prstence. Viděl však jen ubývající světlo, které jen na pár vteřin odhalilo zaoblený konec Saturnu, toho obrovského světa, který se neúprosně pohyboval po obloze. Za ním byla slabá a vzdálená hvězda, kterou také za chvíli pohltl.

„Zatmění bude trvat dvanáct minut,“ řekl pilot vznášedla. „Jestli chcete někdo zůstat venku, držte se od kraje. Ve tmě můžete snadno ztratit orientaci.“

Duncan ho skoro neslyšel. Měl něco v krku, skoro jako by se mu do obleku dostalo trochu amoniaku zvenku.

Nemohl odtrhnout oči od té slabé malé hvězdy, než ji Saturn docela zastínil. Ještě dlouho potom Duncan zíral na hvězdu, která slibovala teplo a zázraky a byla opředená bájemi o generacích svého obyvatelstva.

Poprvé v životě spatřil Duncan Makenzie na vlastní oči planetu Zemi.

II.

TRANZIT

Kapitola jedenáctá

SIRIUS

Po třech stovkách let, kdy byly vesmírné lodi skoro celé tvořeny palivovými nádržemi, byl *Sirius* docela neobvyklý. Měl až příliš mnoho oken a vstupní poklopy se nacházely na velmi zvláštních místech. Některé z nich byly dokořán otevřené, když se nakládalo. Ale spoň si s sebou poveze nějaký vodík, pomyslel si Duncan kysele. Byla by to další urážka přidaná k jejich ekonomické ztrátě, kdyby loď zvládla let na jednu nádrž. Proslýchalo se, že je to možné, i když by se zdvojnásobil čas letu.

Dalo se také těžko uvěřit, že tento krátký válec se zrcadlově zářivým pásem radiačního tlumiče, který obklopoval pohonnou jednotku jako ohromná clona, byl jedním z nejrychlejších přístrojů, které kdy člověk vyrobil. Jen mezihvězdné sondy, které byly v současnosti v daleké prázdnotě na svých století dlouhých cestách, mohly překonat její teoretickou maximální rychlost – skoro jedno procento rychlosti světla. Nikdy však nedosáhla ani polovinu této rychlosti, protože musela nést na palubě dostatek pohonných hmot, aby mohla zpomalit a dorazit na místo určení. Přesto uletěla vzdálenost mezi Saturnem a Zemí za dvacet dní, přes malou objížďku, aby se vyhnula riziku – spíše psychologickému – které hrozilo z pásu asteroidů.

Čtyřicet minut dlouhý let z povrchu na parkovací oběžnou dráhu nebyl Duncanovým prvním setkáním s vesmírem. Již několikrát podnikl krátké výlety na okolní měsíce na palubě téhle malé dopravní lodi. Titanská osobní flotila se skládala z přesně pěti lodí. Na žádné nebyl drahý luxus centrifugální gravitace, a proto musely být po celou dobu zapnuté bezpečnostní pásy. Když si chtěl někdo vyzkoušet radosti a nebezpečí stavu beztlíže, měl k tomu příležitost dvě hodiny na palubě lodi *Sirius*, než se spustil motor. I když Duncan neměl nikdy problémy s volným pádem, nechal stvardy, aby ho nesli jako klidný poddajný balík skrze vzduchovou komoru a potom na loď.

Bylo by poněkud přehnané očekávat, že by mu Stoletý výbor poskytl jednolůžkovou kabinu. Na lodi byly pouze čtyři, a proto Dun-

can věděl, že bude muset dvojlůžkovou kabinu s někým sdílet. L.3 byla malinká jednotka, ve které byla dvě rozkládací lůžka, dvě skříně, dvě židle – také rozkládací – a víceúčelová obrazovka. Nebylo tam však okno s výhledem do vesmíru, protože by mohlo, jak brožurka *Vítejte na palubě* opatrně vysvětlila, dojít k neočekávaným konstrukčním problémům. Duncan tomu ani na chvíli nevěřil a napadlo ho, jestli se konstruktéři obávali toho, že by se klaustrofobičtí pasažéři pokoušeli dostat se ven.

Jednotka neobsahovala toaletní zařízení. To se nacházelo v připojené místnosti, která sloužila zároveň čtyřem okolním kabinkám kolem ní. Vydrží to, vždyť jde jen o několik týdnů...

Duncanovi se trochu zlepšila nálada, když sebral dost odvahy na to, aby mohl začít prozkoumávat svůj malý okolní svět. Rychle se naučil určit svou polohu podle rady, která byla vytištěná na mapách lodi. Bylo vhodné si představit *Sirius* jako válcovitou věž s deseti podlažími. Padesát kabin bylo rozděleno mezi šesté a sedmé patro a hned pod nimi na pátém podlaží byla hala, odpočinková místnost a jídelna.

Do ostatních podlaží měli cestující vstup zakázán. Směrem nahoru se na zbylých podlažích nacházely prostory se vším životně důležitým zařízením, oddělení pro posádku a dále krytý ochoz s rozhledem do všech stran – velitelské stanoviště. Opačným směrem ve zbylých čtyřech patrech byly lodní kuchyně, nákladový prostor, zásoby paliva a pohonný systém. Bylo to logické rozestavění, ale Duncanovi přesto zabralo nějaký ten čas, než přišel na to, že kancelář lodního hospodáře se nachází ve stejném patře jako kuchyň, operační sál vedle nákladního prostoru, tělocvična v prostoru se záchranným zařízením a knihovna že je zastrčená v bezpečnostní vzduchové komoře, která spojovala šesté a sedmé podlaží...

Během cesty kolem svého nového domova se Duncan setkal asi s desítkou dalších cestujících, kteří podnikali podobnou průzkumnou cestu. Vyměnili si mezi sebou opatrné pozdravy, jako cizí lidé, kteří se zakrátko budou znát možná až příliš dobře. Prošel seznam cestujících, aby se podíval, jestli náhodou není na palubě někdo, koho zná. Objevil několik povědomých titanských jmen, ale žádné blízké známé. Také zjistil, že s ním kabinu L.3 sdílí dr. Louisa Changová. Od-

loučení od Mirissy bylo stále tak živé, že „Louisa“ v něm nemohla vzbudit ani sebemenší záchvív zámru.

A když se vrátil zpátky do L.3, tak stejně zjistil, že dr. Changová je malá bystrá dáma, bezesporu hodně přes sto let stará, která ho přivítala s roztržitou zdvořilostí a která ho ani na konci cesty nezačala brát zcela na vědomí. Brzy se dozvěděl, že je jednou z předních matematických fyziků Sluneční soustavy a kapacitou na rezonanční jev mezi satelity vnějších planet. Půl století se pokoušela vysvětlit, proč se mezery mezi prstenci Saturnu nenacházejí tam, kde to všechny nejlepší teorie vyžadovaly.

Dvě hodiny pomalu uběhly. Nakonec je ukončilo očekávané sdělení: „Mluví k vám kapitán lodi Ivanov v čase minus pět minut. Všichni členové posádky by měli být na svých místech nebo připraveni v záloze, všichni cestující by měli mít zajištěny bezpečnostní pásy. Počáteční zrychlení bude jedna setina gravitace. Opakuji jedna setina gravitace a bude trvat deset minut po dobu rutinní kontroly pohonného systému.“

A co kdyby v ní neuspěl? zeptal se Duncan v duchu sám sebe. Vědí vůbec matematikové, co by se stalo, kdyby selhal asymptotický pohon? Tok myšlenek tímto směrem nebyl zrovna příznivý, a proto ho rychle změnil.

„Minus čtyři minuty. Stevardi zkontrolují, zda mají všichni cestující zapnuté bezpečnostní pásy.“

Tomuhle rozkazu se dalo jen těžko vyhovět. Na palubě bylo 325 cestujících. Polovina z nich byla ve svých kabinách a ta druhá polovina byla roztroušená ve dvou halách. Ani náhodou nemohlo těch dvanáct uštvaných stevardů zajistit, aby se všichni jejich svěřenci chovali podle instrukcí. Celou loď prošli v čase minus třicet pět minut a cestující, kteří se mezitím odpásali, mohli vinit akorát tak sami sebe. A koho mohla zranit setina gravitace, ten si to jistě zasloužil. Náraz při takovém zrychlení měl sílu asi jako rána velkou mokrou houbou.

„Minus tři minuty. Všechny systémy v pořádku. Cestující v hale B uvidí východ Saturnu.“

Duncan se spokojeně pousmál. Přesně kvůli tomu seděl nyní v hale B, poté co se zeptal jednoho ze stevardů. I v případě, že by to sko-

ro neustálá oblačnost uhlovodíkových mraků dovolovala, nedal se z Titanu pozorovat působivý východ této obrovské koule nad obzor, protože k ní byl Titan obrácen stále stejnou stranou.

Pokrývka mraků se nyní rozprostírala tisíce kilometrů pod nimi a ukrývala svět, který chránila před mrazem vesmíru. A potom náhle – *nečekaně*, přestože právě na to čekal – začal Saturn vycházet jako zlatý duch.

V celém vesmíru neexistovalo nic, co by se dalo srovnat s zázrakem, na který se teď díval. Stokrát větší než titěrný Měsíc, který se pohyboval po obloze na Zemi, vypadala tato zploštělá koule jako názorný příklad z planetární meteorologie. Její spleť prstence měnily svůj zjev skoro každou hodinu, zatímco dole ve vzdálenosti tisíců kilometrů ve vodíkovo-metanové atmosféře docházelo k výbuchům, jejichž příčina byla stále neznámá a které z ukrytého středu vypouštěly bubliny větší než kontinenty na Zemi.

Ty se potom rozpínaly a praskaly, když dosáhly okraje atmosféry, a v několika minutách je divoká desetihodinová rotace Saturnu rozmázla do dlouhých barevných čar, které se pak rozprostřely kolem poloviny planety.

Tam někde dole v tom pekle, připomněl si Duncan s hrůzou, zemřel před sedmdesáti lety kapitán Kleinman a s ním i část babičky Heleny. Za celou dobu se tam nikdo nepokusil vrátit. Saturn stále zůstával jednou z největších nedokončených prací ve Sluneční soustavě, hned vedle doutnajícího pekla Venuše.

Samotné prstence byly stále tak nepatrné, že se daly snadno přehlédnout. Nějakou vesmírnou ironií ležely všechny vnitřní satelity skoro ve stejné úrovni jako ta křehká průsvitná struktura, která činila Saturn tak jedinečným. Nyní se prstence jevily jako slabé čáry světla, které se vysunovaly na obou koncích planety, ale přesto vrhaly široký temný pás stínu na rovník.

Za několik hodin, až se *Sirius* dostane nad oběžnou dráhu Titanu, se prstence objeví v celé své slávě. A již jen tohle, pomyslel si Duncan, je dostatečný důvod pro jeho cestu.

„Minus jedna minuta...“

Vůbec neslyšel odpočítání minus dvou minut. Velký svět, který teď vycházel na obzoru, ho musel úplně zhyponotizovat. Za šedesát

vteřin spustí automatický spínač v nitru pohonné jednotky svá závěrečná tajemství. Síly, které si dovede představit jen hrstka lidí a kterým ve skutečnosti nikdo opravdu nerozumí, se probudí v celé své zuřivosti, odtáhnou *Sirius* ze sevření Saturnu a vrhnou jím směrem ke Slunci, na Zem, k jejich vzdálenému cíli.

„... deset sekund... pět sekund... zážeh!“

Jak divné, že slovo, které již bylo technologicky zastaralé alespoň dvě stě let, přežilo ve slovníku astronautiky! Duncan se nad tím stačil pouze zamyslet, když pocítil sílu tahu. Přesně z nuly mu vyskočila hmotnost na necelý kilogram, což nebylo ani dost na to, aby promáčkl polštář, nad kterým se vznášel. Vše zaznamenal jen díky mírnému polevení tlaku pásu.

Ostatní důsledky nebyly o moc větší. Změnila se kvalita rozličných zvuků, které nikdy na palubě vesmírné lodi neustanou, pokud jsou stroje v provozu. Duncanovi se rovněž zdálo, že slyší z dálky slabé pískání. Ale ani tím si nebyl jistý.

A pak, tisíc kilometrů pod sebou, uviděl zjevný důkaz toho, že se *Sirius* odpoutal od oběžné dráhy. Loď naposledy obletěla Titan a vydala se do tmy. Sinalé světlo se rychle vytrácelo v dalekém moři mraků.

Potom došlo ke druhému úsvitu v širokém obvazu přes obličej světa, který brzy opustí. Protože zrychlující loď za sebou – do vzdálenosti sta kilometrů – chrlila do vesmíru a přes malebné karmínově zabarvené seskupení titanských mraků proud rozžhavené plazmy o intenzitě mnoha kvantilionů svíček. *Sirius* se vydal na cestu s mnohem větší slávou, než má samotné Slunce.

„Deset minut po zážehu. Kontrola motoru dokončena. Nyní zvýšíme tah lodi na cestovní rychlost žádná celá dvě gravitace, sto dvacet centimetrů za sekundu na druhou.“

Teď poprvé ukázala loď *Sirius*, co všechno dovede. S hladkým přívalem energie se zvýšily tah a hmotnost dvacetkrát, a tak se udržely. Záře na mracích pod nimi byla tak silná, že zraňovala oči. Duncan se podíval na disk Saturnu, který se neustále zvětšoval, aby zjistil, jestli ho toto nové prudké slunce nějak poznamená. Slyšel slabě, ale zřetelně, nepřetržitý pískající hukot, který bude pořád znít v pozadí na palubě lodi, dokud cesta neskončí. Napadlo ho, že je to asi jen

pouhá náhoda, že hrozivý hlas asymptotického pohonu zní podobně jako staré chemické rakety, díky kterým mohlo lidstvo poprvé okusit svobodu vesmíru. Plazma, která svištěla z lodního reaktoru, se pohybovala tisíckrát rychleji než výfukové plyny jakékoli rakety, dokonce i nukleární. Jak vznikal ten zjevně známý zvuk, bylo záhadou, kterou nevyřeší naivní mechanická intuice.

„Cestujeme s jednou pětinou gravitace. Cestující se mohou odpásat a mohou se volně pohybovat. Prosím však, aby tak činili s maximální opatrností, dokud si zcela na nové podmínky nepřivyknou.“

To *mně* nebude trvat moc dlouho, pomyslel si Duncan, když si rozepnul pás. Zrychlení lodi mu vrátilo jeho normální hmotnost, kterou měl na Titanu. Všichni obyvatelé Měsíce se také budou cítit jako doma, zatímco cestující z Marsu a Země budou zažívat radostný pocit lehkosti.

Světla v hale, která byla ztlumena skoro na minimum, aby nebránila dobré vyhlídce na představení venku, se začala pomalu zesilovat na normální hodnotu. Hvězdy první velikosti, které byly viditelné, ihned zmizely a vypouklý Saturn vybledl a ztratil všechny své barvy. Duncan si mohl znovu přivolat tu scénu tím, kdyby zatáhl černé závěsy kolem pozorovacího výklenku. Jeho očím by však trvalo několik minut, než by se přeorientovaly. Přemýšlel, zda to stojí za námahu, když za něj rozhodnutí udělal někdo jiný.

Ozvalo se hudební „Ding – *dong* – ding“ a unylý hlas, který zněl tak, že pochází ze společenské vrstvy o několik stupňů vyšší, než ve které je sám kapitán, ohlásil: „Tady vrchní stevard. Cestující vezmou laskavě na vědomí, že první podávání oběda bude ve dvanáct nula nula, druhé ve třináct nula nula a poslední ve čtrnáct nula nula. Nic, prosím, neměňte bez mého vědomí. Děkuji Vám.“ Méně přísné „Ding – *dong* – ding“ oznámilo konec vysílání.

Pohled na krásy vesmíru člověka vyhladoví, pomyslel si najednou Duncan. Bylo již jedenáct padesát a byl rád, že je na seznamu prvního podávání oběda. Napadlo ho, kolik asi hladových cestujících se nyní snaží spojit s vrchním stevardem, aby si přesunuli čas oběda.

Duncana těšila uměle vyvolaná hmotnost, která zůstane stejná až do poloviny letu. S tímto pocitem se postavil do rostoucí fronty v jídelně.

Již mu začalo připadat, že prvních třicet let svého života, které strávil na Titanu, patří někomu jinému.

Kapitola dvanáctá

POSLEDNÍ SLOVA

A ještě chvíli potom setrval ten bolestivě známý obraz nehybný jako na obrazovce. V pozadí za Mirissou a dětmi viděl Duncan dvě křesla v obývacím pokoji, dále fotografii dědečka (jako obvykle trochu nakřivo), kryt servírovacích dvířek, dveře do ložnice, knihovnu pouze s několika nevyčísitelně cennými poklady, které přežily dvě století meziplanetárních cest... To byl jeho svět. Obsahoval všechno, co měl rád a co nyní opouštěl. Už teď leželo všechno v minulosti.

Jeho svět byl od něj vzdálený pouze tři vteřiny, ale i tak to bylo dost dlouho. Urazili ani ne za půl dne pouhý milion kilometrů, ale pocit odloučení se již dostavil. Nemohl snést pomlku šesti vteřin mezi každou reakcí a každou otázkou. Když konečně dorazila odpověď, již zapomněl, na co se původně zeptal, a začal mluvit o něčem jiném. Proto zamýšlený dialog sklouzl brzy v řadu začátků a konců, když na sebe on a Mirissa zírali němí utrpením a čekali, až ten druhý promluví... On byl rád, že již to utrpení skončilo.

Dolehla na něj ohromnost vesmíru. Sluneční soustava, jak se začal obávat, nebyla stvořena pro potřebu člověka, a všechny pokusy toho domýšlivého tvora, kterými se ji snažil využít pro své dobro, často končily nezdarem, protože neměl ve své moci její zákony. Celý život si Duncan myslel, že si bude moci bez problémů kdekoli promluvit s přáteli nebo svou rodinou. Přesto však teď, a to ještě neminuli ani vnější měsíce Saturnu, mu to už bylo odepřeno. Po dobu příštích dvaceti dnů bude sdílet osamocenou, izolovanou bublinu lidskosti, bude schopen komunikovat s ostatními cestujícími, ale bude odříznut od skutečného kontaktu se zbytkem lidstva.

Sebelítost v něm přetrvala jen na několik okamžiků. Pak se k ní přidala rozjařenost, dokonce pocit svobody z toho, že se vydává na nejdelší a nejrychlejší cestu, kterou může člověk podniknout. Cesta k vnějším planetám byla rutinní a nudná, ale zároveň málo častá, a pouze malý zlomek lidstva ji někdy podnikne. Duncan si vzpomněl

na Malcolmovu oblíbenou pozemskou frázi, kterou obvykle používal v jiném kontextu, ale hodila se skoro pro každou příležitost: „Když se něčemu nemůžeš vyhnout, tak se uvolni a užij si to.“ Udělá, co je v jeho silách, aby si svou cestu dobře užil.

Když se na konci prvního dne ve vesmíru Duncan vyšplhal na svou palandu, cítil se hrozně vyčerpaný. Napětí z nekonečných loučení, nejen se svou rodinou, ale i s nesčíslnými přáteli, ho zanechalo emotivně na dně. K tomu všemu si ještě dělal starosti, které se týkaly jeho odjezdu: Co zapomněl udělat? Jaké životně důležité věci si s sebou nevzal? Naložili mu v pořádku všechna zavazadla na loď? S kým důležitým se nestačil rozloučit? Nemělo již význam si dělat hlavu s těmito záležitostmi, když se od domova vzdaloval rychlostí, která se zvyšovala o dvacet pět tisíc kilometrů za hodinu, *za každou* hodinu. Přesto si nemohl pomoci. I když byl velmi unavený, jeho hyperaktivní mozek mu nedovoloval usnout.

Vyžádalo by si to opravdového génia, aby vymyslel postel, která by byla nepohodlná při jedné pětině gravitace, a naštěstí se návrháři lodi *Sirius* tímto vyzývacím úkolem nezabývali. Asi tak po třiceti minutách se začal Duncan cítit uvolněně a podařilo se mu pěkně uspořádat své roztěkané myšlenky. Byl na sebe pyšný, že bude moci usnout bez umělých přípravků, a vypadalo to tak, že nakonec nebude muset použít ani elektronarkotika. I když se říkalo, že jsou zcela neškodná, on se po nich následující den nemohl pořádně probudit.

Usínáš, říkáš si. Nic tě neprobudí, až snídaneš. Budou se ti zdát jen samé hezké sny...

Ozvalo se něco, co znělo jako když si odkašlává malá sopka, a jeho snaha za posledních deset minut byla ta tam. Ihned se zcela probudil a přemítal o tom, jaká pohroma asi postihla *Sirius*. Až po několika dlouhých zneklidňujících vteřinách si uvědomil, že někdo z jeho nespolečenských spolucestujících musel použít společnou toaletu.

Zaklel a snažil se znovu si přivolat zničenou náladu, která by ho vrátila na pokraj spánku. Nedařilo se mu to. Nesčetné zvuky na lodi se začaly hlučně dožadovat jeho pozornosti. Vypadalo to tak, že ztratil kontrolu nad analytickou částí svého mozku, která měla nyní spoustu práce s hodnocením všech hluků z okolního světa.

Již uběhlo několik hodin od chvíle, kdy si všiml vzdáleného, strážidelného pískání motoru. Každou vteřinu chrлил *Sirius* sto gramů vodíku ve třetině rychlosti světla – jen nepatrná ztráta hmoty, která však představovala nevyužité miliony gigawattů. Během prvních století průmyslové revoluce nemohly všechny továrny na Zemi vyprodukovat energii, která ho nyní poháněla směrem ke Slunci.

Ten nepřiměřeně slabý a sotva znatelný hluk mu ve skutečnosti ani nevadil, ale byl spojen s množstvím dalších prazvláštních zvuků. Co jen mohlo způsobovat to „bzzz...cvak, cvak...bzzz,“ jemné „ťuk...fuk...ťuk,“ „vrrrr, sssss,“ a občasné „úíí-úííí-úíí“, které ho přivádělo k šílenství ze všech nejvíce?

Duncan se otočil na bok a zavrtal si hlavu do polštářů. Nepomohlo mu to. Jen vysoké tóny se vyrušily a nízko položené zněly výše než předtím. Najednou si začal i více uvědomovat neustálý pohyb samotné postele. Asi takových deset okruhů za vteřinu, přesně vypočítaných na to, aby podnítily epileptické záchvaty.

Ha, *tohle* je něco nového. Deprimující „kchr-buch, kchr-buch, kchr-buch“ mohl způsobovat starodávňý motor s vnitřním spalováním, který byl v posledním stádiu zchátralosti. Duncan však vážně pochyboval o tom, že by se na palubě lodi *Sirius* vyskytoval jakýkoli spalovací motor – starý nebo nový.

Převalil se na druhý bok, a pak si všiml, že mu na levou tvář proudí z ventilátoru chladný proud vzduchu. Možná že kdyby si ho nevšímal, tak by si ho přestal uvědomovat, ale právě proto, že se na něj snažil zapomenout, všechna jeho pozornost se na něj soustředila.

Na druhé straně slabé dělicí stěny o sobě znovu dala vědět jemným zatřepáním lodní instalace. Někde v systému byla vzduchová bublina a Duncan si byl stoprocentně jist tím, že všechny síly inženýrů na lodi *Sirius* se jí nebudou schopné zbavit před koncem cesty.

A co zase je tohle? Skřípající písklavý zvuk, tak nepravidelný, že ho nemohl produkovat žádný dobře seřízený mechanismus. Jak Duncan ležel ve tmě a snažil se přijít na vysvětlení mučení svého mozku, začal mít strach. Má zavolat stevarda a nahlásit mu, že je něco v nepořádku?

Stále se nemohl rozhodnout, když tu náhlá explozivní změna ve výšce a intenzitě ho nenechala na pochybách o původu zvuku, který

ho tak vyděsil. Zaúpěl, zanádal na svou smůlu a smířil se s bezesnou nocí.

Doktorka Changová chrápala...

Někdo s ním jemně třásl. Zamumlal „Jdi pryč!“, a potom se vratce posadil z hlubin spánku.

„Jestli si nepospíšíte,“ řekla mu dr. Changová, „tak propásnete snídani.“

Kapitola třináctá

NEJDELŠÍ CESTA

„Mluví k vám kapitán. Během následujících patnácti minut provedeme konečný odklon od ekliptické rychlosti. Bude to vaše poslední příležitost k tomu, abyste si mohli dobře prohlédnout Saturn. Natočíme loď tak, že nejlepší výhled bude z oken haly B. Děkuji za pozornost.“

Také děkuji, pomyslel si Duncan. Když však dorazil k hale B, byl již méně vděčný. Tentokrát dostalo až příliš mnoho cestujících dobrý tip od stevardů. Nicméně se mu ale podařilo najít dobré místo, i když musel stát.

Přestože cesta teprve začala, připadal mu Saturn již velmi daleko. Planeta se zmenšila na čtvrtinu své obvyklé velikosti. Byla tedy pouze dvakrát větší než Měsíc, který je vidět ze Země.

Přesto však získal Saturn na působivosti. Když *Sirius* vystoupal několik stupňů nad rovník planety, spatřil Duncan konečně prstence v celé jejich kráse. Úzké soustředné stříbrné svatozáře vypadaly tak uměle, že se jen stěží dalo uvěřit, že nebyly dílem nějakého vesmírného umělce, kterým používal planety jako surový materiál. Nejprve se zdálo, že je tvoří pevná masa hmoty, ale když se Duncan podíval pozorněji, zjistil, že jimi planeta problikává a že její žluté světlo podivně kontrastuje s jejich bezvadnou sněhovou bělostí. Sto tisíc kilometrů pod nimi vrhaly prstence na rovník stín jako tmavý pás, který se dal snadno považovat spíše za neobvyčejně temnou hradbu mraků než za něco, co mělo příčinu ve vzdáleném vesmíru.

Dvě hlavní mezery mezi prstenci byly patrné na první pohled. Když se však člověk zadíval důkladněji, objevil alespoň dvanáct jemnějších předělů, kde docházelo k náhlým změnám v jasnosti mezi sousedícími částmi. Od doby, kdy byly prstence v sedmáctém století objeveny, se matematikové jako dr. Changová snažili přijít na jejich skladbu. Již dlouho se vědělo, že přitažlivá síla mnoha měsíců Saturnu vydělila biliony obíhajících částic do samostatných pásů,

avšak podrobnosti, které se tohoto procesu týkaly, nebyly ještě zcela jasné.

Mezi jednotlivými pásy existovalo určité množství variací. Prsteneček, který se nacházel na vnější straně, měl zřetelnou obrubu a v blízkosti jeho východního okraje se dal zřetelně pozorovat slabý shluk světla. Je to měsíc, napadlo Duncana, který má teprve vzniknout, nebo to jsou poslední zbytky měsíce, který byl zničen?

Poněkud nesměle se se svou otázkou obrátil na dr. Changovou.

„O obou možnostech jsme již uvažovali,“ odpověděla. „Mé studie navrhuji tu první. Z té kondenzace může, s trochou štěstí, za několik tisíc let vzniknout další satelit.“

„S tím nemohu souhlasit, paní doktorko,“ vložil se do hovoru další cestující. „Jsou to jen pouhé fluktuace v hustotě částic. Jsou docela běžné a zřídka trvají více než pár let.“

„Ty *malé* – ano. Tato je však příliš intenzivní a velmi blízko okraje prstence B.“

„Ale Vanderplasova analýza tohoto problému prokázala...“

V té chvíli vypadal jejich hovor jako přestřelka ve starém westernu. Oba vědci současně sáhli po svých počítačích jako po zbraních a potom se dali na ústup, mumlali si pro sebe rovnice a stáhli se zpátky do haly. Pak již zcela ignorovali ten *skutečný* Saturn, kvůli kterému se vydali tak daleko, aby ho mohli studovat, a který již s velkou pravděpodobností nikdy neuvidí.

„Zde je kapitán. Zakončili jsme rychlostní vyrovnání a směřujeme loď na rovinu ekliptiky. Doufám, že jste měli dobrý výhled na Saturn. Až ho budete moci zase vidět, bude už pěkně daleko.“

Nikdo si pohyb neuvědomoval, ale najednou se začala ta velká koule s prstenci pomalu ztrácet z výhledu. Cestující u pozorovacího okna natáhli krky, aby se na něj mohli ještě naposledy podívat. Potom se ozvalo několik zklamaných zabručení, když zmizel z výhledu pod širokým okrajem, který obklopoval spodní část lodi. Pás kovu měl jediný účel – zastínit radiaci, která by se mohla odchýlit z trysky. Dokonce i jen chvilkový pohled na tuto neuvěřitelnou záři, jasnou jako supernova ve chvíli výbuchu, mohl způsobit úplné oslepnutí. Kdyby se někdo vystavil podobné záři na více než několik vteřin, mělo by to za následek smrt.

Sirius byl nasměrován skoro přímo do Slunce, když zrychlil směrem k vnitřním planetám. Pokud byl pohon v činnosti, nemohl se nikdo dívat ze zádi lodi. Duncan věděl, že až příště uvidí Saturn na vlastní oči, bude to jen malá nezřetelná hvězda.

O den později, při rychlosti tří set kilometrů za sekundu, minula loď další milník. Již před několika hodinami se dostala z gravitačního pole planety, takže ani Saturn a ani Slunce ji nemohly znovu přitáhnout. Hranice, kterou nyní *Sirius* překračoval, byla zcela náhodná. Byla to oběžná dráha nejbzdálenějšího měsíce.

Mnemosyne, pouze patnáct kilometrů v průměru, se mohla pochlubit dvěma skromnými rekordy. Ze všech satelitů Saturnu má nejdelší dobu oběhu – 1 139 dní v průměrné vzdálenosti dvacet jedna milionů kilometrů. A rovněž má nejdelší den ze všech těles ve Sluneční soustavě s oběhem překvapivých 1 143 dní. Přestože bylo zřejmé, že spolu tyto dvě skutečnosti musí souviset, nikomu se nepodařilo přijít na žádné přijatelné vysvětlení, proč je Mnemosyne tak pomalá.

Zcela náhodou proletěl *Sirius* kolem tohoto malého světa ve vzdálenosti méně než milion kilometrů. Zpočátku se i v největším lodním teleskopu Mnemosyne jevila jako srpek, na kterém nebylo nic vidět. Potom ale rychle dorostla na půlměsíc, na kterém se objevily oblasti světla a stínu, které se nakonec rozpadly na krátery. Tohle bylo typické pro všechny planety s větší hustotou, podobně jako satelity Merkuru, v protikladu s vnitřními koulemi sněhu jako Mimas, Enceladus a Tethys. Přesto to mělo pro Duncana speciální význam. Bylo to pro něj víc, než jen pouhý milník na cestě k Zemi.

Na Mnemosyne byl Karel a účastnil se společného titansko-pozemského průzkumu vnějších satelitů. Tento průzkum se konal již tak dlouho, jak si jen Duncan pamatoval. Povrch všech měsíců dal dohromady překvapující číslo – milion čtverečních kilometrů. Společný tým průzkumníků prováděl pečlivou práci. Stále si někdo stěžoval na velké náklady a kritikové se uklidnili teprve tehdy, když jim bylo přislíbeno, že výzkum bude tak detailní, že již nikdy nebude nutné se znovu k vnějším měsícům vrátit. Přesto Duncan nějak pochyboval, že se tento slib dodrží.

Sledoval, jak bledý pŕlmesíc Mnemosyne dorŕstá do ŕplŕku a zároveň se za lodí, která smŕčuje ke Slunci, ihned zmenšuje. Napadlo ho, jestli by měl Karlovi poslat pozdravy na rozloučenou. Kdyby to však udŕlal, bylo to pochopeno jako pouhý výsmŕch.

Duncanovi trvalo několik dní, než se přizpŕsobil náročnému rozvrhu života na lodi. Rozvrh, který se řídil skutečností, že jídelna, jak se velkoryse říkalo hale připojené k samoobslužnému bufetu, mohla pojmout pouze třetinu cestujících najednou. Pro každé ze tří hlavních jídel následovaly tři směny strážníků, takže devŕ hodin z každého dne alespoň sto lidí jedlo, zatímco zbylých dvŕ stŕ buď myslelo na další jídlo, nebo si stŕžovalo na to minulé. Pro lodního hospodáře, zároveň ve funkci kulturního referenta, bylo velmi obtížné zorganizovat na lodi jakoukoli společnou činnost. Také mu příliš nepomohlo, že většina cestujících si nepřála být organizována.

Nicménŕ byl den volně proložen řadou událostí, na kterých byla dobrá ŕčast zaručena jen pouhou nudou. V 8.00 byly na programu třicetiminutové zprávy ze Zemŕ s reprízou v 10.00 a nejnovŕjší informace potom večeř v 19.00 a 21.00. Na začátku cesty byly zprávy ze Zemŕ alespoň o hodinu a pŕl opoždŕné, ale postupem doby byly stále více a více na čas, protože se *Sirius* blížil ke svému cíli. Když se dostal na konečnou parkovací obŕžnou dráhu ve výšce tisíc kilometrŕ nad rovníkem, bylo zpoždŕní skoro nulové a hodinky se mohly řídit podle časových signálŕ. Cestující, kteří si to neuvŕdomili, byli potom velmi zmatení a ještŕ ke všemu zmeškali jídlo.

V malé knihovně, která mohla pojmout deset lidí, byly k dispozici na všech druzích vizuálních zobrazovacích jednotek soubory několika milionŕ svazků ŕmŕlecké a naučné literatury a většina hudebních pokladŕ lidstva. K tomu se ještŕ každý večeř v hlavní hale promítaly dva filmy podle výběru, jestli se dalo pokladníkovi vŕřit, který odsouhlasila demokratická veřejná volba. Bylo možné zhlŕdnout skoro všechny klasické filmy až do začátku dvacátého století. Poprvŕ v životŕ vidŕl Duncan film Charlieho Chaplina *Moderní doba*, množství Disneyovek, Olivierova *Hanzleta*, Rayova *Pathera Pancrlalilio*, Kubrickova *Napoleona Bonaparte*, Zytanowského *Bílou velrybu* a ještŕ mnoho dalších starých děl, ale jejich jména mu nic neříkala.

Nejúspěšnějším byl *Jestli je dnes úterý, musíme být na Marsu*, vybraný z nespočetných filmů o letech do vesmíru, které byly natočeny dlouho před tím, než se opravdové lety uskutečnily. Diváci se pravidelně tak hystericky smáli, že se jen stěží dalo uvěřit, že se v minulosti nemohl tento film za letu promítat, protože se nějaký úzkoprsý byrokrat obával, že by katastrofy ve filmu, jako např. náhodné přistání na jiné planetě, mohly zneklidnit nervózní cestující. Ve skutečnosti měl film zcela opačný účinek. Cestující se tak smáli, že neměli čas si dělat starosti.

S poněkud přílišnou svědomitostí, která byla tak příznačná pro všechny členy rodiny Makenzieů, se Duncan již druhý den cesty pustil bezhlavě do práce.

Měl tři hlavní úkoly: jeden fyzický a dva intelektuální. První se odbýval za přísného dozoru lodního lékaře a měl mu napomoci k tomu, aby se byl schopen vypořádat s pozemskou gravitací. Za druhé se chtěl naučit všechno dostupné o Zemi, o svém novém domovu, aby nevypadal příliš jako bratranec z venkova, až tam dorazí. A za třetí si musel připravit svou děkovací řeč nebo si alespoň napsat její podrobnou osnovu, kterou pak může podle potřeby během pobytu poopravit.

Zocelující proces zabíral patnáct minut dvakrát denně a konal se buď v lodní centrifuze, nebo na „závodní dráze“. Na centrifugu nechodil nikdo rád. Ani nejlepší hudba v pozadí nemohla zmírnit nudu, když vámi otáčeli kolem dokola v malé kabině, dokud jste neměli ruce a nohy těžké jako z olova. Závodní dráha byla něco jiného. Pracovala podle rozvrhu a někteří nadšenci se na ní snažili dokonce získat i nějaký ten čas navíc.

Za část své oblíbenosti bezpochyby vděčila jen tomu, že byla úplnou novinkou. Kdo by čekal, že najde *jízdní kola* ve vesmíru? Dráhu tvořil úzký tunel, který měl strmě nakloněnou podlahu a zcela obkružoval loď. Vypadal trochu jako starý urychlovač částic – v tomto případě však zrychlení poskytovaly samotné částice.

Každý večer před spaním, vešel Duncan do tunelu, vyšplhal se do jednoho ze čtyř kol a začal pomalu šlapat po dráze dlouhé šedesát metrů. První oběh mu trval klidných třicet vteřin. Potom začal postupně zrychlovat na nejvyšší rychlost. Jak zrychloval, stoupal výše a

výše po nakloněné stěně a při maximální rychlosti byl skloněn skoro kolmo ke stěně. Zároveň cítil, jak mu stále stoupá hmotnost. Rychloměr na kole měl stupnici, která se dala číst i ve zlomcích gravitace, takže mohl přesně říct, jak dobře si vede. Čtyřicet kilometrů za hodinu, desetkrát za minutu kolem lodi, byl ekvivalent pozemské gravitace. Po několika dnech cvičení byl Duncan schopen takový nápor vydržet deset minut bez velké námahy. A na konci cesty ho zvládne bez nejmenších problémů – stejně tak, jako bude muset zvládnout zemskou gravitaci.

Závodní dráha byla ještě zábavnější, když v ní byli zároveň dva nebo více jezdců. Obzvláště, když se pohybovali různou rychlostí. Přestože předjíždění bylo přísně zakázáno, nedalo se mu odolat.

A závodní dráha mu poskytla i mnohem materiálnější suvenýr: pseudostředověký pergamen, na kterém stálo pro všechny, které to snad zajímá: JÁ, DUNCAN MAKENZIE, Z MĚSTA OÁZA NA TITANU, ZÍSKÁVÁM TÍMTO OSVĚDČENÍ, ŽE JSEM URAZIL NA KOLE VZDÁLENOST ZE SATURNU NA ZEMI, PRŮMĚRNOU RYCHLOSTÍ 2 176 420 KILOMETRŮ ZA HODINU.

Duncanovi zabrala duševní příprava na život na Zemi znatelně více času, ale nebyla tak vyčerpávající. Již z domova si s sebou odvážel dobré znalosti pozemské historie, zeměpisu a současných událostí, ale do této chvíle byla většina z nich pouze teoretická, protože pro ně měl jen malé přímé použití. Jak astronomicky, tak psychologicky byla Země velmi vzdálená. Nyní se přibližovala o miliony kilometrů za den.

K tomu byl ještě obklopen pozemšťany. Na palubě lodi *Sirius* bylo jen sedm cestujících z Titanu, takže byli v menšině padesát ku jedné. Ať se to Duncanovi líbilo nebo ne, rychle se mu přeformovalo a přetvarovalo myšlení pod vlivem jiné kultury. Přistihl se, že používá pozemské řečnické obraty, že převzal jemně zpěvnou intonaci, která byla v současnosti obecně používána na Zemi, a že svůj slovník stále obohacuje větším a větším množstvím slov čínského původu. To se ale dalo čekat. Znepokojovala ho však skutečnost, že se jeho svět, od kterého se rychle vzdaloval, stával stále více neskutečný. Měl podezření, že než dospějí k cíli, stane se z něj polopozemšťan.

Hodně času trávil tím, že si prohlížel typické pozemské scenérie a poslouchal slavné politické debaty, aby porozuměl, co se děje v kultuře a umění, a aby nevypadal jako úplný nevzdělanec z dalekých temnot. Když neseděl před obrazovkou, dalo se předpokládat, že listuje stránkami malé zhuštěné knížečky s optimistickým názvem *Poznej Zemi za deset dní*. Rád si ověřoval nově nabyté informace na svých spolucestujících, aby zjistil, jak na ně budou reagovat, a aby se ujistil, že je sám dobře pochopil. Někdy mu bylo odpovědí jen rozpačité zírání, někdy trochu blahosklonný úsměv. Všichni však k němu byli zdvořilí, a po chvíli si Duncan uvědomil, že na té staré otřepané frázi, že pozemšťané nejsou nikdy schválně hrubí, bude něco pravdy.

Samozřejmě se nedalo říct, že to samé platí pro milion pozemšťanů nebo dokonce jen pro těch tři sta padesát na palubě lodi. Přesto Duncana překvapilo, když zjistil, že se často ve svých předem utvořených názorech a dokonce i předsudcích nemýlil. Většina pozemšťanů se nevědomky chovala nadřazeně. Nejprve to Duncanovi vadilo, ale potom si řekl, že je několik tisíc let historie a kultury opravňuje k určité pýše.

Stále bylo ještě příliš brzy na to, aby mohl odpovědět na otázku, která se již dlouho prodiskutovala na všech ostatních světech: „Stává se Země dekadentní?“ Jedinci, které potkal na palubě lodi *Sirius*, nejevili žádné známky zdegenerované přecitlivělosti, která se obvykle pozemšťanům přisuzovala, ale na druhou stranu se nedali považovat za typický vzorek. Každý, kdo měl příležitost k návštěvě vzdálených oblastí Sluneční soustavy, musel mít mimořádné schopnosti nebo zdroje.

Bude si muset počkat, až dorazí na Zem, aby mohl posoudit míru její dekadence mnohem přesněji. Tento úkol by mohl být zajímavý, jestliže jeho rozpočet a rozvrh tento nápor vydrží.

Kapitola čtrnáctá

PÍSNĚ IMPÉRIA

Ani za sto let, pomyslel si Duncan, by se mi tohle nepodařilo naplánovat záměrně. Vskutku mistrovské zvládnutí nečekaného! Colin by na něj byl pyšný...

Všechno to začalo docela náhodou. Když zjistil, že hlavní lodní inženýr má tak neznámé jméno Mackenzie, bylo docela přirozené, že se mu představil a porovnal si s ním rodokmen. Jen jediný pohled stačil, aby prokázal, že jakákoli příbuznost je velmi vzdálená: Warren Mackenzie, doktor astrotechnologie (obor: pohonné systémy) měl zrzavé vlasy a pihy.

Velmi ho potěšilo, že Duncana poznal, a rád si s ním popovídal. Vyvinulo se z toho ryzí přátelství dlouho před tím, než se ho Duncan rozhodl využít.

„Někdy mám pocit,“ hořekoval Warren ne zcela vážně, „že jsem žijící legenda. Věděl jsi, že v minulosti byli všichni lodní inženýři Skotové a jmenovali se Mac a něco k tomu?“

„Ne, to jsem nevěděl. A proč to nebyli třeba Němci nebo Rusové? Oni celou tu věc začali.“

„Ty se ale pohybuješ na jiných vlnách. Já mluvím o lodích, které pluly na vodě. První, které poháněla pára a které měly pístové motory a lopatková kola, pracovaly kolem začátku devatenáctého století. Průmyslová revoluce začala v Británii a první prakticky využitelný motor poháněný párou byl vyroben Skotem. Takže, když začaly parníky plout kolem světa, byli na nich i Macové. Nikdo jiný nerozuměl tak obtížnému stroji.“

„Parní motor a obtížný? Ty žertuješ.“

„Viděl si někdy nějaký? Je složitější, než si myslíš, i když netrvá dlouho, abys přišel na jeho princip... Takže, dokud byly parníky v provozu, což bylo jen asi sto let, starali se o ně Skotové. To období je mým koníčkem. Dá se vysledovat překvapivá spojitost s naší dobou.“

„Jen pokračuj.“

„No, ty staré lodi byly neuvěřitelně pomalé. V průměru cestovaly rychlostí jen deseti kilometrů za hodinu, alespoň ty velké nákladní.

Takže opravdu dlouhé cesty, dokonce i na Zemi, trvaly týdny. Zrovna jako vesmírné lety.“

„Aha. V té době byly jednotlivé země na Zemi skoro tak vzdálené jako planety.“

„No, některé z nich. Nejlepší analogií je staré Britské společenství národů, první a poslední světové impérium. Skoro sto let se země jako Kanada, Indie a Austrálie úplně spoléhaly na parníky, které je spojovaly s Británií. Jen cesta tam mohla lehce trvat více než měsíc a často se odehrála pouze jednou za život. Jen boháči a lidé na oficiálních obchodních cestách si ji mohli dovolit podniknout. A zrovna tak jako dnes lidé v koloniích nemohli s mateřskou zemí ani mluvit. Psychologická izolace byla skoro úplná.“

„Ale telefony měli, ne?“

„Jen pro místní použití a pouze několik. Mluvím o začátku *dvacátého* století, nezapomeň. Celosvětová komunikace přišla až na jeho konci.“

„Zdá se mi, že tahle analogie je trochu násilná,“ zaprotestoval Duncan. Probudilo to v něm zvědavost, ale nepřesvědčilo ho to. Došla byl ochoten poslouchat další argumenty Mackenzieho, ale nečekal žádný objev.

„Mohu ti poskytnout další důkazy, které jsou ještě přesvědčivější. Slyšel jsi někdy o Rudyardu Kiplingovi?“

„Ano, přestože jsem od něj nic nečetl. Byl to spisovatel, že ano? Angloameričan. Spadá někam do období mezi Melvillem a Hemingwayem. Anglická literatura je pro mě španělská vesnice. Život je příliš krátký.“

„Bohužel máš pravdu. Ale já jsem Kiplinga četl, byl prvním básníkem průmyslové doby a někteří ho považují za nejlepšího povídkáře v jeho století. To já ale nemohu posoudit. On však přesně popsal období, o kterém teď mluvím. *McAndrewova hymna* například popisuje starého inženýra, který hloubal nad písty, kotli a klikovými hřídeli, které poháněly jeho loď kolem světa. Tato technika je již tři sta let zastaralá, ale její duch stále žije.

A psal básně a krátké příběhy o dalekých místech, které se jevily tak vzdálené, jako jsou v současnosti planety, a někdy byly i více exotické! Mám jednu oblíbenou, která se jmenuje *Píseň měst*. Nerozumím polovině narážek, ale poklona, kterou vzdal městům Bombaj, Singapur, Sydney, Auckland... mě nutí přemýšlet o Měsíci, Merkuru, Marsu, Titanu..."

Mackenzie se odmlčel a vypadal trochu rozpačitě.

„Pokusil jsem se o něco podobného. Ale neboj, nebudu ti své verše vnucovat.“

Duncan ho povzbudil přesně tak, jak se od něj očekávalo. Byl si docela jist, že než cesta skončí, bude požádán o svůj názor, překlad nebo ocenění literárních pokusů Mackenzieho.

Což mu připomnělo jeho vlastní povinnosti. I když cesta teprve začínala, měl by se již vrhnout do práce.

Přesně deset minut, nařídil George Washington, ani vteřinu navíc. Dokonce i prezident bude mít povoleno jen patnáct minut a všechny planety musí mít vymezen stejný čas. Celá záležitost byla naplánována na dvě a půl hodiny od chvíle, kdy vstoupí do Kapitolu, až po odchod na recepci v Bílém domě...

Stále mu připadalo trochu absurdní cestovat tři miliardy kilometrů, aby přednesl desetiminutovou řeč, i když se jednalo o tak jedinečnou příležitost jako bylo pětisté výročí. Duncan se rozhodl, že ve své řeči věnuje jen vyložené minimum na zdvořilostní formality. Jak Malcolm zdůraznil, je prý často upřímnost děkovacích řečí nepřímou úměrná jejich délce.

Pro své pobavení, a také proto, aby si zapamatoval ostatní účastníky, se Duncan pokusil složit formální začátek, založený na seznamu hostů, který mu profesor Washington poskytl. Začínal: „Paní prezidentko, pane viceprezidente, ctihodný předsedo soudního senátu, ctihodný předsedo Senátu, ctihodný předsedo Sněmovny, vaše excellence velvyslanci Měsíce, Marsu, Merkuru, Ganymédu a Titanu“ – zde by mírně pokynul hlavou směrem k velvyslanci Farrellovi, kdyby ho v přeplněné galerii zahlédl „významní představitelé Albánie, Austrandu, Kypru, Čech, Francie, Khmeru, Palestiny, Kalinga, Zimbabwe, Irské republiky...“ Spočítal si, že kdyby projevil uznání všem

padesáti nebo šedesáti oblastem, které stále trvaly na určitém způsobu uznání samostatnosti, tak by mu čtvrtina času vypršela, ještě než by vůbec začal. Tohle bylo samozřejmě nemyslitelné a on doufal, že s ním budou ostatní řečníci souhlasit. Bez ohledu na zápis se Duncan rozhodl pro důstojnou stručnost.

„Lidé Země“ obsáhne hodně území, aby byl přesný, pětkrát rozměr Titanu. Působivá statistika, kterou znal Duncan nazpaměť. To by ovšem vynechal hosty. Co třeba „Přátelé z ostatních světů“? Ne, to by znělo příliš domýšlivě, protože většinu z nich nebude znát. Možná: „Paní prezidentko, významní hosté, známí i neznámí přátelé z mnoha světů...“ Znělo to lépe, ale pořád se mu na tom něco nezdálo.

Je to mnohem obtížnější, než si zpočátku myslel. Hodně lidí by mu bylo ochotno pomoci, ale rozhodl se, podle staré dobré rodinné tradice, že se nejprve pokusí sám udělat maximum, než se k někomu obrátí o pomoc. Někde se dočetl, že nejlepší způsob, jak naučit člověka plavat, je hodit ho do hluboké vody. Duncan plavat neuměl, tato dovednost byla na Titanu zcela zbytečná, ale dovedl ocenit tuto analogii. Jeho kariéra v politice Sluneční soustavy začne velkolepým skokem do vody a před očima milionů.

Z toho nervózní nebyl. Vždyť se přece obracel ke svému celému světu jako odborník při technických diskuzích ve Shromáždění. Vedl si dobře, když posuzoval komplexní důvody pro a proti dolování amoniakových ledovců z hory Mount Nansen. Dokonce i Armand Helmer mu blahopřál, přestože se klonil k protikladnému řešení. V takovýchto diskuzích, které ovlivňovaly budoucnost Titanu, měl opravdovou zodpovědnost a jeho kariéra mohla rychle skončit, kdyby ze sebe udělal hlupáka.

Pozemské publikum může být tisíckrát početnější, ale mnohem méně kritické. Jeho posluchači budou přátelští, pokud se nedopustí toho, že by je nudil.

Tohle však nicméně nemohl ještě zaručit, protože stále nevěděl, jak využije těch nejdůležitějších deset minut svého života.

Kapitola patnáctá

V UZLU

Námořníci na Zemi tomu říkali „Překročit rovník“. Kdykoli přeplula loď z jedné polokoule na druhou, konaly se veselé slavnosti a rituály, během kterých se ti, kteří ještě nikdy rovník nepřekročili, vydali napospas vynalézavému pokořování od Neptuna – otce vod – a jeho dvora.

Během prvních století vesmírných letů nezahrnoval ekvivalentní přechod žádné fyzické změny, když přestala být loď přitahována jednou planetou a začala být přitahována planetou další. Nyní s příchodem pohonu s konstantním zrychlením, který byl schopen udržet stejný tah po celou dobu trvání letu, měl střed nebo také „obrat“ skutečný fyzický význam a současně podpořil psychologii. Po několika dnech pobytu a pohybu v určitém gravitačním poli ztratili cestující na lodi *Sirius* na několik hodin všechnu hmotnost a mohli nakonec pocítit, že jsou *skutečně* ve vesmíru.

Mohli pozorovat pomalou rotaci hvězd, když se loď otočila o sto osmdesát stupňů a síla motoru byla namířena přesně proti předcházející linii tahu, aby se pomalu snížila obrovská rychlost, kterou nabrali v předcházejících deseti dnech. Mohli si vychutnat pocit, že se pohybují rychleji, než kdokoli v minulosti, a rovněž mohli uvažovat o vzrušující vyhlídce, že kdyby se nepodařilo znovu obnovit pohon, *Sirius* by nakonec dorazil k nejbližším hvězdám asi tak za tisíc let...

Tohle všechno mohli dělat. Nicméně lidská přirozenost má určité invarianty, a proto se cestující na lodi *Sirius* zabývali něčím zcela odlišným.

Pro většinu z nich to byla jediná příležitost vychutnat si stav bez tíže, který trval dostatečně dlouho, aby si ho mohli opravdu užít.

Byl by to zločin, kdyby takovou příležitost nevyužili! Není divu, že nejpopulárnějším dílem v lodní knihovně se v posledních dnech stala NASA SUTRA – stará kniha a starý vtip, který byl tak často vysvětlován, že již vůbec nebyl směšný.

Kapitán Ivanov s přesvědčivými projevy pobouření popíral, že by byl lodní rozvrh sestaven tak, aby podporoval nejnižší instinkty cestujících. Když se o tom před kapitánem zmínili den před obratem, přišel s přijatelnou obranou.

„Je to nejpříhodnější doba, ve které můžeme vypnout pohon,“ řekl. „Mezi půlnocí a čtvrtou hodinou ranní budou všichni cestující ve svých kabinách, ehm, spát. Takže dojde k minimálním výtržnostem. Během dne by to bylo zcela nemyslitelné. Uvědomte si, že v beztížném stavu jsou kuchyně a toalety mimo provoz. Na to nezapomínejte! Všem to ještě večer připomeneme, ale nějaký ten idiot se vždycky najde, který si moc věří nebo který moc pije a nemá dost selského rozumu, aby si přečetl instrukce na malých umělohmotných sáčkích, které jsou umístěné v kabinách.“

Duncan si to měl také chuť vyzkoušet. Mirissa se mu začala vytrácet v mlze a on si rozhodně nemohl stěžovat na nedostatek příležitostí. Ze všech stran dostával nepochybné signály, které byly zároveň určeny i všem ostatním. Nebylo by snadné si vybrat, ale osud ho ochránil.

Trvalo mu celý týden, a to měl obrat nastat již za tři dny, než si byl jist důvěrným přátelstvím s vrchním lodním inženýrem Mackenziem a než mu byl schopen něco naznačit. Warren ho neodmítl, ale chtěl si očividně ponechat čas na rozmyšlenou. Oznamoval Duncanovi své rozhodnutí jen dvanáct hodin předem.

„Nebudu předstírat, že by mě to stálo zaměstnání,“ začal, „ale mohlo by to být trapné, řekněme, kdyby se to někdo dozvěděl. Ale ty jsi Makenzie a speciální asistent nejvyššího státního úředníka. Kdyby došlo k nejhoršímu, i když doufám, že nedojde, můžeme říct, že tvoje žádost byla oficiální.“

„Samozřejmě. Úplně chápu a opravdu oceňuji to, co děláš. Já tě nezklamou.“

„Nyní jde o přesné načasování. Jestli bude všechno v pořádku, a já nemám důvod si myslet, že nebude, tak budu hotov za dvě hodiny a budu moci propustit své asistenty. Vystřelí odsud jako komety – všichni už mají něco v plánu, tím si můžeš být jist – takže budeme mít celé místo jen sami pro sebe. Zavolám ti ve dvě nebo hned, jak to bude možné.“

„Doufám, že ti nenaruším nějaké, uhm, osobní plány.“

„Bohužel ne. Novost již zevšedněla. Čemu se směješ?“

„Jen mě napadlo,“ odpověděl mu Duncan, „že když nás někdo potká ve dvě hodiny ráno při obratu, budeme mít perfektní alibi...“

Přesto měl pocit viny, když se vznášel chodbami za Warrenem Mackenziem. Loď ve stavu beztlíže, ale rozhodně ne spící, byla opuštěná, protože nikdo neměl důvod k tomu, aby sešel pod nákladový prostor na třetím podlaží. Nebylo ani nutné předstírat, že směřují na nevinnou schůzku.

Přesto tu vinu cítil a věděl proč. Využíval přátelství pro své vlastní tajné cíle tím, že se snažil vzbudit dojem, že jeho zájem o asymptotický pohon je pouze zájmem člověka s vědeckým nebo inženýrským pozadím. Možná že Warren nebyl tak naivní, jak se zdál. Jen stěží mohl nevědět, že tento druh pohonu ohrožuje celou ekonomii Duncanovy společnosti. Možná se mu dokonce snažil taktně pomoci.

„Můžeš být zklamaný,“ pronesl Warren, když prošli přepážkovou podlahou, která oddělovala třetí a druhé podlaží. „Není toho moc k vidění. Ale i tak je toho tolik, že to některým lidem může přivolat noční můry, a proto se snažíme návštěvníky odradit.“

Což ale není ten hlavní důvod, pomyslel si Duncan. Pohon lodi nebyl vlastně tajemstvím. Na toto téma je dostupné velké množství literatury od těžko srozumitelných matematických publikací až po populárně zpracované publikace tak jednoduché, že neobsahují více než: „Natáhněte si mílové boty a už jste pryč.“ Dalo se však říct, že pokud šlo o praktickou stránku, byl pozemský úřad pro vesmírnou dopravu nezvykle vyhýbavý a pouze jejich vlastní zaměstnanci směli na malou planetu, na které se tato zařízení sestavovala. Těch několik málo obrázků Asteroidu 4587 byly rozmazané teleskopické snímky, na kterých se daly rozpoznat dvě válcové konstrukce víc než tisíc kilometrů dlouhé, vyčnívající do vesmíru na obou stranách tohoto malého světa, který mezi nimi tvořil skoro neviditelnou tečku. Byly to urychlovače, které stlačovaly hmotu při takových rychlostech, že se roztavila a utvořila uzel v jádru pohonu. To bylo všechno, co bylo známo mimo úřad pro vesmírnou dopravu.

Duncan se vznášel několik metrů za svým průvodcem podél chodby lemované potrubím a kabelovody, celou tou anonymní insta-

laci, která se dá najít na všech prostředcích dopravy po moři, ve vzduchu nebo ve vesmíru za posledních tři sta let. Pouze pozoruhodné množství držáků a hojnost měkkého obložení odkrývaly skutečnost, že tohle je vnitřek lodi, sestrojené pro nezávislost na přitažlivosti.

„Vidíš támhleto potrubí?“ zeptal se inženýr. „To malé červené?“

„No a co je s ním?“

Duncan by mu rozhodně nevěnoval další pozornost. Bylo tlusté asi jen jako tužka.

„*To je hlavní přívod vodíku, ač se to zdá neuvěřitelné. Celých sto gramů za vteřinu. Řekněme osm tun za den při plném tahu.*“

Duncan přemítal, co by si asi ti starodávni raketoví inženýři mysleli o tomhle malém potrubí, které přivádělo palivo. Pokoušel si představit ohromné trubky a čerpadla raket Saturn, které poprvé vynesly lidi na Měsíc. Jakou asi měly spotřebu pohonných hmot? Určitě spálily za jednu vteřinu víc, než *Sirius* za jeden den. Dalo se tím dobře ilustrovat, jak daleko postoupila technologie za tři století. A kam asi dospěje za další tři...?

„Pozor na hlavu. To jsou vychylovací cívky. Nespoléháme se na supravodiče pokojové teploty, tohle jsou ještě ty staré dobré kryogenické.“

„Vychylovací cívky? Na co?“

„Jen si zkus představit, co by se stalo, kdyby se tryska náhodou dotkla části lodi? Tyhle cívky ji udržují vycentrovanou a také kontro-lují potřebný vektor.“

Vznášeli se vedle mohutného, ale stále překvapivě malého válce, který mohl mít rozměry hlavně námořního děla z dvacátého století. Tak tohle byla reakční komora pohonu. Jen stěží člověk nepocíťoval skoro nadpřirozenou, posvátnou hrůzu, když si uvědomil, co se nachází jen několik centimetrů od něj. Duncan mohl snadno obejmout kovovou trubici svýma rukama. Jak podivné, že člověk si může položit ruce kolem jednotlivosti a tím, jestli se některé teorie nemýlily, být schopen obejmout celý vesmír...

Blízko středu této pět metrů dlouhé trubky byla sejmuta malá část nesmírně masivního krytu, který vypadal jako dveře do nějaké miniaturní pokladny v bance, a byla nahrazena průhledem. U tohoto do-

časného otvoru byl umístěn okulár mikroskopu na pohyblivém ramenu tak, že ho nebude obtížné po použití odstranit, a byl namířen do středu pohonné jednotky.

Inženýr se připnul do pozorovací polohy přezkami, které byly vhodně přidělané ke krytu. Díval se do okuláru a jemně seřídil mikrometr.

„Podívej se,“ řekl, když byl konečně spokojen.

Duncan se dostal k okuláru a poněkud nemotorně se připevnil na pozorovací místo. Nevěděl, co má čekat, že uvidí, a vzpomněl si, že oko se musí nejprve přizpůsobit, než může předat srozumitelné dojmy do mozku. Vše zcela neznámé by mohlo být doslova neviditelné, takže ho to, co na první pohled spatřil, vůbec nezklamalo. Viděl jen obyčejnou síť slabých čar, které se protínaly v pravých úhlech a vytvářely tak síť, která se běžně používala pro optická měření. I když prozkoumal jasně osvětlené výhledové pole, nemohl najít nic jiného. Mohl stejně tak dobře prozkoumávat list nepopsaného milimetrového papíru.

„Podívej se na přímý přechod přesně uprostřed,“ poradil mu jeho průvodce, „a velmi pomalu otoč levým knoflíkem. Půl otáčky bude stačit – kterýmkoli směrem.“

Duncan ho poslechl, přesto ale několik dalších vteřin nic neviděl. Pak si všiml, že se po tenoučké lince plazí nepatrné vyboulení, když se pořádně zadíval do mikroskopu. Vypadalo to, jako by pozoroval tu síť skrz tabulku skla, ve které byla malinká bublinka nebo kaz.

„Vidíš to?“

„Právě se na to dívám. Jako čočka o velikosti špendlíkové hlavičky. Bez sítě by si jí člověk ani nevšiml.“

„Velká jako špendlíková hlavička! To je snad ta největší nadsázka, jakou jsem kdy slyšel. Uzel je menší než atomové jádro. Ty ho vlastně nevidíš, vnímáš jen zakřivení, které způsobuje.“

„A přesto tu vevnitř máme tisíce tun hmoty.“

„No, jeden nebo dva tisíce,“ zareagoval inženýr, poněkud vyhýbavě. „Podnikl dvanáct letů a blíží se již nasycení, takže budeme brzy muset instalovat nový. Bude dále pohlcovat vodík tak dlouho, dokud mu ho budeme poskytovat, ale nemůžeme kolem něho natáhnout příliš mnoho nadbytečné hmoty, protože se to jinak projeví na výko-

nu. Jako v případě těch starých lodí, které brázdily oceány, když je pokryli koryši. Také je to zpomalilo, když se včas neočistily.“

„Co se dělá se starými uzly, které jsou příliš plné na to, aby se daly dále používat? Je pravda, že se vhazují do Slunce?“

„K čemu by to asi tak bylo dobré? Uzel by projel jednou stranou Slunce dovnitř a druhou hned zase ven. Abych řekl pravdu, tak nevím, co se s těmi nepotřebnými dělá. Možná je spojí do jednoho velkého uzlu, který je menší než neutron, ale váží několik milionů tun.“

Duncan se chtěl zeptat na spoustu dalších otázek. Jak se manipuluje s těmito nepatrnými, ale přesto nesmírně těžkými předměty? Když je nyní *Sirius* ve stádiu volného pádu, uzel se vznáší ve stejné poloze jako předtím. Ale co zabrání tomu, aby nevystřelil z hnací trubice, když začne zrychlení? Asi ho musí na místě držet kombinace silných elektrických a magnetických polí, která přenášejí jeho tah na loď.

„Co by se stalo,“ pronesl Duncan nahlas, „kdybych se toho pokusil dotknout?“

„Na tohle se ptá úplně každý.“

„To mě ani nepřekvapuje. Jaká je odpověď?“

„No, nejprve bys musel otevřít vakuové těsnění, a potom by se rozpoutalo naprosté peklo, hned jak by se dostal dovnitř vzduch.“

„Tak to takhle neudělám. Obléknu se do skafandru, pomalu se doplazím k pohonnému tunelu a natáhnu prst...“

„To budeš mít neuvěřitelné štěstí, že přesně najdeš ten jediný bod! Ale i kdyby se ti to podařilo a koneček tvého prstu by se dostal do vzdálenosti asi tak jednoho milimetru, myslím, že by ho gravitační slapová síla začala odtrhávat. Ihned, jak by dopadlo prvních několik atomů do pole, odevzdaly by všechnu svou energii – a ty bys měl pocit, že ti před obličejem vybuchla malá vodíková bomba. Výbuch by tě patrně odhodil z trubice slušným zlomkem rychlosti světla.“

Duncan se poněkud trapně pousmál.

„Chtělo by to asi hodně chytrého člověka, kterému by se podařilo ukrást jednoho z vašich svěřenců. Cožpak tě to vůbec ani trochu neznepokojuje?“

„Ne, je to nástroj, který jsem vyškolen používat, a rozumím mu. Nedovedu si představit, že bych měl třeba zacházet s výkonnými la-

sery – ty mě děsí až k smrti. Asi víš, že starý Kipling to všechno jako obvykle pěkně shrnul dohromady. Vzpomínáš si, že jsem o něm mluvil, že ano?“

„Samozřejmě.“

„Napsal báseň *Tajemství strojů*, která obsahuje několik veršů, které si často pro sebe opakuji, když jsem tady dole:

Pamatuj, prosím, na zákon, kterým se řídíme,
nepostavili nás, abychom pochopili lež,
nemilujeme, nelitujeme a ani neodpouštíme.
Když nevíš, jak na nás – zemřeš!

A to platí pro všechny stroje, pro všechny přírodní síly, které jsme se naučili ovládat. Ve skutečnosti není velký rozdíl mezi prvním ohněm jeskynního člověka a uzlem ve středu asymptotického pohonu.“

O hodinu později ležel Duncan na své palandě a čekal, až bude pohonná jednotka zase v činnosti a až začne *Sirius* desetidenní zpomalení, které ho dovede k setkání se Zemí. Stále měl před očima tu malou prasklinku ve struktuře prostoru, která visela v zorném poli mikroskopu. Věděl, že ho bude tento obraz pronásledovat po zbytek života. A potom si uvědomil, že Warren Mackenzie nezklamal důvěru a nic mu neprozradil. To, co se dozvěděl, bylo již tisíckrát publikováno. Ale žádná slova ani fotografie nemohly způsobit tak silný šok, který zažil.

Jako by jím začaly škubat malé prsty. Na *Sirius* se vracela tíha. Z nekonečné dálky se ozvalo slabé zakvílení pohonu. Duncan si říkal, že naslouchá smrtelnému výkřiku hmoty, která opouští známý svět a přenechává lodi veškerou svou energii. Každou minutu padalo několik kilogramů vodíku do toho malého, ale nenasytného víru, do díry, která se nikdy nedá zaplnit.

Po zbytek noci spal Duncan špatně. Zdálo se mu, že i on padá a padá do krouživého víru, který je nekonečně hluboký. Jak padal, začalo ho to drtit na molekulární, atomové a nakonec na prvopočáteční rozměry. Za okamžik bude po všem a on zmizí jako jediný záblesk záření...

Ta chvíle však nikdy nepřišla, protože jak se prostor zmenšil, čas se nekonečně protáhl, následující vteřiny byly stále delší... a delší... a delší, dokud nebyl napořád chycen v neměnné věčnosti.

Kapitola šestnáctá

PŘÍSTAV VAN ALLEN

Když si šel Duncan naposled lehnout na palubě lodi *Sirius*, byla Země stále ještě vzdálena pět milionů kilometrů. Ted' se zdálo, že zaplňuje celou oblohu. Vypadá stejně jako na fotografiích. Vždy se smál, když mu zkušené cestovatelé říkali, že ho tohle překvapí. Ted' ho jeho vlastní překvapení docela překvapilo.

Jelikož loď proletěla oběžnou dráhou Země, letěli nyní ze sluneční strany, a proto byla polokoule pod nimi skoro celá osvětlená. Bílé kupy mraků pokrývaly celou denní stranu a jen vzácně probleskovaly kusy povrchu, které se nedaly bez mapy určit. Oslnivá záře ledové čapky, která pokrývá Antarktidu, byla nejnápadnějším povrchovým zjevem. Zdálo se, že je dole pěkná zima, ale přesto Duncan věděl, že je tam ve srovnání s jeho světem tropické vedro.

Země je nádherná planeta. O tom se nedá pochybovat. Rovněž však byla cizí a její studené bílé a modré barvy ho rozhodně u srdce nezahřály. Byl to opravdu paradox, že Titan, který měl kolem sebe veselé oranžové mraky, vypadal z vesmíru mnohem pohostinněji.

Duncan zůstal v hale B, pozoroval přibližující se Zemi a loučil se s množstvím dočasných přátel, dokud se neobjevil přístav Van Allen jako oslnivá hvězda proti temnotě vesmíru, potom jako třpytící se prsten, potom jako obrovské, pomalu se otáčející kolo. Hmotnost se postupně zmenšovala, jak pohon, který je přenesl přes polovinu Sluneční soustavy, zmenšil svůj tah na nulu. Potom došlo jen k občasným šťouchancům, když pomocné rakety s malým výkonem upravovaly polohu lodi.

Kosmická stanice se stále zvětšovala. Byla obrovská, i když si člověk uvědomil, že se stále rozrůstá již skoro tři století. Nyní zcela zastínila planetu, které ovlivňovala a ovládala obchod. O trochu později jen málo citelná vibrace, která ihned ustala, všem oznámila, že loď přistála. Za několik okamžiků to potvrdil kapitán.

„Vítejte v přístavu Van Allen, vstupní bráně na Zem. Jsme rádi, že jsme vás měli na palubě a doufám, že jste s námi byli také spokojeni. Následujte prosím stevardy a zkontrolujte si, zda jste něco nezapomněli v kabinách. Nerad se o tom zmiňuji, ale tři cestující stále ještě nezaplatili. Lodní pokladník je bude očekávat u východu...“

Toto oznámení provázelo několik posměšných zabručení a projevy radosti, které se rychle rozplynuly v hlučné činnosti vyloďování. Přestože mělo být všechno pečlivě naplánováno, rozpoutal se nezřízený chaos. Mnozí cestující se dostavili ke špatným kontrolním stanovištím, zatímco veřejný vyvolávací systém žalostně volal jednotlivce s neuvěřitelnými jmény. Duncanovi trvalo více než hodinu, než se dostal do vesmírného přístavu. Všechna svá zavazadla spatří až druhý den pobytu na Zemi.

Zmatek alespoň trochu polevil, když se lidé protlačili úzkým průchodem do přístavu a rozdělili se do příslušných podlaží stanice. Duncan se svědomitě řídil pokyny, a nakonec skončil jako zbytek jeho abecední skupiny v řadě před oddělením karantény. Všechny ostatní formality byly vyřízeny již před několika hodinami rádiem. Tohle však bylo něco, co se nedalo provést prostřednictvím elektroniky. Někdy se stalo, že byli cestující v tomto bodě, na úplném prahu Země, vráceni nazpátek, a proto Duncan k této překážce přistupoval s jistými obavami.

„Nemíváme mnoho návštěv z Titanu,“ pronesl úřední lékař, který kontroloval jeho dokumenty. „Spadáte do kategorie Měsíce, což je méně než čtvrtina gravitace. První týden tam dole pro vás může být obtížný, ale jste dost mladý na to, abyste se přizpůsobil. Pomáhá, jestli se oba vaši rodiče narodili...“

Doktorův hlas se vytratil do ticha. Došel totiž ke kolonce s heslem MATKA. Duncan byl na takovouhle reakci zvyklý a již dávno ho přestala obtěžovat. Nyní nacházel i jistý druh pobavení z překvapení, které způsobilo objevení jeho stavu. Alespoň mu nebude úřední lékař pokládat tu hloupou otázku, kterou mu často laikové kladli a na kterou již měl dávno zformovanou automatickou odpověď: „Samozřejmě, že mám pupík nejlepší, jaký se dá za peníze koupit.“ Další běžný předsudek – že lidské klony musí být neskutečně potentní, „protože

měli jednoho otce dvakrát“, nechával rozumně bez povšimnutí. Již několikrát se mu to vyplatilo.

Možná proto, že ve frontě čekalo dalších šest lidí, potlačil doktor všechnen vědecký zájem, který snad pociťoval, a poslal Duncana „nahoru“ do přístavního oddělení zemské přitažlivosti. Připadalo mu to jako věčnost, než výtah, který se pohyboval podél jednoho ramene kola, které se pomalu otáčelo, nakonec dorazil na místo určení. Celou tu dobu Duncan cítil, že se jeho hmotnost nelítostně zvětšuje.

Když se nakonec dveře otevřely, vyšel ze zdviže se zdřevěnělými nohama. I když byl stále tisíc kilometrů nad Zemí a jeho znovu nabytá hmotnost byla zcela umělá, začal již pociťovat kruté sevření planety pod ním. Kdyby neprošel tímto testem, poslali by ho nemilosrdně zpátky na Titan.

Byla pravda, že ti, co právě neuspěli, se mohli zúčastnit zrychleného utužovacího kurzu, který byl původně určen pro obyvatele Měsíce, když se vraceli na Zem. Přesto to bylo bezpečné pouze pro ty, kteří strávili většinu dětství na Zemi, a Duncan nemohl tomuto požadavku vyhovět.

Na všechno zapomněl, když vstoupil do haly a viděl polokouli Země, která zaplňovala polovinu oblohy a pomalu se posunovala kolem obrovských pozorovacích oken, které samotné byly skvělou ukázkou vrcholného umění vesmírného inženýrství. Duncan tentokrát neměl v úmyslu vypočítat, kolika tunám tlaku vzduchu musely odolávat, a když došel k nejbližšímu z nich, dovedl si snadno představit, že ho od prázdna vesmíru nic nechrání. Ten pocit byl zároveň radostný i rušivý.

Chtěl si projít seznam, který mu dal doktor, ale tento fantastický výhled mu v tom zabránil. Stál jako přikovaný na místě, pouze přесouval svou nezvyklou tíhu z jedné nohy na druhou, protože si na jednu začaly svaly stěžovat.

Přístav Van Allen obkroužil Zemi každé dvě hodiny a zároveň se otáčel i kolem své vlastní osy třikrát za minutu. Po chvíli Duncan zjistil, že otáčení stanice může ignorovat, a jeho mysl je vyrušila jako bezvýznamný zvuk v pozadí nebo jako vytrvalou, ale neutrální vůni. Když dospěl k tomuto stavu myslí, dovedl si představit, že je sám ve vesmíru jako lidský satelit, který se rychle otáčí podél rovníku z noci

do dne, protože se Země viditelně zvětšovala a zahnutá čára svítání se od něj pomalu vzdalovala, když svištěl směrem na východ.

Ze zemského povrchu bylo jen málo k vidění, ale to co prosvítalo skrz mraky, nejevilo podobu se žádnou mapou. Z této výšky nebyla vidět nejmenší známka života, natož pak inteligence. Dalo se jen těžko uvěřit, že většina lidské historie se odehrála pod tímto povlakem zářivé bělosti, nad který nikdo před pouhými třemi sty lety nevystoupil.

Stále hledal nějaké známky života, když začal kotouč znovu navazovat kontakt se srpkem planety, a veřejný oznamovací systém žádal všechny cestující na Zem, aby se dostavili do oblasti kyvadlové přepravy, výtahy číslo dva a tři.

Stačil si jen odskočit na toaletu „Poslední šance“, která byla stejně tak slavná jako okna v hale, a pak už sjížděl výtahem zpátky do světa bez tíže ve středu stanice, kde se připravovala dopravní kyvadlová loď ze Země na zpáteční cestu.

Nebyla v ní okna, ale každý cestující měl svou vlastní obrazovku na zadní straně sedadla před sebou, a mohl si výhled přepnout dopředu, dozadu nebo dolů, přesně podle chuti. Výběr však nebyl zcela volný, i když tuto skutečnost nikdo příliš nezdůrazňoval. Pohledy, které mohly být příliš rušivé – jako třeba přistávání nebo dosednutí – byly rozumně cenzurovány lodním počítačem.

Bylo příjemné zase nic nevážit, i když jen na padesát minut, které byly potřebné na pád dolů na pokraj atmosféry, a sledovat Zemi, jak se pomalu mění z planety na svět. Křivka horizontu byla stále plošší a plošší, viděl prchavé záblesky ostrovů a spirální mlhovinu velké bouře, která tiše zuřila dole daleko pod nimi. Potom konečně Duncan rozpoznal typický úzký pruh pobřeží Kalifornie, když loď směřovala z horní vrstvy oblohy Pacifiku k závěrečnému přistání na povrchu, který byl stále ještě vzdálený na šíři kontinentu.

Pak se nacházeli nad horami, které byly skoro ploché, a náhle se rychle kolem mihla krajina rozbrázděná kaňony, která vypadala spíš jako na Marsu než na Zemi. To musí být Colorado, pomyslel si Duncan – *a tady nastupuje gravitace!*

Cítil jak zapadá pořád hlouběji a hlouběji do skvěle vypoštářovaného sedadla, které rovnoměrně rozložilo tíhu na jeho těle, takže ne-

pociťoval skoro žádné nepohodlí. Těžko se mu dýchalo, dokud si nevzpomněl na „Radu pro cestující“, kterou si nakonec přečetl. Stálo v ní: Nesnažte se zhluboka nadechovat. Dýchejte krátce a prudce, abyste zmírnili nápor na hrudní svaly. Zkusil to a ono to fungovalo.

Potom to s nimi jemně cuklo a ozval se vzdálený řev. Pozorovací obrazovka se najednou prudce rozzářila, a pak se automaticky přepnula od žáru, způsobeného sestupem, na pohled na zád' lodi. Kaňony a pouště se vzadu pomalu zmenšovaly a byly nahrazeny skupinou jezer, zjevně umělých, na kterých se proháněly malé jasně viditelné bílé skvrnky plachetnic. Zachytil pohledem i několik kilometrů dlouhou brázdu ve tvaru písmene V, kterou za sebou zanechalo nějaké plavidlo, jež se pohybovalo na vodě nepochybně obrovskou rychlostí, přestože se z této výšky zdálo, že stojí na jednom místě.

Scéna se změnila tak náhle, až ho to překvapilo. Zdálo se, že se znovu vznášejí nad oceánem, protože pohled pod nimi byl tak rovnoměrný. Letěli nad nekonečnými lesy amerického Středozápadu, přesto však příliš vysoko na to, aby mohl rozpoznat jednotlivé stromy.

Tohle byl vskutku důkaz života v takovém rozsahu, jaký si nikdy ani nepředstavoval. Na celém Titanu nebyla ani stovka stromů, pod ním se jich rozprostíraly miliony.

Někde se Duncan setkal se slovem „prales“, která mu teď vytanulo na mysli. Tak musela Země vypadat v těch dávných dobách, než se na ní lidé vrhli s ohněm a sekerami. Nyní na konci krátké Zemědělské doby se planeta navrátila skoro ke svému původnímu stavu.

Přestože se dalo jen stěží tuto skutečnost představit, Duncan přesně věděl, že tento „prales“, který se rozprostíral pod ním do všech stran, nebyl o mnoho starší než dědeček. Jen před dvěma stoletími byla tohle všechno zemědělská půda, rozdělená na ohromné šachovnice, které byly na podzim pokryty zlatavou úrodou. (Pojem ročních období byl další místní skutečností, kterou mohl jen stěží pochopit...) Na světě byl stále dostatek farem, které řídili výstřední nadšenci nebo organizace pro biologický výzkum, ale katastrofy dvacátého století naučily lidstvo, aby se už nikdy nespoléhalo na technologii, která při nejlepším byla účinná jen z jednoho procenta.

Slunce zapadalo na západě nepřírozeně rychle, což způsobila rychlost lodi. Chvíli se udrželo na obzoru a pak zmizelo. Asi ještě minutu byl les stále viditelný a potom se rozplynul do temnoty.

Ne však do tmy. Jako kouzlem se objevily na zemi pod ním slabé linie světla – jasné pavučiny, které se rozpínaly až kam oko dohlédlo. Někdy se tři nebo čtyři linky setkaly v jednom zářivém uzlu. Rovněž spatřil izolované ostrůvky světla, které byly očividně nezávislé na hlavní síti. Další důkaz lidské existence. Obrovský les se zdál mnohem rušnější, než se jevil v denním světle. Přesto si Duncan tuto skromnou ukázkou srovnal s obrázky z počátku atomového věku, když se miliony čtverečních kilometrů v noci rozzářily tak jasně, že lidé již nemohli ani vidět hvězdy.

Náhle zaregistroval povědomé konstelace blikajících světél, které se pohybovaly nezávisle na osvětlené krajině dole pod nimi. Na chvíli ho to zmátlo, ale potom mu došlo, že se dívá na nějakou velkou vzducholod', která se nepohybovala rychleji než mrak, protože byla naložená věcmi a cestujícími. Tento zážitek mu Titan nemohl poskytnout. Rozhodl se, že si ho patřičně vychutná, hned jak se naskytne vhodná příležitost.

Pak se objevilo město, docela velké, s nejméně sto tisíci obyvateli.

Loď již byla tak nízko, že byl schopen rozpoznat řady domů, silnice, parky a jasně ozářený stadion, na kterém se pravděpodobně odehrávala nějaká sportovní událost. Město zůstalo za nimi a za několik minut se všechno ztratilo v šedivé mlze, na které se objevovaly jen náhodné blesky, které však byly podle měřítek na Titanu zcela nepůsobivé. Uvnitř kabiny Duncan z bouře, kterou prolétali, nic neslyšel, ale vibrace motorů změnila zvuk, a on cítil, že loď rychle klesá. Přesto byl zcela nepřipraven, když se dostavila náhlá změna hmotnosti, došlo k lehounkým otřesům a na obrazovce se objevilo moře mokrého betonu, změt' světél a šest autobusů a služebních vozů, které se míhaly v hustém prudkém dešti.

Po třiceti letech se Duncan Makenzie vrátil na rodný svět, který dosud nikdy neviděl.

III.

NA ZEMI

Kapitola sedmnáctá

WASHINGTON, D.C.

„Omluvte to počasí,“ řekl George Washington. „Mívali jsme místní ovládnání ovzduší, ale upustili jsme od něj, když byl průvod ke Dni nezávislosti zavalen sněhem.“

Duncan se poslušně zasmál, i když si nebyl jist, zda tomu má věřit.

„Mně to nevadí,“ zareagoval. „Všechno je pro mě nové. Nikdy před tím jsem déšť neviděl.“

Nebylo to doslova pravda, ale daleko to od ní také nebylo. Často projížděl amoniakovými bouřemi a stále si pamatoval jedovaté kaskády, které stékaly po okně jen několik centimetrů od jeho očí. Tohle však byla neškodná, spíše *blahodárná* voda, která byla zdrojem života jak na Zemi, tak na Titanu. Kdyby nyní otevřel dveře, tak by byl pouze mokrý, nezemřel by děsnou smrtí. Ale základní instinkty se daly jen těžko zapomenout, a jemu bylo jasné, že bude zapotřebí silná vůle k tomu, aby opustil limuzínu.

Byla to pravá limuzína, další „poprvé“ pro Duncana. Nikdy před tím necestoval s takovým požitkářským pohodlím, s komunikačním panelem na jedné straně a dobře zásobeným barem na straně druhé. Washington si všiml jeho obdivného pohledu a poznamenal: „Působivé, že? Už se nevyrábějí. Tohle bylo oblíbené auto prezidenta Bernsteina.“

Duncan zrovna nevynikal ve znalosti amerických prezidentů a ani nebylo divu, vždyť jich už celkem bylo devadesát pět. Přesto ale přibližnou představu o Bernsteinově době měl. Rychle si to spočítal, nemohl uvěřit výsledku, a proto si ho znova přepočítal.

„To znamená – že je víc než sto padesát let stará!“

„A pravděpodobně bude sloužit ještě dalších sto padesát let. Samozřejmě že potahy, které jsou z pravé kůže, jak vidíte, se musí měnit asi tak každých dvacet let. Kdyby tato sedadla mohla mluvit, vyprávěla by nám spoustu tajemství. A ve skutečnosti je i často vy-

zradila. Vy máte ale mé slovo; že všechny štěnice byly pečlivě odstraněny.“

„Štěnice? Aha, už vím, co máte na mysli. Já stejně nemám žádná tajemství.“

„Pak vám nějaká brzy poskytneme. To je náš místní hlavní průmysl.“

A jak to překrásné auto jelo skoro neslyšně, ovládáno automaty, snažil se Duncan zachytit něco z krajiny, kterou míjeli. Kosmodrom se nacházel padesát kilometrů od města, nikdo ještě nevynalezl nehluchnou raketu, a na čtyřproudové dálnici byl překvapivý provoz. Duncan napočítal alespoň dvacet vozidel různých druhů, a přestože se všechna pohybovala stejným směrem, stejně ho ta podívaná trochu zneklidnila.

„Doufám že jsou i všechna ostatní auta řízena automaticky,“ poznamenal neklidně.

Washingtona to trochu zaskočilo. „Ale ovšem,“ potvrdil. „Řídit manuálně na veřejné dálnici je již, no alespoň sto let, trestný čin. Přesto se ještě občas vyskytne nějaký ten psychopat, který zabije sebe a k tomu i ostatní.“

Tohle bylo zajímavé doznání. Země tedy ještě nevyřešila *všechny* své problémy. Jedním z největších nebezpečí technologické společnosti byl nepředvídatelný blázen, který se snažil vyjádřit svůj pocit marnosti sabotáží – ať už vědomě nebo ne. V minulosti to potvrdilo několik velmi ošklivých příkladů. Zničení Gondwanského reaktoru na začátku dvacátého prvního století je snad nejznámějším příkladem. Jelikož byl Titan v tomto směru ještě zranitelnější než Země, chtěl by si o tom Duncan pohovořit podrobněji, což by však nebylo během první hodiny jeho pobytu rozhodně taktní.

Byl přesvědčen, že kdyby se přece jen takového společenského omylu dopustil, jeho hostitel by umně změnil téma hovoru, aniž by ho uvedl do nejmenších rozpaků. Během té krátké chvíle, po kterou se znali, se Duncan přesvědčil, že George Washington je velmi uhlašený diplomat s velkou sebejistotou, která doprovází několik set let starý rodokmen. Přesto se ke svému slavnému jménu nějak nehodil. *Tento* George Washington byl malý, plešatý a poněkud kulatoučký osmahlý člověk, velmi elegantně oblečený a ozdobený šperky. Pleša-

tost a jeho tloušťka byly docela překvapivé, protože by se daly velmi snadno napravit. Na druhou stranu mu poskytovaly určitý rozlišovací znak a to on možná právě chtěl. Ale tohle byl další citlivý námět, kterému by se měl Duncan raději vyhnout. Alespoň do doby, než svého hostitele lépe pozná.

A možná že i napořád.

Auto nyní přejíždělo po malém mostě, který se klenul přes širokou a docela špinavou řeku. Pohled na skutečnou vodu byl velmi působivý. V takové pošmourné noci však vypadala studená a ponurá.

„Řeka Potomac,“ prohodil Washington. „Ale počkejte, až ji uvidíte během slunného dne, až se odplaví tenhle nános. Potom bude voda modrá a jiskřivá a vás by nikdy nenapadlo, že si to vyžádalo dvě stě let těžké práce, než se ji podařilo vrátit do této podoby. A tohle je Watergate – ne původní, samozřejmě. *Ten* byl stržen někdy kolem roku 2000, přestože z něj demokraté chtěli zbudovat národní památník. A Kennedyho centrum, to je více méně původní. Každých padesát let se ho nějaký architekt pokouší zachránit, ale již se to vzdalo jako nemožné.“

Tak tohle je Washington, který se stále vyhřívá (i když ne zrovna působivě za noci jako byla tahle) ve své původní slávě. Duncan se dočetl, že skutečná podoba města se za tři sta let moc nezměnila, a on tomu docela věřil. Většina starých vládních a veřejných budov byla pečlivě zachována a výsledkem, jak říkali kritikové, se stalo největší obydlené muzeum na světě.

Chvíli potom zahrnulo auto na příjezdovou cestu, která vedla mezi nádherně udržovanými trávníky. Z ovládacího panelu se ozvalo jemné zapípání a pod hlavní pákou řízení se rozsvítilo: PŘEPNOUT NA RUČNÍ OVLÁDÁNÍ. George Washington se ujal řízení a projížděl opatrně rychlostí dvaceti kilometrů za hodinu mezi záhony a krásně zastřiženými keři. Potom zastavil u krytého sloupoví velmi staré budovy. Na soukromý dům vypadala nepřiměřeně velká, ale na hotel zase příliš malá, i když na ní visel nápis STOLETÝ HOTEL – tak komplikovaným písmem, že se dal jen stěží přečíst.

Profesor Washington měl mimořádnou schopnost vytušit otázky, než byly nahlas vyřčeny...

„Postavil ho jeden železniční magnát koncem devatenáctého století. Chtěl mít místo, kde by mohl zabavit Kongres, a tato investice se mu vyplatila na několik tisíc procent. My jsme si ho zabrali na dobu oslav a bude zde ubytována většina oficiálních hostů.“

K Duncanovu velkému údivu a zahanbení, protože na Titanu se osobní služby neposkytovaly, mu jeho skrovná zavazadla odnesli dva muži v překrásných uniformách. Jeden ho oslovil měkkým zpěvným jazykem, ze kterého nerozuměl ani slovo.

„Přeháníš to, Henry,“ vytknul mu Washington mírně. „Možná to je skutečná řeč otroků, ale jaký má význam, když jí rozumí jen historikové jazyků? Kde jsi sehnal ten make-up? Možná budu sám nějaký potřebovat.“

Přesto Duncan odpovědi nerozuměl. Cestou vzhůru v pozlacené klícce výťahu Washington poznamenal: „Obávám se, že profesor Murchinson se dostává příliš horlivě do nálady roku '76. Přesto je vidět, že jsme udělali jistý pokrok. Kdybyste mu před dvěma stoletími navrhl, aby si zahrál jednoho ze svých nízkých předků, třeba jen v průvodu, tak by vám urazil hlavu. Teď se moc dobře baví a nám se ho možná nepodaří dostat zpátky na přednášky, které má v Georgetownu.“

Washington se zadíval na svou odulou hnědou ruku a povzdychl si.

„Je pořád a pořád obtížnější najít opravdovou černou kůži. Nejsem žádný rasový snob,“ dodal rychle, „ale bude škoda, až všichni budeme mít tu stejnou špinavě bílou barvu. Mimochodem, jistě jste si uvědomil, že vy máte trochu nespravedlivou výhodu.“

Duncan na něj chvíli nechápavě zíral. Nikdy se příliš nezabýval barvou své kůže ani svých vlasů. Kdyby se ho někdo náhle otázel, musel by se hodně namáhat, aby ji byl schopen popsat. Rozhodně si o sobě nikdy nemyslel, že je černý, ale najednou si uvědomil s pochopitelným uspokojením, že je o několik odstínů tmavší než George Washington, který je potomkem afrických králů.

Když za ním zapadly dveře jeho hotelového apartmá a již nebylo nutné zachovávat určité dekorum, usedl Duncan do jednoho silně vypolštářovaného křesla. To se sklopilo tak jemně, že ho ihned napadlo, že bylo speciálně sestrojeno pro návštěvníky z planet s nižší

gravitací. Washington byl velmi pozorný hostitel a zdálo se, že myslel opravdu na všechno. Duncan však věděl, že mu bude trvat ještě hodně dlouho, než se bude cítit pohodlně.

Kromě gravitace mu ještě asi tucet dalších věcí připomínalo, že není na své domovské planetě. Třeba jen rozměr pokoje, který byl na titanské poměry obrovský. Zařízení v něm bylo tak luxusní, že ho před tím viděl pouze v historických hrách. Což vlastně docela odpovídalo skutečnosti, protože on nyní bydlel uprostřed historie. Tento dům byl postaven před tím, než se lidé dostali mimo atmosféru, a on měl za to, že je většina zařízení dobová. Vitríny plné jemného skla, olejové malby, starodávné fotografie dávno zapomenutých významných osobností v prkenných postojích (možná původní Washington – ne, to není možné, protože tenkrát ještě nebyly vynalezeny fotoaparáty), těžké závěsy, nic z toho se na Titanu nedalo najít. Duncan pochyboval i o tom, že by holografické kopie těchto věcí byly uloženy v Centrální knihovně.

Samotný komunikační panel vypadal tak, jako by pocházel z minulého století. Přestože všechny součásti mu byly povědomé, prázdná šedá obrazovka, klávesnice s čísly a písmeny, objektiv kamery a mřížka reproduktoru, celé mu to připadalo poněkud zastaralé. Když měl Duncan pocit, že zase může ujít několik metrů bez nebezpečí pádu, opatrně došel k panelu a ztěžka se usadil na židli před ním.

Typ a sériové číslo byly na obvyklém místě, zastrčené na straně obrazovky. Ano, bylo tam datum, rok 2183. Byl skoro sto let starý.

Snad kromě trochu rozmazaného „e“ a „a“ na klávesnici však nejevil žádné známky opotřebování. A proč by vlastně měl, když jde o zařízení, které neobsahuje jedinou pohyblivou součást?

Zde byla další připomínka toho, že je Země starý svět, který se naučil ochraňovat minulost. Inovace sama o sobě byla nikým neoplakávaným přežitkem staletí plýtvání a odpadu. Jestliže nějaké zařízení uspokojivě fungovalo, nebylo vyměněno jenom kvůli změně stylu, ale pouze tehdy, když se rozbilo, nebo když nový model poskytoval nějakou zásadní inovaci ve výkonu. Domácí komunikační zařízení dosáhlo vyrovnanou technologickou úroveň na počátku dvacátého prvního století a Duncan byl ochoten se vsadit, že na Zemi fungují jednotky, které nepřetržitě slouží více než dvě stě let.

Ty však netvořily ani jednu desetinu historie tohoto světa. Poprvé v životě pocítil Duncan skoro zdrcující pocit méněcennosti. Dosud nevěřil tomu, že ho budou pozemšťané považovat za barbara z neprostých temnot. Teď si tím již tak jistý nebyl.

Kapitola osmnáctá

AMBASÁDA

Duncan dostal od Colina osobní záznamník jako dárek na rozloučenou, a proto ještě neovládal všechny jeho funkce. Ten starý byl docela v pořádku a on ho nechal doma s určitou lítostí. Je ale pravda, že kryt měl na sobě několik škrábanců a Duncan musel souhlasit s tím, že na pozemské poměry není dost elegantní.

Záznamník byl stejně velký jako všechny podobné přístroje, které se měly pohodlně vejít do lidské ruky. Na první pohled se příliš nelišil od malých elektrických kalkulátorů; které se rozšířily do obecného užívání koncem dvacátého století. Přesto měl nesrovnatelně větší množství funkcí a Duncan si bez něj nedovedl život představit.

Jelikož má lidská ruka jen omezené množství nemotorných prstů, neměl přístroj více ovladačů než jeho předchůdci o tři století dříve. Obsahoval padesát malých plochých tlačítek a každé z nich v sobě skrývalo velmi mnoho funkcí podle druhu zvolené operace. Když se vybrala určitá funkce, znak se na jednotlivém tlačítku automaticky změnil. Takže na abecedně-číselné části se nacházelo 26 tlačítek s písmeny abecedy a deset ukazovalo číslice od nuly do devítky. Při matematických funkcích zmizela písmena z abecedních tlačítek a byla nahrazena symboly $x + : - =$ a ostatními běžnými matematickými funkcemi.

Další funkcí byl slovník. Záznamník zahrnoval přes sto tisíc slov, jejichž třířádková definice se mohla objevit na malé jasné obrazovce. V případě potřeby pomalu projížděla jedna stránka za stránkou. Časový údaj a kalendář také využívaly obrazovku, ale pro práci s velkým množstvím informací bylo nutno zapojit záznamník do mnohem větší obrazovky standardního panelu. Dalo se to jednoduše provést pomocí optického systému přístroje, malým kulatým okénkem, které přenášelo a přijímalo informace pomocí ultrafialového záření. Pokud byla čočka v zorném poli příslušného čidla na panelu, mohly si tyto dva systémy bez problémů vyměňovat informace rychlostí několika

megabitů za vteřinu. Takže, když se vnitřní paměť záznamníku zahltila, mohl se její obsah uložit do větší jednotky, nebo se naopak mohla jeho paměť zásobovat přes optický spoj všemi právě potřebnými daty. Duncan využíval záznamník tím nejprostším způsobem – pouze jako diktafon, což byla skoro urážka tohoto výkonného přístroje. Nejprve musel zařídit jednu důležitou věc: zabezpečení informací.

Nejjednodušším heslem bude snadno zapamatovatelné slovo, nejlépe nějaké, které by nikoho nenapadlo použít v tomto kontextu. Ještě lépe nějaké, které vůbec neexistuje, protože potom by nemohla být paměť přístroje spuštěna ani náhodou.

Najednou věděl, co použije. Zná jedno jméno, které nikdy nezapomene, a kdyby ho navíc schválně napsal špatně...

Opatrně vytukal CALINDY a zadal několik instrukcí, které nastaví paměť. Potom odpojil malinký radiomikrofon, připnul si ho na košili, nahrál kontrolní vzkaz a vyzkoušel, jestli mu ho přístroj přehraje nazpátek, když spustí správný příkaz.

Duncan si nikdy nepsal deník, ale nyní se rozhodl, že si ho bude vést po dobu svého pobytu na Zemi. V průběhu několika týdnů se setká s více lidmi a navštíví více míst než před tím za celý život a bude mít určité zážitky a zkušenosti, které se nikdy nebudou opakovat, až se vrátí na Titan. Rozhodl se, že nezmešká nic, co nebude nezbytně nutné, protože vzpomínky, které si nyní ukládá, budou v budoucnosti nevyčísitelně cenné. Kolikrát si je asi přehraje, až bude starý...

„Rok 2276, dvanáctý červen. Stále se přizpůsobuji zemské gravitaci, ale nemyslím si, že si na ni někdy úplně zvyknu. Ale již mohu stát hodinu, aniž by mě všechno příliš bolelo. Včera jsem viděl nějakého člověka opravdu *skákat*. Nemohl jsem uvěřit vlastním očím...

George, který opravdu myslí na všechno, pro mě zařídil maséra. Nevím, jestli mi pomohl, ale rozhodně to byla zajímavá zkušenost.“

Duncan přestal nahrávat, když se zamyslel nad tím nespravedlivě skromným popisem. Podobný luxus byl na Titanu velmi vzácný a on nikdy masáž nezažil. Bernie Patras, přátelský mladý člověk bez zábran, který ho navštívil v hotelovém pokoji, projevil pozoruhodnou (vskutku překvapivou) znalost fyziologie a udělil Duncanovi mnoho užitečných rad. Byl specialista na péči o obyvatele z jiných světů a

doporučil mu jednu z nejúčinnějších léčeb na problémy způsobené přitažlivostí.

„Odpočiňte si denně alespoň hodinu ve vaně, kde se jen tak klidně pohupujte – určité celý první měsíc. Nenechte se o to ochudit svým rozvrhem, ať jste sebevíce zaneprázdněn. V nejhorším případě můžete ve vaně udělat spoustu práce: můžete číst, diktovat a podobně. Vždyť tak přednášel své poznámky i velvyslanec Měsíce a měl přitom jen nos a pusku nad vodou. Říkal, že se mu tak lépe přemýšlí...“

To musela být rozhodně nediplomatická podívaná, pomyslel si Duncan. Unikátní i v tomto městě, které již pravděpodobně vidělo skoro všechno.

„Již jsem zde tři dny a tohle je poprvé, kdy mám energii, chuť a příležitost, abych si uspořádal své myšlenky. Slibuji ale, že od teď to budu dělat každý den...“

První den po mém příjezdu mě George, jak mu zde všichni říkají, vzal na ambasádu, která je jen několik set metrů od hotelu. Velvyslanec Robert Farrell se omluvil, že mi nemohl přijít naproti na kosmodrom. Řekl, že si byl jist, že u George budu v dobrých rukách, protože on je ten nejlepší organizátor na světě. Potom nás George opustil a my jsme měli dlouhý soukromý rozhovor.

Setkal jsem se s Bobem Farrellem při jeho první návštěvě Titanu před třemi lety. On si na mě také dobře pamatuje, alespoň se mi to zdálo, to však asi bude jenom jedno z umění, která si musí všichni diplomaté osvojit. Byl mi ve všem nápomocný a přátelský, ale měl jsem pocit, že si mě nejprve oťukává a neříká mi všechno, co ví. Asi to vyplývá z jeho zvláštního postavení pozemšťana, který musí hájit zájmy Titanu. Jednoho dne to může být na obtíž, ale nevím, co bychom s tím mohli udělat, protože žádný člověk, který se narodil na Titanu, nemůže žít na Zemi...

Naštěstí nemáme žádné naléhavé problémy, když se smlouva o vodíku bude muset znovu obnovit až v osmdesátých letech. Přesto jsem měl na seznamu mnoho dalších věcí a zanechal jsem mu jich spoustu k přemýšlení. Jako třeba: Proč se nedají zrychlit dodávky zařízení? Dá se něco udělat pro to, aby se zlepšily dodací rozvrhy? Jaký je problém s novou výměnou studentů? A ještě další podobné otázky, které otrásají galaxií. Slíbil, že mi zařídí setkání se všemi lidmi, kteří

by mohli v těchto věcech pomoci, ale já jsem mu dal jemně najevo, že chci strávit trochu času prohlídkou Země. On přece není jen naším člověkem ve Washingtonu, ale i naším reprezentantem na Zemi...

Vypadal docela překvapeně, když jsem mu řekl, že plánuji zůstat na Zemi skoro rok. Nemyslím si, že by bylo rozumné sdělit mu již pravý důvod. Jsem si však jist, že na něj brzo přijde. Když se mě taktně pozeptal na můj rozpočet, vysvětlil jsem mu, že mi hodně pomohl Stoletý výbor a že Makenzieové mají ve Světové bance ještě trochu peněz, které jsem připraven použít. Chápu, poznamenal. Dobrákovi Malcolmovi musí být teď sto dvacet, nemýlím-li se? I na Zemi je oblíbenou kratochvílí zanechat co nejméně pro Fond na obnovu společnosti, který by to mohl použít. Potom dodal – ne zrovna povzbudivě – že jakékoli osobní účty mohou být legálně přenechány ambasádě na běžné výlohy. Odpověděl jsem mu, že to zní zajímavě a že si to rozhodně budu pamatovat...

Nabídl se mi, že mi pomůže s mou řečí, což od něj bylo velmi laskavé. Když jsem mu řekl, že na ní stále pracuji, připomněl mi, že je nezbytné, abych měl konečnou podobu na papíře koncem června, aby si ji mohli všichni důležití komentátoři přečíst předem. Jinak by se ztratila v moři slov 4. července. Byla to hodnotná připomínka, na kterou jsem nepomyslel, ale potom jsem řekl: „Cožpak neudělají všichni ostatní mluvčí přesně to samé?“ a on na to poznamenal: „Ale zajisté. Já mám ale známé ve všech sdělovacích prostředcích a o Titan je velký zájem. Považují vás stále za neohrožené průzkumníky na okraji Sluneční soustavy, kteří zakládají novou civilizaci v divočině. Zde totiž není mnoho takových průkopníků, a proto si o nich rádi poslechneme.“ Tou dobou jsem měl již pocit, že si rozumíme, a tak jsem ho trochu pošádlil: „Tím myslíte, že je pravda, že se Země opravdu stává dekadentní?“ A on se na mě s úšklebkem podíval a rychle odpověděl: „Ale ne – my nejsme dekadentní.“ Potom se na chvíli odmlčel a dodal: „Ale příští generace bude.“ Docela by mě zajímalo, do jaké míry žertoval...

Potom jsme si asi deset minut povídali o společných známých jako jsou Helmerovi, Wongovi, Morganovi a Leeovi. Zdá se, že zná všechny důležité lidi na Titanu. A nakonec se mě zeptal na babičku Helenu a já jsem mu řekl, že se má pořád stejně, a on tomu úplně ro-

zuměl. A potom se zase vrátil George a vzal mě na svou farmu... Měl jsem první příležitost k tomu, abych si prohlédl otevřenou krajinu za denního světla. Pořád se toho zážitku nemohu nabažit...

Kapitola devatenáctá

MOUNT VERNON

„Neberte tento program příliš vážně,“ řekl George Washington. „Každý den v něm dochází ke změnám. Ale vaše důležité schůzky, zatlhl jsem vám je, se nezmění. Obzvláště ne 4. července.“

Duncan si rychle prolístoval malou brožurku, kterou dostal, když nasedali do limuzíny prezidenta Bernsteina. Byl to zastrašující dokument – přeplněný spoustou adres, recepcí, balónů, průvodů a koncertů. Během prvních červencových dní se nikdo v hlavním městě moc nevyspí a Duncanovi bylo líto chudáka prezidentky Kláry Hansénové.

V tomto roce stoletého výročí byla ze zdvořilosti prezidentkou nejen Spojených států, ale i celé Země. A samozřejmě ani o jedno neusilovala. Protože v opačném případě, kdyby ji z takového *faux pas* někdo jenom podezříval, byla by automaticky zbavena funkce. V posledním století byly všechny nejvyšší politické funkce náhodně vybírány počítačem z množství jednotlivců, kteří měli potřebnou kvalifikaci. Trvalo několik tisíc let, než lidstvo přišlo na to, že existuje několik zaměstnání, která by neměli zastávat lidé, kteří se o ně dobrovolně hlásí, a obzvláště tehdy, když projevují přílišné nadšení. Jak jeden chytrý politický komentátor poznamenal: „Chceme takového prezidenta, kterého budeme muset za křiku a kopanců dovést do Bílého domu. Ten ale potom bude předvádět nejlepší práci, jaké je jen schopen, abychom mu dali několik dní volna za slušné chování.“

Duncan program odložil. Bude mít ještě mnoho příležitostí k tomu, aby si ho prostudoval. Nemohl odtrhnout oči od svého skutečného prvního pohledu na Zem za jasného denního světla.

A *tohle* byl jeho první problém. Předtím nikdy v životě nebyl vystaven takové záři. I když ho varovali, stejně mu vyrazila dech prudkost záření Slunce, které bylo skorem stokrát jasnější než hvězda, která svítila na jeho vlastní svět. Jak si to automaticem ovládané auto

svištělo okrajovými čtvrtěmi Washingtonu, snažil se nastavit propustnost svých tmavých brýlí na přijatelný stupeň.

Byl jako novorozeně, které poprvé spatřilo svět na vlastní oči. Skoro každý předmět v jeho zorném úhlu mu byl neznámý nebo ho rozpoznával jen díky materiálům, které si předem prostudoval. Byl zaplaven tolika novými vjemy, že byl doslova zmaten, dokud se nerozhodl, že se soustředí jen na jedinou kategorii věcí a že ostatní bude ignorovat, přestože se také dožadovaly jeho pozornosti.

Třeba stromy. Byly jich miliony, to on předpokládal. Netušil však, že budou mít tak ohromnou rozmanitost tvarů, rozměrů a barev. Nevěděl, jak se jmenují. Po pravdě řečeno si s trochou studu uvědomil, že není schopen pojmenovat ani těch několik stromů u nich doma v Meridian parku. Před ním se rozprostíral složitý svět, který byl součástí každodenního života pro většinu lidí od začátku historie, a on o něm nebyl ani schopen vyslovit jednu smysluplnou větu díky nedostatku slovní zásoby.

A dále květiny. Duncana nejprve zaskočila náhodná barevná místa, která čas od času zahlédl. Květiny nebyly na Titanu neznámé, ale obvykle byly velmi drahé a izolované, i když se jich pár nacházelo v malých skupinách v parku. Zde jich bylo tolik jako stromů, ale byly ještě o mnoho rozmanitější. A opět nebyl schopen pojmenovat ani jednu z nich. Tento svět byl plný krás, o kterých neuměl mluvit. Život na Zemi mu přinese mnoho nečekaných pocitů frustrace...

„Co to bylo!“ znenadání vykřikl. Washington se otočil, aby se mohl podívat na něco drobného, co zrovna rychle přeběhlo přes dálnici.

„Veverka, myslím. V těchto lesích jich je spousta a samozřejmě je občas někdo přejede. To je další problém, který se ještě nikomu nepodařil vyřešit.“ Odmlčel se, a potom přátelsky dodal: „Předpokládám, že jste ji nikdy v životě neviděl?“

Duncan se zasmál, i když ne zrovna pobaveně.

„Já jsem nikdy *žádné* zvíře neviděl, když pomínu člověka.“

„Vy nemáte na Titanu dokonce ani ZOO?“

„Ne. Již o tom diskutujeme léta, ale problémy s tím spojené jsou příliš velké. Abych řekl pravdu, myslím si, že se většina lidí bojí, aby se něco nevymklo z rukou. Vzpomeňte si na zamoření Měsíční kolo-

nie kryсами. My se ale nejvíce obáváme hmyzu. Kdyby někdo někdy objevil, že karanténou proklouzla moucha, rozpoutala by se u nás celosvětová hysterie. Máme pěkné sterilní prostředí a chceme si ho tak i nadále udržet.“

„Aha,“ pronesl Washington. „Pro vás asi nebude jednoduché se přizpůsobit našemu špinavému, zamořenému světu. I když si mnoho lidí za poslední století stěžovalo, že je až moc čistý a uklizený. Neví, o čem mluví. Je tu nyní větší divočina, než kdykoli za posledních tisíc let.“

Auto dorazilo na vrchol nízkého kopce a Duncan měl poprvé možnost se pořádně rozhlédnout po okolní krajině. Viděl asi dvacet kilometrů do dálky a dojem z celého otevřeného prostoru byl ohromný. Pravdou bylo, že na Titanu viděl větší a mnohem dramatičtější pohledy, ale krajina na jeho vlastním světě byla neúprosně smrtelná, a když se pohyboval v otevřeném prostoru, musely ho od nepřátelského okolí izolovat všechny prostředky moderní technologie. Nemohl stále uvěřit tomu, že zde může stát ve volném prostranství, které se táhlo od obzoru k obzoru, bez ochranných prostředků a klidně může dýchat okolní atmosféru, která mu nezničí plíce. Nevyvolávalo to v něm však pocit svobody, ale spíše závrať.

Ještě horší bylo, když se podíval nahoru na oblohu, která se nevýslovně lišila od nízké rudé clony mraků na Titanu. Přeletěl přes polovinu Sluneční soustavy, ale přesto nikdy necítil takovou ohromnost prostoru a dálky jako nyní, když zíral na hradby bílých mraků, které plynuly modrou hlubinou, která se zdála tak bezedná. Nemělo smysl, aby si říkal, že jsou ve výšce jen deseti kilometrů, ve vzdálenosti, kterou vesmírná loď urazí za zlomek vteřiny. Dokonce ani moře hvězd Mléčné dráhy mu nepomohlo k takovému náhlému pochopení nekonečna.

Poprvé, když se Duncan zadíval na pole a lesy, které se rozprostíraly kolem dokola pod širým nebem, uvědomil si ohromnost planety Země tím jediným měřítkem, které mělo smysl – velikostí jednotlivého člověka. Nyní porozuměl té záhadné poznámce, kterou pronesl Robert Kleinman před tím, než odjel na Saturn: „Vesmír je malý, pouze planety jsou velké.“

„Kdybyste tady byl před třemi sty lety,“ pronesl jeho hostitel se značným uspokojením, „asi osmdesát procent toho všeho kolem by byly domy a dálnice. V současnosti je to jen jedno procento – a to jsme v jedné z nejvíce zastavěných oblastí na tomto kontinentě. Trvalo nám dlouhou dobu, než jsme nakonec přece jen odstranili nepořádek, který po sobě zanechalo dvacáté století, tedy skoro všechno. Něco jsme ponechali jako odstrašující příklad. Například v Pennsylvanii jsou dvě nedotčená ocelová města. Jejich návštěva je vzdělávací zážitek, na který rozhodně nezapomenete, ale nebudete si ho nikdy chtít zopakovat.“

„Mým hlavním problémem, když se pokouším zabavit návštěvníky z ostatních světů, jako jste i vy,“ prohodil Washington poněkud smutně po kratší odmlce, „je, že se vždycky přistihnu, že dalekosáhle vysvětluji věci, které oni dobře znají, ale jsou příliš zdvořilí, a proto nic neřeknou a jen tiše poslouchají. Před dvěma lety jsem na toto místo zajel se statistikem z Tranquillity a udělil jsem mu skvělou přednášku o změnách struktury obyvatelstva v oblasti Washington – Virginie za posledních tři sta let. Myslel jsem, že ho to bude zajímat, a ono ho to také zajímalo. Kdybych se byl pořádně připravil, tak jak to obvykle dělám, ale z nějakého důvodu jsem to tehdy zanedbal, tak bych zjistil, že on na toto téma napsal všeobecně uznávanou práci. Když odjel, poslal mi jednu kopii s pěkným věnováním.“

Duncan byl zvědav, jak moc se „připravil“ v jeho případě. Bezesporu velmi dobře.

„Považujte mě za naprostého nevzdělance v tomto oboru, ale přesto mě napadlo, že je fúzová technologie skoro tak důležitá na Zemi jako i mimo ni.“

„Také nejsem v této věci odborník, ale máte asi pravdu. Když je levnější a jednodušší vytavit dům pod zemí, než ho postavit nad ní, a namontovat do něj vyhlídkové obrazovky lepší než jakékoli okno, není divu, že povrch ztratil na své přitažlivosti.“

Velké auto zpomalilo, když jeho počítačový mozek identifikoval před nimi výjezd. Za chvíli opustilo dálnici, a potom zase zrychlilo na úzké silnici, jejíž povrch se rychle změnil na sotva viditelnou cestu zarostlou trávou. Washington se ujal řízení jen okamžik před tím,

než začal na ovládacím panelu varovně blikat nápis: KONEC AUTOMAT.

„Beru vás na farmu z několika důvodů,“ řekl. „Život nás obou začne být brzy velmi hektický, až začnou přijíždět ostatní hosté. Tohle může být poslední příležitost k tomu, abychom si v klidu a pohodě prošli program. Obyvatelé z jiných světů se zde rovněž mohou velmi rychle dozvědět mnoho věcí o Zemi. Abych byl upřímný, jsem na tohle místo pyšný a rád se jím chlubím.“

Blížili se k vysoké kamenné zdi, která se táhla stovky metrů v obou směrech. Duncan se snažil představit si, kolik práce by si asi vyžádala, kdyby se tyto zvláště tvarované kusy sestavovaly dohromady ručně, což asi ve skutečnosti i byly. Vyšlo mu tak závratné číslo, že mu odmítal uvěřit.

Obrovská brána byla vyrobena ze *skutečného* dřeva, a protože nebylo natřené, mohl vidět jeho léta. Když se automaticky otevřela, Duncan si přečetl štítek se jménem a překvapeně se na profesora otočil.

„Já jsem si myslel...“ začal.

George Washington trochu zrozpačitěl.

„To je můj soukromý žert,“ připustil. „Skutečný Mount Vernon je odsud padesát kilometrů na jihovýchod. Musíte ho určitě navštívit.“

Duncana napadlo, že tuto frázi patrně uslyší mnohokrát během následujících měsíců, asi pořád, než odletí zpátky na Titan.

Uvnitř zdí vedla cesta – nyní ze zpevněného šterku – přímo šachovnicí malých políček. Některá z nich byla zoraná a na jednom z nich pracoval traktor řízený člověkem, který seděl na otevřeném sedadle pro řidiče. Duncan cítil, že se vrátil v čase.

„Mimochodem, poznáváte některou z těchto rostlin?“ zeptal se profesor.

„Bohužel ne. I když, není to tráva?“

„Přesně vzato je všechno kolem tráva. Tráva zahrnuje všechny obilniny: ječmen, rýži, kukuřici, pšenici, oves... pěstujeme je všechny kromě rýže.“

„Ale proč, tedy kromě z vědeckého a archeologického zájmu? Jaká je výnosnost? Cožpak není zapotřebí jeden čtvereční kilometr, aby se tímto způsobem uživil jeden člověk?“

„Možná kolem Saturnu. Obávám se, že jste vypustil několik nul. Kdyby to bylo nezbytné, mohla by tato malá farma pohodlně poskytnout výživu padesáti lidem, i když by jejich strava byla poněkud jednostranná.“

„To jsem nevěděl. A co je proboha tohle?“

„Vy žertujete. Opravdu ho nepoznáváte?“

„Ale já vím, že je to kůň. Ale je *ohromný* – měl jsem za to...“

„No, nemohu vám to zazlívát. Počkejte však, až uvidíte slona. Karel Veliký je pravděpodobně největší žijící kůň. Je to peršeron a váží něco přes tunu. Jeho předkové vozívali rytíře v plné zbroji. Chcete se s ním seznámit?“

Duncan chtěl říci „Ani ne“, ale již bylo pozdě.

Washington zastavil auto a to obrovské zvíře se začalo pomalu pohybovat směrem k nim.

Do této doby byla limuzína uzavřená o oni cestovali v pohodlí klimatizace. Nyní sjela okna dolů a prehistorická Země uhodila Duncana přímo do nosu.

Profesor Washington se naklonil přes svého hosta, který se v koutku krčil strachy, a natáhl dlaň, ve které se objevily dvě kostky cukru. Jemně, jako panenské políbení, se tlama přitiskla k Washingtonově ruce a dárek zmizel, jako by ho něco vysálo. Mírné oko, které se na tuto vzdálenost zdálo velké jako pěst, se upíralo přímo na Duncana, který se začal trochu hystericky smát, když se to zjevení stáhlo pryč.

„Co je tak legrační?“ zeptal se Washington.

„Podívejte se na to z mého hlediska. Právě jsem se setkal se svým prvním obrem z jiného světa. Díky bohu byl přátelský.“

Kapitola dvacátá

CHUŤ MEDU

„Doufám, že jste se dobře vyspal,“ prohodil George Washington, když vycházeli do jasného letního rána.

„Docela dobře, děkuji,“ odpověděl Duncan s potlačeným zívnutím. Přál si, aby to byla pravda.

Spal skoro stejně špatně jako první noc na lodi *Sirius*. Tehdy ho rušily zvuky mechanické. Tentokrát je způsobovaly věci.

To, že nechal otevřené okno, byla velká chyba. Kdo to ale mohl předpokládat? „V této roční době klimatizaci nepotřebujeme,“ vysvětlil mu George. „Což je dobře, protože ji nemáme. Správcům se ani moc nelíbilo, že jsme do čtyři sta let starého domu zavedli elektřinu.“

Kdyby vám přece jen byla zima, tady máte několik náhradních příkrývek. Primitivní, ale účinné.“

Duncanovi zima nebyla. Noc byla příjemná, ale také až příliš živá.

Slyšel vzdálené rány, které, jak se domníval, určitě způsoboval Karel Veliký, když přemísťoval svých tisíc kilogramů po polích. Dále zaznamenal podivná skřípání a šustění, která se mu ozývala přímo pod oknem. Zaslechl i vysoké zapísknutí, které však náhle ustalo. Mohlo pocházet jedině od nějakého malého nešťastného zvířátka, jež se setkal se svým předčasným koncem.

Nakonec si přece jen zdříml, aby ho docela náhle zase hned probudil nejhrůznější z pocitů, které může člověk zažít v naprosté tmě neznámé ložnice. Něco se pohybovalo po pokoji.

Hýbalo se to skoro neslyšně, ale přesto neuvěřitelně rychle. Ozýval se šelest a příležitostné strašidelné zapištění tak vysoko položené, že měl Duncan zpočátku pocit, že to všechno způsobovala jen jeho představivost. Po několika minutách se neochotně přesvědčil, že je ten zvuk až příliš skutečný. Ať již to bylo cokoli, rozhodně se to nacházelo ve vzduchu. Co by se však mohlo takovou rychlostí přemísťovat v úplné tmě, aniž by narazilo do zařízení a nábytku v ložnici?

Zatímco se Duncan zabýval tímto problémem, udělal to, co by udělal každý normální člověk. Zahrabal se do pokrývek a nesmírně se mu ulevilo, když tento šustící přízrak s několika dalšími pronikavými zvuky vyletěl do noci. Když se Duncanovy nervy trochu uklidnily, vyskočil z postele a zavřel okno. Trvalo ještě několik hodin, než se jeho nervový systém úplně utišil.

V zářivě jasném dni se jeho obavy zdály tak hloupé, jak ve skutečnosti opravdu byly, a proto se rozhodl, že se Washingtona nebude vyptávat na svého nočního návštěvníka. Pravděpodobně to byl nějaký noční pták nebo velký hmyz. Bylo všeobecně známo, že se na Zemi nevyskytují žádná nebezpečná zvířata mimo dobře chráněné rezervace.

Přesto však se mu tvorové, které se mu George chystal ukázat, zdáli pěkně hrozní. Na rozdíl od Karla Velikého měli v sobě zabudovány zbraně.

„Doufám,“ pronesl Washington jen napůl pochybovačně, „že víte, jaká jsou tato zvířata?“

„Zajisté, znám *trochu* z pozemské zoologie. Jestliže mají na všech stranách jednu nohu a rohy, tak to nejsou koně, ale krávy.“

„Není to zcela přesné. Ne všechny krávy mají rohy. A kdysi existovali i koně, kteří měli rohy. Ale vymřeli, protože již nebylo panen, které by je udržely na uzdě.“

Duncan se stále snažil přijít na to, zda to byl žert, když byla jeho pozornost náhle odvrácena jinam. Něco zcela neuvěřitelného letělo přímo směrem k nim.

Bylo to malé, rozpětí křídel nemohlo mít více než deset centimetrů, třepetal se to a sem a tam se to pohybovalo vzduchem. Často se zdálo, že se to usadí na nízký keřík nebo na trs trávy, ale potom si to na poslední chvíli rozmyslelo. Jako živý klenot zářilo všemi barvami duhy a jeho krása zasáhla Duncana jako náhlé zjevení. Ihned se však ptal sám sebe, jaký smysl má tato nevázaná – spíše domýšlivá – krása.

„Co je to?“ šeptem se obrátil na svého společníka, když se ten tvor bezcílně vznášel nahoru a dolů několik metrů nad zemí.

„Motýl.“

Duncan ho však skoro neslyšel. Ten duhový tvor, který tak ladně plul vzduchem, mu dovolil zapomenout na hrozné gravitační pole, v jehož zajetí se nyní nacházel. Rozběhl se směrem k motýlu, s nevyhnutelným následkem.

Naštěstí dopadl na čistý kus trávy.

Za půl hodiny se Duncan cítil již docela pohodlně, ale poněkud přihlouple. Seděl uvnitř velmi staré farmy a natáhl si zavázaný kotník na stoličku, zatímco paní Washingtonová a její dvě dcery připravovaly oběd. Jako zraněného válečníka z bitevního pole ho sem odnesli dva silní zemědělské pracovníci, kteří jeho hmotnost zvládli až pohrdavě snadno a kteří, jak si všiml, kolem sebe šířili nezaměnitelné aróma Karla Velikého.

Život v něčem, co je prakticky muzeum, musí být zvláštní i jako koníček na poloviční úvazek. On by měl neustále strach, že zničí nějaký nevyčísitelně drahý artefakt – jako třeba kolovrat, který mu předvedla paní Washingtonová. Zároveň však byl schopen ocenit, že celá tato činnost dává dobrý smysl. Člověk by jinak nemohl porozumět své minulosti. Na Zemi se stále ještě nacházelo mnoho lidí, kteří něco podobného považovali za přitažlivý způsob života. Například těch asi dvacet zemědělských dělníků zde pracovalo v zimě v létě. A on si je ani nedovedl představit v jiném prostředí, ani kdyby se pořádně vydrhli.

Kuchyně však byla bez poskvrnky a linuly se z ní ty nejpřitažlivější vůně. Duncan rozeznával jen několik ingrediencí, ale jedna byla zřejmá, i když se s ní dnes setkal poprvé v životě. Byla to vůně, nad kterou se sbíhaly sliny, vůně čerstvě upečeného chleba.

Všechno bude v pořádku, ujišťoval svůj žaludek, který měl stále trochu jako na vodě. Jednoduše musel ignorovat skutečnost, že všechno, co bylo na stole, bylo vypěstováno z hlíny a hnoje a ne synteticky z pěkně čistých chemikálií ve sterilní továrně. Takhle žilo lidské pokolení skoro celou svou historií. Jen v posledních letech byla i jiná možnost.

Chvilí, která mu stahovala vnitřnosti, se obával, že mu bude předloženo opravdové maso, dokud ho Washington neujistil, že tomu tak nebude. Zjevně bylo stále dosažitelné a ani ho nic nezakazovalo, přestože už došlo k mnoha iniciativám, aby byl takový zákon přijat.

Ti, kteří se proti tomuto zákazu stavěli, tvrdili, že snahy o vynucení morálnosti legislativou byly vždycky brzdicí. Kdyby se maso zakázalo, každý by ho chtěl mít, i kdyby mu z něj bylo špatně. A je to sice zvrhlost, ale neškodná... To není pravda, odpovídali na to zastánci prohibice. Má nenapravitelné následky na velkém množství nevinných zvířat a znovu oživuje ten nechutný obchod: řeznictví.

S jistotou, že oběd se bude skládat z tajemství, ale ne hrůz, se Duncan rozhodl, že si ho pokusí vychutnat. Celkem vzato úspěšně. Statečně se pustil do všeho, co před něj postavili. Třetinu z toho po jednom soustě odmítl, další třetinu byl schopen tolerovat a zbytek opravdu ocenil. Nakonec mohl říci, že nejedl nic, co by mu vyloženě nechutnalo, ale několik kusů mělo příliš divnou a složitou chuť, než aby na něj při prvním ochutnání zapůsobily. Například sýr byl pro něj úplnou novinkou.

Na stole ho bylo asi šest různých druhů a on je všechny ochutnal. Připadalo mu, že poslední dva druhy by mu mohly velmi zachutnat, kdyby se o to pokusil. Což by však nemusel být nejlepší nápad, protože přesvědčit potravinářské chemiky na Titanu, aby zavedli něco nového do své syntézy bylo příšerně obtížné.

Některé výrobky mu byly docela známé. Brambory a rajčata mají patrně stejnou chuť v celé Sluneční soustavě. Již se s nimi před tím setkal jako s luxusními produkty hydroponních farem, ale vždy se mu zdálo obtížné, aby si je oblíbil při ceně několika solarů za kilogram.

Hlavní jídlo bylo, no řekněme, zajímavé. Říkalo se mu biftek a sekaná a patrně ho právě toto nešťastné pojmenování odradilo. Přitom věděl velmi dobře, že se celý obsah skládal ze sóji s vysokým obsahem proteinů. Washington prohlásil, že tohle je jediná surovina, která se nepěstuje na farmě, protože technologie na její výrobu je velmi nákladná. Moučník byl bez problémů. Tvořilo ho množství rozmanitého ovoce. Většinu Duncan neznal ani podle jména. Některé nemělo žádnou chuť, jiné zase bylo velmi lahodné. Věděl, že mu nic nehrozí. Jahody mu obzvláště zachutnaly, přestože odmítl bílý krém, se kterým byly podávány, když taktním vyptáváním zjistil, jak se přesně vyrábí.

Byl příjemně plný, když mu paní Washingtonová připravila závěrečné překvapení, malou dřevěnou krabičku, která obsahovala voskovou plástev medu. Pokud si vzpomínal, znal tento termín z lehkých struktur. Vyžádalo si to mentální obrat o sto osmdesát stupňů, aby byl schopen přijmout, že tohle je pravý med, který vytvořil pozemský hmyz.

„Začali jsme nedávno pěstovat včely,“ vysvětlil mu profesor. „Pozoruhodní tvorové, i když si stále nejsme jisti, zda stojí za takovou námahu. Myslím, že vám tenhle med bude chutnat. Zkuste ho na kůrce čerstvého chleba.“

Jeho hostitel ho dychtivě pozoroval, když si roztíral nazlátlou hmotu, o které si myslel, že vypadá přesně jako mazací olej.

Doufal, že bude chutnat lépe, ale nyní byl již připraven na všechno.

Rozhostilo se dlouhé ticho. Potom si znovu ukousl a potom znovu.

„Tak?“ nevydržel to George.

„Je to... lahodné. Jedna z nejlepších věcí, jakou jsem kdy ochutnal.“

„To mě těší,“ řekla paní Washingtonová. „Georgi, postarej se, aby byl nějaký med poslán do hotelu pro pana Makenzieho.“

Pan Makenzie dále ochutnával chleba s medem, velmi pomalu. Na obličeji měl vzdálený a zamyšlený výraz, který jeho potěšení hosté přisuzovali pouhé gastronomické rozkoši. Těžko by však přišli na skutečný důvod.

Duncan se nikdy o jídlo zvlášť nezajímal a nikdy neměl touhu okusit příležitostné novinky, které byly dovezeny na Titan. Několikrát je ochutnat musel, ale nikdy z nich žádný velký požitek neměl. Ještě nyní se ušklíbl, když si vzpomněl na tu slavnou lahůdku, které se říkalo kaviár. Proto si byl docela jist, že nikdy před tím med neo-chutnal.

Přesto ho ihned poznal, ale to byla jen polovina záhady. Jako jméno, které máte na jazyku a na které si nemůžete vzpomenout, mu ležela vzpomínka na dřívější setkání hned pod hladinou vědomí. Přihodilo se to již dávno – ale *kde a kdy*? Na přechodnou chvíli uvažo-

val o možnosti převtělení. Ty, Duncan Makenzie, jsi byl včelařem v jednom ze svých dřívějších životů na Zemi...

Možná se mýlil, že tu chuť poznal. Asociaci mu mohl vyvolat nějaký náhodný zkrat mezi mentálními obvody. A patrně to nemělo žádný význam.

Přesto cítil, že je to velmi důležité.

Kapitola dvacátá první

KALINDA

Balíček byl doručen do Duncanova pokoje zrovna když si připravoval projev. Byl to malý, hezky zabalený váleček asi patnáct centimetrů dlouhý a deset centimetrů v průměru a on si nedovedl představit, co asi tak obsahuje.

Několikrát ho potěžkal v ruce. Byl dost těžký, ale ne zase tak těžký, aby mohl být z kovu. Když na něj zaklepal, ozvalo se spíše nezvučné zadunění.

Zanechal zbytečných spekulací a roztrhl obálku, která byla přilepená lepicí páskou kolem válečku.

Farma Mt Vernon

Drahý Duncane,

omluvte prosím zpoždění, ale měli jsme malou nehodu. Karel Veliký narazil jednou v noci do úlů. Naštěstí – nebo ne, to záleží na úhlu pohledu – naše včely nedávají žihadla. Nicméně nám to produkci značně ovlivnilo.

Protože si dobře pamatujeme na vaši poslední reakci, mysleli jsme si s Klárou, že byste si tohle rád odnesl jako suvenýr z vaší návštěvy.

S pozdravem

George.

Jak milé, pomyslel si Duncan. Když se dostal dovnitř skrze všechny ten balící papír, objevil průhlednou umělohmotnou nádobu, která byla plná nazlátlé hmoty. Uzavírací mechanismus na šroubovacím víčku ho na chvíli zmátl. Musel se totiž nejprve zatlačit dolů a *utáhnout*, než se dal otevřít, ale po několika marných pokusech se mu to přece jen podařilo.

Vonělo to překrásně. A znovu se v něm ozval ten pronásledující povědomý pocit. Neudržel se a jako malý kluk si namočil prst a potom ho špičkou jazyka olíznul.

Začal v něm pracovat nějaký opožděný akční obvod. V hlubinách vzdáleného koutu paměti si ten nejprimitivnější – a nejsilnější – ze všech smyslů otevíral dveře, které byly na mnoho let zavřené.

Jeho tělo si vzpomnělo dříve než jeho mysl. Jak se spokojeně uvolnil v teplém žáru živočišného chtíce, všechno se mu opět vybavilo.

Med chutnal jako Kalinda...

Dříve nebo později se s ní spojí. Chtěl se napřed přizpůsobit novým podmínkám, aby se mohl na Zemi cítit tak pohodlně, jak jen to bylo možné. Takhle si to alespoň vysvětlil, ale nebyl to jediný důvod.

Logická část jeho mysli nechtěla, aby ho zase do sebe vtáhl ten vír, který ho pohltil, když byl ještě chlapec. V jeho srdci však byla logika vždy až na druhém místě. A rozum mohl později jen komentovat: „Já jsem tě varoval...“ Tou dobou však bývalo již příliš pozdě.

Znal tělo Kalindy, ale tehdy byl ještě moc mladý na to, aby poznal její lásku. Nyní je ale dospělý a Karel ho nemůže ničím zastavit.

Za prvé ale musel Kalindu najít. Trochu ho zklamalo, že se s ním ještě nespojila, protože se o jeho příjezdu všude dobře vědělo. Bylo jí to jedno, nebo jí to dokonce přišlo nevhod? Stejně jí zkusí zavolat.

Duncan došel ke komunikačnímu panelu a oživil obrazovku zmáčknutím tlačítka „Zapnuto“. Měl před sebou zázrak, který převyšoval sny všech básníků, magické okno, které před člověkem otevírá všechna moře a pevniny. Tímto oknem mohlo plynout všechno, co se kdy člověk dozvěděl o svém vesmíru, každé umělecké dílo zde bylo ochráněno před působením času. Všechny knihovny a muzea, které kdy existovaly, se daly vtěsnat do této obrazovky. Po celé Zemi byly roztroušeny miliony podobných obrazovek. I málo citlivé lidi mohla ohromit skutečnost, že by mohli pracovat na komunikačním panelu po dobu několika tisíců lidských životů, a jen stěží by prošli všechny znalosti a vědomosti uchované v paměti, která byla třikrát uložena v oddělených prostorech, mnohem lépe strážných než zlato. Ironií bylo, že dva z těchto dobře utajených úkrytů byly v minulosti ovládacími centry nukleárních zbraní.

Duncana však nyní nezajímalo dědictví lidstva. Měl na mysli mnohem skromnější cíl. Vyřukal slovo INFO a na obrazovce se ihned objevilo:

PROSÍM UPŘESNIT KATEGORII

01. Všeobecné

02. Věda

03. Historie

04. Umění

05. Zábava

06. Geografie

07. Adresář Země

08. Adresář Měsíce

09. Adresář planet

a tak dále, ještě asi dalších padesát hesel v předmětovém katalogu.

Když Duncan vyřukal 07, vybavil si své první setkání s pozemským komunikačním panelem. Jednotlivé kategorie byly skoro totožné s těmi na Titanu, ale spouštěcí tlačítko bylo na levé straně klávesnice, a právě díky této neznámé poloze ho zapomněl zmáčknout. Prvních pět vteřin se nic nedělo. Potom se na obrazovce objevila vskutku překrásná dívka a sladkým hlasem, který by mohl Duncan poslouchat donekonečna, mu řekla: „Zdá se, že máte nějaký problém. Nezapomněl jste zmáčknout tlačítko SPUSTIT?“

Zíral na ni, dokud nezmizela. Vryla mu do paměti svůj oslnivý úsměv od ucha k uchu. I když tu samou chybu ihned zopakoval ještě pětkrát za sebou, nikdy se už nevrátila. Pokaždé se ukázala jiná dívka. No nic, řekl si. Stejně budou pravděpodobně už několik let mrtvé.

Když se objevil adresář Země, musel zadat příjmení, jméno, osobní číslo a poslední známou adresu: oblast, zemi, provincii a poštovní kód. Tohle byl problém, protože o Kalindě neměl pět let žádnou zprávu, a vlastně její osobní číslo nikdy neznal. Dalo mu práci, aby si vzpomněl na její příjmení. Kdyby se jmenovala Smithová, Wongová nebo Leeová, nemělo by ani cenu, aby se snažil.

Napsal ELLERMANOVÁ, KATEŘINA LINDA a řadu NEVÍM. Panel mu odpověděl: JAKOU INFORMACI POŽADUJETE? Duncan odpověděl:

ADRESU A ČÍSLO VIDEOTELEFONU a zmáčkl tlačítko SPUSTIT.

Co když si Kalinda změnila jméno? Nepravděpodobné. Ona rozhodně nebyla typ ženy, která si nechá poroučet mužem, i kdyby měla s jedním dlouhodobý vztah. Duncan si spíše dovedl představit nějakého muže, který si mění jméno podle ní.

Ani nestačil dokončit svou myšlenku, když se k jeho velkému překvapení na obrazovce objevilo:

ELLERMANOVÁ, KATEŘINA LINDA

North Atlan

New York

New York

Osobní číslo: 373:496:000:000

Číslo telefonu: 99:373:496:000:000

Rychlost, kterou systém lokalizoval Kalindu, byla tak závratná, že Duncanovi trvalo několik vteřin, než jeho mysl zaznamenala dvě ještě překvapivější skutečnosti.

Za prvé, že se Kalindě podařilo obstarat vyloženě jedno z milionu osobních identifikačních čísel, a za druhé, že ho byla schopna začlenit do telefonního čísla. Duncan by nikdy nevěřil, že je to možné. Karel se o to také jednou pokoušel, ale ani jemu se to nepodařilo. Kalindiny přesvědčovací schopnosti byly tedy vskutku pozoruhodné, a jemu nyní došlo, že je velmi podcenil.

Tak tady ji má, nejen na této planetě, ale na stejném kontinentu – ve vzdálenosti pouhých pěti set kilometrů. Stačilo vytukat číslo a mohl se znovu zadívat do těch očí, které se na něj tak často smály z bublínkového sterea.

Věděl, že to udělá. Nebylo o tom pochyb, ale přesto stále váhal. Zčásti si vychutnával pocit očekávání a zčásti přemýšlel, co jí řekne. Pořád ještě nebyl rozhodnut, když impulsivně vytukal těch čtrnáct číslic, která mu otevírala cestu do minulosti.

Duncan by ji nikdy nepoznal; kdyby se potkali na ulici. Zapomněl, co mohou způsobit roky zemské gravitace. Dlouhé vteřiny na ni zíral a nemohl ze sebe vypravit ani hlásek. Ona nakonec prolomila ticho s trochu netrpělivým: „Ano? Co je?“

Než mohl Duncan odpovědět, musel nejprve začít znovu dýchat.

„Kalindo,“ řekl, „cožpak si mě nepamatuješ?“

Výraz v těch zářivých očích se změnil jen nepatrně. Potom se opatrně usmála. Měj rozum, řekl si Duncan. Přece si tě nemůže pamatovat po patnácti letech. S kolika tisíci lidmi se během té doby asi setkala na tomto rušném, hustě obydleném světě? (A kolik asi měla po Karlovi milenců?)

Ona ho ale jako obvykle překvapila.

„Ale jistě, Duncane, jak ráda tě zase vidím. Věděla jsem, že jsi na Zemi, a byla jsem zvědavá, kdy se ozveš.“

Byl trochu na rozpacích, což byl asi její záměr.

„Omlouvám se,“ pronesl. „Byl jsem velmi zaneprázdněn. Musím se připravit na oslavy stoletého výročí, jak asi víš.“

Jak se upřeně díval na obrazovku, začaly mu z té neznámé tváře pomalu vystupovat zpátky rysy, které si tak dobře pamatoval. Dopad let nebyl tak strašný, jak si původně myslel. Většina rozdílů byla způsobena uměle. Změnila si barvu vlasů, které nyní už nebyly černé, ale hnědé s měděnými pramínky. Oválný tvar obličeje měla pořád stejný a její pleť barvy slonoviny byla stále dokonalá. Když zapomněl na obraz v bublinkovém stereu, viděl, že je před ním Kalinda – jen dospělejší a ještě více žádoucí.

Rovněž si všiml, že je usazena v přeplněné kanceláři a kolem ní sem a tam přecházejí temné osoby, které jí čas od času podají svazky dokumentů. Nikdy si Kalindu nepředstavoval jako zaneprázdněného vysokého úředníka, ale byl si jist, že jestliže se ona pro tuto roli rozhodla, jistě ji hrála velmi úspěšně. Bylo zřejmé, že tohle nebyla vhodná doba na jemné projevy náklonnosti. Mohl jen doufat, že si spolu domluví setkání v co nejbližší době.

Dorazil sem až ze Saturnu, takže by nemělo být složité překlenout zbylou vzdálenost mezi Washingtonem a New Yorkem. Vypadalo to však, že to tak jednoduché nebude. Dokonce měl dojem, že ze strany Kalindy cítí jisté váhání, možná až nechut'. Nahlédla do diáře, navrhla mu několik náhodných termínů a zdálo se, že si trochu oddechla, když Duncan zjistil, že se mu všechny kříží s jeho vlastními schůzkami.

Trochu ho to sklíčilo, ale ona náhle zvolala: „Počkat – máš volno příští pátek?“

„Myslím, že ano. Mohu si je zařídit.“ Bylo to skoro až za týden. Musí být trpělivý.

„Skvělé.“ Na obličeji se jí pomalu objevil darebný úsměv a na okamžik na něj hleděla zase ta stará známá Kalinda.

„Je to paráda, tak perfektně se to hodí... nemohla bych to zařídit líp, ani kdybych se o to snažila.“

„Co zařídit?“ zeptal se Duncan.

„Spoj se s van Hyattovými na tomto čísle. Žijí hned na okraji Washingtonu. Udělej přesně to, co budou chtít. Řekni jim, že je Enigma požádala, aby tě vzali s sebou jako mého osobního hosta. Jsou to milí lidé a budou se ti zamlouvat. Teď už opravdu musím končit, uvidíme se příští týden.“ Na chvíli se odmlčela a potom opatrně řekla: „Měla bych tě ještě varovat, že budu mít strašně moc práce a že na sebe nebudeme mít mnoho času. Ale slibuji ti, že se ti tam bude líbit.“

Duncan se na ni podíval s určitými pochybnostmi. I když ho ujistila, přesto se cítil oklamáný. Rovněž se velmi nerad účastnil něčeho, nad čím neměl žádnou kontrolu. To Makenzieové organizovali ostatní lidi samozřejmě, že pro jejich dobro, i když s tím oběť ne vždycky souhlasila. Tato výměna zaběhlých procedur ho zneklidnila.

„Přijdu,“ řekl rozhodně. „Řekni mi alespoň, o co se jedná.“

Kalinda se tvrdohlavě usklíbla, přesně jak si ji pamatoval.

„Neřeknu,“ odpověděla neústupně. „Porušila bych heslo své vlastní organizace. Ani viceprezidentka si to nemůže dovolit.“

„Jaké organizace?“

„Ale?“ odpověděla s potěšeným úsměvem. „Myslela jsem si, že je Enigma docela známá. Takhle je to však ještě lepší. Kdokoli na Zemi ti řekne náš slogan...“ Na chvíli se odmlčela, aby mohla přijmout dokumenty od nějakého uspěchaného asistenta.

„Nashle, Duncane, *opravdu* už musím. Brzy se uvidíme.“

„Váš slogan!“ skoro na ni zakřičel.

Ona mu poslala jen letmý lákavý polibek.

„Zeptej se van Hyattových. Měj se hezky.“

Obrazovka potemněla.

Duncan se s van Hyattovými ihned nespojil. Několik minut čekal, než se uklidní, a potom zavolal svému hostiteli a rádci ve všech záležitostech.

„Georgi,“ začal, „slyšel jste někdy o společnosti Enigma?“

„Ale jistě. Co je s nimi?“

„Znáte jejich slogan?“

„Překvapíme.“

„Eh?“

Washington frázi pomalu a zřetelně zopakoval.

„No, já jsem překvapen. Co to obnáší?“

„Dalo by se říci, že je to skupina velmi exkluzivních estrádních umělců nebo manažerů, kteří pracují podle přání každého jednotlivce. Člověk si za nimi zajde, když se nudí a chce zažít něco nového. Oni se z velké části spoléhají na moment překvapení. Ale jak jste se o nich dozvěděl? Myslel jsem si, že vy se nenudíte!“

Duncan se zasmál.

„Na takový přepych jsem ještě neměl čas. Spojil jsem se s jednou starou přítelkyní, která je zřejmě viceprezidentkou této organizace, a ona mě pozvala, abych se přidal k jedné skupině příští pátek. Co si o tom myslíte?“

„Ať vás pozvala na jakýkoli program, jistě bude příjemný a neškodný. Šanci na přežití máte vysokou.“

„Děkuji,“ řekl Duncan. „Přesně tohle jsem chtěl slyšet.“

Van Hyattovi, kterým se trochu později představil, mu poskytl několik dalších podrobností. Byli to přátelští, i když poněkud přecitlivělí manželé středního věku, což bylo samo o sobě zárukou jistoty.

„Bylo nám řečeno,“ pronesl Bill van Hyatt, „že se setkáme na řece Hudson a že se máme obléct do starých šatů. Dále se tu říká, že ochranné přílby budou v případě nutnosti k dispozici. Zajímalo by mě k čemu.“

Duncan se s nimi rychle dohodl na podrobnostech, které se týkaly setkání na řece příští pátek. Potom ukončil hovor a v křesle přemítal, jestli se rozhodl správně.

Trvalo mu pěknou dobu, než ho najednou napadlo, že se Kalinda jedné věci úplně vyhnula. Trochu ho to překvapilo a zároveň i rozesmutnělo. Vůbec se ho nezeptala na Karla.

Kapitola dvacátá druhá

DUCH Z HLUBIN

Břeh řeky lemovaly nespočetné vilky, kavárničky a obchůdky a spousty malých přístavišť, ve kterých byly zakotvené výletní lodi. I když se lodní doprava již více než dvě století nepoužívala, měla voda stále neodolatelný půvab pro většinu lidstva. Proto i nyní plul křiklavě natřený kolesový parník naložený výletníky podél pobřeží New Jersey. Duncana zajímalo, zda je původní, anebo jde jen o moderní rekonstrukci.

Hyattovi doprovodili Duncana k ohromnému průhlednému půlválci, který se rozprostíral více než tři sta metrů od břehu. Byla to jen provizorní dočasná struktura, která s celým okolím vůbec neladila.

Spolu s dalšími lidmi, kteří byli bezesporu také součástí skupiny Engima, vstoupili do malé pomocné stavby, velmi podobné vzduchovému uzávěru, takže si nebylo obtížné představit, že jdou do vesmíru. A opravdu, on to byl jistý druh vzduchového uzávěru, ve kterém byly řady ochranného oblečení: nepromokavé pláště, gumové boty a ochranné přilby, které tak zaměstnávaly představivost Billa van Hyatta. Nikdo nemluvil a všichni očekávali, co se bude dít. Na tvářích se jim objevilo jen několik letmými úsměvů nad tím, jak nyní vypadali, a potom prošli vnitřním vzduchovým uzávěrem.

Duncan očekával loď, takže alespoň to ho nepřekvapilo. Úplně mu však vzala dech její velikost. Loď skoro zaplňovala ohromnou stavbu, která ji obklopovala. Věděl, že existovaly obrovské tankery, ale neměl ani tušení, že i osobní lodě byly tak ohromné. Jelikož měla tato loď na boku mnoho světlíků, bylo zřejmé, že byla určena pro přepravu lidí a ne nákladu.

Pozorovací plocha, na které stáli, byla na úrovni hlavní paluby a jen kousek od kapitánského můstku. Napravo Duncan viděl obrovitý zkrácený stěžen a úplný labyrint jeřábů, zdvihadel, ventilátorů a palubních průlezů, které se táhly až ke přídi. Směrem doleva ke skryté zádi se rozprostírala nekonečná ocelová stěna, ve které byly stovky

kruhových otvorů. Nad tím vším se zvedaly tři velikánské komíny, které se skoro dotýkaly zahnuté střechy ohrazení. Podle jejich rozmístění bylo jasné, že čtvrtý chybí.

Bylo možno vidět i další známky poškození. Okna byla rozbitá, části podlahy byly vytrhané, a když se Duncan podíval dolů na kýl, spatřil ohromnou železnou záplatu alespoň sto metrů dlouhou, která byla hned pod čarou ponoru.

Pak mu najednou zapadly všechny kousky skládanky do sebe. Toho dne byl jen chlapcem na vzdáleném světě, ale stále si pamatoval, že po třech stech padesáti letech své první plavby dorazila loď *Titanik* nakonec do New Yorku.

„Nikdy už nepostavili podobnou. Poznamenala konec jedné éry, éry bohatství a elegance, kterou smetla jen dva roky poté první ze světových válek. Zajisté, že byly ještě postaveny rychlejší a větší lodě půl století před tím, než letecká doprava tuto kapitolu úplně uzavřela. Žádná loď však již nikdy nedosáhla takového luxusu, jaký vidíte tady kolem sebe. Její ztráta zlomila příliš mnoho srdcí.“

Tomu Duncan mohl snadno uvěřit. Připadal si stále jako ve snu. Kolem se rozprostíral vznešený společenský sál se svými nespočetnými zrcadly, pozlacená sloupoví a po kotníky vysoký hustý koberec, který byl všude. Pohovka, do které skoro celý zapadl, mu umožnila téměř zapomenout na zemskou přitažlivost. Přesto mohl jen těžko uvěřit, že všechno, co viděl a čeho se dotýkal, leželo tři a půl století na dně Atlantického oceánu.

Neuvědomil si, že hluboké moře je mimo čas skoro tak jako vesmír. „Ke všem poškozením,“ vysvětloval průvodce, „došlo hned prvního rána, když se loď potopila dvě a půl hodiny poté, co ji na pravoboku rozpáral hrot ledovce. Nejprve šla dolů, skoro kolmo, příd'. Všechno, co nebylo připevněno, se nahnulo dopředu, dokud se buď nezarazilo o přepážky nebo nespadlo do vody. Neuvěřitelným štěstím, a to vypovídá o tom, jak skvěle byla loď postavena, zůstaly všechny tři motory na svém místě. Kdyby se byly uvolnily, trup by byl tak poškozen, že by se nám ji nikdy nepodařilo zachránit.“

Hned jak dosedla na dno ve hloubce třech kilometrů, byla bezpečná na dobu několika století. Teplota vody je tam jen dva stupně nad nulou.

Kombinace chladu a tlaku zmírnila rozpad a zabránila rezavění. Našli jsme v bedničkách maso stejně čerstvé, jako když opustilo Southampton desátého dubna roku 1912 a všechno, co bylo v konzervách nebo láhvích, je stále v perfektním stavu. Když jsme loď vyspravili, což byla sice jednoduchá práce, ale přesto nám trvalo rok, než jsme utěsnili všechny díry a zpevnili slabá místa, tak jsme odstranili vodu nulovým tlakem studených raket, které vyvinuli hlubinní záchranáři. Šťastnou náhodou byla na 15. duben 2262 ideální předpověď počasí, a tak se loď dostala na povrch přesně na den po třech stech padesáti letech ode dne, kdy se potopila. Podmínky byly obdobné – úplně bezvětrí, teploty pod nulou – a těžko se vám bude chtít uvěřit, že jsme se museli vyhnout plovoucímu ledovci, když jsme ji začali táhnout za sebou!

Tak jsme ji přivezli do New Yorku, napumpovali jsme do ní dusík, abychom zabránili rezavění, a pomalu jsme ji vysušili. S tím jsme neměli žádné problémy. Podmořští archeologové již zachránili lodě desetkrát starší než *Titanik*. Práce nám však zabrala již čtrnáct let a ještě nám bude trvat alespoň deset dalších. Museli jsme roztřídit tisíce kusů rozbitého nábytku, přemístit stovky tun uhlí – skoro každý kousek ručně.

Někdy se nás lidé ptají, proč to všechno děláme, proč věnujeme tolik let a miliony solarů na to, abychom zachránili minulost? No, já vám mohu uvést hned několik realistických a praktických důvodů. Tato loď je součástí naší historie. Můžeme lépe porozumět sami sobě a naší civilizaci, když si ji prostudujeme. Někdo jednou řekl, že potopená loď je pouzdro s údaji o své době, protože ochraňuje všechny předměty každodenního života přesně tak, jak vypadaly ve chvíli posledního přímého použití. A *Titanik* byl typickým vzorkem celé společnosti v té jedinečné chvíli, než se potopil.

Máme zde luxusní soukromou kajutu Johna Jacoba Astora se všemi cennostmi a předměty osobní potřeby, které si nejbohatší muž své doby bral s sebou do New Yorku. Mohl si koupit *Titanik* více než dvanáctkrát. A máme zde i soupravu náradí, kterou si s sebou vzal

Pat O'Connor, když se v Queenstownu nalodil a doufal, že najde lepší živobytí v zemi, kterou ale nikdy nespatriil. Máme dokonce i jeho pět zlatých mincí, které ušetřil za léta těžké dřiny, jakou my si jen sotva dovedeme představit.

To jsou dva extrémy. Mezi nimi máme všechny společenské vrstvy a postavení a nalezený poklad má nevyčíslitelnou cenu pro historiky, ekonomy, umělce, inženýry. Nad tím vším se vznáší kouzlo lodi, kterou uchovávalo její jméno stále živou po všechna ta staletí. Příběh první a poslední cesty *Titaniku* se musí stále znovu a znovu vyprávět každé nové generaci, aby lidstvo nezapomnělo na působení osudu a náhody.“

Duncana celá atmosféra tak pohltila, že si vůbec nevšiml ženy, která právě vešla do velké společenské haly a stoupla si k jednomu bohatě zdobeným dveřím.

Dokonce i v ochranné přilbě a v beztvarem nepromokavém umělém plášti, který ji zahaloval od brady až po kolena, vypadala Kalinda stále sebejistě a vyrovnaně. Zvedl se a šel směrem k ní. Pohledy svých společníků ignoroval. Potichu vztáhl ruce, objal ji a políbil ji na rty. Nebyla tak vysoká, jak si ji pamatoval, nebo on vyrostl, protože se nyní musel sehnout.

„Tak!“ zvolala, když se uvolnila z jeho sevření. „Po patnácti letech!“

„Ty jsi se vůbec nezměnila.“

„Lháři. Doufám, že jsem se změnila. Když mi bylo dvacet jedna, byla jsem pěkně nezodpovědný fracek.“

Tato jiskřící konverzace byla odsouzena k záhubě, když se dívali jeden na druhého a když se všichni ve společenské místnosti dívali na ně. Jsem si docela jistý, řekl si hořce Duncan sám pro sebe, že si myslí, že jsme dávní milenci. Kdyby to tak byla pravda...

„Duncane, *drahý* – promiň – vždycky začnu mluvit jako na začátku dvacátého století, když jsem tady. Pane D. Makenzie, prosím vás omluvte mě na okamžik, zatímco si promluví s ostatními hosty, potom si projdeme loď společně.“

Pozoroval ji, jak se pohybuje od jedné skupiny ke druhé. Přesně zosobňovala výkonného úředníka, který se ujišťuje, že jde všechno

podle plánu. Hrála zase další ze svých společenských rolí, nebo byla tohle skutečná Kalinda, jestli vůbec nějaký takový tvor existoval?

Vrátila se k němu za pět minut se všemi ostatními zaměstnanci, kteří jí poslušně klusali v patách.

„Duncane, myslím, že jsi se ještě neseznámil s velitelem Innesem. On ví o této lodi víc, než lidé, kteří ji postavili. On tě provede.“

Když si třásli rukama, Duncan pronesl: „Velmi mě zaujal váš výklad. Je vždy velmi povzbudivé, když se člověk může setkat s opravdovým nadšencem.“

V další hodině prozkoumávali útroby lodi a Duncan byl vděčný za svůj ochranný oděv. Na palubě G stále čvachtalo bláto a olej a on se několikrát uhodil do hlavy o nečekané žebříky a ventilační kanály. Ale námaha a nepohodlí za to stály, jelikož jenom tímto způsobem byl schopen opravdu ocenit všechny um a talent, které byly věnovány na toto plovoucí město. Nejvíce na něj zapůsobilo, že se mohl dotýkat dovnitř zahnutých plátů oceli hodně dole na pravoboku lodi a představovat si, jak se tudy hnaly dovnitř ledové proudy vody během té tragické noci.

Pěkně ho to šplhání zpátky z paluby G na palubu A unavilo (jednoho dne, jak slíbil kapitán Innes, budou zase fungovat výtahy) a byl velmi vděčný za to, že se usadili k obědu v kuárně v první třídě.

Když se snažil Kalindu přemluvit k setkání za méně hektických okolností, byla podivně vyhýbavá. Ne že by nebyla přátelská, protože se zdálo, že ho opravdu ráda vidí. *Něco* jí však dělalo starosti a ona si ho držela od těla. Jako kdyby ji někdo varoval, že s sebou na Zem přivezl smrtící titanské bakterie. Všechno, co z ní byl schopen dostat, než se rozloučili, byl neurčitý slib, že se s ním spojí „hned jak skončí tohle období“, ať to znamenalo cokoli.

Společnost Enigma ho nezklamala, ale její viceprezidentka ho zmátla a rozesmutněla. Duncan se tím zabýval po celou dobu třicetiminutové jízdy vakuovým metrem zpátky do Washingtonu. (Díky bohu, že van Hyattovi zůstali v New Yorku... jejich přítomnost by mu v této náladě neseděla.)

Uvědomil si, že s tím nemůže nic udělat. Kdyby se jako nějaký roztoužený nápadník rozhodl, že bude na Kalindu naléhat, pouze by

všechno ještě více pokazil. Některé problémy může vyřešit jen čas, jestli se vyřešit vůbec dají.

Má spoustu práce. Na Kalindu zapomene...

S trochou štěstí vždy alespoň na celou hodinu.

Kapitola dvacátá třetí

ACHNATÓN A KLEOPATRA

Pan Mortimer Keynes seděl ve svém křesle v Harley Street a s vědeckým zaujetím si prohlížel Duncana Makenzieho, který byl na druhé straně Atlantiku.

„Tak vy jste ten nejmladší ze slavných Makenzieů. A chcete se ujistit, že nebudete poslední.“

Bylo to jen konstatování, ne otázka. Duncan se ani nesnažil odpovědět, ale nepřestával si prohlížet toho člověka, který ho stvořil.

Mortimerovi Keynesovi bylo kolem osmdesátky a vypadal trochu jako zarostlý a sešlý lev. Budil dojem autority, ale také jisté rezignace a netečnosti. Po tom, co půl století působil jako přední genetický chirurg na Zemi, již neočekával od života žádná velká překvapení, přesto však neztratil všechn zájem o lidskou komedii.

„Řekněte mi,“ pokračoval. „Proč jste sem až z Titanu přijel osobně? Proč jste neposlal jen potřebné vzorky biotypu?“

„Mám zde nějakou práci,“ odpověděl mu Duncan. „A rovněž jsem pozván na oslavy stoletého výročí. Naskytla se mi dobrá příležitost, a tak jsem ji využil.“

„Stejně jste mohl vzorky poslat předem. Ted' budete muset počkat devět měsíců, tedy jestli si budete chtít svého syna odvést s sebou.“

„Ke všemu došlo velmi nečekaně, a proto jsem měl na přípravu jen krátkou dobu. Protože mám na práci i jiné věci, nějaký ten čas navíc mi vyhovuje. Toto je má jediná příležitost k návštěvě Země. Za dalších deset let bych se již nebyl schopen vypořádat s její přitažlivostí.“

„Proč je tak důležité vytvořit dalšího zaručeně stoprocentního Makenzieho?“

Pravděpodobně si tohle všechno musel projít s Keynesem i Colin. To ale bylo před třiceti lety a jen pánbůh ví, kolik tisíc klonů od té doby chirurg vytvořil. Není možné, aby si to pamatoval, ale na dru-

hou stranu má určitě podrobné záznamy, a dost možná do nich právě teď nahlíží na monitoru, který má na svém pracovním stole.

„Abych vám na *tuto* otázku odpověděl,“ začal Duncan pomalu, „musel bych se zde zmínit o historii Titanu za posledních sedmdesát let.“

„Nemyslím, že to bude nutné,“ přerušil ho chirurg a očima si rychle projížděl informace na skryté obrazovce. „Je to známá historie. Jen podrobnosti se věk od věku liší. Slyšel jste o Achnatónovi?“

„O kom?“

„O Kleopatře?“

„Ale ano. Byla to egyptská královna, že ano?“

„Královna Egypta, ale ne Egyptanka. Milenka Antonia a Caesara. Poslední a největší panovnice z rodu Ptolemaiovců.“

Co má jen tohle všechno, pomyslel si Duncan zmateně, společného se mnou? Ne poprvé, a jistě ani ne naposled, se Duncan cítil zavalen tíhou a složitostí pozemské historie. Colin, kterého historie tak zajímala, by asi věděl, kam Keynes míří, ale Duncan byl velmi zmatený.

„Narážím na problém potomků. Jak si zajistíte, že bude vaše dynastie pokračovat podle vašich představ, až vy tu již nebudete? Nic vám to zcela nezaručí, to je zřejmé, ale můžete si svou šanci zvětšit tím, že po sobě zanecháte svou přesnou kopii...“

Egyptští faraóni se o to hrdinsky pokoušeli, dělali to nejlepší, co bylo možné bez pomoci moderní medicíny. Protože se prohlašovali za bohy, nemohli uzavírat sňatky se smrtelníky, a proto si brali své sourozence. Výsledkem byl někdy génius, ale někdy také deformace. V případě Achnatóna obojí. Přesto více než tisíc let ve stejné tradici pokračovali, dokud neskončila s Kleopatrou.

Kdyby se mohli faraóni klonovat, jistě by tak činili. Bylo by to pro ně ideální řešení, kterým by se mohli vyhnout plození v rámci jednoho rodu. Ale s tím přicházejí hned další problémy. Jelikož se geny už dále nemíchají, evoluční hodiny se zastaví. Znamená to konec celého biologického procesu.“

Kam míří? ptal se netrpělivě Duncan sám sebe. Rozhovor se nedvíjel tak, jak si ho představoval. Připadalo mu snadné zařídit vše potřebné, právě tak jak to udělali i Colin a Malcolm před třiceti a se-

dmadesáti lety. Teď se však zdálo, že člověk, který vyrobil více klonů než kdokoli jiný na Zemi, se mu to celé snaží celé rozmluvit. Trochu ho to zmátlo a zároveň rozzlobilo.

„Nemám sebemenších námitek,“ pokračoval chirurg, „proti klonování, které je spojeno s genetickým posílením, což je ve vašem případě, jak jistě dobře víte, nemožné. Když jste byl vyklonován z Colina, to byl jen pouhý pokus o záchranu dynastie před vymřením. Léčbu to nezahrnovalo, šlo jen o politickou a osobní samolibost. Jsem si jist, že oba vaši předchůdci jsou přesvědčeni o tom, že to udělali pro dobro Titanu a možná že mají úplnou pravdu. Obávám se však, že já jsem se vzdal hry na Boha. Je mi líto, pane Makenzie. Nyní mě již prosím omluvte. Doufám, že se vám bude vaše návštěva líbit. Na shledanou.“

Duncan zíral s otevřenou pusou na prázdnou obrazovku. Neměl ani čas se rozloučit, natož aby vyřídil Colinovy pozdravy, jak měl v úmyslu, člověku, který je oba stvořil.

Byl překvapený, zklamaný a zraněný. Samozřejmě se mohl dohodnout jinde, ale nikdy ho ani na okamžik nenapadlo, že by se obrátil jinam, než ke svému vlastnímu místu původu. Připadal si jako syn, kterého se právě zřekl vlastní otec.

Byla v tom záhada. A najednou, v záblesku náhlého pochopení, si Duncan pomyslel, že ji rozřešil. Pan Mortimer vytvořil klon sám ze sebe a ten se mu nevydařil.

Tato teorie byla chytrá a ne bez jisté poetické pravdy. Pouze se ukázalo, že je chybná.

Kapitola dvacátá čtvrtá

SPOLEČENSKÉ HRY

Pro Duncana bylo dobře, že mu již okázalé expozice kultury ne-naháněly takovou hrůzu. Jistě, že na něj dělaly dojem, ale již ho ne-zavalovaly. Příliš silný komplex z koloniální podřazenosti by mu určitě zničil potěšení z podobné recepce.

Od svého příjezdu byl již na několika večírcích, ale tento byl zatím ze všech největší. Pořádala ho Národní zeměpisná společnost – ne, ten bude až zítra – tak tedy Kongresová nadace, a účastnilo se ho alespoň tisíc hostů, kteří se volně pohybovali mramorovými sály.

„Kdyby se nyní na nás zřítila střecha,“ zaslechl něčí samolibou poznámku, „začala by Země pobíhat kolem jako kuře bez hlavy.“

Nebyl důvod obávat se takového neštěstí, protože Národní galerie umění již stála skoro čtyři sta let. Mnohé z jejích pokladů byly samozřejmě mnohem starší. Nikdo patrně nemohl vyčíslit hodnotu obrazů a soch, které byly vystaveny v sálech. Leonardova *Ginerva de Benci*, Michelangelův znovu zázračně nalezený bronzový *David*, Picassův *vážený pan Willie Maugham*, Levinského *Mariánský úsvit* byly pouze ty nejznámější zázraky, které muzeum za všechna ta století nashromáždilo. Duncan věděl, že si každý z nich může prostudovat mnohem podrobněji prostřednictvím hologramů, ale to bylo něco jiného. I když mohou být kopie technicky dokonalé, *tohle* jsou originály, které zůstanou navždy jedinečné. Stále se v nich zdržovali duchové dávno zemřelých umělců. Až se vrátí na Titan, bude se moci vytahovat před svými přáteli: „Ano, stál jsem jen metr od pravého Leonarda.“

Duncana rovněž překvapilo, když si uvědomil, že by se na svém vlastním světě nemohl pohybovat v takovém davu lidí, aby ho vůbec nikdo nepoznal. Jen sotva by tady našel deset lidí, kteří ho znají alespoň podle vidění. Jak to mírně vyjádřil George Washington, byl pořád ještě jedna z neznámých zemských slavných osobností. Když

pomine neočekávané události, zůstane jeho stav stejný, dokud nepromluví k světu 4. července. A možná i potom.

Nicméně se dala jeho totožnost velmi snadno odhalit, snad jen velmi krátkozrací jedinci by mohli mít určité problémy. Měl totiž připnutou vizitku, na které stálo nápadným písmem napsáno: DUNCAN MACKENZIE, TITAN. Připadalo mu neslušné, aby působil povyk kvůli takové malé pravopisné chybě. Podobně jako Malcolm to již dávno vzdal.

Na Titanu by byly takovéto visačky zcela zbytečné, zde však byly naopak nezbytně nutné. Pokrok v mikroelektrotechnice zanechal v minulosti dva problémy, které byly až do konce dvacátého století skoro neřešitelné: jak na opravdu velkém večírku zjistíte, kdo je přítomen, a jak toho člověka najdete? Když se Duncan zapsal ve velké vstupní hale, prohlédl si velkou tabuli, která obsahovala stovky jmen. Okamžitě mu tak poskytla seznam všech hostů – nebo přesněji seznam hostů, kteří si přáli být známi. Studoval tabuli několik minut a vybral si asi šest možných cílů. Byl tam samozřejmě George a také velvyslanec Farrell. Nemělo význam se za nimi hnát, s *nimi* se viděl každý den.

U každého jména bylo tlačítko a malé světlo. Když se tlačítko zmáčklo, vizitka příslušného hosta zabzučela pouze tak nahlas, aby to slyšel jen on sám, a zároveň se rozsvítilo světlo. Potom měl dvě možnosti.

Mohl se omluvit skupině, se kterou si povídal, a mohl se začít prodírat směrem k hlavnímu shromažďovacímu prostoru. Až by tam konečně dorazil, což mohlo trvat od jedné minuty až po půl hodinu, podle množství setkání na cestě, mohl se setkat s tím, kdo ho vyvolal, ale také nemusel najít nikoho, protože toho člověka mohlo čekání omrzet, a proto odešel.

Další možností bylo zmáčknout tlačítko na samotné vizitce, což by signál vypnulo. Světlo na tabuli by zůstalo rozsvíceno, a tím by se všem oznámilo, že si volaný nepřeje být vyrušován. Jen neodbytného nebo špatně vychovaného žadatele by tato jemná nárazka neodradila.

I když si o tomto systému některé hostitelky myslely, že je příliš studeně mechanický, a odmítaly ho za každou cenu používat, byl ve skutečnosti záměrně nedokonalý. Každý, kdo se chtěl vyhnout pří-

padným setkáním, si svou vizitku vůbec nemusel vyzvednout, a potom se mělo za to, že nepřišel. Tomuto podvodu ještě napomáhala velká zásoba falešných vizitek a společenská pravidla pro jejich používání byla všeobecně známa. Jestliže jste pod neznámým jménem JOHN DOE nebo MARY SMITHOVÁ spatřili známý obličej, dále jste se nesnažili. Ale JEŽÍŠ KRISTUS nebo JULIUS CAESAR – to bylo něco jiného.

Duncan neměl důvod se schovávat. Docela rád by se sešel s každým, kdo by se chtěl setkat s ním. Proto si nechal svou vizitku zapnutou, zatímco plnil bohatý bufet, i potom, co se usadil k jednomu z menších stolků. I když se již byl schopen pohybovat při zemské gravitaci lépe než si myslel, stále vítal každou příležitost, kdy se mohl posadit. V tomto případě to bylo nutné i pro pozemšťany, snad jen kromě těch neobyčejně zručných, kteří byli schopni nést tři talíře a jednu sklenici ve dvou rukách.

Přišel jako jeden z prvních – pošetilost, které se nikdy během svého pobytu na Zemi nezbavil. Když dokončil ochutnávání neznámých lahůdek, byla již hala příjemně zaplněna. Rozhodl se, že se bude procházet mezi hosty, aby nebyl považován přesně za to, co je: za ztraceného osamělého cizince.

Ne že by *záměrně* poslouchal cizí hovory, ale všichni Makenzieové měli neuvěřitelně dobrý sluch, a pozemšťané, alespoň ti, co chodili na večírky, vypadali, že při každé vhodné příležitosti šíří informace do všech stran. Jako volný elektron pohybující se polovodičem chodil Duncan od jedné skupiny ke druhé. Občas si vyměnil několik pozdravů, ale nikdy nezůstal déle než jen pár minut. Docela se spokojil s rolí pasivního pozorovatele. A devadesát procent hovorů, jejichž úryvky zaslechl, bylo bezvýznamných nebo nudných. Ne však všechny...

Nenávidím večírky jako je tenhle. Co vy?

Říká se, že je to jediná souprava opravdového starého nafukovacího nábytku na světě. Samozřejmě, že vás do něj nenechají sednout.

...nakupovali za sto padesát a prodávali za sto osmdesát. Věřil byste, že takto trávili dospělí lidé celý svůj život?

Billovo přání je, aby ho ve věku dvou set let zastřelila žárlivá manželka.

Jak pokračuje Revoluce? Jestli budete potřebovat víc peněz od stálého výboru Kongresu, který má na starosti finanční záležitosti, dejte mi vědět.

Jídlo by mělo být v tabletkách, tak, jak to vymyslel Bůh...

Je snad někdo v této místnosti, s kým ona *nespala*?
No, možná s tamhletou sochou Dia.

Zakládám petici na záchranu Měsíčních přírodních rezervací.
Myslel jsem, že je to na záchranu Van Allenova pásu.
Ó, to bylo *loni*.

Najednou začala Duncanova vizitka jemně bzučet. Chvíli se ani nepohnul, jak ho to vyvedlo z míry. Úplně zapomněl, že jde o součást tohoto vyvolávacího systému. Rozhlížel se po místě setkání, které se ani předtím neobtěžoval vzít na vědomí. Nakonec si všiml malého diskrétního praporku, na kterém stálo L – S ZDE, PROSÍM. A pochopitelně, že byl přesně na opačné straně pokoje, a trvalo mu dobrých pět minut, než si prorazil davem cestu.

Několik úplně neznámých lidí beznadějně přešlapovalo u praporku. Marně si prohlížel jejich obličej a doufal, že zachytí nějaký poznávací znak. Když se k nim přiblížil tak, že se dala přečíst jeho vizitka, jeden člověk se od skupiny oddělil a přistoupil k němu s nataženými rukama.

„Pane Makenzie, jak milé, že jste přišel! Nebudu vás obtěžovat více než jen několik minut.“

Ze své vlastní nepříjemné zkušenosti Duncan již věděl, že pozemšťané tuto frázi rádi používají, ale většinou se to nezakládá se na pravdě. Zvědavě si toho člověka prohlížel, snažil se ho někam zařadit

a zároveň přijít na to, co má asi za lubem. Jeho vzezření ho dostatečně uklidilo: byl to čistý, malý člověk s bradkou, oblečený do tradičního čínsko-indického úzkého kabátce s dlouhými rukávy a stojatým límcem, který měl až ke krku zapnutý. Nevypadal jako nudný člověk nebo fanatik, ale ti tak jen zřídka vypadají.

„To je v pořádku, pane – eh – Mandelstahme. Co pro vás mohu udělat?“

„Chtěl jsem se s vámi spojit a úplně náhodou jsem objevil vaše jméno na seznamu. Věděl jsem, že může existovat jen *jeden* Makenzie. Co se skrývá za písmenem D – Donald, Douglas, David...“

„Duncan.“

„Ach tak. Pojdme se tamhle posadit – budeme mít více klidu – kromě toho zbožňuji *Dobry vítr* od Winslowa Homera, přestože je jeho technika příliš primitivní. Člověk skoro cítí ryby, které se plácají v lodi. Jaká náhoda! Obraz je *přesně čtyři sta let starý*! Nemyslíte, že jsou náhody fascinující? Já je sbírám celý život.“

„Nikdy mě to nenapadlo,“ odpověděl Duncan již trochu zadýchaně. Začal se obávat, že když bude ještě chvíli poslouchat pana Mandelstahma, bude také mluvit takhle přerývaně. Co ten člověk chce? Dají se vůbec odhadnout úmysly někoho, komu podněcují jeho mluvu náhlé impulsy?

Naštěstí hned, jak se usadili, začal být pan Mandelstahm mnohem souvislejší. Spiklenecky se rozhlédl kolem, aby se přesvědčil, že je nikdo kromě Winslowových rybářů neposlouchá, a potom začal hovor se zcela jiným zabarvením hlasu.

„Slíbil jsem, že to bude trvat jen několik minut. Tady je moje vizitka, můžete mi zavolat. Ano, říkám si obchodník se starožitnostmi, což kryje i mnoho dalších prohřešků. Mým hlavním zájmem jsou drahé kameny. Mám jednu z největších soukromých sbírek. Možná již tedy víte, proč jsem se s vámi chtěl tak naléhavě setkat.“

„Pokračujte.“

„*Titanit*, pane Makenzie. Na Zemi je něco kolem deseti zlomků, pět z nich v muzeích. Dokonce ani Smithsonianovo muzeum ho nemá a jeho správce drahých kamenů, tamhle ten vysoký člověk, je z toho *velmi* nešťastný. Předpokládám, že víte, že titanit je jednou z přírodních surovin, které se nedají vyrobit uměle?“

„Myslím, že ano,“ odpověděl Duncan opatrně. Pan Mandelstahm mu jistě odkryl své zájmy, ale ne záměry.

„Proto budete rozumět tomu, že kdyby se náhle objevil snědý rohatý muž zahalený dýmem a nabízel by mi smlouvu na několik gramů titanitu výměnou za podpis mou vlastní krví, ani bych se neobtěžoval se čtením zbytku toho dokumentu.“

Duncan si nebyl jist, že dobře rozuměl slovu „rohatý“, ale celkem pochopil, o co se jedná, a proto bezvýrazně přikývl.

„Něco podobného se začalo dít v posledních třech měsících, i když ne tak dramaticky. Velmi diskrétně mě kontaktoval jeden obchodník, který prohlásil, že má na prodej titanit až do váhy deseti gramů. Co byste mu odpověděl?“

„Byl bych velmi nedůvěřivý. Je pravděpodobně falešný.“

„Titanit se nedá padělat.“

„Tak – syntetický?“

„Také jsem na to myslel, je to rozhodně zajímavá myšlenka. Vyžadovalo by to ale tolik zásadních vědeckých objevů, že by se daly jen těžko udržet v tajnosti. Určitě by to nebyla snadná práce – oproti výrobě diamantu. Nikdo neví, jak titanit vzniká. Existují alespoň čtyři teorie, které dokazují, že jeho existence není možná.“

„Viděl jste ho někdy?“

„Zajisté. Zlomek v Muzeu historie přírody v New Yorku a velmi pěkný exemplář v Geologickém muzeu v South Kensingtonu.“

Duncan se zdržel dodatku, že ve Stoletém hotelu je ještě hezčí vzorek. Ani ne deset kilometrů odsud. Dokud se tato záhada neobjasní a on lépe nepozná pana Mandelstahma, bude lépe, když si tuto informaci ponechá pro sebe. Nemyslel si, že by ho snad někdo okradl, ale je lépe nepokoušet osud.

„Pořád nevím, jak vám mohu pomoci. Jestli jste přesvědčen, že je titanit pravý a že byl získán legálně, pak nevím, jaký je váš problém?“

„Přesně tohle. Ne všechno vzácné je cenné, ale všechno cenné je vzácné. Kdyby totiž někdo objevil několik kilogramů titanitu, měl by najednou hodnotu jako obyčejný drahý kámen – jako třeba opál, safír nebo rubín. Přirozeně že nechci učinit velkou investici, jestliže je nebezpečí, že by mohla cena drasticky poklesnout.“

Všiml si Duncanova tázavého výrazu a rychle dodal, „Nyní, když již finanční pohnutky nepřipadají v úvahu, dělám to pro zábavu. Jde mi o mou dobrou pověst.“

„Chápu. Kdyby k takovému nálezu došlo, jsem si jist, že bych o něm slyšel. Byl by oznámen mé vládě.“

Pan Mandelstahm znatelně nadzvedl obočí.

„Možná ano, ale také možná že ne. Obzvláště kdyby byl nalezen mimo váš měsíc. Narážím na teorie, které tvrdí, že nepochází z Titanu.“

Jste velmi dobře obeznámen, pomyslel si Duncan. Ve skutečnosti si myslím, že víte o titanitu mnohem více než já...

„Předpokládám, že máte na mysli teorii, že na ostatních měsících mohou být větší naleziště?“

„Ano. Ve skutečnosti byly nějaké zlomky objeveny na měsíci Ja-petus.“

„To je pro mě novinka. Ale já bych se o tom nedozvěděl, pokud by nedošlo k nějakému velkému objevu. Z kterého, jestli dobře chápu, máte obavy.“

„Kromě dalších věcí.“

Několik vteřin Duncan tiše přemítal o této informaci. Jestli je to pravda, a jeho nenapadal jediný důvod, proč by mu měl Mandelstahm lhát, pak bylo jeho povinností úředníka titanské vlády, aby si všechno prověřil. Co však chtěl nejméně ze všeho, byla další práce, obzvláště když bylo pravděpodobné, že povede k nepříjemným komplikacím. Kdyby někdo opravdu pašoval titanit, potom by dal přednost Duncan blažené nevědomosti.

Možná že Mandelstahm pochopil důvod jeho váhání, a proto tiše dodal: „Suma, o kterou se jedná, může být závažná. Mě tohle nezajímá, ale většina vlád je docela vděčná tomu, kdo odhalí únik státního příjmu. Jestli vám k něčemu podobnému mohu napomoci, pak mi bude velkým potěšením.“

Dobře vám rozumím, řekl si Duncan pro sebe. To činí návrh ještě zajímavějším. Nezná ale titanský zákon, který se na podobné záležitosti vztahuje. A i kdyby byla ve hře odměna, nebylo by slušné, aby se o ni speciální asistent vrchního úředníka přihlásil. Zjednodušilo by mu to však situaci, kdyby – jak víceméně očekával – nevystačil s pe-

nězi a byl nucen požádat o další zemské solary ještě před koncem své cesty.

„Řeknu vám, co udělám,“ obrátil se na Mandelstahma. „Zítra pošlu zprávu na Titan a začnu vyšetřování. Velmi diskrétně, samozřejmě. Jestliže něco zjistím, dám vám vědět. Ale moc si od toho neslibujte, raději nečekejte vůbec nic.“

Mandelstahm vypadal spokojeně a rozloučil se s poněkud nevhodnými projevy díky. Duncan se rozhodl, že je nejvyšší čas, aby opustil večírek. Byl již na nohou skoro dvě hodiny a celá páteř proti tomu začala najednou protestovat. Když šel směrem k východu, rozhlížel se po Georgeovi Washingtonovi. Nakonec se mu ho podařilo najít, i když to byl člověk tak malého vzrůstu, a ani nemusel použít veřejný vyvolávací systém.

„Všechno v pořádku?“ zeptal se ho George.

„Ano. Byl to zajímavý večírek. Narazil jsem na zvláštního člověka, říká si odborník na drahé kameny...“

„Ivor Mandelstahm. Co od vás ten starý lišák chtěl?“

„Ale jen informaci. Byl jsem zdvořilý, ale moc jsem mu nepomohl. Mám ho brát vážně? Dá se mu věřit?“

„Ivor je úplně nejlepší světový odborník na drahokamy. V této profesi si člověk nemůže dovolit ani záblesk pochybnosti. Můžete mu bez výhrad věřit.“

„Díky. To je vše, co jsem chtěl vědět.“

Za půl hodiny již byl Duncan zpátky v hotelu. Otevřel si svou krabičku a vyndal z ní sadu pentomin, které mu dala babička. Nedotkl se jich od té doby, co dorazil na Zemi. Opatrně zvedl kříž z titani-tu a podržel jej proti světlu...

Vůbec poprvé viděl tento drahý kámen u babičky Heleny a pama-toval si tu dobu s přesností na den. Kalinda byla u toho, takže jemu muselo být šestnáct. Nevzpomínal si jak k tomu došlo, protože ba-bička neměla v oblíbě neznámé lidi (i některé příbuzné), a proto se jejich návštěva dala považovat za velké diplomatické vítězství. Vzpomněl si, jak byla Kalinda nadšená, že se bude moci setkat se slavnou starou dámou, a chtěla si s sebou přivést kamarády, což však bylo ihned zamítnuto.

Byl to jeden z dnů, kdy se souřadnicová soustava babičky Heleny slučovala s vnějším světem a ona se chovala ke Kalindě, jako by ji opravdu brala na vědomí. K jejímu neobvykle přátelskému chování přispěla nepochybně i skutečnost, že jim chtěla ukázat nějakou fascinující novinku.

Nebyl to první titanit, který byl objeven, ale již druhý nebo třetí – ale do té doby byl největší s vážil skoro patnáct gramů. Měl nepravidelný tvar a Duncana napadlo, že kříž, který nyní drží v ruce, musel být vyroben z něj. Tenkrát si nikdo nemyslel, že má titanit nějakou velkou cenu, byl pouhou zvláštností.

Babička jej trochu vyleštila a vzácný exemplář ležel na stolku binokulárního mikroskopu a zářilo do něj světlo bělavého paprsku z trichromatického laseru. V místnosti nebylo skoro žádné osvětlení. Byly vidět jen skvrnky lámaného a odraženého světla, z nichž se většina rozčlenila na tři barvy, ze kterých se paprsek skládal, a ty potom stále zářily z nečekaných míst na zdech a stropě. Místnost vypadala jako nějaká chýše alchymisty nebo kouzelníka – a svým způsobem také byla. V dávných dobách by jistě Helenu Makenzieovou považovali za čarodějnici.

Kalinda zírala dlouhou dobu do mikroskopu, zatímco Duncan více méně trpělivě čekal. Potom šeptem pronesla: „Je to překrásné. Nikdy jsem nic podobného neviděla!“ A potom neochotně ustoupila stranou...

Šestistranný průsek světla se rozplýval do nekonečna a ohraničovaly ho miliony jiskřících bodů v perfektním geometrickém seskupení. Když Duncan přeastřil, mohl se vrhnout do toho průseku, aniž by kdy došel na jeho konec. Bylo až neuvěřitelné, že se takovýto svět ukrýval v kameni jen milimetr širokém!

Stačila sebemenší změna polohy a třpytící se hexagon úplně zmizel. Záleželo hlavně na úhlu osvětlení a poloze krystalu. Jak jednou světlo zmizelo, trvalo i zručným rukám babičky několik minut, než ho opět našly.

„Jedinečné,“ řekla šťastně (Duncan ji nikdy neviděl tak veselou), „a já pro to nemám vysvětlení – jen několik teorií. Nevím, jestli vidíme skutečnou strukturu nebo jen *moaré* ve třech dimenzích, jestli je to vůbec možné.“

To se stalo před patnácti lety. A mezitím již bylo vyřčeno a vyvráceno několik tisíc teorií. Všeobecně se však mělo za to, že neobvykle perfektní prostorová mřížka titanitu musela být způsobena kombinací extrémně nízkých teplot a úplnou nepřítomností gravitace. Kdyby byla tato teorie pravdivá, nemohl by vzniknout na žádné planetě Sluneční soustavy nebo blíže ke Slunci, než v oběžné dráze Neptunu. Někteří vědci na tomto předpokladu založili celou propracovanou teorii „mezihvězdné krystalografie“.

Objevily se i mnohem bláznivější nápady. Něco tak zvláštního jako titanit samozřejmě zapůsobilo i na Karlovy spekulativní touhy.

„Nevěřím, že je přírodní,“ řekl jednou Duncanovi. „Takováhle hmota nemohla vzniknout. Je to artefakt nějaké nadřazené civilizace, jako – jeden z tvých paměťových článků.“

Na Duncana to velmi zapůsobilo. Byla to jedna z těch teorií, které zněly dost bláznivě na to, aby byly pravdivé a aby je za každých několik let někdo znovu „objevil“. Ale jak debata nevedla k závěru, veřejnost brzy ztratila zájem. Jen pro geology a gemology byl stále titanit zdrojem nekonečného zájmu, jak mu ostatně předvedl i Mandelstahm.

Makenzieové vždy drželi slovo, i pokud šlo o malicherné záležitosti. Duncan pošle hned ráno Colinovi zprávu. Nespěchalo to. A on očekával, a napůl i doufal, že to bude naposled, co o celé této záležitosti uslyší.

Velmi jemně položil kříž z titanitu na místo mezi pentomina F, N, U a V. Jednou si bude muset zaznamenat jejich uspořádání.

Kdyby mu náhodou kousky z krabičky vypadly, mohlo by mu trvat až několik hodin, než by je byl schopen složit nazpátek.

Kapitola dvacátá pátá

SOUPEŘI

Po setkání s Mortimerem Keynesem si Duncan léčil své rány v ústraní několik dní. Nechtěl tuto záležitost prodiskutovávat se svými obvyklými důvěrníky s Georgem Washingtonem a velvyslancem Farrellem. I když nepochyboval, že Kalinda by znala odpovědi na všechny jeho otázky nebo by je mohla rychle zjistit, přesto se jí zdráhal zavolat. Instinkt, spíše než logika, mu napovídal, že by to nebyl nejlepší nápad. Duncan si musel smutně připustit, že přestože po Kalindě toužil a možná že ji dokonce miloval, nevěřil jí. Část „Inzeráty“ v komunikačním panelu mu příliš nepomohla, protože když zjišťoval informace o klonovacích službách, získal jen několik desítek jmen, která mu vůbec nic neříkala. Nepřekvapilo ho, že již na seznamu nenašel jméno Keynes a že když si vyžádal jeho osobní informace, objevilo se na obrazovce pouhé „v důchodu“. Kdyby na tuto skutečnost přišel dříve, mohl se všem nepříjemnostem vyhnout. Ale koho by něco podobného napadlo?

Jako mnoho podobných problémů se i tento sám nečekaně vyřešil. Vzdychal pod rukama Bernieho Patrase, když si najednou uvědomil, že ten, kdo mu může pomoci, je zrovna u něj a drtí ho svou nemilosrdnou zručností.

Ať již má člověk jakákoli tajemství před světem, rozhodně je nemá před svým masérem. S Berniem si Duncan založil veselé přátelství, aniž by nějak ubíral na vážnosti a profesionalitě jeho terapie, díky níž se byl nejen schopen pohybovat, ale neustále i nabíral na síle.

Bernie byl nenapravitelný klevetník, zásobený nepřeborným množstvím skandálních historek, ale Duncan si všiml, že nikdy neprozradil jména a byl velmi opatrný na to, aby neuvedl svůj informační zdroj podobně jako všichni reportéři od sdělovacích prostředků. Přes všechno přehánění se mu dalo věřit. Měl rovněž otevřeny všechny dveře do ostatních odvětví medicíny. Byl tedy přesně ten pravý.

„Bernie, mám na vás jednu prosbu.“

„Poslouchám. Jen mi řekněte, jedná-li se o chlapce nebo dívky a kolik jich chcete s udáním přibližných rozměrů a tvarů. Já se již o podrobnosti postarám.“

„*Tohle* je důležitá věc. Vy víte, že jsem klon, že ano?“

„Vím.“

Duncan to předpokládal. Takové tajemství se nedalo ve Sluneční soustavě dost dobře udržet.

„Au. Slyšel jste někdy o Mortimeru Keynesovi?“

„O tom genetickém chirurgovi? Ale zajisté.“

„To je dobře. On mě vyklonoval. Nedávno jsem mu zavolał a chtěl jsem jen – ehm – chtěl jsem ho jen pozdravit. A on se choval velmi podivně. Dokonce bych řekl, že byl až hrubý.“

„Neoslovoval jste ho doktore? Chirurové to nemají rádi.“

„Ne. Alespoň myslím, že ne. Nebylo v tom nic osobního. Jen se mi snažil vysvětlit, že klonování je špatný nápad a že on je proti němu. Přišlo mi, že bych se měl za svou existenci omluvit.“

„Úplně vás chápu. Co chcete, abych pro vás udělal? Sazby za vraždu mám docela vysoké, ale můžeme se dohodnout.“

„Než se dostaneme *tak* daleko, možná že byste se mohl trochu pozeptat mezi svými přáteli doktory. Rád bych zjistil, co změnilo názor pana Mortimera, tedy, zda to někdo ví.“

„Já na to přijdu, nemějte obavy. Může mi to však trvat několik dní.“ Bernie byl zjevně tímto úkolem potěšen a ve svém odhadu se až přehnaně zmýlil, protože Duncanovi zavolał hned druhý den ráno.

„Bez problémů,“ pronesl vítězoslavně. „Všichni o tom vědí. I já sám jsem si na to mohl vzpomenout. Jste připraven nahrávat? Posílám vám několik tisíc bitů informací z novin *World Times*...“

Tuto tragikomedii přetřásali několik měsíců v pozemských informačních službách a stále se tu a tam o ní objevila nějaká zpráva. Byl to starý příběh, tak starý jako lidstvo samo. Duncan si přečetl jen několik odstavců a potom si již mohl domyslet zbytek.

Byl zde skvělý, ale stárnoucí chirurg a jeho stejně skvělý asistent, který se měl přirozeným vývojem událostí stát jeho nástupcem. Prošli společně vítězstvími i porážkami a byli spolu tak úzce spojeni, že se všem zdálo, jako kdyby byli jen jedním člověkem.

Potom se pohádali kvůli novému pracovnímu postupu, který vyvinul ten mladší. Tvrdil, že není třeba čekat neměnných devět měsíců od početí do porodu, když již mají celý proces pod kontrolou. Kdyby se přijala určitá opatření, která by zajistila zdraví lidské „matce-inkubátoru“, jež by v sobě nosila oplodněné vajíčko, nebyl by důvod k tomu, aby těhotenství trvalo déle než dva nebo tři měsíce.

Není ani třeba zdůrazňovat, že toto tvrzení vyvolalo velkou pozornost. Začalo se dokonce i žertovně hovořit o „instantních kloncích“. Mortimer Keynes se se svým kolegou nepřel, ale odmítal všechny jeho pokusy, kterými se snažil uvést svou teorii do praxe. S konzervativismem, o kterém si někteří mysleli, že je podivně nevhodný, prosazoval, že matka příroda si vybrala devět měsíců z dobrého důvodu a lidstvo by se tím mělo řídit.

Vezme-li se v úvahu všechno to násilí, které klonování způsobilo normálnímu rozmnožovacímu procesu, pak byl tohle poněkud divný přístup, jak ihned velké množství kritiků neopomnělo zdůraznit. To však pana Mortimera ještě více zatvrdilo. Duncan však pochopil četbou mezi řádky, že to nebyly chirurgovy pravé důvody. Najednou se octl v krizi s vlastním svědomím. To, proti čemu se stavěl, nebylo jen pouhé zkrácení doby těhotenství, ale celý proces samého klonování.

Ten mladší s ním samozřejmě vůbec nesouhlasil. Debata se stále více a více vyostřovala a stále více pronikala na veřejnost, jak se jí chopili hledači senzací, kteří nechtěli chybět u velkého boje. Po nezdařilém pokusu o usmíření se partneři rozešli a již spolu nikdy více nepromluví. Hlavní starostí medicínského kongresu za posledních deset let bylo zajistit, aby oni dva nebyli zároveň přítomni na stejné schůzi.

To byl konec aktivní praxe Mortimera Keynese. Slavná klinika, kterou založil, byla uzavřena, i když si stále ponechával svou ordinaci v Harley Street a poskytoval konzultace. Jeho bývalý společník, který měl neuvěřitelný talent pro získávání veřejných a soukromých finančních prostředků, si záhy založil novou základnu a pokračoval ve svých experimentech.

A jak Duncan četl dál, s narůstajícím zájmem a vzrušením si uvědomil, že tohle je přesně člověk, kterého hledá. Jestli využije této zrychlené techniky klonování, o tom se rozhodne až později. Bylo

však důležité, že o této možnosti věděl, protože kdyby chtěl, mohl by se vrátit na Titan o několik měsíců dříve, než měl v plánu.

Ted' si potřeboval zjistit adresu bývalého kolegy a nástupce pana Mortimera. Byl rád, že se nemusí spoléhat jen na samotné jméno, protože to se objevovalo v podobném znění ve velkém množství ve světovém adresáři. On však nahlédl jen do rubriky inzerátů.

A tak na malém ostrůvku kousek od pobřeží Afriky objevil Duncan El Hadjiho Yehudi ben Mohameda.

Sotva si zařídil let do Zanzibaru, dorazila k němu důležitá zpráva z Titanu. Obsahovala Colinovo identifikační číslo, ale nemohl ji rozluštit, dokud si neuvědomil, že je zašifrovaná a zároveň napsaná v soukromém kódu Makenzieů. I přes dva pokusy o rozluštění však zůstávala stále poněkud záhadná:

NALÉHAVÁ ZPRÁVA AAA UTAJENÍ AAA ŽÁDNÝ
ZÁZNAM ZÁSILKY TITANITU ÚŘADEM PRO ZDRO-
JE SUROVIN MINULÉ DVA ROKY NEZAZNAMENÁN
MOŽNÉ PORUŠENÍ FINANČNÍCH OMEZENÍ V SO-
UKROMÉM PRODEJI ZA KONVERTIBILNÍ SOLARY
BANKOU TITANU NEPOTVRZENO NEUSTÁLÉ
ZPRÁVY O VELKÉM NÁLEZU NA VNĚJŠÍM MĚSÍCI
POŽÁDÁM HELMERA O PROŠETŘENÍ CO NEJDŘÍVE
DALŠÍ ZPRÁVA COLIN

Duncan si vzkaz ještě několikrát přečetl, ale nebyl schopen okamžité reakce. Potom mu začalo všechno zapadat do sebe a před ním se rýsovalo řešení. Takové, které se mu ani trochu nelíbilo.

Přirozeně, že Colin zašel za Armandem Helmerem jako za vrchním kontrolorem zdrojů surovin, protože vývoz minerálů spadl pod jeho úřad. K tomu byl Armand i geolog, který jednou sám objevil malý kousek titanitu, na což byl neuvěřitelně pyšný.

Bylo by možné, že by se do toho namočil sám Armand? Tato myšlenka proletěla Duncanovi hlavou, ale rychle ji zavrhl. Znal Armanda celý svůj život, ale přes všechny politické a osobní rozdíly ani na okamžik neuvěřil, že by se kontrolor nechal vtáhnout do něčeho nezákonného – zejména v oblasti, která se týkala jeho úřadu. A jaký

by k tomu měl důvod? Aby nashromáždil několik tisíc solarů v jedné z pozemských bank? Armand byl nyní již příliš starý na to, aby se na Zemi mohl někdy vrátit, a kromě toho nebyl typem člověka, který poruší zákon kvůli takové hlouposti jako je dovoz pozemských požitků. Obzvláště, když se na takový podvod dříve nebo později vždycky přišlo. Pašeráci si nikdy nemohli pomoci a museli své poklady vystavovat. A potom získalo chudé titanské muzeum další přírůstek do své sbírky, zatímco se zločinec nemohl objevit na známých místech alespoň měsíc.

Ne, Armanda může vynechat. Ale co jeho syn? Čím více o této možnosti uvažoval, tím se mu zdála pravděpodobnější. Neměl *sebe-menší* důkaz, jen souhrn faktů, které ukazovaly jedním směrem.

Jen si vezměte: Karel byl vždycky odvážný a dobrodružný, vždy ochotný riskovat pro něco, o čem byl přesvědčen, že je dostatečně opodstatněné. Už jako malý kluk měl radost, když se mu podařilo obejít nějaké nařízení, samozřejmě kromě těch životně důležitých, proti kterým by rozhodně žádný rozumný obyvatel Titanu neprotestoval.

Jestliže byl titanit na jednom z dalších satelitů objeven, pak toho mohl Karel výborně využít. V minulých třech letech se zúčastnil šesti titansko-pozemských společných průzkumů. Duncan si byl jistý, že on byl jedním z mála lidí, kteří byli na povrchu měsíců *Enceladus*, *Tethys*, *Dione*, *Rhea*, *Hyperion*, *Japetus*, *Phoebe*, *Chronus* a *Pro-métheus*. A nyní je na vzdálené *Mnemosyne*.

Duncan si v duchu načrtl lákavě přijatelný scénář. Karel učinil objev sám, zařídil, aby se všechny vzorky dostaly na palubu výzkumné lodi, a jeho známý šarm se již postaral o zbytek. Nebo titanit našel někdo jiný a ani netušil, co právě objevil. Jen málo lidí vidělo surový titanit, a ani ten se nedal snadno určit, dokud se nevyleštil.

Pak by již nebyl problém poslat malou zásilku na Zemi po jedné zásobovací lodi, která se ani na Titanu nehlásí. (Jaká by to potom byla situace z právního hlediska? Pěkně zapeklitá. Pod správou Titanu spadaly ostatní *stálé* oběžnice, ale jeho nárok na očividně dočasné, jako třeba *Phoebe*, byl stále nevyřešen. Možná ani nedošlo k porušení žádných zákonů...)

Byla to však jen pouhá spekulace. Neměl ani jediný důkaz. Proč ho v tomto kontextu Karel vůbec napadl?

Znovu si přečetl vzkaz, který stále zářil na obrazovce... VELKÉM NÁLEZU NA VNĚJŠÍM MĚSÍCI POŽÁDÁM HELMERA... Přesně *tohle* spustilo jeho myšlenky. Vina přisouzená asociací. Možná že bylo spojení těch vět jen náhodné. Ale Makenzieové si uměli navzájem číst myšlenky, a proto Duncan věděl, že použití slov bylo záměrné. Colin se přece nemusel o Helmerovi vůbec zmiňovat. Posílal mu první varovný signál.

Bylo směšné stavět jednu spekulaci na druhé, ale Duncan v tom stejně pokračoval. Dejme tomu, že se do toho Karel namočil – *proč?*

Karel by mohl riskovat, mohl by se i zaplést do drobných nezákonností, ale musel by pro to mít nějaký dobrý důvod. Jestli, a stále to bylo obrovské „jestli“, se snažil nashromáždit na Zemi finanční prostředky, musel mít na mysli nějakou ohromnou věc. Patrně si chtěl vybudovat mocenskou základnu stejně jako Duncan.

Musí mít na Zemi i nějakého společníka. Někoho, komu může bezmezně věřit. To by nebylo obtížné. Karel se již setkal se stovkami pozemšťanů.

„Panebože,“ vydechl Duncan, „to všechno vysvětluje...“

Napadlo ho, jestli nemá zrušit svou cestu do Zanzibaru. Ne, ta je přece jen ze všeho nejdůležitější – snad kromě řeči, kterou sem přijel ze vzdálenosti miliard kilometrů přednést. Stejně nevěděl, co by zde, ve Washingtonu, mohl zařídit, dokud mu z domova nedojdou další zprávy.

Pořád jen spekuloval, protože neměl ani zrnko důkazu. V srdci měl chladný mrtvý pocit. A náhle se Duncanovi bez nějakého zjevného důvodu vybavila představa osamoceného ledovce, který pluje na jih, poháněn skrytým proudem směrem k nevyhnutelnému konci.

Kapitola dvacátá šestá

OSTROV DR. MOHAMEDA

Dr. Todd, zástupce El Hadjiho, byl jedním z těch doktorů, kteří kolem sebe, ne zrovna vždy zcela oprávněně, šířili auru sebevědomí. Přes jeho relativní mládí a neformálnost mu všichni jeho kolegové, z důvodů, na které nikdy Duncan nepřišel, přezdívali „Slabouch“.

„Obávám se, že tentokrát se s El Hadjim nesetkáte,“ řekl omluvně. „Musel narychlo odjet na Havaj, aby tam provedl naléhavou operaci.“

„Překvapuje mě, že je to i v naší době nutné.“

„Normálně ne. Ale Havaj je skoro přesně na druhé straně světa, což znamená, že musíte pracovat přes dvě telekomunikační družice. Během přenášené operace může být i nepatrné časové zpoždění velmi kritické.“

Takže i na Zemi, pomyslel si Duncan, může pomalá rychlost rádiových vln způsobovat problémy. Půlveřtinové zpoždění nevádí v normálním hovoru, ale mezi chirurgovým okem a rukou může být osudové.

„Před dvaceti lety,“ vysvětloval doktor Todd, „bylo tohle místo slavnou mořskou biologickou laboratoří. Takže zde bylo všechno vybavení, které jsme potřebovali – a k tomu i izolovanost.“

„A proč ta je nezbytná?“ zeptal se Duncan. Byl zvědav, proč se klinika nachází v tak nepohodlně zastrčeném místě.

„Naši práci provází hodně emocí a my musíme mít dobrý přehled o všech návštěvách. I přes leteckou dopravu je to stále snazší na ostrově než kdekoli jinde. Kromě toho potřebujeme ochraňovat i naše matky. Možná nejsou příliš inteligentní, ale jsou citlivé a nemají rády, když na ně někdo zírá.“

„Ještě jsem žádnou neviděl.“

„Opravdu je chcete vidět?“

Bylo těžké odpovědět, protože Duncan cítil, že se mu emoce rozbíhají do všech stran. Před jednatřiceti lety se musel narodit na po-

dobném místě, jen možná ne tak okázalém. Jestliže mu to trvalo plnou dobu, a v té době to byl asi případ všech klonů, pak ho nějaká neznámá žena nosila ve svém těle alespoň osm měsíců po implantaci. Byla ještě naživu? Existoval o jejím jménu nějaký záznam nebo byla jen pouhým číslem v počítači? Pravděpodobně ani to ne, protože identita „matky-inkubátoru“ neměla nejmenší biologický význam. Na takový úkol mohla úplně vyhovovat mechanická děloha, ale tak složité zařízení nebylo nikdy třeba vyrobit. Ve světě, kde bylo rozmnožování přísně omezeno, se vždy našlo množství dobrovolnic. Jediný problém byl, jak vybrat ty pravé.

Duncan si vůbec nevzpomínal na svou „matku-inkubátor“ nebo na první měsíce, které strávil na Zemi jako malé miminko. Každá snaha o proniknutí mlhou, obklopující začátky jeho života, skončila nezdařením. Nevěděl, jestli je to normální nebo jestli byla nejhranější část jeho dětství vymazána záměrnou ztrátou paměti. Měl podezření, že ta druhá možnost je pravdivá, protože cítil silnou nechuť k tomu, aby se kdy v budoucnosti pokoušel přijít na jakoukoli podrobnost.

Když si v mysli utvořil pojem „matka“, vždy se mu objevila Colina žena Sheela. Její obličej měl v prvních vzpomínkách, byla jeho první láskou, až později se s ní dělila babička Helena. Colin si vybral opatrně a poučil se z Malcolmových chyb.

Sheela se k Duncanovi chovala jako ke svým dětem a on vždy považoval Yuri a Glynn za své vlastní starší sourozence. Nepamatoval si, kdy se poprvé dozvěděl o tom, že Colin není jejich otec a že s ním vůbec nemají žádnou genetickou spojitost. Nijak mu to ale nevadilo.

Nyní oceňoval nevtíravou taktnost, která byla vložena do tzv. dobře přizpůsobené „rodiny“, jež by nebyla možná ve věku jediného manželství a sexuální výlučnosti. Ani v současnosti to nebyl snadný úkol a on doufal, že budou s Mirissou stejně úspěšní a že Clyde a Carline přijmou malého Malcolma za svého bratra stejně jako Yuri a Glynn přijali v minulosti jeho...

„Omlouvám se,“ řekl Duncan. „Trochu jsem se zasníl.“

„Nemohu vám to zazlívát. Tohle místo je počertech krásné. Někdy si musím zatáhnout závěsy, když chci pracovat.“

Tomu se dalo snadno uvěřit, přestože krása nebylo to první, co na Duncana zapůsobilo, když vstoupil na tento ostrov. Jeho nejsilnějším pocitem byla posvátná hrůza spojená se strachem.

Jen asi deset metrů od něj se rozprostíralo větší množství vody, než jaké si kdy dovedl představit a zaplňovalo jeho zorné pole až k obzoru. Viděl zemské oceány z vesmíru, ale z takového olympského pozorovacího bodu se nedala odhadnout jejich skutečná rozloha, když je mohl člověk přehlédnout v deseti minutách.

Tento svět měl špatné pojmenování, měl se jmenovat Oceán a ne Země. Duncan si něco rychle v mysli propočítal, byla to jedna se schopností, kterou si Makenzieové uchovali i přes všudypřítomný počítač. Rádus šest tisíc – a jeho oči byly asi šest metrů nad hladinou moře – to je snadné – šestkrát odmocnina ze dvou – nebo skoro osm kilometrů. Jen osm! To není možné. Klidně by řekl, že je horizont v dálce sta kilometrů. Jeho zrak nemohl překlenout ani jedno procento ze vzdálenosti od druhého břehu.

Nyní viděl jen dvojrozměrný povrch neznámého světa, který se hemžil podivnými formami života, které čekaly, koho by mohly polhtit. Pro Duncana představoval tento prostor mírumilovné modři svět mnohem nepřátelštější a hrozivější než vesmír. Dokonce i Titan se všemi svými známými nebezpečími se ve srovnání s ním zdál docela vlídný.

A přesto se na mělčině cákaly děti a mizely pod hladinou na příšerně dlouhou dobu. Duncan si byl úplně jistý, že jedno z nich bylo pod vodou již déle než minutu.

„Není to nebezpečné?“ zeptal se rozrušeně a ukazoval směrem k laguně.

„Nedovolíme jim jít do vody, dokud nejsou dobře připravené. A jestli se má někdo utopit, pak je tohle k tomu to pravé místo s nejlepším medicínským vybavením na světě. Za posledních patnáct let jsme zde měli jen jediné úmrtí. I tehdy byla možná záchrana, ale po hodině pod vodou se nedá zabránit poškození mozku.“

„Ale co žraloci a všechny ty velké ryby?“

„Nikdy jsme neměli případ napadení uvnitř útesu a jen jeden mimo něj. To je jen malá cena, kterou musíme platit za vstup do pohád-

kové země. Zítra vyplouváme s trimaranem, chcete se k nám připojit?“

„Rozmyslím si to,“ odpověděl Duncan vyhýbavě.

„Předpokládám, že jste nikdy nebyl pod vodou.“

„Já jsem nikdy nebyl ani *na* ní – mimo plavecký bazén.“

„Nemáte co ztratit. I když nebudou testy hotové v následujících čtyřiceti osmi hodinách, jsem si jist, že úspěšně vyklonujeme nového jedince z vašich genotypů. O vaši nesmrtelnost je postaráno.“

„Moc vám děkuji,“ řekl Duncan suše. „To je něco jiného.“

Děti se skutečně bavily a jejich jistota urážela jeho dospělost. Pýcha Makenzieů byla v sázce. Zachmuřeně se podíval na to strašlivé množství vody a došlo mu, že s tím bude muset něco udělat, než odejde z ostrova.

Nikdy v životě ale necítil menší nadšení pro nějaký projekt.

Noc byla překrásná, na obloze zářila taková spousta hvězd, že jich nikdo nikdy nemohl z povrchu Titanu tolik zahlédnout, ať by žil sebedéle. I když bylo jen sedm hodin večer, příliš brzy na večeri, natož pak na spaní, zdálo se, jakoby zde slunce nikdy nesvítilo, protože mimo dosah osvětlení hlavní budovy a malých světel, která se táhla podél cestiček z rozdrceného korálu, byla naprostá tma.

Odněkud se ozývala hudba – rytmický zvuk bubnů, na které hrál někdo s větším nadšením než s dovedností. Nad tímto stálým bušením se občas pozvedaly výbuchy zpěvu a ženské hlasy, které na sebe pokřikovaly. Právě tyto hlasy Duncana rozesmutněly a on si zasteskl po domově. Potom se vydal úzkou cestou směrem k obecné zábavě.

Když prošel několik slepých uliček a jednou dokonce došel do krásné zastrčené zahrady, kterou opustil s nesčetnými omluvami páru, který ji horlivě využíval, našel nakonec prostranství, na kterém se konal večírek. Uprostřed stála velká hranice, ze které vycházel sloup dýmu a plamenů ke hvězdám. Kolem tancovalo několik siluet, které vypadaly jako kněžky nějakého primitivního náboženství.

Netancovaly půvabně ani svěže, ve skutečnosti se většina z nich kolem ohně jen důstojně kolébala. Bylo vidět, že i přes pokročilý stav těhotenství se dobře baví a že dělají to, co jim jejich stav dovo-luje.

Byla to směšná, ale zároveň podivně dojemná podívaná, která v Duncanovi zvedla pocit lítosti a něhy a dokonce až neosobní a zcela neerotické lásky. Něhu vyvolal pocit, že je v bezprostřední blízkosti zrození. Začal zároveň přemítat nad svou vlastní existencí. Lítost ale měla jinou příčinu.

Ošklivost a deformovanost byly na Titanu vzácné a na Zemi ještě vzácnější, protože se obě daly skoro vždy napravit. Skoro, ale ne vždycky. Před sebou měl zjevný důkaz.

Většina žen byla velmi nevýrazná, některé byly ošklivé a některé vyloženě šeredné. I když si Duncan všiml dvou nebo tří, které by se daly prohlásit za hezké, stačil mu jen jediný pohled, aby zjistil, že jsou duševně zaostalé. Kdyby přežila dávno zemřelá „sestra“ Anitra, cítila by se v takovéto společnosti jako doma.

Kdyby nebyly tanečnice a ty co jen seděly kolem a hrály na bubny a fidlaly na housle tak očividně šťastné, byla by to celé velmi nepříjemná podívaná. Duncan nebyl vyveden z rovnováhy, protože i když ho to trochu překvapilo, byl na něco podobného připraven.

Věděl, jak se „matky-inkubátory“ vybírají. První podmínkou bylo, že nemají žádné gynekologické defekty. Tomu se dalo vyhovět snadno, ale nebylo již tak jednoduché se vypořádat s psychologickými faktory. Než se začala světová populace zaznamenávat na počítačích, nebylo něco podobného vůbec možné.

Vždycky se daly najít ženy, které zoufale toužily porodit dítě, ale které nesplňovaly některý z přísných požadavků, a proto nemohly naplnit svůj osud. V dřívějších dobách byla většina z nich odsouzena k staropanenskému pocitu marnosti. Ani nyní, v roce 2276, se skoro nic nezměnilo. Potenciálních matek bylo více, než kontrola porodnosti dovoľovala, ale některé mohly najít jistou útěchu zde. Poraženy v loterii osudu mohly stále vyhrát cenu útěchy a poznat na několik měsíců štěstí, které by jim bylo jinak odepřeno.

A tak byl světový počítač naprogramován jako nástroj slitování. Tento skutek, jako nikdy nic před tím, umlčel všechny, kteří měli námitky proti klonování.

Samozřejmě že stále existovaly problémy. Všechny tyto matky musí vědět, i třeba jen mlhavě, že je po porodu navždy oddělí od dítěte, které přivedly na svět. Žal, kterému žádný muž nemůže poro-

zumět. Ženy jsou ale silnější než muži a mohou se z něj zotavit většinou tím, že se podílejí na vzniku dalšího života.

Duncan zůstal ve tmě. Rozhodně si nepřál, aby ho někdo viděl, natož aby se musel večírku sám zúčastnit. Některé z těchto nastávajících matek by ho mohly rozdrtit na kaši, kdyby se ho zmocnily a vtáhly ho do víru tance. Nyní si všiml i hrstky mužů, což byli pravděpodobně zdravotníci nebo zaměstnanci kliniky. Ti se bezstarostně točili s matkami v kole a podíleli se na veselé náladě.

Napadlo ho, jestli také prošli nějakým promyšleným psychologickým výběrem, protože několik z nich vypadalo velmi zženštile a zdálo se, že se ke svým partnerkám chovají s poněkud sesterskou náklonností. Očividně byli dobří přátelé a těmi i navždy zůstanou.

Nikdo si nemohl v té tmě všimnout Duncanova pobaveného úsměvu, který mu na tváři vykouzila jedna vzpomínka. Poprvé za celou dobu si vybavil chlapce, který se do něj zamiloval, když mu bylo asi devatenáct. Je těžké odmítnout někoho, kdo je vám zcela oddán, a přestože si Duncan několikrát dobromyslně vyslechl Nikkiho lichotky, podařilo se mu nakonec svého obdivovatele i přes přívaly slz odradit. Lítost zrovna nebyla nejlepším základem přátelství a Duncan se nemohl cítit úplně šťastný s někým, jehož city byly výlučně zaměřeny na jedno pohlaví. Jaký opak proti agresivní normalnosti Karla, kterému bylo srdečně jedno, jestli měl více poměrů s chlapci nebo s dívkami. Alespoň do té záležitosti s Kalindou...

Díky vzpomínkám, které se tak nečekaně vynořily z minulosti, si Duncan uvědomil, jak složité a protichůdné emoce se musí v tomto místě střetávat. A najednou si připomněl zneklidňující hovor s panem Mortimerem Keynesem.

Vždy bral jako samozřejmost, že bude následovat Colinovy a před ním i Malcolmovy kroky. Najednou si poněkud opožděně uvědomil, že všechno má svou cenu, která by se měla velmi pečlivě vzít v úvahu, než se smlouva podepíše.

Klonování nebylo ani dobré ani špatné. Jen jeho smysl byl důležitý. A ten by neměl být hloupý nebo sobecký.

Kapitola dvacátá sedmá

ZLATÝ ÚTES

Svěží zelený pás palem a zářivě bílý půlměsíc perfektní pláže se nyní nacházely asi kilometr od nich na vzdálenější straně korálového útesu. I přes tmavé brýle, které by si Duncan ani na okamžik nesundal, byla tato scéna skoro až bolestivě jasná. Když se podíval směrem ke slunci a zachytil jeho odraz od vln oceánu, zcela ho to oslepilo. Přestože nešlo o nic vážného, stejně se v něm umocnil pocit odloučení od jeho společníků. I oni měli tmavé brýle, ale v jejich případě šlo spíše o konvenci než o nutnost. I když měl v sobě pozemské geny, vypadalo to, že se mnohem lépe přizpůsobil světlu světa desetkrát vzdálenějšího od Slunce.

Pod boky trojitého trupu, které se jemně pohupovaly, byla voda tak průzračná, že jen umocnila Duncanův pocit nejistoty. Zdálo se, že loď visí ve vzduchu bez jediné podpory nad skvrnitým dnem pět až deset metrů pod nimi. Bylo divné, že ho zrovna toto tak znepokojovalo, když se již na Zem díval z oběžné dráhy stovky kilometrů nad atmosférou. Náhle ho vyděsila vzdálená rána, která se poněkud do tohoto idylicky mírumilovného dopoledne nehodila. Ozvala se někde z volného moře a Duncan se otočil právě včas, aby zahlédl proud vody, který pomalu padal zase zpátky do moře. V této oblasti musí být ale podmořské výbuchy určitě zakázány.

Potom zahlédl unikající páru, která vycházela přímo z vody, na prchavý okamžik se udržela v jasném slunečním světle a potom se docela rozplynula.

Celou další minutu se nic nedělo. A potom...

Duncan ztuhl překvapením. Neuvěřitelně pomalu, jako nějaký kontinent, který se vynořuje z prapůvodních hlubin, se nad vodu vztyčil ohromný šedý obrys. Pak se objevil záblesk bílé, když obrovitý velrybí ocas plácnul do vln a rozstříkl vodu do všech stran. Tato neuvěřitelná masa se nepřestávala zvedat – jako by chtěla popřít veškerou gravitaci – dokud nebyla úplně nad vodou, a pak na chvíli se-

trvala na modrým okrajem horizontu. Potom stále pomalu, skoro až neochotně, zapadla zpátky do moře a zmizela v hlubinách s posledním gejzírem vody. Až za neuvěřitelně dlouhou dobu se dostavila ohlušující rána.

Duncan si nikdy nedovedl podobnou podívanou ani představit, ale vysvětlení pro ni nepotřeboval. *Moby Dick* bylo jedno z klasických děl pozemské literatury, které znal jen z doslechu, ale nyní pochopil Hermana Melvilla a jeho pocit, který musel zažít, když poprvé uviděl moře zbrázděné lesknoucím se hřbetem, velkým jako obrácená loď, a zjevení bílé velryby pochopil jako symbol všech nespoutaných sil.

Duncan čekal dlouho, ale obr se již neobjevil, jen čas od času bylo vidět krátké vypuštění páry, které se neustále vzdalovalo, až zcela zmizelo z dohledu.

„Proč to dělá?“ zeptal se doktora Todda trochu tlumeně, protože na něj ještě působila doznívající sláva majestátu, který právě odešel.

„Nikdo to přesně neví. Možná je to jen radost ze života. Možná chce zapůsobit na svou partnerku. Nebo se pouze snaží zbavit parazitů. Velryby jsou hodně zamořené vilejší a mihulemi.“

Vyloženě absurdní, pomyslel si Duncan. Připadalo mu jako urážka, že by mohl být bůh zavšivený.

Trimaran zpomalil a jen pouhá cizost a krása podvodní scény natolik upoutala Duncanovu pozornost, že úplně zapomněl na to, jak jsou vzdáleni od břehu. Fantastické tvary korálů a barvy ryb, které se honily nebo jen tak proplouvaly mezi nimi, byly naprostým zjevením. Rozmanitost života na zemi ho překvapila, nyní však na vlastní oči viděl, že ji mnohonásobně převyšuje rozmanitost moře.

Kolem nich pomalu projelo něco, co vypadalo jako staré tryskové letadlo, které ladně vlnilo svými skvrnitými křídly. Ostatní ryby mu vůbec nevěnovaly pozornost a Duncana velmi překvapilo, že v tomto království, kde se jeden živí druhým, nevidí ani náznak krveprolití, kterého se obával. Naopak, jen stěží mohl pozorovat mírumilovnější scénu. Těch několik ryb, které vyrážely za ostatními, to dělaly jen proto, aby si chránily svá území. Dojem, který si udělal z knih a filmů, byl zcela nesprávný. Vládla zde spolupráce – ne soupeřivost.

Trimaran se zastavil, spustili kotvu a na vodu se skoro současně vydaly tři gumové čluny se čtyřmi doktory, pěti sestrami a spoustou

potápěčského vybavení. Duncanovi to celé přišlo jako vyložený zmatek. Ve skutečnosti však bylo všechno o mnohem lépe naplánováno a prováděno, než si vůbec uvědomoval. Plavci se rychle rozdělili do skupin po třech a každá trojice vyrazila v jednom člunu směrem k předem určeným místům.

„Jestli je to tak bezpečné,“ prohodil Duncan, když utichlo šplouchání, „proč mají všichni s sebou nože a ty nebezpečné bodáky?“

Trimaran už skoro všichni opustili a na lodi kromě Duncana zbyl jen kapitán, který ihned za kormidlem usnul, inženýr, který zmizel někde v podpalubí, a doktor Todd.

„To nejsou zbraně. Je to zahradnické náčiní.“

„Musíte zde mít pěkně dravé vodní rostliny. Nechtěl bych se s nimi setkat.“

„Ano,“ pronesl Todd, „některé jsou pěkně vytrvalé. Proč se na ně nejdete podívat? Budete si jednou vyčítat, že jste takovou příležitost propásl.“

Byla to pravda, Duncan však pořád váhal. Voda, na které se trimaran kolébal, se nezdála být hlubší než plavecký bazén ve Stoletém hotelu.

„Půjdu s vámi. Můžete stát na žebříku pro potápěče, dokud nepochopíte princip potápěčské masky. Dýchání dýchací trubicí by mělo být snadné pro někoho, kdo je zvyklý na kosmický skafandr.“

Duncan na sobě nikdy neměl opravdový kosmický skafandr, nicméně znalost povrchového ochranného systému z Titanu by měla stačit. A vůbec, co by se mohlo přihodit jen několik metrů pod vodou, když jsou kolem i místa, kde by mohl pohodlně stát s hlavou nad hladinou? Slabouch Todd má pravdu. Nikdy by si neodpustil, kdyby svou životní příležitost nevyužil.

Za deset minut se již nemotorně, ale stabilně plácal u povrchu. I když mu připadalo divné oblékat se do vody, trval Todd na tom, aby se od hlavy k patě navlékl do lehké jednodílné kombinézy z nějakého hustě tkaného materiálu. Oblek ho nijak zvlášť neomezoval, ale stejně by se raději obešel bez něj.

„Některé korály žahají,“ vysvětlil mu doktor. „Kdybyste se o jeden otřel, mohlo by vám to zkazit celý den a mohla by se u vás objevit alergická reakce.“

„Ještě něco vás napadá?“

„Ne – to je všechno. Sledujte mě a kdykoli si budete potřebovat odpočinout, chyťte se gumového člunu.“

Duncan postupně nabýval jistoty a začal si opravdu užívat. Nehrozilo mu vůbec žádné nebezpečí, když se vznášel podél člunu a nepustil se lana, které volně viselo do vody. A doktor Todd, přesně jak slíbil, se od něj nehnul na dosah ruky. Připadal mu možná až příliš úzkostlivý. I kdyby se z hlubin objevil žralok, byl Duncan přesvědčen, že by se dostal do člunu ani ne za dvě vteřiny, i přes zemskou přitažlivost.

Potom co zvládl dýchání dýchací trubicí, držel hlavu stále pod vodou a dokonce se pokusil o mělké potápění, které vyžadovalo, aby na dlouhou dobu zadržoval dech. Protože bylo podvodní panoráma tak fascinující, zapomněl, že potřebuje vzduch, a potom se zbrkle vynořil a hloupě lapal po dechu.

První tabulka byla v hloubce pěti metrů a bylo na ní zářivým písmem napsáno: NEPOVOLANÝM OSOBÁM ZA TENTO BOD VSTUP ZAKÁZÁN. Druhé varování, blikající holografický displej, bylo umístěno ve střední hloubce a muselo ryby velmi mást. Zlověstně oznamovalo: ÚTES JE MONITOROVÁN. Duncan nepostřehl jediný detektor, musely být velmi mazaně ukryty.

Todd mu ukazoval dopředu na řadu potápěčů, kteří pracovali na kraji korálového útesu. Tak on nežertoval. Opravdu jako zahradníci vykopávali škodlivé rostliny. Kolem nich proplouvala malá hejna překrásně zbarvených ryb, které se na jejich činnosti očividně přižívovaly.

Zdálo se, že korálové útvary mění svůj tvar. Duncanovu laickému oku se zdály divné, dokonce až abnormální. Postupně si zvykal na rozvětvená paroží jednoho druhu korálů, labyrinty zbrázděné závitů, které vypadaly jako obrovské mozky, křehké houby, které měřily někdy až metry v průměru. Pořád se daly rozpoznat, i když byly trochu zdeformované.

Potom Duncan zahlédl první kovový záblesk a pak další a další. Jak se přibližoval a modrý opar dálky mu již netlumil detaily podmořského světa, došlo mu, proč je tento útes tak láskyplně opatrován a chráněn.

Všude, kam se podíval, se třpytilo a lesklo zlato.

Před dvěma sty lety byl tohle jeden z největších triumfů biologického inženýrství, který svým tvůrcům přinesl celosvětovou slávu. Ironií však bylo, že když se úspěch konečně dostavil, nikdo ho již nepotřeboval. To, co mělo vyhovět životně důležitému požadavku, se stalo jen pouhou technologickou slepou uličkou.

Již po staletí bylo známou skutečností, že některé mořské organismy jsou schopné získávat pro vlastní potřebu prvky, které jsou přítomny v mořské vodě v neuvěřitelně malých množstvích. Jestliže houby, ústřice a podobné organismy mohou provádět takové chemické inženýrství s jódem a vanadem, proč by se nemohly naučit ten samý trik s mnohem cennějšími prvky? Tohle zaměstnávalo biology na samém počátku 22. století.

A tak se díky složité manipulaci s geny nakonec podařilo přesvědčit několik druhů korálů, aby začaly těžit zlato. Ty nejúspěšnější z nich byly dokonce schopné nahradit skoro deset procent svých vápencových schránek tímto drahým kovem. Úspěch se však měřil pouze lidskými měřítky. Jelikož zlato se normálně biochemických reakcí neúčastní, byly následky pro korály katastrofické. Zlatonosné útesy nebyly nikdy zdravé a musely být pečlivě chráněny před dravci a nemocemi.

Touto technikou se vytěžilo jen několik tun zlata, než ji ohromné množství transmutací zcela znevýhodnilo. V nukleárních pecích se dalo zlato vyrobit stejně levně jako každý jiný kov. Na určitou dobu se přístupnější útesy uchovávaly jako turistické atrakce, ale lovci suvenýrů je brzy zničili. Teď již zbýval pouze poslední a zaměstnanci doktora Mohameda se rozhodli, že ho zachrání.

Proto se v pravidelných intervalech doktoři a sestry uvolňovali ze svých obvyklých povinností a užívali si namáhavou pracovní dovolenou na útesu. Posypali živé korály opatrně vybranými hnojivy a antibiotiky, aby zlepšili jejich zdraví a aby tak vedli boj proti jejich nepřítelům – obzvláště proti efektní hvězdici s trnovou korunou a jejímu menšímu příbuznému, mořskému ježku s dlouhými ostny.

Duncan se nechal nadnášet vlahou vodou, úplně se uvolnil a jen líně čas od času zašplouchal ploutvemi, aby zůstal ve stínu člunu.

Nyní již rozuměl smyslu těch hrozivých nožů a bodců. Protivníci, se kterými se ochránci útesu utkávali, byli vskutku dobře chráněni.

Jen několik metrů pod ním jeden z potápěčů zrovna bodal do kolonie malých černých koulí, které se nacházely ve středu impozantní řady hrozivých, citlivě reagujících ostnů. Občas se mu podařilo jednu z koulí otevřít. Ihned se objevila ryba, která chňapla po kouscích bílého masa, které se z koule začalo uvolňovat. Bez lidské pomoci by si mohly tuto lahůdku jen těžko dovolit. Duncan si nedovedl představit, že by tyto ostnaté potvory mohly mít nějaké přirozené nepřátele.

Potápěčka, jedna ze sester, si všimla dvou diváků, kteří se jí vznášeli nad hlavou, a zamávala na Duncana, aby se k ní připojil. Všechno ho tak fascinovalo, že uposlechl zcela automaticky, aniž by se nad tím zamyslel. Několikrát se zhluboka nadechl, poslední nádech částečně vydechl a pomalu se spustil dolů po laně s malou kotvou, která přidržovala člun na místě.

Vzdálenost byla větší než si myslel. Spíš pět metrů než tři, protože zapomněl na lom světla ve vodě. V polovině cesty mu hrozivě zapraskalo v levém uchu, ale doktor Todd ho upozorňoval, že si má kontrolovat svůj sestup. Když dorazil ke kotvě a uchopil ji za dřík, cítil ohromný úspěch. Byl z něj hlubinný potápěč, dosáhl bájně hloubky pěti metrů! Tedy, alespoň čtyř a půl...

Všude kolem se třpytilo zlato. Nikde ho nebylo víc než jen malá šupinka, ale bylo všude. Celý útes jím byl pokryt. Duncan se cítil jako by se vznášel u mistrovského díla nějakého bláznivého klenotníka, který se rozhodl, že vytvoří barokní veledílo bez ohledu na cenu. Přesto však tyto věžičky, destičky a zkroucené špičky byly prací nemyslicích polypů a ne – snad jen nepřímou – výtvary lidské inteligence.

Neochotně se vrátil na povrch, aby se znovu nadýchl. Nebylo na tom nic těžkého a on se za své předešlé obavy styděl. Najednou pochopil reakce některých návštěvníků Titanu. Když příště někdo slušně odmítne pozvání na příjemnou zábavnou vycházku v otevřeném prostoru, bude on sám trochu více tolerantní.

„Co jsou ty černé věci?“ zeptal se doktora Todda, který se nad ním pořád starostlivě vznášel.

„Mořští ježkové s dlouhými ostny, *Diadema* nebo tak nějak se jim odborně říká. Když jejich příliš mnoho, je to známka znečištěného prostředí nebo nevyrovnané ekologie. Ve skutečnosti útes neničí – jako *Acanthaster* – ale jsou ošklivé a otravné. Když se na nějakou napíchnete, může trvat i měsíc než se vám dostanou ostny z těla. Jděte zase dolů?“

„Ano.“

„Dobře, ale nepřehánějte to. A dejte si pozor na ty ostny!“

Duncan se znovu stáhl po kotevním laně dolů a potápěčka mu zamávala na pozdrav, když se přiblížil. Pak mu nabídla nebezpečně vypadající nůž a ukázala na malou skupinku mořských ježků. Duncan přikývl, uchopil nůž s úzkou kovovou čepelí za nabídnutou rukojeť a začal nezkušeně zasazovat rány. Dával si pozor, aby se vyhnul zlověstným bodákům.

Až v té chvíli si s velkým překvapením uvědomil, že tito primitivní živočichové vědí o jeho přítomnosti a nespolehají se na pouhou pasivní obranu. Dlouhé ostny se vlnily směrem k němu a soustřeďovaly se do místa největšího nebezpečí. Pravděpodobně to byl jen pouhý reflex, ale stejně ho to na chvíli zarazilo. Za tím vězelo víc, než se na první pohled zdálo. Možná šlo o první slabé náznaky začínajícího vědomí.

Jeho nůž byl delší než ostny mořského ježka a on jím znovu a znovu zasazoval rázné údery. Vrchní krunýř byl překvapivě odolný, ale nakonec přece jen povolil a ryba, která čekala opodál, hned chňapla po bělostném masu, které se najednou objevilo.

Pak si Duncan s narůstajícími rozpaky uvědomil, že jeho oběť neumírá tiše. Již po určitou dobu registroval slabé zvuky ve vodě kolem sebe, které doprovázely rány ostatních potápěčů na útesu a občasné náraz kotvy o kameny. Tento zvuk však pocházel z mnohem větší blízkosti a byl velmi podivný. Byl to chřupavý zvuk, a přestože se podobná analogie zdála vyloženě směšná, dal se přirovnat jen ke skřípání tisíců malých zoubků, které chřestily v záchvatu zlosti a smrtelného zápasu. Nedalo se pochybovat o tom, že ho způsobil vykuchaný mořský ježek.

Slabé nelidské smrtelné zachrčení bylo tak nečekané, že Duncan přestal zasazovat prudké rány a jen se nehybně vznášel ve vodě.

Úplně zapomněl na to, že se musí nadýchnout. Myslící část mozku zapudila narůstající symptomy dušení jako nepodstatné, kterými se bude zabývat později. Nakonec je již nemohl déle ignorovat a musel se vynořit nad hladinu.

V úplném šoku – a dokonce i se studem – si Duncan uvědomil, že právě zabil živého tvora. Než odjel z Titanu, nikdy by ho ani nenapadlo, že by se mu něco takového mohlo někdy přihodit.

Sotva mohl pociťovat vinu z vraždy mořského ježka. Přesto však byl Duncan Makenzie poprvé ve svém životě vrahem.

Kapitola dvacátá osmá

NA STOPĚ

Když se Duncan vrátil zpět do Washingtonu, čekala na něj ve Stoletém hotelu další časovaná bomba od Colina. A opět byla tak záhadná, že by ji nemohl snadno pochopit ani ten, kdo by ji náhodou rozluštil.

POTVRZUJI TVŮJ STARÝ PŘÍTEL MÁ NEPOVOLENÝ ÚČET 65842 ŽENEVSKÁ POBOČKA PRVNÍ BANKY ARISTARCHUS STAV ÚČTU NĚKOLIK DESÍTEK TISÍC SOLARŮ TUTO INFORMACI NEZVEŘEJŇOVAT ZA ŽÁDNÝCH OKOLNOSTÍ PŘEDPOKLÁDÁM Z PRODEJE TITANITU PODNIKÁM ŠETŘENÍ MNEMOSYNE NAVRHUJI ZVÝŠENOU POZORNOST POZDRAV COLIN

Duncan moc dobře věděl, proč se tato informace nemá zveřejňovat. Měsíční banky sřežily dobře svá tajemství a jen samotná nebesa věděla, jakými přesvědčovacími prostředky nebo zdvořilým vydíráním se Colinovi podařilo zjistit číslo Karlova konta. Ani tak nebyl schopen zjistit přesnou sumu peněz na účtu. Ta byla však jistě ohromná. Deset tisíc solarů bylo mnohem více, než by kdokoli potřeboval ke koupi těch několika pozemských přepychů *a několikrát* více, než měli Makenzieové na svých zcela legálních účtech. Takové množství peněz bylo více než jen důvodem k závisti. Bylo zneklidňující, zvláště bylo-li určeno na nějaký tajný úkol.

Duncan se na okamžik zadumaně zasnul a představoval si, co by mohl on podniknout s dvaceti nebo třiceti tisíci solarů. Potom tuto svůdnou představu zahnal a pořádně se na problém soustředil. Dokud bylo podezření na Karla jen neurčité, nechťelo se mu ztrácet čas podrobnou analýzou: jak, kdy a především *proč*. Teď, když se podezření potvrdilo, se jím však musel neodkladně zabývat.

Bylo k vzteku, že musel tak jasný způsob vyšetřování pustit z hlavy! Sotva by mohl zavolat První banku Aristarchus a vyžádat si kopii konta číslo 65842. Ani světová vláda nemá něco podobného ve své pravomoci, dokud se jednoznačně neprokáže podvod nebo zločin. I zcela nápadné vyptávání by spustilo lavinu, někdo by určitě přišel o místo a Colin by musel čelit trapným otázkám.

Jediným *skutečným* problémem v životě, jak prohlásil jeden starý filozof, je vědět, co dalšího má člověk udělat. Na Kalindu nebo na někoho jiného zatím žádné podezření nepadlo. Duncana zrovna netěšila role v nějakém laciném staromódním špionážním nebo detektivním melodramatu a ani si nebyl jist, jak se do takového podniku dostal. Colin by se na to hodil o mnohem lépe. Ze všech tří Makenzieů měl jako jediný talent na triky, vytáčky a diskrétnost. Patrně by se do této role snadno vžil – obzvláště, když nikdy neměl Karla rád a byl jedním z mála lidí na Titanu, kteří odolávali jeho kouzlu.

Ale Colin, i když prováděl pozoruhodnou práci, byl více než miliardu kilometrů daleko na druhém konci tříhodinového časového rozdílu. Na Zemi nebyl nikdo, komu by se mohl Duncan svěřit. Tohle byla soukromá záležitost Titanu a pořád se ještě může ukázat, že jde jen o malichernou záležitost. Nicméně, kdyby se potvrdilo, že jde o vážnou věc, pak bylo lépe, aby o tom vědělo co nejméně lidí.

Duncan si chvíli pohrával s myšlenkou, že by si o tom promluvil s vyslancem Farrellem, ale potom ji rychle zavrhl. Může ho do celé záležitosti zasvětit později, ne však nyní. Na Duncana příliš nepůsobilo rozhodování Boba Farrella a k tomu všemu je přece pozemšťan. A navíc, kdyby ambasáda objevila, že se kolem Země pohybuje velké množství bezprizorných peněz, jistě by se zapojila do tahanice. Nájem na Wyoming Avenue se platit musí, ale požadavky Titanu byly naléhavější.

I tak možná existuje jeden pozemšťan, kterému by mohl věřit. Člověk, který ho na celou záležitost upozornil a který se stejně zajímá o objevení pravdy. Duncan vytákal na komunikačním panelu jméno, i když nevěděl, jestli tento směšný zlomek informací systém přijme. (Podařilo se mu totiž někde založit obchodníkovu navštívenku, která by hovor spojila automaticky.)

„Pan Mandelstahm?“ zeptal se, když se obrazovka rozsvítila. „Tady Duncan Makenzie. Mám pro vás několik novinek. Kde se můžeme setkat a v soukromí si pohovořit?“

„Jste si *stoprocentně* jistý,“ řekl Duncan s obavami, „že nás zde nemůže nikdo vyslechnout?“

„Vy jste viděl příliš mnoho historických filmů, pane Makenzie,“ odpověděl mu Ivor Mandelstahm. „Nejsme ve dvacátém století. Chtělo by to pozoruhodně zatvrzelý policejní stát, který by odposlouchával každý mikrobús ve Washingtonu. Vždy takto vyřizují své tajné obchodní záležitosti a jezdím přitom okolo nákupního centra. Opravdu se nemusíte ničeho obávat.“

„Dobrá. Je nutné, abyste si tuto zprávu ponechal jen pro sebe. Jsem si docela jist, že jsem přišel na zdroj titanitu. A k tomu mám podezření i na jednoho agenta na Zemi, který již zjevně uzavřel několik velkých obchodů.“

„To jsem již také objevil,“ poznamenal Mandelstahm trochu zachmuřeně. „Víte, jak velké byly ty obchody?“

„Několik desítek tisíc solarů.“

Duncana velmi překvapilo, když se Mandelstahm pozoruhodně rozzářil.

„To je všechno?“ zvolal. „To mi spadl kámen ze srdce. Můžete mi poskytnout jméno toho hlavního agenta? Jednám přes prostředníka, který je velmi skoupý na slovo.“

Duncan zaváhal. „Jestli se dobře pamatuji, tak jste se zmínil o tom, že nebyly porušeny žádné pozemské zákony.“

„To souhlasí. Na mimozemské drahé kameny se dovozní clo nevztahuje. Až dosud je všechno legální, pokud ovšem nejde o kradený titanit a pozemský agent není komplic.“

„Jsem přesvědčen, že tohle není náš případ. Víte, a není to ani tak velká shoda okolností, jak byste si mohl myslet, ten agent je můj přítel.“

Na Mandelstahmově obličeji se objevil chápavý úsměv.

„Chápu váš problém.“

Ne, *nechápete*, řekl si Duncan pro sebe. Je to nesnesitelně zapeklitá situace. Už chápal, proč se mu Kalinda vyhýbala. Karel ji patrně

varoval, že přiletí na Zem, a poradil jí, aby se vyhýbala setkání s ním. Karel se musel tam daleko na malé Mnemosyne hodně obávat, aby mu náhodou Duncan na jeho činnost nepřišel.

Je důležité, aby se o ničem nezmiňoval. Kalinda se nikdy nesmí dovítit, že on o všem věděl. Těžko by ho mohla spojovat s Mandelstahmem, se kterým již jednala přes svého velmi diskrétního prostředníka.

Duncan stále váhal jako šachový mistr, který musí učinit rozhodující tah. Hodnotil své vlastní motivy a rozebíral své vlastní svědomí. Jeho osobní a oficiální zájmy byly nyní již skoro neřešitelně propletené.

Musí zjistit, co má Karel v plánu, a kdyby to bylo nutné, tak mu to i předat. Chtěl, aby se Kalinda za svou zradu styděla, a potom by mohl popřípadě její stud využít ve svůj citový prospěch. (Tohle byla poněkud marná naděje. Kalindu nebylo snadné uvést do rozpaků, jestli to vůbec bylo možné...) A chtěl pomoci Titanu a tím i Makenzieům. Všechny jeho cíle se nedaly sloučit a Duncan si začal přát, aby nebyl titanit nikdy objeven. Přesto se před ním otvírala bezesporu výtečná příležitost.

Jen aby měl dost rozumu a aby se rozhodl správně. Jejich mikrobus se nyní proháněl neuvěřitelnou rychlostí asi dvaceti kilometrů za hodinu mezi Kapitolem a knihovnou Kongresu a sotva dechu popadal. Duncanovi se při pohledu na tyto budovy vybavila jeho další povinnost. Byl již poslední červnový týden a jeho řeč se stále skládala jen z několika listů popsaných poznámkami. Důkladná příprava byla jedním z nedostatků Makenzieů. Přístup „všechno za jednu noc“ byl však jejich povahám úplně cizí. I když si Duncan tuto chybu často uvědomoval, přesto začal být trochu neklidný.

Problém byl jednoduchý, ale z jeho diagnózy přímo nevyplývalo žádné řešení. Ať se Duncan snažil sebevíc, stále se nemohl rozhodnout pro hlavní téma své řeči nebo alespoň pro nějaký vzkaz z Titanu, který by byl podnětnější než jen pouhé oficiální pozdravy.

Mikrobus projížděl kolem šikmých stěn sto metrů vysoké kopie Saturnu V která stála na místě, kde bylo kdysi ústředí NASA. Nemohli strávit celý den projížděkou po centru Washingtonu. No dobrá, povzdechl si Duncan pro sebe...

„Mám vaše ujištění, že mé jméno nepadne za žádných okolností?“

„Jistě.“

„A není možné, že by se můj přítel dostal do nesnází?“

„Nemohu zaručit, že neztratí nějaké peníze. Ale z pozemského právního hlediska nebude mít žádné problémy se zákonem.“

„Není to *on*. Nechám podrobnosti na vás, ale můžete se pustit do taktního vyšetřování viceprezidentky společnosti Enigma, Kateřiny Lindy Ellermanové.“

Kapitola dvacátá devátá

DEN HVĚZD

I když se Duncan snažil přesvědčit sám sebe, že udělal správnou věc – tu jedinež možnou – pořád se trochu styděl. V hloubi duši se cítil vinen, že zradil staré přátelství. Byl rád, že mu nějaký impuls zabránil, aby se nezmínil o Karlovi, a stále tajně doufal, že Mandelstahm a Colin narazí na mēlčinu a že se jim celé pátrání zhrouť pod rukama.

Mezitím Duncan musí zařídít spoustu věcí a má toho kolem sebe tolik k vidění, že mu to pomůže na dlouhou dobu zapomenout na hľadání svědomí. Připadalo mu až směšné, že přijel až sem na Zem, jen aby každý den seděl dlouhé hodiny (v překrásném počasí!) v hotelovém pokoji a namlouval něco do komunikačního panelu.

Ale vždy, když si již Duncan myslel, že dokončil jeden z těch nesčíslných úkolů, které na něj naložili než se vydal na cestu, pokaždé mu došel nějaký vzkaz, který k tomuto úkolu dodal něco dalšího nebo jej ještě více zkomplikoval. Jeho oficiální povinnosti mu zabraly až tak dost času, co však bylo mnohem horší, byly všechny ty soukromé požadavky od příbuzných, přátel či zcela cizích lidí, kteří si mysleli, že nemá na práci nic jiného než kontaktovat jejich ztracené známé, obstarávat fotografie domů po předcích, shánět těžko dosažitelné knihy, prozkoumávat pozemské rodokmeny, objevovat ztracená umělecká díla, hrát roli zprostředkovatele pro nadějně titanské autory a umělce, vykouzlit stipendia a cesty zadarmo na Zem – a poděkovat za přání ke Dni hvězd, které jim došlo před mnoha lety a na které nikdy neodpověděli.

Duncanovi to zároveň připomnělo, že ještě neposlal své vlastní pohledy k oslavě pětistého výročí. Pořád měl čas na to, aby je odeslal všem svým pozemským přátelům: velvyslanci Farrellovi, manželům Washingtonovým, Kalindě, Berniemu Patrasovi a ještě několika dalším. Pokud šlo o Titan, neměl naspěch. I kdyby pohledům trvalo šest měsíců, než tam dojdou, přesto si jich budou všichni velmi cenit,

když jsou na nich překrásné pozlacené známky k pětistému výročí (pět solarů za jednu, hrůza, a to dokonce i vesmírnou poštou druhé třídy!).

I přes všechny tyto problémy si Duncan našel několik příležitostí k odpočinku. Byl na soukromých telecestách v Londýně, Římě a Aténách, což byla nejlepší věc hned po fyzickém pobytu. Seděl pohodlně v malé zatemněné kabině, která mu poskytovala panoramatický obraz a zvuk tak vysoké kvality, že nebylo těžké uvěřit, že se opravdu prochází ulicemi těchto starodávných měst. Mohl klást otázky neviditelnému průvodci, kterým bylo jeho *druhé já*, mohl promlouvat s kolemjdoucími a měnit trasu, aby si zblízka prohlédl to, co zaujalo jeho pozornost. Jen čich a hmat zůstaly nečinné – ale dokonce i ty se daly navodit pro každého, kdo si byl ochoten hodně připlatit. Duncan si takový nadbytečný luxus dovolit nemohl a ani ho nijak zvlášť nepostrádal.

Bernie Patras byl samozřejmě velmi rád, že může poskytnout veškerou svou pomoc, a zařídil pro něj několik zajímavých setkání. S jednou pomilováníhodnou a nadanou mladou dámou, která, jak prohlašoval, byla jeho přítelkyní, „která tohle dělá jen s lidmi, se kterými se *skutečně* chce setkat“. A ona vskutku projevila opravdový zájem o Titan a o jeho problémy. Když se však chtěl Bernie – jako zainteresovaná strana – připojit k zábavě, Duncan ho sobecky vyloučil.

K tomu došlo krátce před tím, než mu Ivor Mandelstahm, tentokrát v mikrobuse Penn-Mass, úplně zničil klid v duši. Jen odjeli z přestupní stanice Dupont, tak Duncanovi sdělil: „Mám pro vás zajímavou zprávu, ale nevím, co přesně znamená. Možná ji budete schopni vysvětlit.“

„Pokusím se.“

„Myslím, že mohu bez velké nadsázky nebo domýšlivosti prohlásit, že se mohu ke každému na Zemi dostat hned napoprvé. Občas však rozvážnost navrhuje, abych to provedl až napodruhé, a přesně tak jsem postupoval v případě slečny Ellermanové. Nikdy jsem s ní nejednal osobně, nebo jsem si to alespoň *myslel*, ale máme společné známé. Tak jsem se s jedním, kterému mohu zcela důvěřovat, spojil a požádal jsem ho, aby jí zavolal... Řekněte mi, pokoušel jste se s ní v poslední době spojit?“

„Ne. Alespoň ne poslední týden. Myslel jsem si, že je lepší zůstat mimo scénu.“ Duncan k této perfektně vhodné výmluvě nedodal, že se styděl podívat se Kalindě do očí.

„Na zavolání mého přítele sice odpověděla, ale udělala něco velmi divného. Nezapnula si obrazovku.“

To bylo opravdu velmi zvláštní. Slušné způsoby přikazovaly, že nikdo nezruší obrazové spojení, pokud k tomu nemá obzvláště dobrý důvod. Samozřejmě že někdy docházelo k velkým rozpakům, které se až do krajnosti s oblibou zneužívaly v nesčetných komediích. Ať již však byl skutečný důvod jakýkoli, společenská pravidla vyžadovala nějaké přijatelné vysvětlení. Když někdo uvedl, že má rozbitou obrazovku, tak jen vyvolal naprostou nedůvěru, a to dokonce i v těch vzácných případech, kdy to byla skutečně pravda.

„Jakou měla výmluvu?“ zeptal se Duncan.

„Dobrou. Řekla, že měla ošklivý pád, a omluvila se, že nechce ukázat svůj obličej.“

„Doufám, že se vážně nezranila.“

„Zjevně ne, i když nezněla zrovna moc nadšeně. Můj přítel s ní měl krátký rozhovor a zmínil se o Titanu. Docela chytře a způsobem, který nemohl ani na okamžik způsobit podezření. Věděl, že ona tam byla, a zeptal se jí, zda by ho mohla spojit s některým z obyvatelů Titanu, které náhodou zná na Zemi. Vlastně řekl, že má na mysli vývozní zakázku.“

„Což nebylo zas až tak chytré. Všechn obchod se provádí přes obchodní oddělení ambasády a on se s ním mohl spojit.“

„Jestli vás to neurazí, pane Makenzie, musíte se ještě hodně učit. Mohu vám vyjmenovat přinejmenším pět důvodů, proč se na vyslanectví *neobracet* alespoň ne hned. Můj přítel tohle ví a vy si můžete být jist, že to ví i slečna Ellermanová.“

„Potom nepochybuji, že máte pravdu. Jak na to zareagovala?“

„Myslím, že budete zklamán. Řekla, že má dobrého přítele z Titanu, který by mohl pomoci. Prý právě dorazil na oslavy a je ve Washingtonu...“

Duncan se rozesmál. Celé mu to připadalo směšné. „Takže váš přítel ztrácel čas. Jsme přesně tam, kde jsme začali.“

„V tomto směru ano. Myslel jsem, že vás to pobaví. Ale ještě jsem neskončil.“

„No tak, ven s tím,“ řekl Duncan a jeho důvěra v Mandelstahma se po tomto *debaklu* poněkud snížila.

„Zkusil jsem pátrání rozvinout několika směry, ale žádný z nich nikam nevedl. Dokonce jsem myslel i na to, že bych zavolał osobně slečně Ellermanové a řekl bych jí na rovinu, že vím, že je hlavní osobou ve vyjednáváních, která se týkají titanitu, aniž bych ji z něčeho obvinil.“

„Jsem rád, že jste to neudělal.“

„No, byla by to docela rozumná věc. Určitě ji nepřekvapí, když na ni dříve či později přijdu. Ale napadla mě ještě lepší věc, kterou jsem měl zkusit hned jako první. Prověřil jsem všechny její návštěvy za poslední měsíc.“

„Jak,“ zeptal se Dunean překvapeně, „jste to mohl provést?“

„Použil jsem jeden z nejstarších triků na světě. Viděl jste někdy nějaký z francouzských detektivních filmů z dvacátého století? Pravděpodobně ne. Prostě jsem se zeptal domovníka.“

„Čeho?“

„Vy je na Titanu nemáte?“

„Já ani nevím, co jsou.“

„Možná, že je to pro vás dobře. Na Zemi jsou nepostradatelným zlem. Slečna Ellermanová, jak asi víte, bydlí ve velmi luxusním hlubinném podzemním domě na jih od Mount Rockefeller. Ve skutečnosti má suterénní nástavbu. Touha, kterou jsem nikdy nepochopil. Čím hlouběji jsem, tím víc pocítuji klaustrofobii. Takže, každý podobný velký komplex má u vchodu vrátného, který oznamuje návštěvám, kdo je doma a kdo není, zaznamenává vzkazy, přijímá záznamy a pošle správné lidi do správných bytů. *To je domovník.*“

„A vy jste se mu mohl dostat do paměti?“

Mandelstahm byl natolik zdvořilý, že dal najevo jen mírné rozpačky. „Je neuvěřitelné, čeho můžete dosáhnout, když znáte ty pravé lidi. Ne abyste si to špatně vyložil. Nešlo o nic nezákonného, ale nerad zabíhám do podrobností.“

„U nás na Titanu jsme velmi hákliví na vlastní soukromí.“

„My na Zemi také. Každý, kdo opravdu chce, může vrátného velmi snadno obejít. Což mi ve skutečnosti říká, že slečna Ellermanová nemá špatné svědomí, nic, co by chtěla schovat. Ale řekněte mi, pane Makenzie – cožpak jste opravdu nevěděl, že u ní bydlí host z Titanu?“

Duncan na něho zíral s pusou dokořán, ale rychle se vzpamatoval. Zajisté Karel pověřil některého ze svých přátel, aby figuroval jako jeho spěšný posel. K tomu ale muselo dojít již před delší dobou. Před *Siriem* dorazila na Zem poslední loď před šesti měsíci. Kdo by to tak jen mohl být...?

To může počkat. Chtěl si nejprve vyjasnit jednu maličkost.

„Řekl jste *bydlí u ní*?“

„Ano. Tedy bydlel. Odjel teprve před dvěma dny.“

To všechno vysvětluje, tedy skoro všechno. Už je jasné, proč se mu Kalinda vyhýbala! Duncan stejnou měrou žárlil a cítil zklamání a úlevu, že bylo jeho manévrování odměněno výsledky.

„Kdo je ten člověk z Titanu?“ zeptal se zachmuřeně. „Zajímalo by mě, jestli ho znám.“

„To bych také rád věděl. Jmenuje se Karel Helmer.“

Kapitola třicátá

VZKAZ Z TITANU

„Vyloučeno,“ pronesl Duncan, když se vzpamatoval z počátečního šoku. „Helmer byl na Saturnu, když já jsem sem letěl nejrychlejší lodí ve Sluneční soustavě.“

Mandelstahm významně pokrčil rameny.

„Potom je možné, že někdo jiný používá jeho jméno z důvodů, které zná jen on sám. Domovník slečny Ellermanové není příliš bystrý, jak již to tak bývá, a náhodou jsme měli štěstí, že jsme tuto informaci získali dříve, než došlo k pravidelné měsíční aktivaci paměti. Dostal jsem se k zakódovaným obrazovým záznamům a tady mám výsledek.“

Podal Duncanovi neumělou, ale úplně postačující syntézu. Ten ji byl schopen rozluštit stejně rychle jako robot, který rozlišuje obvodové vzory.

Bezpochyby to byl Karel.

„Takže vy ho znáte,“ pronesl Mandelstahm.

„Velmi dobře,“ odpověděl slabě Duncan. Mysl mu horlivě pracovala. Pořád ještě nemohl uvěřit důkazu, který měl před očima. Bude mu dlouho trvat, než přijde na všechny důsledky, které vyplývají z tohoto fantastického vývoje okolností.

„Říkal jste, že už u Kal... slečny Ellermanové není. Víte, kde je teď?“

„Ne. Doufal jsem, že vy byste mohl mít nějaký nápad. Ale když známe jeho jméno, pak již pro mě nebude problém ho najít, i když si to může vyžádat nějaký čas.“

A nesmírné vydaje, pomyslel si Duncan.

„Řekněte mi, pane Mandelstahme, proč se tím zabýváte? Nevím, co si od toho slibujete.“

„Opravdu ne? Pak je dobře, že jste se mě zeptal. Začal jsem tohle všechno z pouhé upřímné touhy získat titanit a doufám, že se mi po tak velké snaze nakonec dostane této zasloužené odměny. Nyní jde

ale o víc. Jedinou cennější věcí než drahé kameny nebo umělecká díla je zábava. A tenhle malý kousek, pane Makenzie, je mnohem zajímavější, než cokoli jsem na obrazovce za poslední týdny viděl.“

I když se Duncanovi honily hlavou chmurné myšlenky, musel se tomu zasmát. Přistupoval k obchodníkovi Mandelstahmovi opatrně, ale nyní k němu začínal cítit opravdovou náklonnost. Byl chytrý, a možná dokonce prohnáný, a Duncan nepochyboval, že určitě dosáhne velmi výhodného obchodu. Již věděl, že George Washington měl pravdu. Ivoru Mandelstahmovi se dalo opravdu důvěřovat ve všech věcech, které byly důležité.

„Mohu vám něco navrhnout?“

„Zajisté,“ odvětil Duncan.

„Napadá vás jediný důvod, když jsme se dostali až sem, proč byste *nemohl* zavolat slečně Ellermanové a říci jí, že jste se právě z Titanu dozvěděl, že váš společný přítel pan Helmer je na Zemi, a jestli ona neví, kde je?“

Duncan se nad tím zamyslel. Bylo to očividné, ale stejně ho to ani nenapadlo. Nebyl si stále jist, že je schopen přesně zhodnotit celou situaci.

Již to nebyla otázka neosobní taktiky a politiky, která by se dala vyřešit jako nějaká koncovka šachového utkání. Pro svou vlastní sebeúctu a klid na duši bylo na čase, aby konfrontoval Kalindu.

„Máte pravdu,“ řekl. „Není jediný důvod, proč bych se s ní neměl spojit. Udělám to hned, jak dorazím do hotelu. Vystupme na stanici Union a přestupme na expres...“

Když Duncan za dvacet minut dorazil do hotelu („expres“ bylo poněkud nadnesené pojmenování), čekalo na něj druhé překvapení dne, které se nyní již dalo považovat za jisté potvrzení. Na komunikačním panelu čekal nejdelší fax, jaký mu kdy Colin poslal.

Když si ho Duncan poprvé rychle pročetl, zareagoval „*Tentokrát* jsem alespoň o krůček vpředu.“ Ale nebyla to tak docela pravda. Když vezme v úvahu skutečnost, že Colinův vzkaz opustil Titan před dvěma hodinami, pak projeli cílovou páskou v těsném závěsu.

DŮVĚRNOST AAA NALÉHAVOST AAA PÁTRÁNÍ
MNEMOSYNE POTVRDILA KAREL ODJEL V POLO-

VINĚ BŘEZNA NEPRAVIDELNÝM LETEM NA ZEM A PŘIJEL PŘIBLIŽNĚ DVA TÝDNY PŘED TEBOU ARMAND REAGUJE PŘEKVAPENĚ TVRDÍ ŽE O NIČEM NEVÍ MOŽNÁ ŽE JE TO PRAVDA PŘÍKAZ OBJEVIT KARLA A ZJISTIT CO DĚLÁ A V PŘÍPADĚ NUTNOSTI HO VAROVAT O NÁSLEDČÍCH PŘISTUPOVAT S KRAJNÍ OPATRNOSTÍ VYHNOUT SE PUBLICITĚ MEZIPLANETÁRNÍCH KOMPLIKACÍ SITUACE JE MOŽNÁ PRO NÁS PROSPĚŠNÁ ALE DISKRÉTNOST JE NEZBYTNÁ NAVRHUJI ŽE KALINDA PRAVDĚPODOBNĚ VÍ KDE JE COLIN A MALCOLM

Duncan si znovu pomaleji přečetl vzkaz a pokusil se vstřebat jednotlivé jemné odstíny ve vzkazu. Nebylo v něm nic, co by již nevěděl nebo již neuhodl. Přesto ho nepotěšil nekompromisní tón. Protože ho podepsali oba, Colin i Malcolm, měl úřední moc přímého rozkazu, což bylo něco velmi vzácného v záležitostech Makenzieů. I když Duncan musel připustit, že všechno dává dobrý smysl, cítil v tom také jisté uspokojení. Na chvíli se mu vybavil obraz jeho starších dvojčat, která krouží jako párek dravců, kteří cítí oběť.

Zároveň ho zatrpkle pobavilo, že Colin sestavil telex ve spěchu, protože obsahoval několik přebytečných slov, která škodila ekonomice klanu.

Možná že se přece jen pro politiku nehodí. Všechny tyto machine ho pěkně rozčarovaly. A i když měli Makenzieové stejné geny, přesto mezi nimi existovaly určité rozdíly. On asi není tak drsný – nebo tak cílevědomý – jako jeho předchůdci.

Jeho první krok byl nevyhnutelný, zvláště když mu ho shodně navrhli všichni jeho rádci. O dalším kroku se může rozhodnout až později.

Nepřekvapilo ho, když se Kalinda neobjevila na obrazovce, i když bylo společenské konvenci brzy učiněno zadost, zamrzelo ho, že ho Kalinda nechce vidět, a vadilo mu, že se jí nemohl dívat do tváře. Samotný hlas nevyjadřoval všechny jemné odstíny emocí a výraz v očích mohl někdy popřít nahlas vyřčené slovo.

„Co se děje, Kalindo?“ zeptal se hraným překvapením. Opravdu by cítil sympatii, kdyby byla skutečně zraněná, ale rozhodl se počkat s hodnocením.

Její hlas – nebo se mu to jen zdá? – nebyl zcela pod kontrolou. Přišlo mu, že je překvapena, že ho vidí, a možná až vyvedena z rovnováhy.

„Hrozně mě to mrzí, Duncane, ale raději bych v současnosti neukazovala svou tvář. Spadla jsem a zranila jsem si oko. Vypadá to *příšerně*. Nemusíš si dělat starosti, za pár týdnů to bude zase v pořádku.“

„To je mi líto. Nebudu tě obtěžovat, když se necítíš dobře.“

Chvilí počkal a doufal, že si Kalinda všimne starosti, kterou tak pečlivě vyjádřil ve svém obličejí.

„Ne, to je v pořádku. Ostatní jde jako obvykle. Jen jsem právě zrušila svou každotýdenní cestu do kanceláře a nyní *všechno* vyřizuji přes komunikační panel.“

„To se mi ulevilo. Mám pro *tebe* novinku. Karel je na Zemi.“

Rozhostilo se předlouhé ticho, než Kalinda konečně zareagovala. Když nakonec odpověděla, Duncan si pobaveně uvědomil, že on na ni opravdu nestačí. Nemohl si přece myslet, že ji přechytračí nadlouho.

„Duncane,“ řekla odevzdaně, „ty jsi *opravdu* nevěděl, že bydlel u mě?“

Duncan se maximálně snažil, aby vyjádřil nedůvěřivost, šok a pohoršení – přesně za sebou v tomto sledu.

„Proč jsi mi nic neřekla?“ vykřikl.

„Protože mě o to požádal. Postavil mě do obtížné situace, ale co jsem měla dělat? Řekl, že spolu již dobře nevycházíte... a jeho činnost že je prý přísně tajná.“

Duncan se dovtípil, že Kalinda mluví jednoduše pravdu, jestli je však pravda tak jednoduchá. Už si nepřipadal tak dotčen jako před chvílí.

„Jsem rozčilený a hodně zklamaný. Myslel jsem si, že mi důvěřuješ. Nicméně, není zapotřebí dalších *výmluv* – když vím, že je tady. Mám pro něj naléhavý vzkaz, kde ho můžu zastihnout?“

Znovu nastalo dlouhé ticho. Potom Kalinda odpověděla:

„Nevím, kde je. Náhle odjel a vůbec mi neřekl kam. Možná že se vrátil zpátky na Titan.“

„Bez rozloučení? To sotva! V příštím měsíci nic na Titan neletí.“

„Pak je asi stále na Zemi nebo ne dále než na Měsíci. Opravdu to nevím.“

I když to bylo divné, Duncan jí věřil. Její hlas zněl pravdivě. Přesto si Duncan již nedělal iluze o její schopnosti ho oklamat, kdykoli se jí zachtělo.

„V tom případě ho budu muset najít jinak. Naše setkání je naléhavé.“

„Já bych ti to neradila, Duncane.“

„Prosím tě a proč ne?“

„Hrozně se na tebe zlobí.“

„Vážně bych rád věděl proč,“ odpověděl Duncan a ihned ho napadlo několik důvodů. V Kalindině hlase zazněl podtón opravdového znepokojení a Duncan si ho uvědomil.

Věděl, že takhle nikam nedojde, alespoň ne tentokrát. S Kalindou se není radno dohadovat. Se smíšenými pocity jí popřál, aby se brzy uzdravila, a potom přerušil spojení. Doufal, že si jeho přístup vysvětlí jako žal nebo jako zlost, a že projeví patřičnou lítost.

Za minutu se již s jistou úlevou díval na obrazovku, která nebyla prázdná a poskytovala reakce i z druhé strany.

„Věděl jste,“ zeptal se velvyslance Fanella, „že je Karel Helmer na Zemi?“

Jeho excelence zamrkala očima,

„Já *osobně* jsem to nevěděl. Nikdy se se mnou nespojil. Zjistím, jestli má Hlavní kancelář nějaké zprávy.“

Vyťukal něco na klávesnici, ale bylo zřejmé, že se nikam nespojil. Rozmrzele se na Duncana podíval.

„Byl bych rád, kdybychom si mohli dovolit nové komunikační zařízení,“ řekl vyčítavě. „Stojí jen nepatrný zlomek titanského hrubého národního produktu.“

Duncan si myslel, že bude rozumnější, když se k tomu nebude vyjadřovat, a naštěstí se velvyslanec na druhý pokus dovolal. Zamumlal několik nezřetelných otázek, chvíli počkal, pak se podíval na Duncana a potřásl hlavou.

„Není po něm ani stopa. A dokonce ani žádná adresa, kam by mu chodily vzkazy z domova. *Velmi* podivné.“

„Nedalo by se říct až – *neslýchané*?“

„Um – ano. Nikdy jsem neslyšel o žádném případě, že by se někdo nespojil s ambasadou ihned poté, jak dorazí na Zem. Obvykle o takovém člověku víme týdny předem. Žádný zákon nikomu *nepřikazuje*, že nás musí kontaktovat, ale je to záležitost jistě zdvořilosti. Když pomineme určité výhody, které z toho plynou.“

„To jsem si myslel. No, když se o něm něco dozvíte, dáte mi vědět?“

Velvyslanec na něj chvíli potichu zíral s nejzáhadnějším úsměvem ve tváři. Potom řekl:

„A co si Malcolm a Colin myslí, že má za lubem? Přípravu povstání s pašovanými zbraněmi?“

Duncana to na chvíli vyvedlo z konceptu, ale potom se tomu vtipu zasmál.

„Ani Karel není *tak* bláznivý. Je to pro mě celé hádankou, ale rozhodl jsem se, že zjistím, kde se právě nachází. I když je na Zemi hodně lidí, on zas není tak úplně nenápadný. Brzy se mi prosím ozvěte, zatím nashledanou.“

Dvě věci mám hotové, pomyslel si Duncan, a ještě mě čeká jedna. Spojí se s Ivorem Mandelstahmem v samozvané, ne však neúspěšné roli soukromého detektiva.

Ivorův panel odpověděl: Prosím nerušit. Nahrajte vzkaz.

Duncana to otrávil. Nemohl se dočkat, až mu všechny novinky sdělí, ale rozhodně nebude nic nahrávat na záznamník. Bude muset počkat, až mu Mandelstahm zavolá nazpátek.

To trvalo dvě hodiny a mezitím se Duncan nemohl soustředit na jinou práci. Když nakonec obchodník zavolal, velmi omlouval.

„Pracoval jsem na zdlouhavé věci,“ vysvětloval. „Napadlo mě, jestli v New Yorku něco nekoupil na kreditní kartu. Není mnoho jmen, která začínají na H, a počítač ústřední budovy je projel za hodinu... Bohužel jsem nic nezjistil. Musí platit hotově, což samozřejmě není žádný zločin, jen malá nepříjemnost pro nás poctivé vyšetřovatele.“

Duncan se zasmál.

„Byl to dobrý nápad. Mně se dařilo o trochu lépe, alespoň jsem vyloučil několik možností.“

Podal Mandelstahmovi krátkou zprávu ze svých hovorů s Kalindou a velvyslancem Farrellem, a potom dodal: „Co podnikneme teď?“

„To ještě nevím. Nemějte ale strach, já na něco přijdu.“

Duncan mu věřil. Měl již bezmeznou důvěru v obchodníkovu vynalézavost, vliv a znalost všech pozemských záležitostí. Jestli je vůbec *někdo* schopen Karla najít, kromě kontaktu s policií nebo zveřejněním osobní žádosti v novinách *World Times*, pak to bude určitě Mandelstahm.

Ve skutečnosti mu to trvalo jen třicet šest hodin.

Kapitola třicátá první

OKO ALLÁHOVO

„Našel jsem ho,“ pronesl Mandelstahm. Vypadal unaveně, ale vítězoslavně.

„Věděl jsem, že to dokážete,“ zareagoval Duncan s nehraným obdivem. „Kde je?“

„Nebud'te tak netrpělivý – nechte mě, abych si vychutnal svou neškodnou zábavu. Myslím, že si to zasloužím.“

„Dobrá. Tak kterého vrátného jste obalamutil tentokrát?“

Mandelstahma se to trochu dotklo.

„Žádného. Nejprve jsem se snažil zjistit všechno dostupné o vašem příteli Helmerovi tak, že jsem si ho vyhledal v meziplanetárním *Kdo je kdo*. Předpokládal jsem, že ho tam najdu, a nemýlil jsem se – sto řádek textu. Mimochodem, našel jsem si i vás. Máte hodnotu sto padesáti řádek, jestli vás to potěší.“

„Já vím,“ řekl Duncan tak trpělivě, jak byl schopen. „Pokračujte.“

„Napadlo mě, jestli jsou tam i informace o pozemských kontaktech nebo zájmech, a opět jsem měl štěstí. Je členem Institutu elektronických inženýrů, Královské astronomické společnosti a Institutu astronautiky a samozřejmě několika titanských profesních organizací. Dozvěděl jsem se, že napsal přes půl tuctu vědeckých prací a u dalších byl spoluautorem. Ionosféra Saturnu, Původ elektromagnetického záření velmi dlouhých vlnových délek a další vzrušující díla jen pro odborníky... nic pro nás, bohužel.“

Astronomové mají sídlo v Londýně, ale inženýři, astronauti a fyzikové jsou všichni v New Yorku, a tak mě napadlo, jestli se s některým z nich nespojil. Tak jsem zavolał dalšímu ze svých vlivných přátel, tentokrát je to vědec a jeden z nejuznávanějších, který může otevřít každé dveře, aniž by mu někdo dělal problémy. Doufal jsem, že návštěva kolegy z Titanu je natolik vzácná událost, že vzbudí pozornost... a vskutku jsem se nemýlil.“

Mandelstahm se opět významně odmlčel, aby mohl Duncana ještě na chvíli podusit, a potom pokračoval:

„*Tohle* mě však překvapilo. Kromě toho, že úplně ignoroval ambasádu a že řekl slečně Ellermanové, aby byla zticha, neudělal *absolutně* nic, aby své stopy zahladil. Nemyslím si, že by se takhle choval někdo, kdo něco důležitého skrývá.

Pak již to byla hračka. Elektrotechnikové byli rádi, že mohou pomoci. Řekli nám, že opustil North Atlan a že se s ním lze spojit u asistenta vrchního inženýra, oddělení C, na ředitelství Světové komunikační sítě v Teheránu. Což zrovna není ten druh adresy, kterou by člověk spojoval s pašováním drahých kamenů a meziplanetárními machinacemi...

Takže odjel do Teheránu právě včas, abychom ho minuli, ale to nevadí. Bude na stejném místě ještě několik dní, a když si to spojíme s jeho minulostí, máme alespoň něco, co dává trochu smysl.

V oddělení C Světové komunikační sítě jsou totiž chlapi, kteří se starají o provoz projektu Kyklop. A dokonce i *já* jsem o něm slyšel.“

S projektem se začalo v prvním světlém okamžiku vesmírného věku. Byl to největší, nejdražší a potenciálně nejslibnější vědecký přístroj, který byl kdy sestaven. I když mohl sloužit k několika účelům, jeden z nich byl nejdůležitější: hledání inteligentních forem života ve vesmíru.

Jeden ze snů lidstva, který zůstával jen snem, dokud nedošlo k rozvoji rádiové astronomie ve druhé polovině dvacátého století. Potom v průběhu krátkých dvaceti let poskytly spojené síly inženýrů a vědců lidstvu možnost překlenout mezihvězdné propasti, když za to bude ochotno zaplatit.

První malé rádiové teleskopy, několik desítek metrů v průměru, naslouchaly s nadějí signálům, které přicházely z hvězd. Nikdo skutečně nečekal úspěch od těchto průkopnických snah a on se také žádný úspěch nedostavil. Kdyby se počítalo s pravděpodobností rozmístění inteligence v galaxii, nebylo by obtížné dojít k závěru, že by k zachycení rádiových vln, které by vysílala nějaká jiná civilizace, byly zapotřebí teleskopy s anténami o průměru ne pouhých decimetrů, ale kilometrů.

Tohoto cíle se dalo dosáhnout jen jednou praktickou metodou – alespoň v případě struktur, které byly omezeny na zemský povrch. Zkonstruovat jediný gigantický disk bylo nemyslitelné, ale stejný výsledek mohla poskytnout soustava stovek menších. KYKLOP byl chápán jako anténová „farma“ z disků, které měly sto metrů v průměru a byly stejnoměrně rozloženy do kruhu o průměru asi pět kilometrů. Slabé signály zachycené jednotlivými členy této armády antén by se spojily dohromady a potom by je zpracovaly počítače, naprogramované tak, aby mohly rozlišovat jedinečné známky inteligence na pozadí vesmírného hluku.

Celý systém by stál stejně jako původní projekt Apollo, ale oproti Apollu se dal sestavovat po částech po dobu několika let nebo dokonce desetiletí. Hned po postavení několika antén by mohl KYKLOP začít pracovat. Od samého počátku by to byl nesmírně cenný nástroj pro rádiové astronomy. V průběhu let se potom mohlo instalovat více a více antén, dokud by se nezaplnila celá anténní řada. Tím by KYKLOP neustále zvětšoval svůj výkon a kapacitu a byl by schopen pronikat hlouběji a hlouběji do vesmíru.

Byla to vznešená myšlenka, i když se našli i lidé, kteří se báli jak úspěchu, tak i neúspěchu. Nicméně během období problémů, které provázelo celé dvacáté století až k jeho neoplakávanému konci, byla jen malá naděje, že bude někdo takový projekt financovat. Mohlo se o tom uvažovat jen během období politické a finanční stability, a proto se o KYKLOPOVI uvažovalo více než sto let od počátečních návrhů.

Krátká, ale skvělá Muslimská renesance umožnila použít část nesmírného bohatství, které nahromadily arabské země během naftového věku. Miliony tun kovu, které si vyžádala výstavba, pocházely z téměř nevycerpateľných zdrojů slaných vod Rudého moře, které vytékaly podél velké příkopové propadliny. Tam, kde se zemská kůra doslovně rozpadala na švy, jak se plochy kontinentů pomalu oddělovaly, bylo kovů a minerálů dost na to, aby byl rozptýlen strach z nedostatku v následujících stoletích.

V ideálním případě by se měl KYKLOP umístit na rovník, aby jeho pátrající rádiová zrcadla mohla prozkoumávat nebesa od pólu k pólu. Dalším požadavkem bylo dobré podnebí, absence zemětřesení

nebo jiných přírodních katastrof a k tomu ještě, kdyby to bylo možné, pás hor, které by plnily funkci ochranného štítu proti rušení rádiového příjmu. Samozřejmě že takové perfektní místo neexistovalo, a proto muselo dojít k politickým, geografickým a inženýrským kompromisům. Po desetiletích často velmi rozhořčených diskuzí byla nakonec vybrána opuštěná část Saudské Arábie. Tohle bylo poprvé, kdy se pro tuto oblast našlo nějaké využití.

Přes divočinu byly namáhavě nataženy široké dráhy, aby mohla nákladní vznášedla s nosností desetitisíců tun dovážet součásti z továren na pobřeží Rudého moře. Později je nahradily nákladní vzducholodě. V první fázi projektu bylo instalováno šedesát parabolických antén do tvaru obrovského kříže, jehož pět kilometrů dlouhá ramena se natahovala od severu k jihu a od východu na západ. Někteří věřící proti tomuto symbolu cizího náboženství protestovali, ale bylo jim vysvětleno, že jde jen o dočasnou záležitost.

Až bude „Alláhovo oko“ dokončeno, ztratí se tento urážlivý znak v celkovém uspořádání sedmi set obrovských disků, které budou rovnoměrně umístěny v okruhu osmdesáti čtverečních kilometrů.

Na konci dvacátého prvního století však byla instalována jen polovina z naplánovaných sedmi set částí. Dvě stě jednotek zaplnilo většinu středu seskupení a zbytek utvořil jakýsi laťkový plot, který se táhl po obvodu celého obrovského přístroje. Toto omezení velikosti ušetřilo biliony solarů a přitom omezilo výkon jen nepatrně. KYKLOP splnil skoro všechna očekávání a během dvacátého druhého století se stal stejně revolučním v astronomii jako reflektory na horách Mount Wilson a Mount Palomar před dvěma sty lety. Ale koncem 22. století se dostal do nesnází, ne však vinou svých konstruktérů nebo armády inženýrů a vědců, kteří se o něj starali.

KYKLOP nemohl soupeřit se systémy, který byly vystavěny na odvrácené straně Měsíce, kde je proti pozemskému rušení chránily tři tisíce kilometrů masivních skal. Po několik desetiletí s nimi pracoval v souladu, protože dva velké teleskopy na obou koncích základní vzdálenosti Země-Měsíc vytvářely interferometr, který mohl důkladně prozkoumat detaily planetárních soustav ve vzdálenosti stovek světelných let. Nyní však již byly rádiové teleskopy umístěny i na Marsu. Měsíční observatoř mohla dosáhnout mnohem dále s jejich

spoluprací, než by mohla s blízkou Zemí. Základna dvě stě milionů kilometrů dlouhá umožňovala průzkum okolních hvězd s přesností, která by nikoho před tím ani nenapadla.

Jak již to bývá v případě vědeckých nástrojů, předčil technický rozvoj i projekt KYKLOP. V polovině dvacátého třetího století musel čelit ještě dalšímu problému. *Prázdná oblast již nebyla pouští.*

KYKLOP byl postaven v oblasti, ve které někdy nepršelo pět let za sebou. V Al Hadidah byly meteory, které ležely v písku a nerezi-věly – od časů Mohameda. Tohle všechno se však změnilo zalesňováním a kontrolou podnebí, a poprvé od doby ledové byly pouště na ústupu. Na prázdnou oblast nyní dopadalo více deště za den, než před tím za několik let.

Návrháři KYKLOPA nemohli nic takového předvídat. Dost rozumně založili všechny své plány na horkém a suchém prostředí. Nyní museli zaměstnanci údržby neustále bojovat proti korozi, vlhkosti v koaxiálních kabelech, poruchám způsobeným houbami ve vysokonapěťových obvodech a všem dalším nedostatkům, které postihnou elektronické zařízení, je-li jim dána sebemenší šance. Některé ze sto metrů širokých antén již úplně zrezivěly, a proto se nepohybovaly a musely být vyřazeny z provozu. Skoro dvacet let se systému pomalu snižoval výkon, zatímco inženýři, úředníci a vědci se mezi sebou dohadovali a žádná strana nebyla schopna přesvědčit ani jednu ze dvou zbylých. Mělo smysl investovat biliony solarů na renovaci zařízení, nebo by bylo lepší investovat do odvrácené strany Měsíce? Nebylo možné dospět k žádnému jednoznačnému řešení, protože nikdo nikdy nemohl vyčíslit efekt tohoto výzkumu.

Ať již měl KYKLOP v současnosti jakékoli problémy, přesto to byl velkolepý úspěch, který pomohl přetvořit lidský názor na vesmír – ne jednou, ale hned několikrát. Posunul hranice vědění k první mikrosekundě po samotném velkém třesku a zachytil rádiové vlny, které cirkulovaly od vzniku vesmíru. Prozkoumal povrchy vzdálených hvězd, odhalil jejich skryté planety, objevil takové věci jako neutrinová slunce, antitachyony, gravitační čočky a vesmírná zemětřesení a otevřel zcela nové problémy: negativní pravděpodobnost reflexního stavu a antihmotu.

Přesto byla jedna věc, kterou nikdy neudělal. Přes několik planých poplachů nikdy nezachytil signály od inteligentních bytostí, které se nacházejí někde ve vesmíru.

Buď v něm byl člověk jediný, nebo již nikdo jiný nepoužíval rádiové vysílače. Obě vysvětlení se zdála stejně nepravděpodobná.

Kapitola třicátá druhá

SETKÁNÍ U KYKLOPA

Duncan věděl, co má očekávat, nebo si to alespoň myslel, ale stejně ho realita ohromila. Připadal si jako malé dítě v lese obrovských kovových stromů, které se rozprostíraly všude kolem, kam jen oko dohlédlo. Každý z jednotlivých „stromů“ měl poněkud zašpičatělý kmen, který byl padesát metrů vysoký a obtáčelo ho schodiště až na plošinu, na které bylo pohonné zařízení. Nad tím vším se tyčil velikánský – přesto však velmi přesný – sto metrů široký disk, který obsahoval samotnou anténu. Byl namířen směrem k obloze, když se pokoušel zachytit signály z hlubin vesmíru.

Anténa 005, jak i její číslo ukazovalo, byla blízko středu seskupení, ale pouhým zrakem se to nedalo odhadnout. Ať se Duncan podíval kterýmkoli směrem, ztrácely se v dálce řady ocelových věží, až nakonec utvořily jedinou kovovou stěnu.

Celý ohromný projekt byl zázrakem preciznosti inženýrství v měřítku, které nikde jinde na Zemi neexistovalo. Bylo tedy pochopitelné, že mnoho klíčových součástí bylo vyrobeno ve vesmíru. Odlehčené kovy a krystalová vlákna, které dodávaly parabolickým reflektorům pevnost spojenou s lehkostí, se daly vyrobit jen v orbitálních továrnách s nulovou gravitací.

Duncan se obrátil na svého průvodce, který ho provedl labyrintem přístupových tunelů na malém skútru s chemickým pohonem.

„Nikoho nevidím,“ postěžoval si. „Jste si *opravdu* jist, že je tady?“

„Tady jsme ho před hodinou zanechali. Bude u montáže předzesilovače, nahoře tam na té plošině. Budete muset křičet, *zde* nejsou žádná rádia povolena.“

Duncan se musel pousmát nad dalším příkladem toho, jak vedení KYKLOPA přijímalo skoro fanatická opatření, aby ho ochránilo před rušením rádiových vln. Požádali ho, aby jim předal své hodinky, aby nebyly jejich slabé elektronické impulsy zaměněny za signály vysí-

lané cizí civilizací ze vzdálenosti několika set světelných let. Jeho průvodce měl na ruce pružinový chronometr – první, který kdy Duncan viděl.

Duncan si spojil ruce kolem pusy, naklonil se dopředu ke kovové věži, která se nad ním tyčila, a zakřičel: „Karle!“ Za zlomek vteřiny se k němu ozvěnou od vedlejší antény zpátky vrátilo „K“ a potom zaznělo slabě ozvěnou od dalších antén. Pak nastalo ještě pronikavější ticho než předtím. Duncan ho již neměl chuť znovu narušovat.

A ani nemusel. Padesát metrů nad ním přistoupila k zábradlí kolem plošiny nějaká postava a nesla si s sebou ten povědomý zlatý záblesk.

„Kdo je tam?“

Kdo si asi tak myslíš? zeptal se Duncan sám sebe. Bylo ale těžké rozpoznat člověka pohledem kolmo z výšky a i hlasy se v tomto ne lidsky obrovském místě deformovaly.

„Tady Duncan.“

Nastalo ticho a jemu se zdálo, že trvalo alespoň minutu, i když ve skutečnosti mohlo jít jen o několik vteřin. Karel byl očividně překvapen, i když touto dobou si musel být skoro jist, že Duncan o jeho přítomnosti na Zemi ví. Potom odpověděl: „Mám něco rozpracovaného. Pojď nahoru, jestli chceš.“

Nedalo se říct, že šlo o přivítání, hlas však nezněl nepřátelsky. Jedinou emocí, kterou byl Duncan schopen rozpoznat na tuto vzdálenost, byla jakási unavená rezignace – a možná i tu si jen představoval.

Karel zase zmizel, aby mohl pokračovat na úkolu, kvůli kterému sem přijel. Duncan se zamyšleně zadíval na točité schodiště, které se vinulo po válcovitém kmeni anténové věže. Padesát metrů byla nepatrná vzdálenost, ne ale v zemské přitažlivosti. Byl to ekvivalent dvou set padesáti metrů na Titanu. Na svém světě nikdy nemusel šplhat čtvrt kilometru.

Karel s tím samozřejmě neměl problémy, protože svá raná dětská léta strávil na Zemi a jeho svaly znovu získaly velkou část své původní síly. Duncana napadlo, jestli jde o záměrnou výzvu, protože pro Karla by to bylo typické. I kdyby to byla pravda, stejně neměl jinou možnost.

Jak vstupoval na první děrovaný kovový schod, pronesl jeho průvodce s nadějí v hlase: „Na plošině není moc místa. Jestli mě s sebou nepotřebujete, zůstanu tady.“

Duncan neměl rád líné lidi, ale tentokrát výmluvu ochotně přijal. Nepřál si, aby se jeho hovoru s Karlem účastnil nezasvěcený člověk. Kdyby to bylo možné, tak by se i sám takové konfrontaci vyhnul, ale tohle nebyla záležitost, kterou by jen tak přesunul na někoho jiného, i kdyby to dovolovaly instrukce od Colina a Malcolma.

Výstup byl docela snadný, i když ochranné zábradlí nebylo tak pevné, jak by si býval přál. K tomu byly ještě některé části velmi rezivělé, a když se podíval zblízka, tak viděl, že je konstrukce ještě v horším stavu, než na který byl připraven. Jestliže nedojde k nutným opravám velmi záhy, KYKLOP nikdy nezažije začátek dvacátého čtvrtého století.

Když Duncan obešel schodiště jednou dokola, zavolal na něj jeho průvodce: „Zapomněl jsem vám říct, že asi za pět minut zaměřujeme na nový cíl. Bude to pro vás poněkud dramatické.“

Duncan se zadíval na obrovský disk, který mu úplně zastínil oblohu. To, že se mu budou nad hlavou pohybovat všechny ty tuny kovu, bylo dost zneklidňující a on byl rád, že ho na to průvodce upozornil.

Ten druhý si všiml jeho reakce a správně si ji vyložil.

„Vás to rušit nebude. *Tahle* anténa je již nepohyblivá alespoň deset let. Motor se zasekl a už nestojí za opravu.“

Duncanovo podezření, které zahnal jako optickou iluzi, se tedy potvrdilo. Velká parabola nad ním byla skutečně trochu jinak nachýlená než všechny ostatní. Nebyla již činnou součástí KYKLOPA a jen bezcílně mířila na oblohu. Ztráta jedné – nebo i hned několika částí – snížila však výkon celého systému jen velmi nepatrně.

Ještě jedno kolečko a už bude na plošině. Duncan se zastavil, aby se trochu vydýchal. Stoupal velmi pomalu, ale nohy ho již začínaly bolet z té nezvyklé námahy. Karel se mu nezval. Co asi dělá v tom fantastickém místě starých triumfů a ztracených snů?

A jak bude reagovat na tuto nečekanou a jistě nevíтанou konfrontaci, až budou stát proti sobě tváří v tvář? Trochu pozdě Duncana napadlo, že ta malá plošina padesát metrů nad zemí a v této hrozné gravitaci není zrovna nejlepším místem na hádku. Pousmál se té před-

stavě. I přes všechny možné neshody bylo násilí nemyslitelné. No, ne tak úplně.

Jen ho to tak napadlo....

Nad hlavou měl nyní úzký pás děrované kovové podlahy, sotva dost široký na obdélníkový průlez, do kterého ústilo schodiště. Duncan si s nevýslovnou úlevou oddechl, když se rukama špinavýma od rzi přitáhl, vyšplhal několik posledních schodů a octl se uprostřed monstrózních ložisek, ztichlých hydraulických motorů, bludiště kabelů a množství rozebraných potrubí pod jemnou kružbou žeber, která podpírala nyní již nepotřebnou stometrovou parabolu.

Duncan stále ještě Karla neviděl, a proto se začal obezřetně pohybovat po podpěře antény. Úzký chodníček byl asi dva metry široký a ochranné zábradlí mu sahalo skoro až do pasu, takže mu žádné opravdové nebezpečí nehrozilo. Přesto se však držel od kraje a vyhýbal se pohledu do padesátimetrové hloubky.

Sotva došel do poloviny okruhu, rozpoutalo se úplné peklo. Najednou se ozvalo zachrčení motorů, hluboké dunění velkých strojních zařízení – a dokonce je občas provázelo i protestující skřípání převodů a ložisek, která si nepřála být nikým rušena. Na všech stranách se začaly současně otáčet obrovské disky, namířené k obloze a stáčely se všechny k jihu. Jen ten jediný přímo nad jeho hlavou se ani nepohnul, jako slepé oko, které již není schopné reagovat na žádný podnět. Hluk trval několik minut. Potom ustal stejně rychle jako začal. KYKLOP našel nový cíl svého průzkumu.

„Ahoj Duncane,“ pronesl Karel z náhlého ticha. „Vítej na Zemi.“

Vystoupil z malé kabiny na spodní straně paraboly, zatímco Duncana ochromila celá ta vřava kolem, a nyní slézal po poněkud vratké soustavě žebříků. Jeho sestup vypadal obzvlášť nebezpečně, protože se přidržoval jen jednou rukou a ve druhé pevně svíral velký zápisník. Duncan se uklidnil, až když byl Karel bezpečně na plošině několik metrů od něj. Nešel blíž, ale díval se na Duncana nevyzpytatelným pohledem, který nebyl ani přátelský ani nepřátelský.

Pak nastala jedna z těch trapných pomlek, kdy ani jedna ze zúčastněných stran nechce začít mluvit jako první. A jak se vlekla donekonečna, začal si Duncan poprvé uvědomovat všudypřítomné slabé bručení. Celý systém KYKLOP byl nyní v činnosti. Stovky jeho mo-

torů pracovaly v přesné synchronizaci. Pohyb velkých antén se nedal zaznamenat, ale otáčely se o zlomek centimetru za vteřinu. Množství zbroušených hran KYKLOPOVA oka upíralo svůj pohled na hvězdy a otáčelo se přesně tak, aby vyrovnalo rotaci Země. Bylo pošetilé, že se v takové hrůzu nahánějící svatyni, zasvěcené samotnému vesmíru, chovají dva dospělí muži jako malé děti a snaží se vzdorovat jeden druhému! Duncan měl dvojitou výhodu překvapení a čistého svědomí a neměl tedy co ztratit, když promluví jako první. Nechtěl však na sebe převzít iniciativu, a tím si možná Karla znepřátelit. Proto bylo nejlepší začít mluvit o nějaké neškodné hlouposti.

Ne o počasí (množství pozemské konverzace věnované tomuto námětu bylo až neuvěřitelné) ale o něčem podobně neutrálním.

„Tohle byla nejtěžší práce, kterou jsem udělal od té doby, co jsem sem dorazil. Nemůžu uvěřit, že lidé na této planetě *opravdu* slézají hory.“

Karel chvíli zkoumal taktický krok, jestli se v něm neskrývá nějaká léčka. Potom pokrčil rameny a odpověděl: „Největší hora na Zemi je *dvěстіkrát* vyšší než tohle. Lidé na ni vystupují každý rok.“

Alespoň se prolomily ledy a komunikace byla navázána a Duncan si ulehčeně oddechl. Zároveň ho, když nyní byli těsně u sebe, šokovalo Karlovo vzezření. Některé jeho zlaté vlasy zešedivěly a měl jich také o hodně méně. Viděli se naposledy před rokem, ale Karel vypadal, že zestárl o deset let. Kolem očí měl vějířky vrásek z přílišných starostí a čelo mu brázdily hluboké rýhy. Zdálo se, že se i očividně *zmenšil*. Na vině nebyla jen zemská gravitace, protože ta by zmenšila Duncana ještě o mnohem více. Na Titanu vždycky ke Karlovi vzhlížel, ale teď měli oči ve stejné úrovni.

Karel se jeho upřenému pohledu vyhnul a roztěkaně se pohyboval dopředu a dozadu a v ruce pevně svíral záznamník. Za okamžik došel až na samý kraj plošiny a opřel se skoro s okázalou nedbalostí o ochranné zábradlí.

„Nedělej to!“ zaprotestoval Duncan, „znervózňuje mě to.“ Což, jak ho napadlo, byl asi pravý účel tohoto cvičení.

„Proč ty by ses měl strachovat?“

Tak příkrá odpověď Duncana nevýslovně rozesmutněla. Byl schopen pouze odpovědět: „Jestli opravdu nevíš, tak je již příliš pozdě na to, abych ti to vysvětlil.“

„Vím, že tohle není společenská návštěva. Předpokládám, že jsi se setkal s Kalindou?“

„Ano. Setkal.“

„Co máte za lubem?“

„Nemůžu mluvit za Kalindu. Ona ani neví, že jsem tady.“

„Co máte vy, *Makenzieové*, za lubem? Samozřejmě vše, co je v zájmu Titanu.“

Duncan věděl, že hádka nemá smysl. Ani ho ta chladná provokace nerozzlobila.

„Všechno, čemu se já snažím zabránit, je skandál. Jestli již není příliš pozdě.“

„Nevím, kam míříš.“

„Ale víš a moc dobře. Kdo schválil tvoji cestu na Zem? Kdo platí výdaje?“

Duncan čekal, že Karel projeví určité známky viny, ale mylil se.

„Mám zde přátele. A nevzpomínám si, že by si *Makenzieové* dělali příliš velké starosti s předpisy. Jak získal Malcolm první Měsíční orbitální smlouvu o doplňování paliva?“

„To bylo před sto lety, když se snažil rozjet titanskou ekonomiku. Nyní však finanční podvody nic neomlouvá. Zvláště, když jsou motivovány osobním zájmem.“

Tohle byl výstřel na prázdno, ale zdálo se, že nějaký cíl zasáhl. Poprvé vypadal Karel rozzlobeně.

„Ty vůbec nevíš, o čem mluvíš,“ odseknul mu. „Jednoho dne Titan...“

KYKLOP ho jemně, ale úspěšně přerušil. Oba docela zapomněli na pomalý pohyb antén po obou stranách a slabému bručení stovek trakčních motorů již nevěnovali pozornost. Ještě před několika okamžiky byla horní plošina 005 zastíněna převráceným deštníkem paraboly. Nyní však na ně již její stín nedopadal. Umělé zatmění skončilo a oni byli vystaveni žáru tropického slunce.

Duncan zavřel oči, dokud se jeho tmavé brýle nepřizpůsobily záři. Když je opět otevřel, nacházel se ve světě, který byl ostře rozdělen

na noc a den. Všechno na jedné straně jasně rozpoznával, zatímco ve stínu jen několik centimetrů od sebe neviděl vůbec nic. Kontrast mezi světlem a tmou byl tak umocněn tmavými brýlemi, že by si Duncan dovedl skoro představit, že je na Měsíci bez vzduchu.

Bylo neskutečné vedro, obzvláště pro obyvatele Titanu.

„Když ti to nebude vadit,“ řekl Duncan, stále ještě ve snaze být zdvořilý, „pojďme se přesunout do stínu.“ Odmítnutí by bylo pro Karla typické. Buď jen z tvrdohlavosti, nebo aby předvedl svou nadřazenost. Neměl na očích ani ochranné brýle, i když si svým záznamníkem stínil oči.

Duncana poněkud překvapilo, když ho Karel pokorně následoval po plechovém chodníčku až do stínu severní strany věže. Zdálo se, že to malicherné přerušení vyvedlo Karla z konceptu.

„Říkal jsem,“ pokračoval Duncan, když se opět zastavili, „že se jen snažím vyhnout veškerým nepříjemnostem, které by mohly uvést do rozpaků nejen Zemi, ale i Titan. Nemí v tom nic osobního a přál bych si, aby to za mě vyřizoval někdo jiný, to mi věř.“

Karel mu hned neodpověděl, jen se sehnul a opatrně umístil svůj záznamník na nejméně rezavé místo na ochozu, které mohl najít. Duncanovi to tak živě připomnělo staré časy, že ho to docela dojalo. Karel nikdy nemohl plně vyjádřit své city, dokud neměl volné ruce, a záznamník mu v tom překážel.

„Dobře mě poslouvej, Duncane,“ začal Karel. „Cokoli ti Kalinda řekla...“

„Neřekla mi nic.“

„Musela ti pomoci, abys mě našel.“

„Ani to ne. Ona dokonce neví, že jsem tady.“

„To ti nevěřím.“

Duncan pokrčil rameny a byl zticha. Zdálo se, že jeho strategie má úspěch. Tím, že bude budit dojem, že ví mnohem víc než ve skutečnosti, a toho bylo vskutku jen velmi málo, doufal, že naruší Karlovu sebejistotu a dostane z něj další doznání. Co by ale udělal potom, to stále ještě nevěděl. Mohl se jen spoléhat na svou schopnost zvládnout nepředvídatelnou situaci.

Karel začal znovu přecházet tam a zpět tak rozrušeně, že Duncan byl poprvé skutečně nervózní. Vzpomněl si na Kalindino varování a

znovu ho napadlo, že tohle vůbec není vhodné místo na konfrontaci s protivníkem, který může být duševně trochu nevyrovnaný.

Náhle se zdálo, že se Karel rozhodl. Zastavil své nejisté přecházení po úzkém ochozu a otočil se tak náhle, že Duncan bezděčně ustoupil. Pak si s překvapením a úlevou uvědomil, že k němu Karel rozpřáhl ruce prosebným gestem – ne hrozivě.

„Duncane,“ začal nyní docela změněným hlasem. „Ty mi můžeš pomoci. Co se snažím udělat, je...“

A najednou jakoby vybuchlo Slunce. Duncan si rychle zakryl rukama oči a pevně je sevřel na ochranu proti této nesnesitelné záři. Slyšel, jak Karel vykřikl, za chvíli do něj prudce narazil a hned zase odskočil. Tento aktinický výbuch trval jen zlomek vteřiny. Mohlo to být zablesknutí? Jestliže ano, tak kde je potom hrom? Měl by se ozvat skoro zároveň s takovým jasným bleskem.

Duncan se odvážil otevřít oči a zjistil, že zase vidí, i když skrz poněkud narůžovělou mlhu. Byla však zřejmé, že Karel neviděl nic. Slepě kolem sebe tápal a ruce měl pevně sevřeny na očích. A přesto ten očekávaný hrom nikdy nepřišel...

Kdyby nebyl Duncan napůl ochromen šokem, možná by zareagoval včas. Zdálo se, že se všechno odehrálo zpomaleně, jako ve snu. Nemohl uvěřit, že je to skutečnost.

Viděl, jak Karel zakopl o svůj drahocenný záznamník, ten se rozletěl do prostoru a snášel se dolů jako nějaký podivný bílý pták. I přes svou oslepenost si Karel musel uvědomit, co právě udělal. Úplně ztratil orientaci, marně zašátral ve vzduchu, a potom narazil na zábradlí. Duncan se ho snažil zachytit, ale bylo již pozdě.

Nemuselo se nic stát, kdyby léta rezavění neprovedla svou práci.

Když se zrádný kov roztoupil, měl Duncan dojem, že Karel v poslední vteřině svého života vykřikl jeho jméno. To již ale nikdy nezjistí.

Kapitola třicátá třetí

POSLUCHAČI

„Nejste pod žádným právním nátlakem,“ vysvětlil mu velvyslanec Farrell. „Jestli si přejete, mohu pro vás vyžádat diplomatickou imunitu. Nebylo by to však příliš moudré a mohlo by to vést k různým – ehm obtížím. V každém případě jde o vyšetřování, které je ve společném zájmu všech zúčastněných stran. My chceme zjistit, co se stalo, stejně tak jako oni.“

„A kdo jsou *oni*?“

„I kdybych to věděl, nemohl bych vám to říct. Řekněme – pozemská bezpečnost.“

„Vy tu stále máte tyhle nesmysly? Myslel jsem, že zvědové a tajní agenti vyšli z módy před dvěma sty lety.“

„Byrokracie trvá věčně, to vy byste měl vědět. Ale civilizace bude mít stále své nespokojené, abych použil frázi, kterou jsem někde četl. Přestože policie řeší většinu záležitostí podobně jako na Titanu, vyskytnou se případy, které vyžadují speciální zacházení. Mimochodem jsem byl požádán, abych vás ujistil, že všechno zůstane důvěrné a nebude zveřejněno bez vašeho souhlasu. Jestli si přejete, půjdu s vámi jako morální podpora a vedení.“

Ani potom si nebyl Duncan docela jist, koho vlastně velvyslanec zastupuje, ale nabídka to byla solidní, a tak ji přijal. Takové soukromé setkání mu nepřipadalo škodlivé. Jistý druh soudního vyšetřování byl bezesporu nutný, ale čím méně pozornosti, tím lépe.

Napůl očekával, že ho naloží do zatemněného auta na dlouhou mučivou cestu do nějakého obrovského podzemního komplexu někde ve středu Virginie nebo Marylandu. Nakonec ho trochu zklamalo, když skončil v malé místnosti ve staré budově ministerstva zahraničí a hovořil s asistentem prvního tajemníka s nepravděpodobným jménem John Smith. Když si ho Duncan později prověřil, zjistil, že se tak opravdu jmenoval. Nicméně brzy přišel na to, že tento pokoj skrýval více než jen prostý pracovní stůl a tři pohodlné židle.

Duncanovo podezření ohledně velkého zrcadla, které pokrývalo většinu zdi, se rychle potvrdilo. Jeho hostitel – nebo vyšetřovatel, kdyby chtěl být melodramatický – si všiml směru jeho pohledu a upřímně se na něj usmál.

„S vaším laskavým dovolením, pane Makenzie, bychom si toto setkání rádi nahrávali. Je zde přítomno i několik dalších účastníků. Čas od času se ke mně připojí. Nebude-li vám to vadit, nebudu zveřejňovat jejich totožnost.“

Duncan zdvořile přikývl směrem na zrcadlo.

„Proti nahrávání nic nenamítám,“ řekl. „Bude vám vadit, když rovněž použiji svůj diktafon?“

Nastalo trapné ticho, které přerušoval pouze potlačovaný smích velvyslance. Potom mu pan Smith odpověděl: „Raději bychom vám poskytli zápis. Mohu vám zaručit, že bude docela přesný.“

Duncan netrval na svém. Pravděpodobně by vyvolalo rozpaky, kdyby někdo nepovolaný poznal některé z nahraných hlasů. V každém případě mu bude zápis zcela stačit. Mohl se spolehnout na svou paměť, aby odhalil případné nepřesnosti nebo vynechávky.

„Tak dobrá,“ pokračoval pan Smith, kterému se očividně ulevilo. „Začneme.“

Něco podivného se stalo s místností. Měla najednou jinou akustiku, jakoby se náhle zvětšila. K žádné zřetelné změně nedošlo, ale Duncan měl zvláštní pocit z neviditelných přítomných všude kolem. Nemohl určit, jestli jsou skutečně ve Washingtonu nebo na druhé straně Země, a tito neviditelní posluchači a diváci působili na jeho psychiku nepříjemně.

Za okamžik se z prostoru přesně před ním ozval tiše jeden hlas.

„Dobrý den, pane Makenzie. Je od vás velmi ušlechtilé, že nám věnujete svůj čas. Omluvte, prosím, naši diskrétnost. Jestli máte pocit, že to vypadá jako nějaký špionážní melodram z dvacátého století, pak to není naše vina. V devadesáti devíti případech ze sta jsou tato bezpečnostní opatření zcela zbytečná. Nikdy však nemůžeme předvídat, která příležitost bude ta stá.“

Byl to přátelský, silný hlas, velmi hluboký a zvučný, přesto na něm bylo něco poněkud nepřírozeného. Počítač? zeptal se Duncan sám sebe. To je příliš snadný předpoklad. Vždycky se nedala rozlišit

počítačová vokalizace od lidské řeči. Obzvláště nyní, když se daly do řeči zahrnout realistická „ehm“, „no“, neúplné věty a gramatické chyby, aby se neelektroničtí účastníci hovoru trochu uvolnili. Řekl by, že poslouchá muže, který mluví do zařízení, které mu mění hlas.

Duncan se stále ještě rozmýšlel, je-li nutná nějaká odpověď, když se do hovoru vložil další mluvčí. Tentokrát hlas promluvil asi půl metru od Duncanova levého ucha.

„Musíme vás uklidnit v jednom bodě, pane Makenzie. Pokud se nám podařilo zjistit, nedošlo k porušení žádných pozemských zákonů. Nevyšetřujeme zde zločin, jen se snažíme vyřešit záhadu... vysvětlit tragédii. Jestliže jsou dotčeny nějaké *titanské* předpisy, tak to je váš problém – ne náš. Doufám, že mi rozumíte.“

„Ano,“ odpověděl Duncan. „Myslel jsem si, že to tak bude, ale jsem rád, že jste mě o tom ujistil.“

Opravdu se mu ulevilo, ale věděl, že ještě není všemu konec. Možná že toto prohlášení bylo tím, čím se zdálo: přátelskou žádostí o spolupráci. Mohla to však být také léčka.

Teď se přesně za ním rozezněl ženský hlas a on musel odolat impulsu, aby se otočil a na mluvčí se podíval. Měli ho v úmyslu dezorientovat tímto zbytečným měněním umístění zvuku? Museli si o něm myslet, že je hodně *naivní*.

„Abychom si ušetřili čas, dovolte mi, abych uvedla, že máme úplný souhrn minulosti pane Helmera.“ (A můj, pomyslel si Duncan.) „Vaše vláda nám vyšla maximálně vstříc, ale vy sám můžete vědět o něčem, na co jsme nepřišli, protože jste byli nejbližší přítel.“

Duncan přikývl, ale neobtěžoval se promluvit. Patrně vědí o celém přátelství a tedy i o jeho konci.

Vypadalo to, že pan Smith odpovídá na nějaký skrytý signál, když najednou otevřel aktovku a opatrně položil na stůl malý předmět.

„Zajisté to poznáváte,“ pokračoval ženský hlas. „Helmerovi nás požádali, abychom vám to předali do úschovy spolu s dalšími věcmi zesnulého.“

Pohled na Karlův osobní záznamník, skoro stejný model jako měl on sám, ho tak šokoval, že vůbec nezaregistroval, o čem ten hlas hovořil. Duncan sebou škubl a řekl: „Mohla byste to prosím zopakovat?“

Nastala tak dlouhá odmlka, že ho napadlo, jestli mluvčí není z Měsíce. Později si tím byl skoro jist. Se všemi ostatními tazateli si rychle vyměňoval otázky a odpovědi, ale v jejím případě docházelo k stále stejnému časovému posunu.

„Helmerovi požádali, abyste vzal do úschovy majetek jejich syna, dokud se celá záležitost nevyřeší.“

Bylo to smířlivé gesto nad hrobem všech jejich nadějí a Duncan cítil, jak ho pálí v očích slzy. Podíval se na tu hromádku mikroelektroniky na stole a pocítil silnou nechut' se jí vůbec jen dotknout. Obsahovala všechna Karlova tajemství. Požádali by ho Helmerovi, aby ji vzal k sobě, kdyby měli co skrývat? Duncan byl přesvědčen, že před ním leží něco, co Karel tajil i před svou rodinou. V osobním záznamníku budou věci, o kterých věděl jen on sám. Určitě si všechno zajistil hesly, z nichž některá asi spojil s obvodem VYMAZAT, aby zabránil nežádoucímu úniku informací.

„Přirozeně,“ pokračoval hlas z Měsíce (jestli *vůbec* byl z Měsíce), „nás zajímají všechny informace, které tento záznamník obsahuje. Obzvláště bychom chtěli mít seznam všech jeho kontaktů na Zemi – adresy nebo osobní čísla.“

Ano, řekl si Duncan v duchu, to chápu. Jsem si jist, že jste již chtěli provést některá šetření sami, ale zalekli jste se obvodů VYMAZAT a chcete tedy nejprve prozkoumat jiné možnosti...

Zíral zamyšleně na malou krabičku na stole, na které byla rozmanitá tlačítka a která měla vypnutý panel. Ležel před ním nástroj, jehož komplexnost předčila všechny sny dřívějších let, skutečné napodobení lidského mozku. Dovnitř se vešlo několik bilionů bitů informací, které byly uloženy v nekonečných souborech a které čekaly na to, aby byly spuštěny správným příkazem nebo aby je špatný příkaz vymazal. V této chvíli nejevil přístroj známky života, jako podvědomí ponořené do hlubin spánku. Přece jen však trochu pracoval: funkce hodin a kalendáře byly stále činné a odpočítávaly minuty a dny, které se již Karla netýkají.

Do hovoru se vložil další hlas, tentokrát zprava.

„Zeptali jsme se pana Armanda Helmera, zda mu jeho syn neza nechal nějaká kódovací hesla, jak je v takovýchto případech obvyklé. Možná o tom v brzké době uslyšíte více. Mezitím nebudeme podni-

kat žádné pokusy o získání dalších informací. S vaším dovolením bychom si prozatím rádi osobní záznamník ponechali.“

Duncana již trochu obtěžovalo, že za něj stále rozhoduje někdo jiný.

Vždyť přece Helmerovi jasně prohlásili, že se o majetek jejich syna má postarat *on*. Nemělo však smysl něco namítat, a i kdyby se o to pokusil, jistě by se z čistého nebe, stejně jako všechny ty záhadné hlasy, najednou objevila nějaká právní formalita, která by mu to v podstatě přikázala.

Pan Smith již zase něco hledal ve své aktovce.

„Tohle je další věc. Mám za to, že ji rovněž poznáváte.“

„Ano. Karel si s sebou obvykle nosil skicák. Je to ten, který měl při sobě, když...?“

„Je. Chcete si ho prolistovat a podívat se, jestli vás něco neobvyklého – pozoruhodného – něco možná cenného pro toto vyšetřování neuhodí do očí? I kdyby to bylo něco vyloženě triviálního nebo maličerného, prosím, neváhejte nám to sdělit.“

Jaká technologická propast mezi těmito dvěma věcmi! pomyslel si Duncan. Osobní záznamník byl triumfem neoelektronického věku, skicák existoval skoro v nezměněné podobě již alespoň tisíc let a rovněž tak tužka, která v něm byla zastrčena. Bylo velmi pravdivé, co řekl jeden filozof v minulosti, že lidstvo se nikdy úplně nez baví žádného ze svých pradávných nástrojů. Přesto byly Karlovy skicáky vždycky určitou přetvářkou. Byl schopen provést kvalifikované technické výkresy, nikdy však neprojevil skutečnou známku uměleckého talentu.

Jak Duncan pomalu otáčel listy, silně si uvědomoval všechny skryté zraky, které se na něj upíraly. Nepochybně již každou stránku pečlivě prozkoumali za pomoci všech dostupných technologií, které mohly objevit neviditelné poznámky a vymazaná místa. Jen sotva by mohl něco dodat k průzkumům, které na skicáku provedli.

Karel zjevně používal své skicáky k tomu, aby si poznamenal všechno, co ho zajímalo, aby vedl krátký dialog sám se sebou a aby vyjádřil své pocity. Obsahoval zakódovaná slova a čísla napsaná malým úhledným rukopisem, zlomky výpočtů a rovnic, matematické nákresy...

Byly v něm prostorové obrazy – zřejmě přibližné náčrtky vzhledu krajiny na vnějších měsících s formalizovaným stínem a prstencem Saturnu, který visel v pozadí...

...a schémata obvodů s množstvím výpočtů s lambdami a omegami, a ještě dalšími omegami, a znaky vektorů, které byl Duncan schopen rozpoznat, ale nevěděl, co znamenají... a potom se náhle objevilo ze stran neosobních poznámek a poněkud neobratných náčrtků něco, co dýchalo životem, co mohlo být dílem *skutečného* umělce: portrét Kalindy nakreslený s láskyplným zájmem.

Duncan by ho měl hned poznat, ale přesto na něj zlomek vteřiny jen prázdně zíral. Tohle nebyla Kalinda, kterou znal nyní, protože ta skutečná žena již vymazala obraz z minulosti. Zde však byla Kalinda tak, jak si ji oba dva pamatovali – dívka nastálo zachycená ve stereofonní krychli, zcela mimo dosah času.

Duncan si obraz dlouho prohlížel, než otočil na další stranu. Byl vynikající, s těmi ostatním náčrtky se nedal vůbec srovnávat. Ale kolikrát ho asi Karel znovu a znovu maloval během těch uplynulých let?

Z prostoru kolem něj nikdo nemluvil a ani ho nerušil v toku myšlenek. A tak pokračoval.

...a ještě další výpočty... vzorky hexagonů, které se rozplývaly do dálky. Proč, ale jistě!

„To je mřížka titanitu, ale číslo, které je u ní napsáno, mi nic neříká. Vypadá jako kód pozemské obrazovky.“

„Máte pravdu. Je to číslo experta na drahé kameny zde ve Washingtonu. Ne Ivora Mandelstahma, jestli vás to zajímá. Osoba, o kterou se jedná, nás ujistila, že se s ní pan Helmer nikdy nespojil, a my tomu věříme. Patrně jde o číslo, které nějak získal, zaznamenal si ho, ale nikdy ho nepoužil.“

...a více výpočtů, nyní s množstvím frekvencí a fázových úhlů. Ty souvisely s komunikací, což byla součást Karlovy každodenní práce...

...a geometrické čmáranice, jejichž hlavním motivem byl hexagon...

...a znovu Kalinda. Tentokrát jen obrys, který již nebyl tak láskyplně propracován...

...a šestihranné struktury malých koleček z půdorysu a z výšky. Jen několik bylo opracováno do detailů, ale bylo jasné, že jich tam jsou stovky. Jejich výklad byl rovněž jasný.

„Systém antén KYKLOP. Ano, zaznamenal si zde množství jednotlivých částí a celkové rozměry.“

„Proč si myslíte, že se o to tak zajímal?“

„Vysvětlení je docela logické. Jedná se o největší a nejznámější rádiový teleskop na Zemi. Často jsme o něm spolu hovořili.“

„Zmínil se vám někdy o tom, že ho chce navštívit?“

„Dost možná, ale já si na to nevzpomínám. Přece jen uběhlo již několik let.“

Obrázky na následujících několika stranách, přestože byly velmi zběžné a schematické, zachycovaly jasně detaily KYKLOPA: napájení antén, sledovací zařízení, nejasné zlomky schémat obvodů promíchané s dalšími výpočty. Jeden náčrtek byl rozdělaný, ale nedokončený. Duncan se na něj smutně zadíval, a potom otočil stránku. Jak předpokládal, byla prázdná.

„Nerad vás zklamau,“ řekl, když zavíral sešit, „ale nic zvláštního jsem v tom nenašel. Kar... pan Helmer se zabýval komunikační vědou a pomohl navrhnout spojení mezi Titanem a vnitřními planetami. Tohle je všechno součástí jeho práce, a proto je jeho zájem zcela pochopitelný, a já v něm nevidím nic neobvyklého.“

„To je možné, pane Makenzie. Ale vy jste ještě neskončil.“

Duncan překvapeně vzhlédl. Potom mu tajemník Smith pokynul směrem ke skicáku.

„Nikdy neberte nic jako samozřejmost,“ řekl mírně. „Začněte z *druhého* konce.“

Duncan se cítil trochu přihlouple. Znovu otevřel skicák, otočil ho a zjistil, že ho Karel používal z obou stran. Vnitřní strana zadního obalu byla prázdná, ale na protilehlé straně bylo napsáno jediné záhadné slovo: ARGUS. Duncanovi nic neříkalo, i když v něm vzbudilo dojem nějaké slabé spojitosti z minulostí. Otočil stránku a zažil největší šok svého života.

Jak nevěřícně zíral na kresbu, která se rozprostírala po celé ploše papíru, v duchu se přenesl zpátky na Zlatý útes. Pokud věděl, Karel nikdy neprojevil sebemenší zájem o detaily pozemské zoologie. A

vysvětlení, že každého obyvatele Titanu musí fascinovat podmořská biologie, bylo poněkud triviální.

Přesto však měl před sebou podrobnou studii *Diademy*, mořského ježka s dlouhými ostny, s perspektivou pečlivě rozpracovanou kolem slabě narýsovaných os x, y a z. Nakreslil úzkých paprscitých ostnů jen několik, ale bylo jasné, že jich je několik set a že se rozprostírají v celém prostoru kolem.

Již samo o sobě to bylo úžasné, ale bylo v tom ještě něco pozoruhodnějšího. Karel věnoval tomuto malému nehezkému bezobratlovci, kterého nikdy v životě nemohl vidět, veškerou svou lásku a schopnosti, se kterými nakreslil portrét Kalindy.

V jasném světle venku před starou budovou ministerstva zahraničí museli Duncan s panem velvyslancem čekat pět minut, než k nim nehlučně přijede další vozidlo kyvadlové dopravy po Virginia Avenue. Nikdo nebyl v doslechu, a tak se Duncan s tichou naléhavostí zeptal: „Říká vám něco *Argus*?“

„Ve skutečnosti ano. Ale nevím, jak by vám to mohlo pomoci. Mám v sobě stále zbytky klasického vzdělání, a pokud nejsem úplně vedle, *Argus* se jmenoval starý Odysseův pes. Poznal svého pána, který se vrátil domů z Ithaky po dvaceti letech putování, a potom zemřel.“

Duncan se touto informací chvíli tiše zabýval, a potom pokrčil rameny.

„Máte pravdu, k ničemu to nevede. Stále by mě zajímalo, proč se ti lidé, se kterými jsem se setkal – nebo vlastně *nesetkal* – tak o Karla zajímají. Jak hned na začátku uvedli, nedopustil se ničeho nelegálního, pokud se týká pozemských zákonů. Řekl bych, že jen trochu obešel některá titanská nařízení, ale neporušil je.“

„Moment – moment!“ zvolal velvyslanec. „Něco jste mi připomněl.“ Oblíčeje se mu poněkud melodramaticky pokrřivil, potom se zase sám vyhladil. Podezíravě se kolem sebe rozhlédl, aby se přesvědčil, že nikdo není v doslechu a že vůz přijede až za tři minuty, jak oznamovalo odpočítávací zařízení.

„Myslím, že jsem na to asi přišel. Budu vám ale zavázán, když se mnou nebudete nic z toho spojovat. Jen se ale zamyslete nad touto divokou spekulací...

Každý organismus má jistý obranný systém. Vy jste se právě s jedním setkal, s jednou částí obranného systému Země. Tato konkrétní skupina, ať již má jakékoli povinnosti, se pravděpodobně skládá z docela malého množství důležitých lidí. Předpokládám, že většinu z nich znám – ve skutečnosti, jeden hlas... no, necháme toho...

Můžete jim říkat hlídací obranný výbor. Takový výbor musí mít přirozeně nějaké jméno, samozřejmě nějaké tajné jméno. Čas od času se o takových věcech dozvím, ale rychle je zase zapomenu...

Takže Argus byl *hlídací pes*. Dalo by se najít lepší jméno pro takovou skupinu? Upozorňuji vás, že *stále* ještě nic netvrdím. Ale představte si ty obrovské rozpaky tajné organizace, která své jméno objeví napsané černé na bílém, a všechno doprovází velmi záhadné okolnosti.“

Byla to docela přijatelná teorie a Duncan si byl jist tím, že by se mu o ní velvyslanec nezmínil, kdyby k tomu neměl nějaké dobré důvody. Daleko ho však nedovedla.

„To je všechno moc hezké a já jsem ochoten to přijmout. Co to má však, proboha, společného s nákresem *mořského ježka*? Myslím si, že se z toho asi zblázním.“

Před nimi právě zastavoval vůz hromadné dopravy a velvyslanec mu dal rukou znamení, aby nastoupil.

„Jestli vás to alespoň trochu utěší, Duncane, můžete si být jist, že jednáte se samými velmi důležitými lidmi. Vzdal bych se značného dílu své skromné penze, kdybych teď mohl tajně naslouchat za dveřmi pana asistenta Smitha a jeho neviditelných přátel.“

Kapitola třicátá čtvrtá

POVINNOST A TOUHA

Když stál Duncan u okna Kalindina bytu, klidně by řekl, že se dívá dolů na rušnou dopravu v Padesáté sedmé ulici za mrazivého večera, kdy se snášejí první vločky sněhu, aby se ihned rozpustily, když se dotknou chodníků. Bylo však léto, ne zima. A dokonce ani limuzína prezidenta Bernsteina nebyla tak stará jako auta, která se tiše pohybovala sto metrů pod ním. Díval se na minulost, možná na nějaký hologram z konce dvacátého století. I když věděl, že je ve skutečnosti v podzemí, nedařilo se mu přesvědčit své smysly.

Nakonec byl tedy s Kalindou sám, i když za okolností, o kterých se mu před několika dny ani nesnilo. Jaká ironie, že nyní, když se konečně dostavila příležitost, necítil skoro žádnou jiskřičku touhy!

„Co je to?“ zeptal se podezíravě, když mu Kalinda podala útlou křišťálovou sklenku, která obsahovala několik centimetrů krvavě červené tekutiny.

„Když ti to řeknu, stejně to pro tebe nebude mít význam. A kdybych ti prozradila, kolik to stálo, nechtěl by ses napít. Pomalu to ochutnej. Nikdy nebudeš mít další příležitost. Udělá ti to dobře.“

Bylo to chutné, jemné, trochu nasládlé a Duncan cítil, že to v sobě ukrývá několik megatun uspávající energie. Velmi pomalu, pomalounku, upíjel a pozoroval Kalindu, jak chodí po pokoji.

I když nevěděl, co má očekávat, přesto ho její byt překvapil. Ve své jednoduchosti vypadal až trochu nehostinně, ale byl velký a měl pěkně souměrné stěny natřené sivou barvou, modrý klenutý strop, který vypadal jako sama obloha, a zelený koberec, který budil dojem malého moře trávy, které jako by omývalo stěny pokoje. Bylo v něm asi deset kusů nábytku: čtyři hojně polštářovaná křesla, dvě pohovky, uzavřený psací stůl, zasklená vitrínka plná vzácného porcelánu, nízký stolek, na kterém ležela malá krabička a luxusní kniha o naivních malířích dvacátého druhého století, a samozřejmě všudypřítomný

komunikační panel, na jehož obrazovce se pomalu objevovalo abstraktní umění, které bylo od primitivního umění velmi vzdálené.

I bez přitažlivé síly, která Duncanovi připomínala, že je na Zemi, nehrozilo nebezpečí, že by na to snad zapomněl. Silně pochyboval, že by soukromý byt na kterékoli jiné planetě mohl předvést takovou honosnou výstavu, ale *on* by zde stejně žít nechtěl. Všechno bylo až příliš dokonalé a dohromady jasně prokazovalo pozemskou posedlost minulostí. Náhle si vzpomněl na poznámku velvyslance Farrella: „My nejsme dekadentní, ale naše děti budou.“ To by zahrnovalo i generaci Kalindy. Možná měl velvyslanec pravdu...

Znovu se trochu napil a v tichosti pozoroval Kalindu, jak stále přechází sem a tam po pokoji. Nervózně posunula židli o nepatrnou vzdálenost a stejně nepostřehnutelně srovnala obraz. Pak se vrátila zpátky k pohovce, a sedla si vedle něj.

Potom se natáhla přes nízký konferenční stolek a zvedla krabičku, která na něm ležela.

„Viděl jsi někdy něco podobného?“ zeptala se, když sundala víčko.

Jako v sametovém hnízdě leželo v krabičce něco, co vypadalo jako velké, stříbrné vejce asi dvakrát větší než skutečné vejce, které Duncan viděl ve Stoletém hotelu.

„Co je to?“ zeptal se. „Nějaké sochařské dílo?“

„Vezmi si to do ruky, ale dávej pozor, abys to neupustil.“

I přes její varování se mu to skoro podařilo. Vejce nebylo nijak zvlášť těžké, ale zdálo se živé. Jakoby se mu svíjelo v ruce, přestože se viditelně nepohybovalo. Nicméně, když si ho podrobněji prohlédl, všiml si slabých opalizujících proužků, které stály nad povrchem a jen na okamžik zastřely zrcadlovou úpravu povrchu. Vypadaly jako tepelné vlny, přestože žádné teplo necítil.

„Uchop ho do *obou* dlaní,“ poradila mu Kalinda, „a zavři oči.“

Duncan ji uposlechl, i když měl hrozné nutkání se podívat, co se skutečně děje s tím neobyčejným předmětem, který svíral v ruce. Byl zmatený, protože to vypadalo, že ho zradil hmat, nejspolehlivější lidské pojítko s vnějším světem.

Struktura povrchu vejce se neustále měnila. Již mu nepřišlo, že je z kovu. Najednou měl pocit, že je pokryté *srstí*. Mohl by se stejně tak mazlit s nějakým měkoučkým zvířátkem – s koťátkem, možná...

To však trvalo jen několik vteřin. Vejce se otřásl, ztvrdlo a zhrublo. Najednou bylo z drsného papíru, natolik drsného, že mohl poranit kůži...

...a pak se ten papír vyhladil. Byl tak hladký a hedvábný, že měl chuť si ho pohladit. Neměl moc času na to, aby to opravdu udělal...

...vejce vodnatělo a rosolovatělo. Duncan měl pocit, že mu proklouzne mezi prsty a musel se nutit k tomu, aby ho s odporem neodhodil. Jen vědomí, že se tohle *opravdu* nemohlo dít, mu dodávalo sílu, aby svůj reflex ovládl...

...a pak bylo na chvíli ze dřeva, jasně mohl cítit jeho léta...

...než se rozdělilo na nepřeborná množství jednotlivých štětín, které byly tak ostré a špičaté, že cítil, jak mu pronikají kůží...

Pak se dostavily další pocity, které neuměl ani pojmenovat, některé z nich příjemné, většina neutrální, ale některé tak nepříjemné, že byl jen stěží schopen ovládat svůj odpor. Nakonec, když Duncan v sevřených dlaních cítil ten jedinečný, s ničím nesrovnatelný dotyk lidské kůže, zvítězila zvědavost a ohromení a on dlaně rozevřel. Stříbrné vejce se ani trochu nezměnilo, i když se mu nyní zdálo, že je vyřezáno z mýdla.

„Co to proboha je?“ zvolal.

„Je to taktoid. Ty jsi o nich neslyšel?“

„Ne.“

„Fascinující, že ano? Dělá hmatu totéž co kaleidoskop zraku. Jen se mě neptej, *jak* to pracuje. Asi to má něco společného s ovládanou elektrickou stimulací.“

„Na co se to používá?“

„Musí mít všechno nějaký účel? Je to jen hračka, novinka. Ale měla jsem dobrý důvod k tomu, abych ti ji ukázala.“

„Ach tak, chápu. Nejnovější ze Země.“

Kalinda se nostalgicky pousmála. Rozpoznala tu starou prázdnou frázi. Oba je vrátila zase živě zpátky do dávné doby, kdy byli společně na Titanu.

„Duncane,“ řekla tak tiše, že ji skoro neslyšel, „myslíš, že je to všechno moje vina?“

Seděli dva metry od sebe na pohovce a on se musel natočit, aby se jí mohl podívat do obličeje. Žena, na kterou se nyní díval, již nebyla tou sebejistou vedoucí a manažerkou, se kterou se setkal na *Titaniku*. Ted' před ním seděla nešťastná a nejistá holka. Byl zvědav, jak dlouho jí asi tato kající nálada vydrží, ale zdálo se, že je upřímná.

„Jak bych ti na to já mohl odpovědět?“ řekl jí. „Vůbec nic nevím. Není mi jasné, co dělal Karel na Zemi, nebo proč sem přijel.“

Nebyla to úplná pravda, protože Karlův osobní záznamník začal odhalovat svá tajemství. Ale Duncan se ještě necítil připraven na to, aby je s někým sdílel, a už vůbec ne s Kalindou.

Podívala se na něj trochu překvapeně a odpověděla: „Chceš tím říct, že ti to nikdy za těch patnáct let neřekl?“

„Neřekl co?“ odvětil Duncan.

„To co se přihodilo během poslední noci na palubě lodi *Mentor*.“

„Ne,“ odpověděl Duncan pomalu a cítil bolest. „Nikdy o tom nemluvil.“

I po těch letech byla pro něj ta zrada stále velmi hořkou vzpomínkou. Ted' již věděl, že by bylo absurdní, aby se dva dospělí lidé jako Karel a Kalinda, posedlí vlastním zármutkem, zamýšleli nad pocity chlapce, který je oba obdivoval. Už je neobviňoval, ale hluboko v srdci jim nikdy neodpustil.

„Takže ty jsi nevěděl, že jsme použili stroj na štěstí.“

„Ale ne!“

„Bohužel ano. Nebyl to *můj* nápad. Karel naléhal a já jsem nebyla schopna odmítnout. Alespoň jsem měla dost rozumu a vyzkoušela jsem si ho sama jen na malý výkon...“

„Tehdy byly zakázány. Jak se dostal na *Mentor*?“

„Na palubě lodi *Mentor* byla spousta věcí, o kterých nikdo nevěděl.“

„To si dovedu představit. Co se stalo?“

Kalinda zase vstala a začala znovu nervózně přecházet sem a tam. Když potom pokračovala, vyhýbala se Duncanovu pohledu.

„Nerada na to myslím. Ještě ted' mi to nahání hrůzu a dovedu pochopit, proč se lidé stanou beznadějně závislí. Jsem si jista, že tvé

prsty se v životě nedotkly ničeho tak – no, dejme tomu, že *hmatatelného* je to pravé slovo – jako je taktoid. Stroj na štěstí je skoro to samé. Všední život se v něm zdá nevýrazný a nudný. A Karel, na to nezapomeň, ho použil na plný výkon. Říkala jsem mu, aby to nedělal, ale on se mi vysmál. Byl přesvědčen, že to zvládne...“

Ano, pomyslel si Duncan. Typický Karel. Dosud nikdy neviděl umocňovač emocí, i když jeden byl k dispozici pod přísným dohledem na Oáze v hlavní nemocnici. Byl to velmi cenný psychiatrický přístroj, ale když se jednoduché přenosné verze, které někdo rychle pokřtil na „stroje na štěstí“ staly asi v polovině století dostupnými, začaly se rozšiřovat jako mor na všechny obydlené světy. Nikdo se nikdy nedozví, kolik nevyzrálých mladých myslí zničily. „Vypálení mozku“ bylo nemocí šedesátých let, dokud se nerozšířila epidemie, která za sebou zanechávala stovky citových trosek. Karel měl štěstí, že tomu unikl...

Ale on vlastně neunikl. Taková tedy byla pravda o jeho „zhroucení“, která vysvětlovala změnu jeho osobnosti. Duncan se začal na Kalindu zlobit. Nevěřil, že je nevinná. Musela již tenkrát vědět svoje. Část jeho zlosti byla podložena morálkou, vinil Kalindu, protože ona žila, zatímco Karel ležel zmražen v Adenské márnici jako nějaká nádherná mramorová socha znetvořená časem a špatně uchovávaná. Tam bude muset setrvat, dokud se neobjasní všechny právní komplikace spojené s likvidací mimozemského těla. Tohle byla další povinnost, kterou musel Duncan vykonat. Udělal již všechno, co si myslel, že je nezbytné, než se naposledy rozloučí s přítelem, kterého ztratil dávno před jeho smrtí.

„Myslím, že to již začínám chápat,“ pokračoval Duncan tak hrubě, že na něj překvapená Kalinda náhle pohlédla. „Pokračuj, co se stalo potom?“

„Karel mi posílal speciální poštou dlouhé bláznivé namluvené dopisy, které vždy zapečetil. Říkal, že nikdy nebude schopen milovat nikoho jiného. Já jsem mu odpovídala, aby nebláznil a aby na mě co nejrychleji zapomněl, protože se již nikdy nevidíme. Co jiného jsem mu měla říct? Neuvědomovala jsem si, že je má rada naprosto zbytečná. Jako kdybych řekla člověku, aby přestal dýchat. Styděla jsem

se zeptat, a proto jsem se teprve po letech dozvěděla, co udělá stroj na štěstí s mozkiem.

Víš, Duncane, on měl naprostou pravdu, když říkal, že nikdy nebude moci milovat nikoho jiného. Když stroje na štěstí zesílí obvody rozkoše, způsobí *stálé*, skoro nezničitelné vzory touhy. Psychologové tomu říkají elektrolytický otisk. Myslím, že již existují způsoby, kterými se to dá napravit, ale před patnácti lety nic podobného ani na Zemi neexistovalo. A na Titanu už vůbec ne.

Po nějaké době jsem přestala Karlovi odpovídat, neměla jsem mu co říct. Přesto jsem od něj několikrát za rok dostala nějakou zprávu. Zapřísahal mě, že se dříve či později na Zem dostane a zase se se mnou uvidí. Nebrala jsem ho vážně.“

Možná že ne, pomyslel si Duncan. Jsem si ale jist, že jsi nebyla zase tak moc zklamaná. Muselo být velmi lichotivé, když jsi ve svých rukách držela duši někoho tak talentovaného a krásného jako byl Karel, i když ho zotročil jen náhodou nějaký stroj...

Najednou úplně chápal, proč všechny Karlovy pozdější vztahy a manželství skončily takovým neúspěchem. Byly k němu odsouzeny ještě předtím, než vůbec začaly. Mezi Karlem a štěstím stál vždy obraz Kalindy, nedosažitelný ideál. Jak musel být sám! A kolika nedorozuměním se dalo zabránit, kdyby se na příčinu jeho chování přišlo včas. Ale možná, že se nedalo udělat vůbec nic. V každém případě bylo zbytečné snít o ztracených příležitostech. Kdo byl ten starý filozof, který pronesl: „Lidské pokolení nikdy nepozná štěstí, pokud se slovo kdyby... bude stále používat.“?

„Takže to muselo být velké překvapení, když se nakonec *opravdu* objevil.“

„Ani ne. Několikrát na toto téma narazil, takže jsem ho očekávala již celý rok. Potom mi zavolal z přístavu Van Allen a řekl mi, že právě přiletěl speciálním letem a že se se mnou uvidí hned, jak projde vyrovnáváním gravitace.

Přijel pozemskou zásobovací lodí, která se vracela zpátky prázdná, a proto byla velmi rychlá. I tak mu to trvalo padesát dní.“

A rozhodně to nemohla být příliš pohodlná cesta, dodal Duncan pro sebe. Padesát dní uvnitř jednoho z těch vesmírných nákladáků, na kterých bylo jen minimum životně důležitých zařízení. Jaký ob-

rovský kontrast proti lodi *Sirius*! Litoval úředníky, kteří podlehl Karlovu přemlouvání, a doufal, že současný vyšetřovací soud nezničí jejich kariéry.

Kalinda zase nabyla trochu ze své rovnováhy. Přestala přecházet po pokoji a znovu si sedla k Duncanovi na pohovku.

„Nebyla jsem si jistá, jestli ho po těch letech chci znovu vidět, ale věděla jsem, že on je rozhodnutý, a proto stejně nemělo význam, kdybych se ho pokoušela zadržet. Takže můžeš říct, že jsem zvolila taktiku nejmenšího odporu.“

Trochu zahořkle se usmála, a potom pokračovala: „Samozřejmě že to neklapalo, měla jsem to tušit. A pak jsme viděli ve zprávách, že jsi přiletěl na Zem.“

„To musel být pro Karla šok. Co říkal?“

„Nic moc. Ale všimla jsem si, že je rozčilený a velmi překvapený.“

„Určitě musel *něco* říct.“

„Jen to, že kdyby ses se mnou spojil, abych ti neříkala, že on je na Zemi. Tehdy mě poprvé napadlo, že není něco v pořádku, a začala jsem si dělat starosti s titanitem. Požádal mě totiž, abych ho prodala.“

„To je nepodstatná záležitost, zapomeň na ni. Řekněme, že šlo jen o jeden z Karlových prostředků; jak dosáhnout svého cíle. Rád bych ale věděl něco jiného. Když jsem ti poprvé zavolal, byl stále ještě u tebe?“

Další moment zaváhání, které mu již samo poskytlo polovinu odpovědi. Kalinda odvětila poněkud vzdorovitě: „Zajisté, že byl. A hodně se zlobil, když jsem řekla, že se s tebou setkám. Pěkně jsme se kvůli tomu pohádali. Nebyla to ale naše první hádka.“ Povzdychla si, možná až příliš dramaticky. „Tou dobou si již i Karel uvědomil, že nám to spolu nepůjde, bylo to docela beznadějně. Varovala jsem ho několikrát, ale nevěřil mi. Odmítl vzít na vědomí skutečnost, že Kalinda, kterou znal před patnácti lety a jejíž obraz se mu vypálil do mozku, již neexistuje...“

Duncan si nikdy nemyslel, že uvidí v Kalindiných očích slzy. Proto ho napadlo, jestli roní slzy pro Karla nebo nad svým ztraceným mládím?

Snažil se být cynický, ale moc se mu to nedařilo. Věděl, že určitá část jejího smutku je opravdová, a i jeho samotného to hluboce došlo. A nejen došlo, jak překvapeně zjistil. Sympatie nebyla jedinou emocí, kterou v něm Kalinda vyvolávala. Nikdy předtím ho nenapadlo, že sdílený zármutek může působit jako afrodisiakum.

Nepodnikl nic, aby tento pocit zapudil. Nechtěl však věci uspěchat. Stále doufal, že se dozví spoustu věcí, které mu může prozradit pouze Kalinda.

„Takže byl pokaždé zklamaný, když jsme se milovali,“ pokračovala uplakaně, „i když se to zpočátku snažil zakrýt. Já jsem to ale poznala – a ani pro mě to nebylo příjemné. Měla jsem pocit, že jsem neschopná. Víš, tou dobou jsem už hodně věděla o otiskování, a proto mi bylo jasné, v čem tkví problém. Karlův případ nebyl ojedinělý...“

Začal být čím dál tím víc znechucený a také začal používat násilí. Někdy mě velmi vyděsil. Vždyť víš, jakou měl sílu. Podívej se na tohle.“

S dalším teatrálním gestem si rozevřela šaty a odhalila svou levou paži a k tomu i celý levý prs.

„Uhodil mě *sem* tak prudce, že jsem měla ošklivou modřinu. Pořád je ještě trochu znát.“

I když se Duncan velmi snažil, nemohl najít ani nejmenší známku modřiny na té bělostné kůži, hladké jako satén, kterou měl vystavenou před svými očima. Nicméně ho toto odhalení nenechalo chladným.

„Proto jsi tedy vypnula obrazovku,“ řekl s účastí a přisedl si k ní blíž.

„Potom mi zavolal Ivorův přítel a vyptával se mě na Titan. Přišlo mi, že jde o podivnou shodu okolností... víš, Duncane, tohle byl docela podlý trik, který jsi na mě přichystal.“

Zněla spíše smutně než rozzlobeně a neodtáhla se od něj. Skoro polovina pohovky byla nyní prázdná.

„A pak se najednou všechno rozjelo. Věděl jsi o tom, že pozemská bezpečnost vyslala dva své agenty, aby mě vyzpovídali?“

„Nevěděl, ale napadlo mě to. Co jsi jim řekla?“

„Samozřejmě že všechno. Byli velmi milí a chápaví.“

„A také neschopní,“ dodal zahořkle Duncan.

„Ale Duncane, to byla *nehoda*! Byl jsi důležitý host *a museli* tě chránit. Byl by z toho meziplanetární skandál, kdyby se ti něco stalo právě před tvým vystoupením v Kongresu. Nikdy jsi neměl jít po Karlovi v takovém nebezpečném místě.“

„Nebylo to nebezpečné, vedli jsme spolu docela přátelský hovor. Jak jsem měl vědět, že je za vedlejší anténou schovaný nějaký idiot, který hned střílí od boku?“

„A co měl dělat? Měl příkaz tě za každou cenu chránit a varovali ho, že Karel může být nebezpečný. Vypadalo to, jako když spolu začínáte bojovat. Laserová rána by Karla oslepila jen na několik hodin. Celé to byla ošklivá nehoda. Nikoho z ní nelze vinit.“

Možná, pomyslel si Duncan. Bude mu však trvat ještě dlouho, předlouho, než bude schopen podívat se na celý sled událostí s odstupem. Jestli byla nějaká vina, tak byla rovnoměrně rozdělená mezi oba dva světy. A podobně jako většina lidských tragédií nebyla ani tato způsobena zlými úmysly, ale chybami v rozhodování, nedorozuměními...

Kdyby Malcolm a Colin netrvali na tom, aby vedl rozhodující boj s Karlem, kdyby ho konfrontoval se všemi fakty... kdyby on sám *nechtěl* prokázat Karlovu nevinu a dobrovolně mu nedal příležitost, aby na ní trval, dokonce až do té míry, že se mu až nevědomky sám vložil do rukou... Možná byl Karel opravdu nebezpečný. To byla další věc, kterou se nikdy nedozví.

Zdálo se, že jsou oba zapleteni do nějaké složité sítě osudu, ze které ještě nikdo nikdy neunikl. A i když rozsah té katastrofy byl mnohem větší a jen pouhé srovnání s ní zdálo směšné, přesto si Duncan znovu vzpomněl na *Titanik*. Tato loď byla také odsouzena k záhubě. Jakoby se proti ní spojili všichni bohové celou řadou směšných a nepravděpodobných náhod. Kdyby se rádiová varování neztratila v záplavě pozdravů a obchodních vzkazů... kdyby ji ledovec tak neuvěřitelně nerozpáral přes všechny ty vodotěsné komory... Kdyby nebyla mimo službu obsluha rádia na lodi, která od nich byla vzdálena jen dvacet kilometrů, když poprvé do atlantické noci zazněly signály SOS... Kdyby bylo dost záchranných člunů... Zdálo se, že všechna bezpečnostní zařízení. vypověděla službu. Jedno po druhém

i přes neuvěřitelně nízkou pravděpodobnost, až se nedalo katastrofě zabránit.

„Možná máš pravdu,“ řekl Duncan a snažil se utěšit jak sebe, tak i Kalindu. „Vlastně neviním nikoho. Ani Karla ne.“

„Chudák Karel. On mě opravdu miloval. Přijel až sem na Zem...“

Duncan mlčel, i když na chvíli měl chuť něco říct. Přece Kalinda nemohla věřit, že to byl ten jediný důvod! Toho člověka s vypáleným mozkiem, kterého poznamenal jeden z ďábelských strojů na štěstí, hnalo ještě něco jiného než jen vášeň. Karlův hlavní cíl byl tak hrozivý, že i nyní mohl Duncan jen sotva uvěřit obrázku, který se mu pomalu vynořoval ze skicáku a zabezpečených částí osobního záznamníku.

Karel měl sen – nebo noční můru – a Duncan byl nyní jediným člověkem na světě, který mu částečně rozuměl. Jak vyloženě zmatený a svedený na nesprávnou cestu musí být celý výbor Argusu! Tato myšlenka dodala Duncanovi opojný pocit moci, i když si někdy přál, aby tu tíhu poznání získal nějakým jiným způsobem, nebo raději vůbec...

Moc a štěstí si vzájemně odporují. Karel chtěl dosáhnout obou najednou, ale obě mu proklouzly mezi prsty. Jak se touto lekcí sám poučí, Duncan ještě nevěděl, ale bude ji mít v příštích letech stále na paměti.

Ale jestli se nedá štěstí dosáhnout, alespoň nemusel ztracovat chvíli potěšení. Na okamžik se mu podařilo zapomenout na stav věcí a otočit se zády k záhadě o mnohem skutečnější než ty, které Kalinda nabízela svým klientům.

Bylo zvláštní, jak se karty vyměnily. Před patnácti lety se s Karlem na sebe obrátili, aby společně sdíleli zármutek nad ztrátou Kalindy. Ted' on a Kalinda truchlí pro Karla.

A Duncan nyní chápal, i když mohlo jít jen o slabý záchvěv té neutešitelné touhy, to zklamání, které Karel musel zažít. Jak pravdivé je, že člověk nikdy nemůže úplně navrátit minulost...

Bylo to skoro tak dobré, jak očekával, ale jedna věc mu chyběla. Kalinda již nechutnala jako med.

Kapitola třicátá pátá

ARGUS PANOPTES

Takže jejich Argus nebyl ten pravý. Kdyby byl vhodný čas na humor, tak by se Duncan asi rozesmál.

Colin ho uvedl na stopu jedním ze svých stručných teletextů. Nebylo nutné jezdit až na Titan, aby si prověřil takovou základní věc.

KTERÝ ARGUS MÁŠ NA MYSLI? Ptal se ho Colin. JSOU TŘI.

Několik minut strávených s ENCYKLOPEDIÍ na panelu všechno potvrdilo. Jak si velvyslanec Farrell vybavil, byl Argus opravdu starý věrný hlídací pes Odyssea, který poznal svého pána, když se vrátil z vyhnanství. Takové jméno bylo jistě vhodné pro tajnou výzvědnou organizaci, i když nyní, když začal Duncan s vyšetřováním, vyšlo najevo, že výbor Argus není tak tajný, jak by si býval přál. Bernie Patras o něm pochopitelně slyšel. I George Washington o jeho existenci věděl, i když to připustil s určitými rozpaky: „Samozřejmě že mi kladli otázky. Nic vážného.“

Ivor Mandelstahm byl otevřenější – snad dokonce až trochu sarkastický.

„Jsem ve své práci na diskrétnost zvyklý a mohl bych tyhle lidi něčemu přiučit. Za Stalina nebo za starých carů by nevydrželi ani pět minut. Ale patrně jsou nezbytní. Společnost bude vždycky potřebovat nějaký systém, který odhalí nespokojence dříve, než by mohli způsobit skutečné problémy. Jen pochybuji, že *nějaký* systém bude fungovat, když ho bude opravdu třeba.“

Druhý Argus byl stavitel Jasonovy bájné, nebo možná ani ne tak bájné, lodi *Argo*. Duncan nikdy neslyšel o zlatém rouně a tato legenda ho fascinovala. Napadlo ho, že by *Argo* bylo dobré jméno pro vesmírnou loď. Ale ani tato asociace neměla žádnou spojitost s poznámkami Karla Helmera.

Rád by věděl, jak Karel přišel na třetí význam slova Argus. Jeho zvědavá mysl projela několik vedlejších chodeb fantazie a vědy. Když měl nyní Duncan klíč, pochopil, proč projekt, který zcela ovlá-

dal Karlova poslední léta, mohl mít jen jedno jediné jméno: Argus Panoptes. Jméno boha, který měl mnoho očí a všechno viděl a který se mohl do všech stran dívat současně. Na rozdíl od chudáka Kyklopa, který měl jen jedno oko...

Došlo ke zpoždění skoro třiceti hodin, než mohl právní počítač na Titanu otevřít Karlovu poslední vůli a zároveň ji i potvrdit. Potom Armand Helmer oznámil, jak Duncan doufal, že obsahuje seznam kódovacích hesel, která pravděpodobně poskytují vstup do soukromých pamětí Karlova osobního záznamníku.

Armand byl ochoten zaslat kódy teletextem a Duncan ho zarazil právě včas. Díky nedávným zkušenostem si ten *naivní* Makenzie, který přijel na Zem jen před několika týdny, v sobě rozvinul mírnou paranoiou. Doufal, že nebude tak utkvělá, jako se někdy zdála v případě Colina. Ale možná má Colin pravdu...

Dokud mu výbor Argus s určitým váháním nevydal Karlův osobní záznamník, nedovolil Duncan Armandovi, aby mu rádiem z Titanu sdělil kódy. Nyní by nevadilo, kdyby je někdo zachytil, protože je mohl použít jen on sám.

Celkem to bylo dvanáct kombinací, které měly přesně stejný formát. Každá začínala pokynem J/N neboli JDI NA, po kterých následovalo šest čísel ve dvojkové soustavě: 101000. Mohlo jít jen o libovolně vybrané číslo, ale spíše šlo o nějakou mnemotechnickou asociaci. Známou fintou bylo použít svůj den nebo rok narození. Karel se narodil v roce 40 a Duncana nepřekvapila odpověď, když upravil 101000 na dekadický základ. Stejně ho ale ten laciný trik trochu zklamal.

Přesto byl kód dost bezpečný, protože šance, že by někdo náhodou přišel na řešení následujících abecedních sekvencí byly astronomicky malé. I když si je obyvatelé Titanu mohli snadno zapamatovat, přesto byly bezpečné proti náhodnému spuštění. Každá ze sekvencí byla jménem, které bylo napsáno pozpátku. Další starý trik, který však byl stále účinný.

Seznam začínal J/N 101000 SAMIN a pokračoval J/N 101000 SYHTET, J/N 101000 SUNAJ, J/N 101000 ENOID, J/N 101000 EBEOHP. Potom Karla měsíce omrzely, protože pak docela logicky

následovalo J/N 101000 DNAMRA. To bude určitě osobní vzkaz a podobně i J/N 101000 ADNILAK...

Na seznamu nebylo J/N 101000 NACNUD. I když bylo pošetilé, aby si myslel, že by tam podobné heslo našel, stejně Duncan pocítil chvilkový záblesk lítosti.

Pak bylo uvedeno na seznamu několik dalších jmen členů rodiny, ale těm skoro nevěnoval pozornost, protože se mu zrak již upíral na závěrečný kód: J/N 101000 SUGRA. Našel, co hledal.

Ještě nebyl úspěch zaručen. Mohl totiž narazit na poslední komplikaci. Většina lidí má nějaká tajemství, která chtějí zanechat nedotčená, dokonce i po smrti. Pořád tedy bylo možné, že když nepoužije kódy správně, mohou spustit příkaz VYMAZAT.

Možné, ale nepravděpodobné. Karel chtěl, aby byly tyto paměti zveřejněny, protože by jinak do své poslední vůle nezahmul kódy a nepřiložil by k nim jediné varování. Asi by bylo nejrozumnější, aby znovu poslal telex Armandovi pro případ, že Karel přece jen nějaké instrukce zanechal a jeho rozrušený otec je přehlédne.

Trvalo by to však hodiny a stále by se tím nemuselo nic vyřešit. Duncan si znovu projel seznam a snažil se najít nějakou záchytný bod. Nenašel však nic. Posloupnost 101000 *by mohla* znamenat VYMAZAT, ale takhle by se mohl dohadovat do nekonečna, a stejně by se nikam nedostal.

Na konci řad nebyl žádný příkaz # neboli PROVÉST, ale to nic neznamenalo, protože jen málo lidí se obtěžovalo tím, zapisováním něčeho tak samozřejmého. V devíti případech z deseti se tento znak vynechává, protože se bere jako samozřejmost. Přesto jedním z klasických způsobů, jak zrušit tajný příkaz VYMAZAT bylo zmáčknout tlačítko PROVÉST dvakrát za sebou v rychlém sledu nebo s přesným intervalem mezi dvěma zmáčknutími. Mělo to nějaký význam, že Karel tento příkaz vynechal, nebo šlo jen o obvyklou praxi?

Problém sám obsahoval řešení, i když k němu ukázaly cestu spíše emoce než inteligence. Duncan nemohl objevit žádnou trhlinu, i když prozkoumal každou možnost, která ho napadla. Potom se slabým pocitem viny vytůkal na klávesnici J/N 101000 ADNILAK, chvíli počkal, a potom celou řadu zakončil příkazem #.

Jestli se mýlil, tak se Kalinda nikdy nedozví, co právě ztratila. A kdyby se Karlův poslední vzkaz pro ní vymazal, pak by již neriskoval žádnou další z uložených pamětí.

Jeho obavy však byly zbytečné. Duncan si poslechl jen úvodní slova: „Ahoj Kalindo. Až uslyšíš tato slova, budu...“, a potom zmáčkl tlačítko STOP a osobní záznamník znovu utichl. Jeho však zajímalo něco mnohem důležitějšího. Možná jednou, až bude mít čas – ne – bylo to pokušení, ale on má v sobě dost síly, aby odolal...

A tak v soukromí pohodlného Stoletého hotelu s příkazem NE-RUŠIT pro všechny návštěvníky a přicházející vzkazy vyřukal Duncan J/N SUGRA #. Na dva dny zrušil všechny schůzky a nechával si posílat jídlo do pokoje. Někdy zavolal ven, aby si zkontroloval nějakou technickou informaci, ale většinu času trávil sám v důvěrném hovoru s mrtvým.

Nakonec se mohl znovu sejít s výborem Argus, tentokrát však na to byl připraven. Rozuměl již všemu, kromě, samozřejmě, té největší záhady ze všech. Jakou by měl Karel asi radost, kdyby byl dozvěděl o Zlatém útesu...

Pokoj se ani trochu nezměnil a patrně i neviditelní posluchači byli stejní. Ten nejistý Duncan Makenzie, který ještě před několika dny uvažoval o tom, zda má využít diplomatickou imunitu, se někam nenávratně ztratil.

Nepochybovali o jeho vysvětlení významu slova Argus, ale nezdálo se, že by na ně příliš zapůsobila jeho rychle získaná znalost klasické mytologie. Z krátkého dotazování poznal, že je to i do jisté míry zklamalo. Možná bude muset výbor najít nějaké jiné ospravedlnění pro svou existenci. (Bylo na Zemi opravdu organizované podsvětí nebo to byl jen pouhý vtíp? Tohle ale nebyl zrovna vhodný čas na dotazy, i když Duncan cítil nutkání se zeptat.)

Přesto, docela ironicky, došlo přímo v tomto pokoji k malému spiknutí. Ke spiknutí, na kterém se všichni jednohlasně shodli. Výbor pochopil, že on již zná význam slova Argus a jeho důležitost pro zemskou bezpečnost a on věděl, že *oni* to věděli. Každá ze stran perfektně rozuměla té druhé a proto se rychle přesunuli k dalšímu bodu jednání.

„Takže, jaký měl význam Argus pro pana Helmera?“ zeptala se žena, kterou Duncan v duchu umístil na Měsíc. „A jak si vysvětlujete jeho podivné chování?“

Duncan otevřel zašpiněný skicák, aby jim ukázal pozoruhodný celostránkový náčrtek, který ho tak ohromil, když ho spatřil poprvé. I nyní, když znal jeho skutečný význam, nemohl na něj myslet jinak než na náčrtek mořského ježka. Ale *Diadema* měřila v průměru jen třicet nebo čtyřicet centimetrů, kdežto Argus by měl alespoň tisíc kilometrů v průměru, jestliže byly Karlovy výpočty správné. Duncan o nich ale nepochyboval, i když by nikdy nemohl vysvětlit proč.

„Karel Helmer měl určitou vizi,“ začal. „Pokusím se vám ji vysvětlit nejlépe, jak budu schopen, i když se zrovna netýká mého pole působnosti. Ale znal jsem jeho způsob myšlení dobře, a možná vám tedy budu moci přiblížit jeho záměry.“

Možná, že budete zase zklamaní, řekl si v duchu, možná celý koncept zavrhnete jako přelud nějakého bláznivého vědce. Ale budete se mýlit, tohle může být nesrovnatelně důležitější než nějaké směšné spiknutí, které ohrožuje váš pěkný malý svět...

„Karel vždy doufal, že učiní nějaký vědecký objev, ale nikdy nebyl úspěšný. Měl bujnou fantazii, i jeho nejdivočejší rozlety však byly podloženy realitou. Byl velmi ctižádostivý...“

„*Jestli tomu tak bylo,*“ zamumlal tichý hlas z prostoru vedle něj, „*pak to byla tragická chyba. A tragicky na ni Caesar doplatil.* Omlouvám se – prosím pokračujte.“

Tato nárážka Duncanovi nic neříkala a on svou rozmrzelost vyjádřil tím, že se na několik vteřin odmlčel.

„Zajímalo ho všechno, možná až *příliš* mnoho věcí, ale jeho největší vášní byl stále nevyřešený problém KMZI, komunikace s mimozemskou inteligencí. Hodiny a hodiny jsme se o tom dohadovali, když jsme byli ještě malí chlapci. Nikdy jsem přesně nevěděl, jestli si nedělá legraci, nyní ale vím, že to myslel vážně.“

Proč jsme nikdy nezachytili rádiové signály od vyspělých společností, které určitě musí ve vesmíru existovat? Karel měl několik teorií, ale nakonec se zaměřil na tu nejjednodušší. Není původní a jsem si jist, že jste o ní již slyšeli.

My lidé jsme vysílali rádiové signály jen asi sto let, přibližně po dobu dvacátého století. A koncem toho století jsme je vyměnili za kabelové, optické a satelitní systémy, jejichž energie byla zaměřena vždy přesně tam, kde jí bylo třeba, a marnotratně se jí nerozhazovalo k ostatním hvězdám. Přesně to samé může platit o všech civilizacích, které jsou na podobné technologické úrovni jako my. Zamořovaly vesmír množstvím náhodného rádiového hluku jen jedno nebo dvě století, což představuje jen velmi krátký zlomek z jejich celé historie.

Takže i kdyby byly v této galaxii milióny vyspělých společností, jen hrstka z nich může být na právě takovém stupni rozvoje, jako jsme byli my před třemi sty lety, a tedy stále rozšiřují rádiové vlny do všech směrů. Zákony pravděpodobnosti skoro vylučují, že by některé z těchto raných elektronických společností byly v dosahu zachycení. Nejbližší mohou být vzdáleny tisíce světelných let.

Než však zanecháme našeho pátrání, měli bychom prozkoumat všechny možnosti. Je zde jedna, která nebyla nikdy prozkoumána, protože dříve se s ní nedalo mnoho dělat. Tři století zkoumáme rádiové vlny, které jsou v centimetrových a metrových pásmech. Skoro úplně jsme však ignorovali velmi dlouhé vlny – desítky a stovky kilometrů.

Samozřejmě jsme pro to měli hned několik dobrých důvodů. Zprv se tyto vlny nedají studovat na Zemi, protože je ionosféra nepropouští, a tak nikdy nedosáhnou k povrchu. Musíme se vydat do vesmíru, abychom je mohli zaregistrovat.

Ale kvůli *těm nejdelším* vlnám nestačí jít jen na oběžnou dráhu nebo na odvrácenou stranu Měsíce, kde byl postaven systém KYKLOP II. Musíme začít uvažovat v rozměrech poloviny naší Sluneční soustavy.

Protože Slunce má ionosféru stejně jako Země, ale bilionkrát větší. Pohlcuje všechny vlny deset nebo dvacet kilometrů dlouhé. Jestliže chceme takové vlny zaznamenat, musíme jet na Saturn.

Podobné vlny již byly zachyceny, ale jen v několika málo případech. Asi před čtyřiceti lety je zaznamenala průzkumná mise u Slunce. Ta však neměla za úkol vyhledávat rádiové vlny, ale měřila magnetická pole mezi Jupiterem a Saturnem. Zachytila pulsace, které muselo způsobit rádiové záření v rozsahu patnácti kilohertzů, což je

ekvivalent vlnové délky dvaceti kilometrů. Mělo se zato, že pocházejí z Jupiteru, který stále poskytuje spousty elektromagnetických překvapení, ale nakonec byl Jupiter vyloučen, a původ pulsací zůstává i nadále tajemstvím.

Od té doby je ještě několikrát zaznamenaly přístroje, které se soustředily na měření něčeho docela jiného. Nikdo nepátral po takových vlnách přímo a hned se dozvíte proč.

Nejpůsobivější doklad zachytil před deseti lety v roce 66 tým, který prozkoumával Japetus. Podářilo se jim získat docela dlouhou nahrávku vln, které byly naladěné skoro přesně na devět kilohertzů, což je třicet tři kilometrů vlnové délky. Myslel jsem si, že by vás mohlo zajímat...”

Duncan nahlédl do poznámek na kousku papíru a pečlivě vyťukal dlouhou řadu čísel a písmen do osobního záznamníku. Do zvukově izolovaného ticha té zvláštní místnosti promluvil Karel ze záhrobní energickým věčným hlasem.

„Toto je úplná nahrávka, demodulovaná a zrychlená čtyřiašedesátkrát, takže jsou dvě hodiny stlačeny do dvou minut. Začíná nyní.“

Po dvaceti letech se Duncanovi najednou vybavila vzpomínka z dětství. Vzpomněl si, jak zaslechl v titanské noci výkřik z pokraje vesmíru a dumal nad tím, zda se skutečně jedná o hlas nějaké ohromné příšery, i když opravdu své vlastní domněnce nevěřil ani před tím, než mu ji Karel vyvrátil. Nyní se mu produkt jeho fantazie zase vrátil a ještě silněji než předtím.

Tento zvuk – nebo přesněji infrazvuk, protože původní modulace byla hluboce pod hladinou slyšitelnosti – zněl jako pomalý tlukot obrovského srdce nebo zvonění zvonu tak velkého, že by se do něj dala umístit katedrála. A nebo jako mořské vlny, které stále narážely ve stejném rytmu na nějaké opuštěné pobřeží na světě tak starém, že přestože tam čas existoval, změna již ne...

Nahrávka jako vždycky způsobila, že měl Duncan pocit, že na něj sáhla smrt. A vyvolala v něm ještě další vzpomínku. Obraz nejpozoruhodnějšího živočicha ze všech živočichů na Zemi, který se mocně a se slávou vznesl k obloze nad Zlatý útes. Je možné, aby tam někde mezi hvězdami existovala zvířata, pro která by lidé byli tak nicotní jako parazité na velrybě?

Ulevilo se mu, když nahrávka skončila a když Karlův překvapivě nevzrušený hlas poznamenal:

„Všimněte si pozoruhodně konstantní frekvence. Původní doba kmitu je 132 vteřin a nevychyluje se o více než žádná celá jedno procento. To naznačuje docela vysoký činitel jakosti Q , řekněme...“

„Zbytek je technický,“ řekl Duncan a vypnul nahrávku. „Chtěl jsem, abyste si poslechli, s čím se vrátil průzkumný tým z planety Japetus. Je to něco, co nemohlo být *nikdy* zachyceno uvnitř oběžné dráhy Saturnu.“

Z prostoru za ním se ozval mladý a sebejistý hlas, který před tím ještě neslyšel.

„Tohle není nic nového. Všichni, kdo se zabývají podobnými věcmi, o tom vědí. Sandemann a Koralski ukázali, že tyto signály byly skoro určitě relaxačními oscilacemi pravděpodobně v plazmovém oblaku blízko jednoho z Trojských planetoidů Saturnu.“

Duncanovi se najednou zdálo, že se mu hroutí jeho fasáda z odborných znalostí. Měl však předpokládat, že bude mít mezi svými posluchači někoho, kdo bude o tomto tématu vědět o hodně víc než on, a dokonce možná i víc než Karel.

„Nejsem zde proto, aby tuto věc komentoval,“ odpověděl. „Jen vás seznamuji s názory dr. Helmera. Věřil, že se v tom skrývá nové odvětví vědy, které čeká na to, aby bylo založeno. Když jsme objevili novou oblast spektra, vždy to vedlo k překvapivým a *úplně neočekávatelným* objevům. Helmer byl přesvědčen, že se to stane znovu.“

Aby se daly prostudovat tyto obrovské vlny, až milionkrát delší než ty, kterými se zabývá klasická rádiová astronomie, museli bychom použít příslušně obrovské systémy antén. Jednak proto, abychom je mohli vůbec zachytit, protože jsou velmi slabé, ale také abychom mohli určit směr, ze kterého vycházejí.

Tohle byl Argus Karla Helmera. Jeho záznamy a náčrtky obsahují velmi podrobné plány. Nechám na ostatních, aby rozhodli, do jaké míry jsou praktické.

Argus by se díval do všech směrů současně jako radary na sledování řízených střel ve dvacátém století. Byl by to trojrozměrný ekvivalent KYKLOPA, ale mnohokrát větší, protože by musel mít ale-

spoň tisíc kilometrů v průměru. Nejlépe deset tisíc, aby se dosáhlo dobré rozlišovací schopnosti v případě těchto velmi dlouhých vln.

Přesto by obsahoval mnohem méně materiálu než KYKLOP protože by byl vybudován ve vzdáleném kosmickém prostoru v beztlákových podmínkách. Helmer si pro umístění vybral satelit Mnemosyne, což je nejvzdálenější z měsíců Saturnu, a jeho výběr se mi zdá velmi logický...

Mnemosyne se nachází dvacet milionů kilometrů od Saturnu mimo dosah jeho slabé ionosféry a také dost daleko na to, aby se daly zanedbat jeho slapové síly. Ze všeho nejdůležitější je skoro nulová rotace. Zcela nepatrné množství raketového pohonu úplně vyruší její otáčení. Mnemosyne by potom byla jediným tělesem ve vesmíru s *nulovou* rotací a Helmer navrhuje, že by to mohla být i ideální laboratoř pro rozličné kosmologické experimenty.“

„Jako například prověření Machova principu,“ poznamenal zase ten sebejistý mladý hlas.

„Ano,“ souhlasil s ním Duncan, kterého opět překvapily znalosti jeho neznámého kritika. „Tohle byla jedna z možností, kterou zde uvedl. Ale abychom se vrátili k projektu Argus...“

Mnemosyne by fungovala jako střed nebo jádro celého uskupení. Tisíce částic, trochu víc než jen neohebné dráty, by z něj vycházely jako – jako bodliny mořského ježka. A tak by mohl pročesávat celou oblohu, a pokoušet se zachytit nějaké signály. Přitom je teplota kolem Mnemosyne tak nízká, že by se mohly použít levné supravodiče, které by zmnohonásobily výkonnost celého systému.

Nebudu zabíhat do podrobností jako je třeba spínání a fázování, které by umožňovaly systému Argus pohybovat otáčecím ústrojím antény elektronicky, aniž by jím otáčeli *fyzicky*, takže by se mohl soustředit na určitou část oblohy. Tohle všechno a ještě mnohem více propracoval Helmer ve svých poznámkách a používal k tomu poznatků z konstrukce Kyklopa a dalších rádiových teleskopů.

Možná vás napadne, stejně jako to napadlo i mě, jak chtěl tak nesmírný projekt realizovat. Měl v plánu jednoduchou demonstraci, o které byl přesvědčen, že poskytne dostatečné množství důkazů pro jeho teorii.

Hodlal uvést do chodu dvě stejná závaží přesně proti sobě. Na každém by byl slabý drát několik set kilometrů dlouhý. Až by se dráty úplně rozvinuly, závaží by se rychle shodila, a on by měl jednoduchou dvojpolovou anténu, možná až tisíc kilometrů dlouhou. Doufal, že by se mu podařilo přesvědčit pracovníky průzkumu Slunce, aby provedli experiment, který by byl docela levný a určitě by poskytl *nějaké* cenné výsledky. Pak by pokračoval s mnohem náročnějšími schématy. Potom by dráty zaměřil do pravých úhlů a tak dále...

Myslím si, že jsem řekl až dost, a teď vás nechám, abyste si utvořili vlastní závěry. Ještě mám mnoho záznamů, které jsem neměl čas přepsat. Snad budete trpěliví a počkáte s tím alespoň po oslavách. Protože kvůli těm, jak pravděpodobně víte, jsem opravdu přijel a musím se na ně připravit..."

„Děkuji Ti za morální podporu, Bobe,“ pronesl Duncan, když on a jeho excelence velvyslanec Titanu vyšli do sluncem zalité Virginia Avenue.

„Neřekl jsem ani slovo. Ztratil jsem půdu pod nohama. Pořád jsem ale doufal, že někdo položí otázku, na kterou bych velmi rád znal odpověď.“

„A ta je?“ zeptal se Duncan podezíravě.

„Jak si Helmer mohl myslet, že unikne postihu?“

„Ach tak,“ zareagoval poněkud zklamaně Duncan. Tato část celé záležitosti mu nyní připadala zcela nepodstatná. „Myslím, že jeho strategii rozumím. Před čtyřmi lety, když jsme jeho projekt systému na jednoduché zachycování dlouhých vln zamítli, protože jsme si ho nemohli dovolit a protože on nám neřekl, kam vlastně míří, tak se rozhodl, že pojede přímo na Zem a přesvědčí tam přední vědce. Což znamenalo nějak získat finanční prostředky. Řekl bych, že si myslel, že by byl rychle zbaven viny a že bychom mu zcela prominuli drobná porušení finančních zákonů. Byla to hazardní hra, to je jednoznačné. On však měl za to, že je jeho projekt nesmírně důležitý, a proto ji byl ochoten podstoupit.“

„Aha,“ zareagoval velvyslanec, ale nijak zvlášť to na něj nezapůsobilo. „Vím, že Helmer byl váš přítel, a nechci tedy o něm mluvit nijak příliš drsně. Ale nebylo by docela přiměřené, kdybychom ho

označili za vědeckého génia – a zároveň za kriminálního psychopata?“

Duncana tato charakteristika tak rozčílila, že ho to samotného až překvapilo. Přesto musel připustit, že je na ní něco pravdy. Jednou z vlastností psychopata ten termín byl stále v oblibě mezi laiky, i když se ho profesionálové snažili již déle tři století vymýtit – byla morální slepota ke všem ostatním zájmům mimo jeho vlastní. Ano, Karel vždy přednesl velmi přesvědčivý argument o tom, že jeho zájmy byly pro dobro všech zúčastněných. I Makenzieové, jak si Duncan trochu rozpačitě uvědomil, něco podobného dobře ovládali.

„Jestli se v Karlově chování objevovaly nelogické prvky, byly alespoň částečně způsobeny zhroucením, kterým prošel před patnácti lety. To však nikdy neovlivnilo jeho vědecké úsudky. Každý, komu jsem se o projektu zmínil, říkal, že Argus je dokonalý.“

„O tom nepochybuji. Ale proč je tak důležitý?“

„Měl jsem za to,“ pronesl Duncan mírně, „že jsem to všem našim neviditelným přátelům vysvětlil.“

A doufám, že jsem byl úspěšný alespoň u jednoho z nich. Jeho nejchápavější tazatel byl určitě jedním z předních pozemských rádiových astronomů. On by to pochopil. Na tomto stupni by bylo nezbytných jen několik spojenců. Duncan si byl jist, že se jednoho dne znovu setkají, tentokrát tváří v tvář a bez narážek na své předchozí setkání.

„Pokud jde o to, proč je to tak důležité, Bobe, řeknu ti něco, o čem jsem se výboru nezmínil. Víím, že to Karla ani nenapadlo, protože on byl příliš zabraný do svých vlastních záležitostí. Uvědomuješ si, co by takový projekt jako Argus mohl znamenat pro titanskou ekonomii? Přinesl by nám biliony a udělal by z nás vědecké centrum celé Sluneční soustavy. Mohlo by to dlouhodobě vyřešit naše finanční problémy, až se začne v 80. letech snižovat poptávka po vodíku.“

„To oceňuji,“ prohodil Farrell suše, „hlavně, když na to budou obětovány mé daně. Ale ať nic nezastaví pokrok vědy.“

Duncan se tomu soucitně zasmál. Měl Boba Farrella rád, protože mu hodně pomohl. Ale byl si stále méně a méně jist velvyslancovou loajalitou, a možná že za něj bude brzy nutné najít náhradu. Bohužel

by to znovu musel být pozemšťan kvůli této příšerné gravitaci. Tohle byl ale problém, se kterým se bude muset Titan naučit žít.

Nikdy by neřekl svému vlastnímu velvyslanci, a natož pak výboru Argus, proč by Karlovo duchovní dítě mohlo být tak životně důležité pro celé lidstvo. V osobním záznamníku byly jisté spekulace, naštěstí ale žádná z nich nebyla ve skicáku, který by se neměl mnoho let publikovat, dokud se projekt neosvědčí.

Karel měl již tolikrát v minulosti pravdu, když jeho tvrzení byla mimo logiku a zdravý rozum, mimo hranice chápání, že byl nyní Duncan přesvědčen o tom, že i tato poslední hrůzná intuice byla rovněž správná. Nebo kdyby nebyla, pravda byla ještě divnější. V každém případě to byla teorie, která se musela nejprve prověřit. I když znalost může být zdrcující, cena za lhostejnost by mohla znamenat – zánik.

Zde v ulicích tohoto překrásného města zalitého sluncem a prostoupeného minulostí bylo těžké brát vážně Karlovy závěrečné poznámky, ve kterých se dohadoval o původu těch záhadných vln. A zajisté ani Karel *opravdu* nevěřil všem myšlenkám, které namluvil do tajné paměti svého osobního záznamníku během své dlouhé cesty na Zem...

Měl však ďábelskou přesvědčovací schopnost a jeho argumenty byly již samy o sobě dokonale logické a silné. I kdyby nevěřil všem svým vlastním domněnkám, mohly i tak být pravdivé.

„Zaprvé,“ zamumlal si pro sebe (muselo být asi velmi obtížné najít trochu soukromí na té dopravní lodi, a Duncan někdy slyšel hluky z lodě a pohyby ostatních členů posádky) „tyto kilohertzové vlny mají omezený rozsah výskytu díky mezihvězdné absorpci. Normálně by se nemohly dostat z jedné hvězdy na druhou, pokud by se plazmová mračna nechovala jako vlnovody, které je přenášejí na velké vzdálenosti. Takže jejich původ *musí* být v blízkosti Sluneční soustavy.

Všechny mé výpočty ukazují k jednomu zdroji, nebo zdrojům, asi v desetině světelného roku od Slunce. Jen čtyřicetinu vzdálenosti na Alfa Centauri, ale dvěstěkrát vzdálenost k Plutu... v zemi nikoho, na okraji pustiny mezi hvězdami. Ale přesně tam v té velké neviditelné vrstvě, která obklopuje Sluneční soustavu, vznikají komety. Je tam

dost materiálu pro miliony – *miliony* – těch divných objektů, které obíhají v hlubinách mrazivého vesmíru.

Co se děje uvnitř těch obrovských mraků vodíku, hélia a dalších prvků? Nemají moc energie, ale i tak jí mohou mít až dost. A tam, kde je hmota a energie a čas, tam bude dříve či později organismus.

Říkejme jim Hvězdná zvířata. Žili by? Ne, tohle slovo není to pravé. Mluvme o nich tedy pouze jako o „organických systémech“. Měly by stovky nebo tisíce kilometrů v průměru a mohly by žít, tedy mám na mysli, že by si mohly zachovávat vlastní identity až několik milionů let.

To je ale myšlenka. Jsou komety, které zaznamenáváme, mrtvými těly Hvězdných zvířat vyslanými ke Slunci k pohřbu žehem? Nebo jsou popravenými zločinci? Jsem pěkně antropomorfní, ale také jak jinak?

Jsou inteligentní? Co *tohle* slovo znamená? Jsou mravenci inteligentní, jsou buňky v lidském těle inteligentní? Tvoří všechna Hvězdná zvířata, která obklopují Sluneční soustavu, jedinou entitu? A ví ta o nás? Nebo chce o nás vědět?

Možná je Slunce drží v šachu, tak jako ve starých dobách plápolající ohně zaháněly vlky a tygry šavlozubé. Ale my jsme již daleko od Slunce, a dříve nebo později se s nimi setkáme. Čím více se dozvíme, tím lépe.

A ještě mám jednu otázku, na kterou se skoro bojím pomyslet. Jsou to bohové? NEBO BOHY POŽÍRAJÍ?“

Kapitola třicátá šestá

DEN NEZÁVISLOSTI

Výňatek z *Kongresové zprávy* ze dne 4. července, 2276. Projev ctihodného Duncana Makenzieho, speciálního asistenta prezidenta, Republika Titan.

Pane předsedo, členové Kongresu, vážení hosté. Nejprve mi dovolu, abych vyjádřil své upřímné poděkování Stoletému výboru, jehož velkorysost umožnila, že jsem mohl navštívit Zemi a Spojené státy. Všem vám přináším pozdravy z Titanu, největšího z měsíců Saturnu a nejvzdálenějšího světa, který lidstvo doposud osídlilo.

Před pěti sty lety byla i tato země jen pouhou pohraniční oblastí – nejen geograficky, ale i politicky. Vaši předkové, skoro před dvaceti generacemi, sepsali první demokratickou ústavu, která byla opravdu účinná a která je účinná i v současnosti na světech, o kterých se jim ani v těch nejdivočtějších snech nezdálo.

V průběhu těchto oslav již mnozí hovořili o odkazu, který nám ti to zakladatelé zanechali toho dne před pěti sty lety. Od té doby se už konaly čtyři oslavy stoletého výročí, a já bych se rád v krátkosti zmínil o každé z nich, abychom si připomněli, co dobrého nám přinesly.

Při první, v roce 1876, se Spojené státy ještě zotavovaly z ničivé občanské války. Přesto již pokládaly základy pro technologickou revoluci, která brzy přemění celý svět. Asi to nebude náhoda, že přesně v roce prvního stoletého výročí tato země přišla s vynálezem, který opravdu začal dobývat prostor.

Protože v roce 1876 zhotovil Alexander Graham Bell první praktický telefon. My považujeme elektronickou komunikaci za naprostou samozřejmost a nedovedeme si bez ní společnost vůbec představit. Byli bychom hluchoněmí, kdyby nám někdo najednou odebral to, co nám prodlužuje dosah našich smyslů. Přesto nezapomínejme, že teprve před čtyřmi sty lety začal telefon rušit prostor, alespoň na *této* planetě.

O století později, v roce 1976, byl tento proces byl již skoro u konce a začínalo dobývání meziplanetárního prostoru. Tou dobou se již první lidé dostali na Měsíc a použili k tomu techniku, která by se nám dnes zdála neuvěřitelně primitivní. I když se všichni historikové shodují, že projekt Apollo se dá pokládat za vrcholný úspěch Spojených států a za největší z jejich triumfů, přesto ho inspirovaly politické motivy, které se nám zdají poněkud směšné a opravdu nepochopitelné. Nebyla to chyba prvních inženýrů a astronautů, že jejich skvělá průkopnická snaha vedla do slepé uličky a že opravdové vesmírné lety začaly až po několika desetiletích s mnohem lepšími stroji a pohonnými systémy.

O století později, v roce 2076, mělo již lidstvo v rukou všechny nástroje, které byly zapotřebí k otevření vesmíru. Byly propracovány systémy, které dlouhodobě podporují všechny životní funkce. Po počátečních katastrofách se podařilo zkrotit fúzný pohon. Ale lidstvo vyčerpala snaha o celosvětovou přestavbu, která následovala dobu problémů. V souvislosti s dopadem populační krize se projevovalo jen malé nadšení pro osídlování nových světů.

Přes všechny tyto problémy se však lidstvo nezadržitelně vydalo na cestu ke hvězdám. Během dvacátého prvního století začala být základna na Měsíci soběstačná, byla založena kolonie na Marsu a zajistili jsme si cestu na Merkur. Venuše a plynoví obři nám odolaly a ještě nám i dnes odolávají, ale již jsme navštívili všechny větší měsíce a asteroidy Sluneční soustavy.

V roce 2176, tedy jen před sto lety, se již podstatná část lidské populace narodila mimo planetu Zemi. Poprvé jsme měli jistotu, že kdyby se s mateřským světem něco přihodilo, nebude naše kulturní dědictví ztraceno. Bude bezpečné až do zániku Slunce, a možná i po něm.

Století, které leží za námi, bylo spíše stoletím konsolidace než nových objevů. Jsem pyšný, že i můj svět hrál v tomto procesu významnou roli, protože bez snadno přístupného vodíku z titanské atmosféry by byla doprava mezi planetami stále přemrštěně drahá.

Ted' se nám nabízí logická otázka. Kam půjdeme odsud? Hvězdy jsou stejně vzdálené jako předtím. Naše první sondy po dvou stoletích cestování musí ještě dorazit na Proximu Centauri, nejbližší ze

sousedů Slunce. A *stále* ještě musíme prozkoumat povrch Persephone, i když jsme ho mohli dosáhnout již v minulém století.

Je pravda, jak mnozí navrhuji, že hranice je znovu uzavřená? Lidé si přesně to samé již mysleli a vždy se mýlili. My se nyní můžeme jen zasmát těm pesimistům z počátku dvacátého století, kteří naříkali nad tím, že se již nedají objevit nové světy. A to právě ve chvíli, kdy si Godard a Korolev a von Braun pohrávali se svými prvními primitivními raketami. A ještě předtím, než Kolumbus objevil cestu na *tento* kontinent, si museli lidé v Evropě myslet, že budoucnost již nemůže přinést nic, co by se vyrovnalo slávě minulosti.

Nevěřím, že jsme dorazili na konec historie a že před námi leží jen pouhé zdokonalování a rozšiřování našich současných sil na planetách, které již byly objeveny. Nedá se samozřejmě popřít, že tento postoj je velmi rozšířený a projevuje se v mnoha směrech. Dochází k nezdravému zaměření na minulost a k pokusu ji zrekonstruovat nebo oživit. Ne, musím rychle dodat, že by to *vždycky* bylo špatné. A to, co teď děláme, dokazuje, že to tak není.

Měli bychom respektovat minulost, ale ne se jí klanět. I když se ohlížíme zpátky za čtyřmi stoletími, měli bychom také pomyslet na ta, která se budou slavit v budoucnosti. Co takhle rok 2376, 2476 – a 2776, celých tisíc let po založení republiky? Jak si asi budou v té době připomínat lidé nás? My si pamatujeme Spojené státy hlavně díky Apollu. Můžeme i my zanechat nějaký srovnatelný úspěch budoucím věkům?

Pořád je mnoho problémů, které se musí vyřešit, a to na všech planetách. Neštěstí, nemoci a dokonce i chudoba jsou stále mezi námi. Jsme ještě hodně vzdáleni od Utopie a možná jí nikdy ani nedosáhneme. Přesto ale víme, že se všechny naše problémy *dají* vyřešit s nástroji, které držíme v rukou. Žádné další nové vynálezy a objevy nejsou zapotřebí. Když jsme odstranili nejhorší nepřátele minulosti, můžeme s čistým svědomím hledat někde jinde nové úkoly, které budou stimulovat naši mysl a naplní naši duši.

Civilizace potřebuje dlouhodobé cíle. Kdysi je poskytovala Sluneční soustava, ale teď je musíme hledat mimo ni. Nemám na mysli lety ke hvězdám s lidskou posádkou, které se možná skuteční někdy v budoucnosti. Mluvím o vyhledávání inteligence ve vesmíru, které

začalo s takovými nadějemi více než před třemi stoletími a které stále ještě neuspělo.

Jistě si pamatujete největší pozemský rádiový teleskop KYKLOP, který byl sestaven hlavně proto, aby shromažďoval důkazy o vyspělých civilizacích. Způsobil převrat v astronomii. Ale i přes spoustu planých poplachů nikdy nezachytil jediný inteligentní vzkaz z hvězdného prostoru. Tento neúspěch zapříčinil, že se lidstvo přestalo o vzdálenější vesmír příliš zajímat a začalo soustřeďovat všechnu svou sílu a energii na ty malinké oázy ve Sluneční soustavě.

Je možné, že jsme se celou dobu zaměřovali špatným směrem? Špatným směrem v ohromně širokém spektru radiací, které cestují mezi hvězdami?

Všechny naše rádiové teleskopy zkoumaly krátké vlny v centimetrových nebo přinejlepším metrových délkách. Ale proč se rovněž nezaměřily na vlny dlouhé nejen kilometry, ale dokonce *megametry* od vrcholu k vrcholu? Rádiové frekvence tak nízké, že by zněly jako hudební noty, kdyby je náš sluch mohl zachytit.

Víme, že takové vlny existují, ale nikdy jsme je nebyli schopni prozkoumat tady na Zemi. Daleko, již na okraji Sluneční soustavy, je blokují výbuchy elektronů, které Slunce stále posílá do prostoru. Abychom se dozvěděli, co říká vesmír tímto nesmírně pomalým vlněním, musíme vystavět teleskopy ohromných rozměrů mimo hranice ionosféry Slunce, která je několik bilionů kilometrů široká. V praxi to znamená alespoň tak daleko, jako je oběžná dráha Saturnu. Poprvé to máme možnost uskutečnit a poprvé k tomu máme opravdové důvody.

Rádi posuzujeme vesmír naším vlastním fyzickým rozměrem a naším vlastním časem. Zdá se nám přirozené pracovat s vlnami, které by se nám vešly do rozpažených rukou nebo které bychom mohli uchopit do konečků prstů. Ale vesmír nevznikl v takových rozměrech. A dost pravděpodobně ani ne všichni tvorové, kteří mezi hvězdami žijí. Tyto obrovské rádiové vlny odpovídají rozměrům Mléčné dráhy a jejich pomalé vlnění se lépe měří jejím dlouhověkovým galaktickým rokem. Možná nám toho hodně prozradí, až začneme dešifrovat jejich vzkazy.

Jak by asi takoví vědci-státníci jako Franklin a Jefferson uvítali podobný projekt! Oni by určitě pochopili jeho význam, i když třeba ne jeho technologickou stránku, protože je zajímala každá větev poznání mezi nebem a zemí.

Problémy, kterým museli čelit před pěti sty lety, se již nikdy neobjeví. Doba konfliktů mezi národy je za námi. Ale my máme zase jiné problémy, které nás mohou podrobit velmi namáhavé zkoušce. Budme vděční za to, že nám vesmír může uložit úkoly, které se nám budou zdát nad naše síly, a činnosti, kterým budeme moci zaslíbit naše životy, náš majetek a naši nedotknutelnou čest.

Duncan Makenzie zavřel překrásně provedenou knihu, kterou dostal jako suvenýr. Velkolepé umělecké dílo, které vzdávalo hold tisítkově zručnosti, jaké již několik století nikdo neviděl a možná již ani neuvidí. Bylo vyrobeno jen pět set kopií – jedna za každý rok. On si svou přiveze vítězoslavně zpátky na Titan, kde ji bude s láskou opatrovat po celý zbytek života spolu se svými nejcennějšími věcmi.

Mnoho lidí mu blahopřálo k jeho řeči, která bude napořád zachovaná na těchto stránkách, a ještě mnohem přístupněji v pamětech knihoven a informačních bank v celé Sluneční soustavě. Přesto byl trochu na rozpacích, když obdržel bouřlivé ovace, protože v hloubi duše věděl, že si je nezasloužil. Ten Duncan, kterým byl jen před několika týdny, by nikdy nebyl schopen vymyslet takovou řeč. Byl vlastně jen trochu více než jen pouhým prostředníkem, který předal vzkaz od mrtvého. Slova byla jeho vlastní, ale všechny myšlenky byly Karlovy.

Jak asi všichni jeho přátelé na Titanu žasli, pomyslel si ironicky, když sledovali přenos z oslav! Možná nebylo zrovna vhodné, že toto shromáždění využil pro něco, co se dalo považovat za vlastní propagandu, nebo dokonce za určitou obhajobu svého vlastního světa. Přesto měl Duncan čisté svědomí, a doposud ho z ničeho podobného neobvinili. Dokonce i ti, kteří jeho tezi vůbec nerozuměli, oceňovali nadšení, se kterým všechny ty rutinní formality pronesl.

A i kdyby byla jeho řeč jen krátkým zážitkem pro širokou veřejnost, nezůstane zcela zapomenutá. Zasadil semínko, které jednoho dne vyklíčí na pusté Mnemosyne.

Mezitím se objevil další problém, který však ještě nebyl tak naléhavý. Tento překrásný svazek, napsaný na silném pergamentu a zručně svázaný v kožené vazbě, vážil skoro pět kilogramů.

Makenzieové nesnášeli plýtvání a rozhazovačnost. Bylo by příjemné, kdyby si s sebou mohl tuto knihu vzít na cestu domů, ale za nadbytečná zavazadla na Titan se platilo sto solarů za každé kilo...

Bude ji muset poslat nějakou pomalou lodí, jedním z prázdných tankerů jako NÁKLAD BEZ DOPROVODU, MŮŽE BÝT SKLA-DOVÁN VE VAKUU...

Kapitola třicátá sedmá

ZRCADLO MOŘE

Dr. Yehudi ben Mohamed rozhodně nevypadal, že patří do moderní nemocnice s blikajícími displeji a kontrolními údaji o všech životně důležitých funkcích, se zprávami z ovládacích panelů, s ukrytými reproduktory, ze kterých šeptaly hlasy, a s celou tou aseptickou technologií života a smrti. V dlouhém bílém hávu zcela bez poskvrnky a s dvěma zlatými obručemi kolem ozdobné pokrývky hlavy by se měl spíše účastnit soudního přelíčení ve stanu v poušti nebo by mohl očima přejíždět obzor ze hřbetu svého velblouda, jestli již nezachytí první záblesk oázy.

Duncan si vzpomněl, jak mu ho během jeho první návštěvy popsal jeden z mladších doktorů: „Někdy mám pocit, že El Hadji věří tomu, že je převtěleným Saladinem a Lawrencem z Arábie.“ I když Duncan těmto narážkám úplně nerozuměl, rozhodně byly proneseny přátelsky a v žertu – ne kriticky. Nosil chirurg, napadlo Duncana, takovéo hávy i na operačním sále? Tam by ale nebyly tak nemístné a určité by mu nepřekážely v kočičí eleganci jeho pohybu.

„Jsem rád,“ pronesl dr. Yehudi a pohrával si s drahokamy vykládanou dýkou, která ležela na překrásně vykládaném stole – hned dva doteky starožitností v prostředí jinak pozdního dvacátého třetího století „že jste se nakonec rozhodl. To, hm, zdržení nám způsobilo určité problémy, ale již jsme je vyřešili. Máme čtyři zcela životaschopná embrya a první transplantujeme za týden. Ta ostatní si ponecháme pro případ, že by tělo to první odmítlo, i když něco podobného se stává jen velmi vzácně.“

A co se stane s těmi třemi zbylými? zeptal se Duncan sám sebe, ale raději se vyhnul odpovědi. Jeden lidský život, který by jinak neexistoval, bude vytvořen. *Tohle* je pozitivní stránka. Na ty tři duchy, kteří se jen na chvíli vznášejí nad hranicí reality, je lépe zapomenout. Přesto bylo obtížné používat v takových záležitostech jen chladnou logiku. Jak se Duncan upřeně díval na spleť arabesky, přemýšlel o

psychologii klidné a elegantní postavy, jejíž šikovné ruce ovlivnily tolik osudů. Svým vlastním způsobem, na svém malém světě, byli Makenzieové také něco jako bohové. *Tohle* však bylo za hranicemi jeho chápání.

Samozřejmě že se člověk vždy mohl uchýlit k pouhé matematice reprodukce. Stará matka příroda nebrala ani trochu v úvahu lidskou etiku nebo city. Během života vyprodukoval každý muž tolik spermatu, že by mohl několikrát zalidnit celou Sluneční soustavu, ale kromě dvou nebo tří jedinců byly celé tyto potencionální davy odsouzeny k záhubě. Zbláznil se někdo někdy představou, že každá ejakulace představuje sto milionů vražd? Dost možná. Není divu, že se stoupenci nějakého starého náboženství odmítali dívat do mikroskopu...

Každou činnost doprovází morální povinnosti a vnitřní nejistoty, ale dlouhodobě by se měl člověk řídit jen podněty té záhadné entity, které se říká „svědomí“ a doufat, že výsledek nebude příliš katastrofický. Není možné, aby mohl někdo znát *konečné* výsledky své činnosti.

Divné, pomyslel si Duncan, když rozehnal pochybnosti, které ho přepadly, když poprvé přijel na ostrov. Na všechno se teď díval s větší otevřeností a zasadil naděje a cíle Makenzieů do širšího kontextu. A kromě toho se již setkal s tragédií, kterou způsobila přehnaná ctižádost. Ale poučení z Karlova osudu nebylo stále jednoznačné a on bude mít o čem přemýšlet po zbytek života.

Najednou si Duncan trochu vyděšeně uvědomil, že již podepsal právní dokumenty a vrátil je zpátky dr. Yehudimu. Přečetl si je pozorně a znal své povinnosti. „Já, Duncan Makenzie, rezident satelitu Titan, který se v současné době nachází na oběžné dráze kolem Saturnu...“ (co si asi tak právníci myslí, že někam uteče?) „tímto přejímám poručnictví nad jedním vyklonovaným dítětem mužského pohlaví, které identifikuje přiložené schéma s rozpisem chromozomů, a udělám vše, co je v mých nejlepších silách... atd.“ Možná že by byl svět lepším místem, kdyby byli rodiče normálně zplozených dětí přinuceni podepsat podobnou smlouvu. Tento nápad se však o nějakých těch sto miliard zrození opozdil.

Chirurg se vztyčil do své plné výšky dvou metrů a propustil Duncan s gestem, které by se od někoho jiného dalo považovat za poněkud nezdvořilé. Ne však zde, protože El Hadji měl na mysli tolik věcí. Za celou dobu jejich hovoru pozvedl jen zřídka oči od pulsujících řádků života a smrti na displeji, který pokrýval skoro celou jednu stěnu jeho kanceláře.

V centrální hale administrativní budovy se Duncan na moment zastavil před obrovskou pomalu rotující šroubovicí DNA, která dominovala vchodu. Když mu oči bloudily po příčkách toho zatočeného žebříku a když se zamýšlel nad množstvím nekonečných možností, opět se mu vybavila pentomina, která před něj před lety postavila babička Helena. Měly jen dvanáct různých tvarů, a přesto by mohlo trvat nekonečně dlouho, než by se vyčerpala všechna řešení. Zde před sebou neměl jen dvanáct, ale biliony a biliony různých umístění, která se zaplní informacemi genetického kódu. Celkové množství kombinací *nebylo* tím, co by mělo šokovat mysl, protože ta si o tom všem nemohla udělat ani nejmenší představu. Počet elektronů, které by byly zapotřebí, aby zcela zaplnily celý vesmír od jednoho konce k druhému, byl ve srovnání s tímto skoro zanedbatelný.

Duncan vyšel do oslnivého slunečního světla a čekal, až se mu tmavé brýle samy přizpůsobí. Pak se vydal hledat doktora Todda, který mu dělal průvodce během minulé návštěvy. Odjížděl až za čtyři hodiny a stále si potřeboval ještě něco důležitého zařídit.

Naštěstí, jak mu Slabouch Todd vysvětlil, není třeba, aby se vydával až ke Zlatému útesu.

„Nechápu, co vás na těch ošklivých tvorech může zajímat. Ale několik jich najdete na kusu mrtvého korálu támhle na konci vlnolamu. Nic jiného tam nežije. Voda je tam jen metr hluboká, takže nebudete ani potřebovat nožní ploutve, ale jen silné boty. Jestliže *šlápnete* na nějakou tropickou rybu, my tu vaše výkřiky uslyšíme včas, abychom vám mohli zachránili život, i když byste si pak možná přál, abychom to nestihli.“

Tohle nebylo zrovna povzbudivé, ale za deset minut již Duncan vcházel opatrně do mělké vody a hodně se předklonil, když se díval skrz vypůjčenou masku.

Neviděl zde nic z té krásy, kterou měl možnost spatřit, když se blížili ke Zlatému útesu. Voda byla křišťálově čistá, ale dno připomínalo podmořskou poušť. Pokrýval ho bílý písek a kousky rozbitého korálu, které vypadaly jako vybělené kosti nějakých malých zvířátek. Několik nudně zabarvených rybiček plavalo kolem a ostatní na něj upíraly své úzkostné a nepřátelské oči z malých dírek v písku. Jednou do Duncana narazil krásně modrý tvor, který vypadal jako zploštělý úhoř, a překvapivě bolestivě ho kousl, než se mu ho podařilo zahnat. Byl tři centimetry dlouhý a Duncan, který nikdy neslyšel o čistíci symbióze, si na chvíli dělal starosti s otravou. Necítil však žádné příznaky nastávající smrti, takže pokračoval dále vlažnou vodou.

Betonový vlnolam, který tvořil součást ochrany ostrova proti neustávající erozi, se rozprostíral sto metrů od břehu a potom se vytrácel pod hladinou. Na konci, který směřoval do moře, narazil Duncan na hromádku neuspořádaně naházených kamenů, které tam patrně zanesla nějaká bouře. Musely být na stejném místě již dlouho, protože byly pospojované vilejší a malými zoubkovanými ústřicemi. Mezi jejich jeskyňkami a štěrbinkami Duncan našel to, co hledal.

Zdálo se, že si každý mořský ježek vyhloubil svou vlastní dutinu v tvrdém kameni. Duncan si nedovedl představit, jak se tito tvorové mohou tak pozoruhodně zavrtávat. Zachytili se pevně na jednom místě a do okolního světa měli obnažené jen řady ostrých černých bodlin. Odolávali všem nepřítelům, kromě člověka. Ale Duncan jim nechtěl nijak ublížit, a tentokrát si ani nevzal s sebou nůž. Již viděl smrti až dost a jeho jediným cílem bylo potvrzení – nebo vyvrácení – představy, která ho strašila od té doby, co spatřil náčrtek v Karlově skicáku.

A znovu se začaly dlouhé černé ostny pomalu pohybovat směrem k jeho stínu. Tito primitivní živočichové, i když očividně postrádali některé smyslové orgány, věděli o jeho přítomnosti a reagovali na ni. Prozkoumávali si svůj malý vesmír tak, jako by Argus prohledával mezihvězdný prostor...

Antény systému Argus by ve skutečnosti nepohybovaly, nebylo by to nutné a ani možné v případě takových křehkých konstrukcí, které by byly několik tisíc kilometrů dlouhé. Přesto by se dalo jejich elektronické prohledávání oblohy přirovnat k obranné reakci *Dia-*

demý. Kdyby nějaká monstra velikosti planet, která by používala velmi dlouhé vlny jako zrak, objevila systém Argus v činnosti, „spatřila“ by něco podobného jako je tento bezvýznamný obyvatel útesu.

Na chvíli si Duncan představil, že by on byl takovou příšerou, která by pozorovala siluetu systému Argus na pozadí rádiového záření galaxie. Viděl by stovky slabých černých čar, které by se rozbíhaly do všech stran z jednoho středního bodu. Většina z nich by se nehýbala, ale některé by se pomalu vlnily tam a nazpátek, jako by odpovídaly na přítomnost stínu z hvězd.

I tak se dalo tohle všechno těžko představit, protože i kdyby došlo k realizaci systému, žádné lidské oko by ho nikdy celý nespatriilo. Byl by tak obrovský, že by jeho úzké pruty a dráty byly zcela neviditelné. Jak Karel ve svých poznámkách navrhl, mohla by se na celou kulovou plochu, přes milion čtverečních kilometrů, umístit výstražná světla, která by se táhla i po šesti hlavních osách. Z přibližující se vesmírné lodi by to pak vypadalo jako nějaká třpytivá ozdoba ke Dni hvězd.

Nebo, což by se možná hodilo ještě lépe, jako nějaká odložená hračka ze školky pro bohy....

K večeru, zatímco Duncan čekal na dopravu zpátky na pevninu, našel skrytý koutek v baru malé restaurace, která měla hezký výhled na zátoku. Přemýšlel a občas se trochu napil jednoho pozemského nápoje, který náhodou objevil – říkalo se mu Tom Collins. Nebyl to zrovna dobrý nápad, zvykat si na neřesti, které stejně nemohou být dováženy na Titan. Na druhou stranu by bylo pošetilé nevyužít jedinečných potěšení na Zemi, i když se jich bude muset brzy vzdát.

Pozoroval hru větru nad vodou, která byla chráněna bariérou vnitřního útesu, a nacházel v tom skoro nekonečné potěšení. Některé plochy vodní hladiny byly úplně rovné a odrážely oblohu bez mráčku jako dokonalé zrcadlo. Ale jiné oblasti, které se na první pohled vůbec nelišily, se neustále zachvívaly, takže jejich povrch nebyl ani na chvíli rovný. Křížovalo je nespočetné množství malých drobných vlnek, které nebyly vyšší než centimetr. Pravděpodobně zde byl nějaký vztah mezi rozdílnou hloubkou zátoky a rychlostí větru a Duncan nikdy nic podobného neviděl. Ať již bylo vysvětlení jakékoli, dí-

val se na okouzlující krásu, protože množství odrazů slunce v tančící vodě vytvářelo jiskřivé vzory, které vypadaly, že se pohybují ve větru, ale přesto zůstávaly stále na stejném místě.

Duncan nebyl nikdy zhypnotizován a nikdy nezažil více než jen několik z devíti stavů vědomí mezi plnou bdělostí a hlubokým spánkem. Možná mu trochu pomohl alkohol, ale třpytivé moře bylo nesporně hlavní příčinou jeho současné nálady. Byl zcela při vědomí, jeho mysl pracovala neobvykle jasně, ale již se mu nezdálo, že ho ovládají zákony logiky, které doposud ovlivňovaly jeho život. Připadalo mu, že se nachází v jednom z těch snů, ve kterých nejfantastičtější věci vypadají jako normální a každodenní záležitosti.

Věděl, že stojí tváří v tvář záhadě jiného druhu, než kterou by mohli řešit praktičtí Makenziové. Před ním bylo něco, co by nikdy nemohl vysvětlit ani Malcolmovi ani Colinovi. Oni by se mu nesmáli – nebo v to alespoň doufal – ale nikdy by ho nebrali vážně.

Kromě toho šlo vlastně o něco triviálního. Nezjevilo se mu nějaké oslňující poselství, tak jako se například starému prorokovi zjevilo slovo boží. Vlastně jen narazil na stejný neobvyklý tvar při dvou nezávislých příležitostech. Patrně šlo o pouhou náhodu a pocit *déjà-vu* byl jen pouhým sebeklamem. *Tohle* by byla jednoduchá, logická odpověď, která by určitě uspokojila i všechny ostatní.

Duncana však neuspokojí nikdy. Prožil ten nepopsatelný šok, který může člověk zažít jen jednou za život, když je v přítomnosti transcendentálních pojmů a pociťuje, že se mu solidní základy jeho světa a filozofie třesou pod nohama.

Když Duncan poprvé spatřil ten pečlivý náčrtek v Karlově skicáku, ihned ho poznal. Ale nyní se mu zdálo, že to poznání nepřicházelo pouze z minulosti, ale i z budoucnosti. Jako by zachytil v zrcadle času chvilkový odraz něčeho, co se ještě nestalo. A něčeho, co musí být děsivě důležité, když to má schopnost obrátit vztah příčiny a následku.

Projekt ARGUS byl součástí osudu lidstva. O tom Duncan již nepochyboval a nepotřeboval k tomu sebemenší logický důkaz. Bude-li to však prospěšné, to je jiná otázka. Každá znalost je dvojsečná zbraň. Může se stát, že ne všechny vzkazy z hvězd se budou lidem zamlouvat. Duncan si vzpomněl na smrtelné výkřiky mořského jež-

ka, kterého zabil tam na Zlatém útesu. Bylo to slabé, ale zlověstné zavržení zcela bezvýznamné – jen náhodný následek? Nebo mělo nějaký hluboký význam? Tentokrát mu jeho instinkty ani trochu nenapověděly.

Duncan a všichni, se kterými celý život pracoval, byli přesvědčeni, že je zbabělý, když se člověk nepostaví čelem pravdě, ať je jakákoli a ať je vede kamkoli. Jestliže přichází doba, kdy se má lidstvo setkat tváří v tvář se silami, které se nacházejí za hvězdami, tak ať tomu tak je. *On* nepochyboval. Vše, co nyní cítil, byla jen klidná spokojenost, i kdyby to byl jen klid uprostřed cyklónu.

Duncan pozoroval, jak se světlo třepetá a tančí po povrchu zátoky, když slunce zapadalo níž a níž za obzor ke skrytému pobřeží Afriky. Někdy se mu zdálo, že v těch nápadných třpytících se vzorech vidí výstražné majáky systému Argus, které budou uplatňovat svůj nárok na biliony čtverečních kilometrů prostoru, asi tak za padesát nebo sto let...

Před očima se Duncanovi měnil tvar Slunce, které políbilo obzor a rozprostřelo svou rudou sukni na moře. Teď to vypadalo jako film o atomovém výbuchu, puštěný pozpátku, takže se pekelné ohně neškodně potopily do moře. Poslední zlatý oblouk mizejícího kotouče se na okamžik zdržel na kraji světa, a hned jak zmizel, objevil se chvilkový záblesk zelené.

Je možné, že Duncan již nikdy ve svém životě neuvidí takovou úžasnou krásu. Odveze si s sebou na Titan vzpomínku z ostrova, na kterém učinil jedno z největších rozhodnutí svého života a otevřel novou kapitolu v historii ostatních světů.

IV.

TITAN

Kapitola třicátá osmá

Návrat domů

Bylo po všem. Rozloučil se s posádkou a s ostatními cestujícími, všechny formality byly vyřízeny, všechno, co si přivezl ze Země, se již objevilo na dopravním pásu. Všechno, kromě nejdůležitějšího daru ze všech.

Mohl projít dveřmi s nápisem OBYVATELÉ TITANU a byl by doma. Již zapomněl na nepříjemnou gravitaci Země. Ta, a mnoho dalších věcí, se vytrácela do minulosti jako nějaký rozplývající se sen. On patřil sem. Zde dokončí svou celoživotní práci. Víckrát se již nevydá směrem ke Slunci, ale věděl, že přijdou chvíle, kdy mu vzpomínka na krásu mateřského světa vrazí dýku do srdce.

Rodina na něj již určitě čeká ve vstupní hale. A najednou – jen několik okamžiků od shledání – pocítil Duncan jistou nechuť se znovu setkat s celým klanem Makenzieů. Nechal kolem sebe projít ostatní spěchající cestující a jen nerozhodně stál. Snažil se sebrat odvahu a s křečovitou neohrabaností si k hrudi tiskl svůj drahocenný uzlíček. Potom postoupil ke klenutému průchodu a dále na rampu.

Bylo jich tam tolik! Malcolm a Colin, samozřejmě Mirissa, která byla ještě krásnější a žádoucnější než v jeho neklidných snech, ve kterých se již Kalinda vůbec neobjevovala. A Clyde a Carline. Je možné, že za tak krátkou dobu tolik vyrostla? A alespoň dalších dvacet synovců a neteří, jejichž jména velmi dobře znal, ale zrovna v této chvíli si je nemohl vybavit.

Ne, to není možné! Ale byla tam. Stála trochu stranou od ostatních, těžce se opírala o hůl, ale jinak se ani trochu nezměnila od té doby, co ji naposledy spatřil na břehu jezera Hellbrew. Muselo se však změnit mnoho věcí, když se babička Helena poprvé za padesát let vrátila do Oázy.

Když viděla Duncanův překvapený pohled, skoro neznatelně se na něj usmála. Bylo to více než jen pouhé přivítání. Byl to signál duševní podpory. *Ona už všechno ví*, pomyslel si Duncan. *Ona to ví a*

schvaluje mu to. Až se na mou hlavu snese vztek všech Makenzieů, budu se na ni moct spolehnout...

Myslí mu prolétla jedna ze starých pozemských frází, jejíž původ už dávno zapomněl: „Okamžik pravdy“. No, tak tady přichází...

Všichni se kolem něj dychtivě shlukli, když stahoval šál. Jen chvíli litoval, možná je měl nějak varovat. Ne, takhle to bylo lepší. Teď se všichni dozví, že je konečně svým vlastním pánem a ne už tou šachovou figurkou, ať již jim dluží sebevíc a ať je jakkoli jejich *součástí*.

Dítě stále ještě spalo. Teď však normálním spánkem a ne v tom elektronickém tranzu, který je chránil po dobu dlouhé cesty ze Země. Najednou vyhodilo do vzduchu buclatou ručičku a malinké prsty sevřely Duncanovu ruku nečekaně silně. Vypadaly jako slabá bílá chapadélka mořské sasanky proti tmavě hnědé kůži Duncana.

Malá hlavička byla ještě prázdná, nebyly v ní ani sny. I obličejík byl ještě bez výrazu a tvaru jako u ostatních měsíc starých dětí. Ale na hladounké růžové lebce mu již rašily první vlásky. Zlaté vlásky, které brzy Titanu navrátí ztracenou slávu vzdáleného Slunce.

PODĚKOVÁNÍ A POZNÁMKY

Podobně jako mnoho dalších nadšenců jsem se s polyominy, mnohostěnnými hracími kameny, seznámil v knize Martina Gardnera *Scientific American Book of Mathematical Puzzles and Diversions*, která však zlomyslně neudává řešení obdélníku 20 x 3. Ve své jednoznačné knize *Polyominoes* se Solomon W. Golomb slitoval nad svými čtenáři, a zabránil tak několika nervovým zhroucením. Já zde uvádím jeho odpověď:

U X P I L N F T W Y Z V

Pro každého, kdo se bude chtít pokusit sestavit obdélník z dvanácti pentomin, by to nemělo být obtížné podle písmen, kterým jsou (někdy přibližně) podobná. Je snadné přijít na to, že druhé z pouhých dvou řešení se získá otočením středního dílu, který je složený ze sedmi částí.

Dr. Golomb, který je v současnosti Profesorem elektrotechniky a matematiky na Univerzitě jižní Kalifornie, si patentoval tuto geniální hru pod jménem PENTOMINOES. (V Severní Americe je distribuována firmou Hallmark Cards a v firmou Evropě Zimpfer Puzzles.) Má více otevření než šachy. V dřívější verzi filmu *2001: Vesmírná Odyssea* natočil Stanley Kubrick scénu, kde hraje počítač HAL tuto hru proti astronautům.

Jsem zavázán dr. Robertu Forwardovi z výzkumných laboratoří Hughes v Malibu za to, že mě zasvětil do fascinujícího pojetí miniaturních černých děr a že tak povzbudivě komentoval ten poněkud neuvěřitelný pohonný systém lodi S.S. *Sirius*, že mám skoro až chuť si jej dát patentovat....

Dr. Grote Reber, zakladatel rádiové astronomie a stavitel prvního světového rádiového teleskopu mi dal podnět k tomu, abych začal přemýšlet o hranicích heliosféry a jejím možném dosahu. Vděčím mu za jeho poznámky k mezním kmitočtům, ale on již dále není odpovědný za mé smělé zkoumání a rozvádění jeho nápadů. Dr. Adrian

Webster z laboratoří Cavendish v observatoři radioastronomie Mullard mi rovněž poskytl množství cenných informací a ani on nemůže být viněn za to, jak jsem je já použil.

Velmi zavázán jsem dr. Bernardu Oliverovi, viceprezidentu a řediteli výzkumu Hewlett-Packard, nejen za pohostinnost v Palo Alto, ale také za signální výtisk studie projektu KYKLOP (NASA/Ames CR 114445), kterému velel. A doufám, že mi Barney odpustí mou domněnku, kterou ve skutečnosti považuji za velmi nepravděpodobnou, že by KYKLOP neobjevil mimozemské signály ani po stech letech činnosti.

Rozhořčení konstruktéři antén, kteří mají pocit, že by Argus nepracoval tak, jak byl popsán, jsou vítáni, aby si prohlédli průzkumné radary ABM a uvažovali o nich v obrovském měřítku. Všechno, co uvedu na svou obhajobu bude, že součásti systému Argus by byly supravodivé, aktivní a rozdělené na množství přepínatelných sekcí, možná i s propojením mezi jednotlivými „rameny“. Méně podstatné praktické detaily (jako v případě „asymptotického pohonu“) ponechám jako cvičení pro studenty.

Jsem hluboce vděčný svému starému příteli Williamu MacOuitymu, producentu *Nezapomenutelné noci*, za množství materiálu o *Titaniku*.

Někteří čtenáři mohou mít pocit, že některé náhody – nebo shody okolností – které hrály klíčovou úlohu v tomto příběhu, jsou příliš nepravděpodobné, aby se jim dalo uvěřit. Ve skutečnosti je však ovlivnily mnohem neskutečnější události mého vlastního života. Každého, kdo pochybuje, že se takovéhle věci *mohou* přihodit, odkazuji na knihu Arthura Koestlera *The Roots of Coincidence*. Přečetl jsem si tuto fascinující knihu hned potom, co jsem dokončil *Impérium*, přestože se mi tato skutečnost zdá nyní poněkud neskutečná.

Podivné akustické chování mořského ježka *Diadema Setosum* jsem pozoroval na útesu Unawatuna, který se nachází jižně od Srí Lanky. Ještě jsem je nikdy nikde neviděl *publikováno*, takže to bude možná můj původní přínos do podmořské biologie.

A mé spekulace o podmínkách na Titanu vyvolaly řady studií, které mi dr. Carl Sadan laskavě zaslal. A pochopitelně mu rovněž vděčím za mnoho dalších podnětných nápadů, které by bylo v každém

správně utvořeném vesmíru hloupé ignorovat. „Jestli nejsou pravdivé, jsou dobře vymyšlené....“

Arthur C. Clarke
Cinnamon Gardens, Kolombo
leden 1974 – leden 1975